TERRY PRATCHETT

SERIA LUMEA DISC

STRANII SURATE

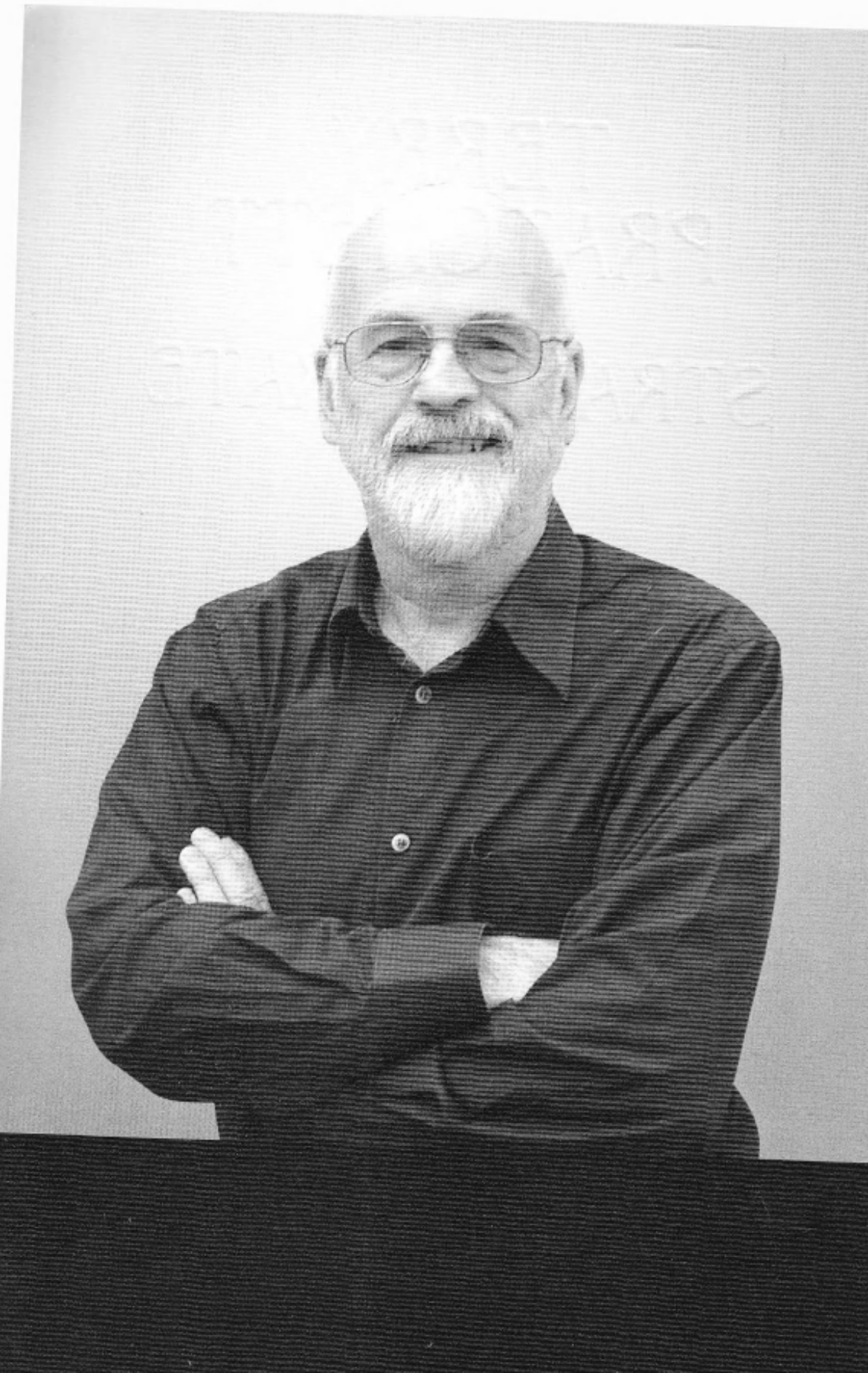

TERRY PRATCHETT

STRANII SURATE

Terry Pratchett este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori contemporani. Trăiește în spatele unei tastaturi în comitatul Wiltshire din Anglia și spune că nu crede că o viață are omul, pentru că lui i se pare că trăiește trei vieți în același timp. A fost numit Ofițer al Imperiului Britanic în 1998. Stranii surate este al saselea roman din seria de mare succes Lumea Disc.

TERRY PRATCHETT

STRANII SURATE

(În rolurile principale: Trei Vrăjitoare, dar şi regi, pumnale, coroane, furtuni, pitici, pisici, strigoi, spectre, primate, bandiţi, demoni, păduri, moştenitori, bufoni, torturi, troli, mese rotitoare, bucurie generală şi salve-n cascadă)

rao international publishing company

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PRATCHETT, TERRY
Stranii surate / Terry Pratchett ; trad.: Cezar Octavian Tabarcea. – Bucureşti: RAO International
ISBN 978-973-103-457-7

I. Tabarcea, Cezar Octavian (trad.)

821.111-31=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117–119, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

TERRY PRATCHETT
Wyrd sisters
© Terry and Lyn Pratchett 1988
Prima ediţie a fost publicată de Victor Gollonez Ltd, London
Toate drepturile rezervate

Ilustraţia copertei
© Josh Kirby

Traducere din limba engleză
Cezar Octavian Tabarcea

© RAO International Publishing Company, 2007
pentru versiunea în limba română

decembrie 2007

ISBN 978-973-103-457-7

Vântul mugea. Trăsnetul străpungea pământul ici şi colo, ca un ucigaş nepriceput. Tunetul se rostogolea înainte şi-napoi, de-a curmezişul dealurilor întunecate, bătute de ploaie.

Era o noapte neagră ca măruntaiele unei pisici. O noapte în care îţi venea uşor să-ţi închipui cum zeii îi mişcau pe oameni ca pe nişte pioni în şahul sorţii. Şi drept în mijlocul stihiilor dezlănţuite, printre tufişurile ude de grozamă strălucea un foc, precum sclipirea nebună din ochiul de nevăstuică. La lumina flăcărilor se zăreau trei siluete ghemuite. În timp ce ceaunul clocotea, o voce ascuţită, venind, parcă, de pe altă lume, zbieră:

– Când ne-om mai vedea noi trei?

Câteva clipe de tăcere.

În cele din urmă, un alt glas, mult mai firesc, îi răspunse:

– Păi, eu aş putea marţea viitoare.

Prin hăurile fără fund ale spaţiului înoată Marele A'Tuin, ţestoasa stelară, ducându-i în spate pe cei patru elefanţi uriaşi pe umerii cărora stă aşezată Lumea Disc. Prin jurul lor se rotesc un soare şi o lună minuscule, a căror orbită întortocheată dă naştere anotimpurilor. Aşa că, din când în când, câte un elefant trebuie să îndoaie piciorul, pentru ca soarele să poată trece – ceea ce probabil că nu se mai întâmplă nicăieri în multivers.

De ce a fost nevoie de un loc ca acesta, nimeni nu ştie precis. Poate că marele Creator al universului s-a plictisit de chestiile banale precum axele înclinate, coeficienţii de reflexie sau vitezele de rotaţie şi s-a hotărât ca, o dată în viaţă, să se distreze şi el puţin.

Pare destul de firesc ca zeii unei astfel de lumi să nu joace şah – şi chiar aşa şi e. De fapt, zeii nu joacă şah nicăieri. Nu au atâta imaginaţie. Zeii preferă jocurile simple şi crude, în care Nu Dobândeşti Transcendenţa, ci Te Duci Drept în Uitare; dacă vreţi să înţelegeţi religia, gândiţi-vă că distracţia preferată a unui zeu este un joc de Sus-Jos în care toate balustradele sunt unse cu grăsime.

Lumea Disc este lipită pe la colţuri cu magie – magie născută din însăşi rotirea lumii şi ţesută ca mătasea din adâncurile fiinţei pentru a închide rănile realităţii. O mare parte din aceasta ajunge pe crestele munţilor Vârfu Berbecului care se întind din ţinuturile îngheţate care împrejmuiesc Mijlocul, printr-un larg arhipelag, până la mările calde care se prăbuşesc veşnic în Abis, scurgându-se peste Centură.

Magia în stare pură fierbe nevăzută din creastă în creastă şi se descarcă în munţi. De-acolo, din munţii Vârfu Berbecului, se trag cei mai mulţi vrăjitori şi vrăjitoare care bântuie prin lume. Acolo, frunzele copacilor freamătă chiar şi fără vreo adiere. Seara, stâncile pleacă la plimbare.

Până şi pământul pare, din când în când, să prindă viaţă...

Din când în când, şi cerul.

Fără discuţie, furtuna se străduia din toate puterile. Era o mare ocazie pentru ea. Vreme de mai mulţi ani se tot fâţâise prin provincie, mai dăduse şi câte o mână de ajutor, foarte binevenită, în calitate de mică rafală, adunând experienţă, făcându-şi relaţii, năpustindu-se uneori asupra câte unui păstor luat pe nepregătite sau scoţând din rădăcini vreun stejar, dar numai dintre cei mici. Acum însă, se eliberase un loc în schema meteorologică, ceea ce-i dăduse prilejul să arate ce poate, aşa că se dezlănţuise, sperând s-o observe şi pe ea vreuna dintre marile arii climaterice.

Şi era chiar bună! Ştia cum să-şi dozeze efectele, era pătimaşă, iar criticii căzuseră de acord că, odată ce învăţa să-şi stăpânească tunetele, avea să devină, în câţiva ani, o furtună demnă de atenţie.

Pădurile se cutremurau de aplauze, umplându-se de fuioare de ceaţă şi de vârtejuri de frunze.

După cum s-a mai arătat, în nopţi ca aceasta zeii se joacă – dar nu şah – cu soarta muritorilor şi cu puterea regilor. E important de ţinut minte că trişează întotdeauna – de la început până la sfârşit...

Aşa că pe cărarea împiedicată, din pădure, venea legănându-se o trăsură care se clătina puternic atunci când roţile treceau peste rădăcinile vreunui copac. Vizitiul biciuia caii, iar plesnetele deznădăjduite ale harapnicului se armonizau destul de bine cu mugetul furtunii de deasupra.

În urmă – din ce în ce mai aproape – se aflau trei călăreţi cu glugile trase pe ochi.

În nopţi ca aceasta se săvârşesc ticăloşii. Şi fapte bune, firește. Dar, una peste alta, mai mult ticăloşii.

În nopţi ca aceasta, vrăjitoarele-şi încalcă hotarele.

Mă rog, nu că ar pleca într-adevăr *peste hotare*. Mâncarea nu le place, apa n-o poţi bea, că cine ştie cu ce te mai molipseşti, ca să nu mai punem la socoteală şamanii care ocupă toate şezlongurile. Dar luna plină străpungea norii zdrenţuiţi, iar rafalele de vânt se umpluseră de şoapte în care magia îşi lăsase urmele foarte adânci. Iată cum vorbeau vrăjitoarele, în luminişul lor de deasupra pădurii:

– Marţi stau cu copilul, spuse cea fără pălărie, dar cu o claie de bucle albe atât de dese încât s-ar fi zis că purta coif. Pruncul lui Jason al meu. Aş putea vineri. Scumpo, hai mai repede cu ceaiul. M-am uscat de tot.

Cea mai tânără dintre ele oftă şi turnă cu polonicul apa clocotită, din ceaun în ceainic. A treia o bătu, cu blândeţe, pe mână.

– Te-ai descurcat foarte bine, îi zise. Mai ai numai puţin de lucru la ton... Poate ar trebui să fie niţeluş mai ascuţit. N-am dreptate, Nanny Ogg?

– După capul meu, ascuțișul a răsunat de minune, se grăbi să răspundă Nanny Ogg. Și se vede că Goodie Whemper, odihneascăsenpace, te-a ajutat mult cu privirea crucișă.

– E tare, tare crucișă, zise Granny Weatherwax.

Cea mai tânără dintre vrăjitoare, pe nume Magrat Garlick, se liniști vizibil. Pentru ea, Granny Weatherwax era un idol. Toată lumea din munții Vârfu Berbecului știa că Jupâneasa Weatherwax nu era ușor de mulțumit. Dacă până și ei îi plăcuse privirea crucișă, însemna, pesemne, că Magrat își dăduse ochii peste cap până ce ajunsese să-și vadă interiorul nărilor.

Spre deosebire de vrăjitori, care îndrăgesc, mai presus de orice, societățile bine ierarhizate, vrăjitoarele își abordează cariera într-un mod mult mai puțin rigid. Fiecare dintre ele se simte îndreptățită să-și aleagă o fată căreia să-i dea ținutul în grijă, după ce moare. Prin firea lor, vrăjitoarele nu sunt foarte sociabile – cel puțin când vine vorba de alte vrăjitoare – și nu au nici un fel de șefi.

Granny Weatherwax era cea mai respectată dintre acești șefi inexistenți.

Magrat făcu ceaiul. Mâinile îi tremurau ușor. Sigur că era nemaipomenit să-ți începi viața de vrăjitoare a ținutului undeva între Granny și Nanny Ogg, care locuia de cealaltă parte a pădurii – nemaipomenit, dar și destul de stânjenitor. Acest mic sobor fusese ideea ei. I se păruse ceva nițel mai... cum să spunem... abscons. Spre marea ei uimire, celelalte două încuviințaseră sau, cel puțin, nu se împotriviseră cine știe ce.

– La obor? întrebase Nanny Ogg. Ce treabă avem noi la obor?

– Nu, Gytha, e vorba de un „sobor", îi explicase Granny Weatherwax. Știi tu, ca pe vremuri. O întrunire.

– Ceva zbenguială? spusese însuflețită Nanny Ogg.

– Fără dansuri, o prevenise Granny. N-am să îngădui așa ceva. Nici cântece, nici cine știe ce tămbălău, nici vreo treabă cu uleiuri sau alte cele.

– Las' că-i bine să mai ieșim din casă, sfârșise fericită Nanny.

Magrat se simțise dezamăgită, auzind că dansurile erau interzise, şi uşurată că nu dăduse glas şi celorlalte idei pe care le mai avea. Acum, scotoci în bagajul pe care-l adusese cu ea. Era primul său sabat şi era hotărâtă să facă totul să iasă bine.

– Vrea cineva turtițe? întrebă.

Granny luă una şi o privi lung înainte să muşte. Magrat le copsese în formă de lilieci. Aveau şi ochişori făcuți din stafide.

Caleaşca venea poticnit printre copaci, la marginea pădurii. Lovind o piatră, merse o bucată de drum pe două roți, se îndreptă, în ciuda tuturor legilor naturii şi-şi continuă greoaie drumul – însă ceva mai încet, din pricina pantei.

Vizitiul, ridicându-se în picioare, ca la curse, îşi dădu părul la o parte din ochi şi se holbă înainte, prin negură. Aici sus, chiar la poalele munților Vârfu Berbecului, nu locuia nimeni. Şi totuşi se vedea o lumină. Slavă tuturor cerurilor, era lumină acolo. În spatele lui, în lemnul caleştii se înfipse o săgeată.

Între timp, Regele Verence, monarhul din Lancre, tocmai descoperea ceva.

Precum cei mai mulți oameni – sau măcar cei mai mulți care nu trecuseră de şaizeci de ani – nici el nu-şi prea bătuse capul întrebându-se ce se întâmpla când mori. Precum cei mai mulți oameni care au păşit vreodată pe pământ, de la începuturi şi până acum, şi el presupunea că lucrurile aveau să se rezolve, într-un fel sau altul. Şi, precum cei mai mulți oameni care-au păşit vreodată pe pământ, iată că murise şi el.

Mai precis, tocmai zăcea la picioarele unor scări din Castelul Lancre, proprietate personală, cu un pumnal înfipt în spate.

Se ridică şi constată cu uimire două lucruri: mai întâi, cineva pe care se obişnuise să-l considere ca fiind „el însuşi" stătea în picioare, dar, în acelaşi timp, ceva care aducea tare mult cu trupul său rămăsese întins pe podea.

Un trup – că veni vorba – de-a dreptul arătos, mai ales acum că-l vedea, pentru prima dată, din afară. Dintotdeauna fusese foarte legat de el, cu toate că, trebuia să recunoască, lucrurile păreau să se fi schimbat.

Era zdravăn şi musculos. Avusese grijă de el. Îi îngăduise o mustaţă şi plete care-i curgeau pe umeri. Îi prescrisese multă mişcare în aer liber, bună pentru sănătate, şi multă carne macră. Iar acum, tocmai când un astfel de trup s-ar fi putut dovedi util, iată că-l lăsase baltă. Sau... pe dinafară.

Colac peste pupăză, trebuia să facă într-un fel pentru a înţelege ce era cu silueta înaltă şi subţire care se vedea alături. Era învăluită într-o robă neagră, cu glugă, însă braţul care ieşea dintre falduri, strângând mânerul unei coase uriaşe, era făcut din os.

După ce mori, există anumite lucruri pe care le recunoşti din instinct.

– SALUTARE.

Verence se sumeţi, cât era de înalt, sau cât ar fi fost de înalt dacă acea parte a lui căreia i se putea aplica un criteriu precum „înălţimea" nu ar fi zăcut înţepenită la pământ, confruntându-se cu un viitor în care numai „adâncimea" mai putea fi relevantă.

– Sunt totuşi rege, te rog nu uita, spuse el.

– AŢI FOST, MAIESTATE.

– Poftim? se răsti Verence.

– AŢI FOST, AM SPUS. SE NUMEŞTE PERFECTUL COMPUS. O SĂ VĂ OBIŞNUIŢI CU EL, DESTUL DE REPEDE.

Silueta deşirată bătu cu degetele sale calcaroase în coada coasei. Părea supărată, din cine ştie ce pricină.

„La urma urmei, se gândi Verence, şi eu sunt." Numai că toate indiciile care-i stăteau la dispoziţie, cu privire la situaţia în care se găsea, reuşiseră să-şi croiască drum, să străpungă până şi aura de îndrăzneală prostească şi nebună care reprezenta stratul principal al firii sale, aşa că îşi cam dăduse seama că în regatul în care se afla, oricare ar fi fost acesta, nu era el regele.

– Omule, n-oi fi Moartea? se hazardă el.

– AM MULTE NUME.

– Şi, pe moment, pe care-l foloseşti? întrebă Verence, cu ceva mai mult respect. În jurul lor se foiau o grămadă

de oameni; de fapt, mulți se foiau de-a dreptul prin ei, ca niște fantome.

– A, deci chiar Felmet a fost, adăugă regele, cu glasul stins, uitându-se la silueta care se agita, cu o însuflețire obscenă, undeva în vârful scărilor. Mi-a spus mie tata să am grijă să nu-i întorc vreodată spatele. Cum de nu mă simt mânios?

– GLANDELE, îi răspunse sec Moartea. ADRENALINA ŞI RESTUL. ŞI EMOȚIILE. NU LE MAI AVEȚI. DE-ACUM, NU V-AU MAI RĂMAS DECÂT GÂNDURI.

Silueta deşirată păru să se hotărască.

– AŞA CEVA E ÎMPOTRIVA TUTUROR REGULILOR, continuă ea, ca pentru sine. DAR, MĂ ROG, POT EU SĂ MĂ ÎMPOTRIVESC?

– Chiar aşa.

– POFTIM?

– Am spus: Chiar aşa.

– TĂCEȚI DIN GURĂ.

Moartea îşi lăsă capul pe o parte, ca şi cum asculta un glas care-i venea din interior. Când gluga îi căzu pe umeri, răposatul rege observă că ea semăna foarte bine cu un schelet lustruit. Exista o singură deosebire: în găvanele ochilor săi sclipeau scântei albastre precum cerul. Cu toate acestea, Verence nu se înfricoşă; şi nu doar pentru că ar fi fost destul de greu s-o facă, în condițiile în care toate micile organe de care este nevoie pentru a te înspăimânta zăceau undeva, la câțiva paşi, ci, mai degrabă, pentru că nu-i fusese niciodată frică de ceva şi nu avea de gând să înceapă tocmai acum. Şi asta, într-o oarecare măsură, pentru că nu avea imaginația necesară, dar şi pentru că era unul dintre puținii oameni pe deplin ancorați în timp.

Asta nu se întâmplă prea des. Cei mai mulți oameni îşi duc viețile ca într-un soi de ceață temporală, care înconjoară locul în care se găseşte trupul lor – anticipând viitorul sau agățându-se de trecut. În general, ei sunt atât de preocupați gândindu-se la ce urmează să se întâmple încât nu izbutesc să afle ce se întâmplă cu adevărat în prezent decât atunci când

privesc îndărăt şi recapitulează. Aşa-s cei mai mulţi, care învaţă să se teamă pentru că-şi dau seama, în subconştient, de ceea ce urmează să se întâmple. Pentru ei, acela este prezentul.

Verence însă trăise mereu clipa. Cel puţin până acum.

Moartea oftă.

– ÎNDRĂZNESC SĂ CRED CĂ NIMENI NU V-A POMENIT NIMIC DESPRE ASTA, zise.

– Poftim?

– N-AŢI AVUT PREMONIŢII? VISE CIUDATE? N-AŢI ÎNTÂLNIT PE STRADĂ GHICITOARE BĂTRÂNE ŞI NEBUNE CARE SĂ ZBIERE TOT FELUL DE LUCRURI?

– În legătură cu ce? Cu moartea?

– MDA. EI, PESEMNE CĂ NU. CER ŞI EU PREA MULT, spuse Moartea cu amărăciune. TOT MIE-MI LASĂ TOTUL ÎN CÂRCĂ.

– Cine? întrebă Verence, uluit.

– SOARTA. DESTINUL. ĂIA TOŢI. Şi Moartea îşi lăsă mâna pe umărul regelui. UNA PESTE ALTA, MI-E TEAMĂ CĂ V-A FOST MENIT Să DEVENIŢI STRIGOI.

– Oh, îngăimă celălalt, lăsându-şi ochii în jos către... trupul său, care părea destul de solid. Apoi, cineva trecu prin el.

– ÎNCERCAŢI SĂ NU PUNEŢI LA INIMĂ.

Verence îşi privi leşul înţepenit, care tocmai era scos, cu mult respect, din sală.

– Am să încerc, zise.

– AŞA VĂ VREAU.

– Totuşi, nu cred că am să fac faţă la toate treburile alea cu cearşafuri albe şi lanţuri, adăugă regele. Chiar trebuie să mă plimb peste tot gemând şi urlând?

– DORIŢI? întrebă Moartea, ridicând din umeri.

– Nu.

– ATUNCI CE VĂ MAI BATEŢI CAPUL?

Moartea scoase o clepsidră din faldurile robei sale negre şi o privi cu atenţie.

– ŞI-ACUM CHIAR TREBUIE SĂ PLEC, zise, se întoarse pe călcâie, îşi luă coasa pe umeri şi dădu să iasă din sală prin perete.

– Hei, hei! Ia mai stai! strigă Verence, alergând după el.

Moartea nici nu întoarse capul. Verence îl urmă, trecând prin zid. I se păru că străbate un val de ceață.

– Asta-i tot? întrebă el. Adică, ia spune: cât am să rămân strigoi? Şi de ce-am ajuns aşa? Doar n-o să mă laşi ca prostul, mai rosti el, oprindu-se şi ridicând un deget poruncitor şi uşor transparent. Opreşte-te! Îți ordon!

Moartea scutură posomorât din cap şi păşi prin următorul perete. Regele se grăbi pe urmele ei, adunându-şi toată demnitatea de care încă mai dispunea, şi o găsi ocupându-se de frâiele unui cal mare şi alb, care îl aştepta pe parapet, cu o desagă plină cu ovăz atârnată de urechi.

– Doar n-o să mă laşi ca prostul! repetă regele, în ciuda a ceea ce vedea.

Moartea se întoarse către el.

– BA DA. UITE CUM STAU LUCRURILE – DE-ACUM SUNTEȚI UN MORT VIU. STRIGOII LOCUIESC ÎNTR-O LUME AFLATĂ ÎNTRE CEI VII ŞI CEI MORȚI. NU MAI E TREABA MEA. Şi-l bătu pe rege pe umăr. NU VĂ FIE TEAMĂ. N-O SĂ ȚINĂ O VEŞNICIE.

– Tot e bine.

– S-AR PUTEA SĂ VĂ PARĂ O VEŞNICIE.

– Şi cât o să țină, de fapt?

– PESEMNE CĂ PÂNĂ CE O SĂ VĂ ÎMPLINIȚI DESTINUL.

– Şi cum am să ştiu care mi-e destinul? întrebă, deznădăjduit, regele.

– AICI NU VĂ POT AJUTA. SCUZE.

– Mă rog, dar cum pot să aflu?

– DIN CÂTE ÎNȚELEG, LUCRURILE DE SOIUL ĂSTA IES LA IVEALĂ, PÂNĂ LA URMĂ, spuse Moartea, urcându-se în şa.

– Şi până atunci va trebui să bântui pe aici, îngăimă Regele Verence, privind în jur pe parapetul bătut de vânturi. De unul singur, probabil. Şi n-o să mă poată vedea nimeni?

– BA DA... CEI ÎNCLINAȚI CĂTRE PARANORMAL. RUDELE APROPIATE. ŞI PISICILE, FIREŞTE.

– Nu-mi plac pisicile.

Ca printr-un miracol, chipul Morții deveni încă și mai împietrit. Pentru o clipă, scânteile din găvanele sale se făcură roșii.

– ÎNȚELEG, rosti ea, pe un ton care lăsa să se înțeleagă că moartea era o soartă prea bună pentru dușmanii pisicilor. PESEMNE CĂ VĂ PLAC CÂINII MARI ȘI ZDRAVENI.

– Păi să știi că îmi plac, zise regele, holbându-se posomorât la răsăritul soarelui. Câinii săi. Avea să le simtă lipsa. Iar ziua care tocmai începea părea așa de potrivită pentru vânătoare.

Se întrebă dacă strigoii vânau. Aproape sigur nu, din câte își imagina. Nici nu mâncau, nici nu beau, ceea ce era de-a dreptul deprimant. Lui îi plăceau ospețele mari și zgomotoase și dăduse pe gât[1] multe halbe cu bere de bună calitate. Și, că veni vorba, și de proastă calitate. În general, nu putea face diferența decât a doua zi dimineața.

Deznădăjduit, lovi cu piciorul într-o piatră, observând cu mâhnire cum talpa îi trecea drept prin ea. Gata cu vânătoarea, cu bețiile, cu ospețele, cu chefurile, cu șoimii... Începea să-și dea seama că plăcerile cărnii nu prea aveau sens, fără carne. Dintr-odată, viața nu i se mai părea demnă de a fi trăită. Faptul că nici n-o mai trăia nu-l consola deloc.

– UNORA CHIAR LE PLACE SĂ FIE STRIGOI, spuse Moartea.

– Zău? mormăi sumbru Verence.

– NU-I AȘA O SUPĂRARE, PARE-MI-SE. ÎN FELUL ĂSTA AJUNG SĂ VADĂ CUM SE DESCURCĂ URMAȘII LOR. POFTIM? S-A-NTÂMPLAT CEVA?

Dar Verence dispăruse deja printr-un perete.

– AȘA, NU MĂ MAI BĂGAȚI ÎN SEAMĂ. CHIAR VĂ ROG, comentă, cu iritare-n glas, Moartea. Apoi se uită în jur, cu o privire care putea străpunge timpul, spațiul și sufletele oamenilor, și observă că în îndepărtatul Klatch tocmai avea

[1] A da pe gât înseamnă a bea, numai că verși mai mult pe tine. (n.a.)

loc o alunecare de teren, în Howandaland un uragan, în Hergen izbucnise ciuma...

– TREABĂ MULTĂ, TREABĂ MULTĂ, bombăni şi-şi îmboldi calul cu călcâiele, către cer.

Între timp, Verence alerga prin pereţii propriului castel. Picioarele de-abia-i mai atingeau pământul – de fapt, din pricina denivelărilor din podea, din când în când nici nu-l mai atingeau. Ca rege, se obişnuise să se poarte de parcă slujitorii nici nu se aflau acolo. Acum că fugea prin ei, ca strigoi, era aproape la fel. Numai că nu se dădeau la o parte.

Ajunse în iatacul copiilor, văzu uşa spartă, cearşafurile răvăşite...

Auzi şi zgomotul de copite. Ajunse la fereastră, îşi văzu calul care ieşea în galop prin poarta căscată, înhămat la caleaşcă. O clipă mai târziu, trei călăreţi îi luară urma. Zgomotul de copite răsună puţin pe caldarâm, apoi se stinse.

Regele lovi cu pumnul în pervaz. Pumnul i se afundă.

Apoi se ridică în văzduh, fără să-i pese de distanţe şi mai zbură, mai alergă prin curte, până în grajd.

Nu-i luă mai mult de douăzeci de secunde să afle că, printre multe alte lucruri pe care un strigoi nu le poate face, trebuia să se numere şi călăritul. Reuşi, într-adevăr, să se urce în şa – sau măcar să plutească pe deasupra, cu coapsele desfăcute – dar când, în cele din urmă, calul ţâşni, speriat peste măsură de toate lucrurile tainice care se întâmplau undeva pe la urechile sale, Verence rămase în urmă, crăcănat. Încercă s-o ia la fugă şi ajunse până la poartă, înainte ca văzduhul din jurul său să se îngroaşe, ca smoala.

– Nu poţi, îi zise un glas trist şi îmbătrânit, din spate. Trebuie să rămâi acolo unde-ai fost ucis. Asta înseamnă a bântui. Crede-mă. Ştiu ce spun.

Tocmai când ducea la gură a doua turtiţă, Granny Weatherwax se opri.

– Vine cineva, zise ea.

– De unde ştii? Te furnică degetele? întrebă cu sufletul la gură Magrat, care învăţase multe lucruri despre vrăjitorie din cărţi.

– Mă furnică urechile, răspunse Granny, ridicând din sprâncene către Nanny Ogg. În felul ei, bătrâna Goodie Whemper fusese o vrăjitoare excelentă, dar mult prea închipuită. Mult prea multe flori, idei romanţioase şi alte cele.

Fulgerele care se mai aprindeau din când în când luminau câmpia care se întindea până la marginea pădurii, dar ploaia care cădea pe pământul încins de vară făcuse ca văzduhul să se umple de fuioare de ceaţă.

– Copite? se întrebă Nanny Ogg. Nimeni n-are curajul să vină încoace noaptea.

Magrat se uită îngrijorată în jur. Ici şi colo pe câmpie se aflau nişte stânci uriaşe, drepte, ale căror origini se pierdeau în negura timpului şi despre care se spunea că-şi duceau vieţile cu multă discreţie, mutându-se din loc în loc. Se înfioră.

– Şi de ce le-ar fi teamă? izbuti să îngaime.

– De noi, răspunse trufaşă Granny Weatherwax.

După zgomot, auziră caleaşca apropiindu-se şi încetinind, înainte să apară legănându-se printre tufişurile de grozamă, cu caii smucindu-şi frâiele şi de-abia mai respirând. Vizitiul sări de pe capră, fugi la uşă, scoase dinăuntru o boccea mare şi se repezi către cele trei.

Nu străbătuse mai mult din jumătate din distanţă, prin iarba udă, când se opri şi-şi aţinti privirile îngrozite către Granny Weatherwax.

– Nu-ţi fie frică, şopti ea, iar şoapta răsună prin mugetul furtunii, limpede, ca dangătul de clopot.

Făcu câţiva paşi înainte, iar fulgerul, căzând tocmai la momentul potrivit, îi îngădui să privească drept în ochii bărbatului. Erau atât de ficşi, încât cei care ştiau să Vadă îşi dădeau seama pe dată că vizitiul contempla de-acum ceva de dincolo de lume.

Cu o ultimă tresărire, el îndesă bocceaua în braţele lui Granny şi se prăbuşi înainte. Avea înfiptă în spate o săgeată cu pene la capăt, slobozită dintr-o arbaletă.

De undeva, apărură trei siluete care pătrunseră în cercul de lumină. Granny ridică ochii şi întâlni o altă privire, înghețată precum coastele Iadului.

Posesorul ei îşi aruncă arbaleta la o parte şi îşi trase sabia. Pe dedesubtul mantiei ude de ploaie îi sclipea o cămaşă de zale.

Nu se obosi să-şi fluture sabia prin aer. Ochii care nu se mai dezlipeau de pe chipul lui Granny nu erau ai cuiva obişnuit să se fălească. Erau ochii unui bărbat care ştia precis pentru ce-s făcute săbiile. Întinse mâna.

– Dă-mi-l imediat, spuse.

Granny dădu la o parte pătura pe care o avea în braţe şi văzu o feţişoară cufundată în somn. Apoi ridică ochii.

– Nu, răspunse ea – din pură obişnuinţă.

Soldatul îşi plimbă privirile de la ea la Magrat şi Nanny Ogg, care rămăseseră nemişcate precum stâncile înalte de pe câmpie.

– Sunteţi vrăjitoare? întrebă.

Granny încuviinţă. Un fulger se prăbuşi ca o ţepuşă din văzduh, iar pe crengile unui tufiş aflat la ceva distanţă de ei înfloriră boboci de flăcări. Cei doi soldaţi din spatele primului mormăiră ceva. El însă nu făcu decât să zâmbească, ridicându-şi mâna apărată de o mănuşă de oţel.

– Şi, oare, pielea vrăjitoarelor este atât de tare încât să nu poată fi străpunsă cu fierul? se întrebă.

– Din câte ştiu eu, nu, zise Granny, netulburată. Ai putea să încerci.

Unul dintre soldaţi înaintă şi-l atinse uşor pe braţ pe cel din faţă.

– Să trăiţi, cu respect, nu cred că-i bine...

– Taci.

– Aduce ghinion, să ştiţi, dacă....

– Chiar trebuie să-ţi mai spun o dată?

– Să trăiţi, zise celălalt. Privirea lui o întâlni pentru o clipă pe cea a lui Granny. În ochi i se citea spaima şi deznădejdea. Şeful rânji către Granny, care nu se mişcase din loc.

– Magia voastră e pentru ţărani şi neghiobi, maică a nopţii. Pot să te culc la pământ chiar acolo unde stai.

– Loveşte atunci, omule, rosti Granny, privindu-i peste umăr. Dacă aşa-ţi spune inima, loveşte cât de tare îndrăzneşti.

Bărbatul ridică sabia. Trăsnetul lovi din nou, sfărâmând o stâncă aflată la câţiva paşi şi umplând văzduhul de fum şi miros de piatră arsă.

– N-ai nimerit, spuse cu trufie soldatul, iar Granny îi văzu muşchii încordându-se, pe când se pregătea să prăvale tăişul.

Apoi, pe chip i se aşternu o expresie de uimire totală. Îşi lăsă capul pe spate şi deschise gura, de parcă se străduia să înţeleagă ceva. Sabia îi scăpă din mână şi se înfipse în pământ. El oftă şi se îndoi de mijloc, foarte încet, prăbuşindu-se grămadă la picioarele lui Granny, care-l împinse uşor cu vârful degetelor.

– Poate că n-ai înţeles bine unde ocheam, şopti ea. Auzi la el, „maică a nopţii"!

Soldatul care vorbise ceva mai devreme se holba înfricoşat la pumnalul însângerat pe care-l avea în mână, trăgându-se înapoi.

– N-n-nu puteam s-s-s-să-l las. Nu trebuia să facă aşa ceva. N-n-nu-i corect, se bâlbâi el.

– Ia spune, tinere, eşti de prin părţile astea? întrebă Granny.

El căzu în genunchi.

– Din satul Lupului Turbat, săru' mâna, zise, cu ochii la leşul căpitanului. Şi-acum o să mă omoare! se jelui.

– Dar n-ai făcut decât ceea ce-ai crezut că-i bine, spuse Granny.

– Nu de-asta m-am făcut soldat. Nu ca să omor oameni.

– Chiar aşa. În locul tău, m-aş face marinar, rosti gânditoare Granny. Mda, aş alege o carieră pe mare. Şi cât mai repede. Aş porni chiar în clipa asta. Hai, fugi, omule. Fugi pe mare, unde nu sunt urme. Ai să ai o viaţă lungă şi plină de noroc, îţi făgăduiesc. O clipă rămase pe gânduri, apoi adăugă: Oricum, ceva mai lungă decât o să fie dacă mai stai pe-aici.

El se ridică, îi aruncă o privire în care se amestecau recunoştinţa, respectul şi teama, apoi se pierdu în ceaţă.

– Şi-acum poate ne spune şi nouă cineva despre ce e vorba, zise Granny, întorcându-se către cel de-al treilea.

Către locul în care fusese cel de-al treilea.

Din depărtare se auzi un zgomot slab de copite, apoi liniște.

Nanny Ogg înaintă poticnindu-se.

– Aș putea să-l prind din urmă, rosti. Ce crezi?

Granny clătină din cap. Se așeză pe o stâncă și se uită la pruncul pe care-l ducea în brațe. Era un băiat de cel mult doi ani. Pe sub pătura în care era învelit, nu mai purta nimic. Începu să-l legene distrată, privind în gol.

Nanny Ogg cercetă cele două leșuri cu aerul uneia pentru care a zăcea întinsă pe spate nu suscită nici un fel de teamă.

– Poate că erau bandiți, spuse tremurând Magrat.

Nanny clătină din cap.

– Ciudat, zise ea. Amândoi poartă aceleași însemne. Doi urși pe un câmp negru cu auriu. Știe cineva ce înseamnă asta?

– Sunt însemnele Regelui Verence, răspunse Magrat.

– Ăsta cine-i? grăi Granny Weatherwax.

– Cel care conduce țara, zise Magrat.

– Aha. Regele, deci, zise Granny, de parcă vorbea despre ceva cu totul lipsit de importanță.

– Soldați care se luptă între ei. Nu pricep nimic, zise Nanny Ogg. Magrat, ia caută prin caleașcă.

Cea mai tânără dintre vrăjitoare răscoli puțin, apoi se întoarse cu un sac pe care-l răsturnă. Pe jos căzu ceva.

De-acum, furtuna se mutase încet-încet de cealaltă parte a muntelui, iar luna tulbure arunca raze slabe de lumină peste câmpia îmbibată de apă. Acestea se reflectau într-un obiect care era, fără putință de tăgadă, o coroană extrem de importantă.

– O coroană, spuse Magrat. Are tot felul de chestii ascuțite pe ea.

– Vai de mine, zise Granny.

Pruncul plescăi în somn. Granny Weatherwax nu era prea împăcată cu ideea de a privi în viitor, dar acum simțea însuși viitorul privind-o.

Și fața lui nu-i plăcea defel.

Regele Verence, în schimb, își privea trecutul în față și își formase, mai mult sau mai puțin, aceeași părere.

– Poți să mă vezi? întrebă el.

– Oh, da. Limpede şi clar, spuse nou-venitul.

Verence îşi încreți fruntea. Acum, ca strigoi părea să aibă nevoie de mult mai mult efort intelectual decât pe când era în viață – ceea ce izbutise să facă vreme de patruzeci de ani fără să trebuiască să aibă mai mult de două gânduri pe zi, în timp ce acum nu mai scăpa de ele.

– Aha, zise. Şi dumneata eşti tot strigoi.

– Bravo. Ai ghicit repede.

– Capul pe care-l porți la subțioară, spuse Verence, mândru de sine însuşi. Asta m-a ajutat.

– Te deranjează? Dacă te deranjează pot să-l pun la loc, zise cu amabilitate bătrânul strigoi, întinzându-i mâna liberă. Încântat de cunoştință. Sunt Champot, Regele din Lancre.

– Verence. Idem, grăi celălalt, apoi, trăgând cu ochiul la chipul bătrânului rege, adăugă: Nu-mi amintesc să-ți fi văzut portretul în Galeria cea Lungă.

– Nu, asta s-a făcut după epoca mea, răspunse Champot pe un ton superior.

– Păi de câtă vreme eşti aici?

Champot îşi coborî brațul ca să se frece pe nas.

– Cam de-o mie de ani, zise, cu glasul plin de mândrie. Ca om şi ca strigoi.

– O mie de ani!

– De fapt, eu am construit castelul. De-abia ce-l împodobisem frumos, că nepotul meu mi-a şi tăiat capul în timp ce dormeam. N-ai idee ce mult m-a supărat!

– Da, dar... o mie de ani... repetă Verence cu glasul stins.

– Nu-i chiar aşa de rău, îi mărturisi Champot, luându-l de brațul moale şi conducându-l, fără să întâmpine vreo împotrivire, prin curte. Din mai multe puncte de vedere, e mai bine decât să trăieşti cu adevărat.

– Ce mai puncte de vedere-or fi şi alea?! se răsti Verence. Mie-mi plăcea să trăiesc.

– O să te obişnuieşti curând, îi replică Champot, zâmbindu-i încurajator.

– Dar nu vreau să mă obişnuiesc!

– Ai o aură morfogenă foarte puternică, zise Champot. Se vede. Eu mă uit întotdeauna la asta. Da. Foarte puternică, după părerea mea.

– Asta ce mai e?

– Cum să spun... eu niciodată nu m-am priceput la vorbe, răspunse bătrânul. Mi s-a părut mai uşor să le dau oamenilor în cap cu ceva. Dar, din câte mi-am dat seama, totul ține de intensitatea cu care ai trăit. Pe când erai în viață, vreau să spun. Ceva ce se cheamă – şi făcu o pauză – „vitalitate animalică". Da, chiar aşa. Vitalitate animalică. Dacă aveai multă, o să te-ajute să-ți păstrezi esența, ca să zic aşa, ca strigoi. Şi pare-mi-se că dumneata, pe când erai în viață, trăiai la intensitate maximă, mai adăugă.

Fără să vrea, Verence se simți flatat.

– Dintotdeauna am încercat să fac în aşa fel încât să nu mă plictisesc, răspunse.

De-acum, străbătuseră peretele şi ajunseseră în Sala Mare, rămasă pustie. La vederea meselor înalte, de ospăț, regele reacționă instinctiv:

– Şi cu micul dejun cum ne descurcăm? întrebă.

Capul lui Champot părea surprins.

– În nici un fel, zise. Doar suntem strigoi.

– Dar mi-e foame!

– Nu-ți e, crede-mă. Îți închipui, doar.

Din bucătărie se auziră zgomote. Bucătarii se treziseră deja şi, neavând alte porunci, se apucaseră să pregătească meniul obişnuit. Prin arcada întunecată care ducea la bucătărie veneau mirosuri familiare. Verence adulmecă.

– Cârnați, zise el visător. Şuncă. Ouă. Peşte afumat. Caltaboş... îi şopti lui Champot, privindu-l fix.

– La urma urmei, de-acum nu mai ai stomac, îi explică bătrânul strigoi. Singura care lucrează este imaginația. Puterea obişnuinței. Nu ți-e foame, doar aşa crezi.

– Nu cred că mi-e foame, cred că sunt de-a dreptul lihnit.

– Mda, dar de fapt nu poți să te-atingi de nimic, înțelege, îi explică blând Champot. De absolut nimic.

Verence se lăsă pe o banchetă – foarte încet, ca să nu treacă prin ea, şi-şi lăsă capul în palme. Auzise el că moartea putea fi ceva groaznic, dar nu-i trecuse niciodată prin cap că putea fi chiar aşa. Voia răzbunare. Voia să iasă din castelul pe care ajunsese să-l urască, să-şi găsească fiul. Dar se îngrozi şi mai tare descoperind că lucrul la care râvnea cel mai mult, în clipa aceea, era un platou cu rinichi.

Răsăritul umed se revărsă peste pământuri, se cățără pe crenelurile Castelului Lancre, pătrunse în fortăreață şi, în cele din urmă, ajunse şi la geamurile solarului.

Acolo se afla Ducele Felmet, posomorât, privind țintă pădurea plină de apă. Era aşa întinsă. Nu că ar fi avut ceva cu copacii în sine, se gândi el, numai că atunci când vedea atât de mulți laolaltă, era teribil de deprimant. Îi tot venea să-i numere.

– Chiar aşa, iubirea mea, zise.

Cei care ajungeau să-l cunoască pe duce îl asemănau cu un soi de şopârlă – după toate probabilitățile una care trăieşte pe insulele vulcanice, se mişcă o singură dată pe zi, are un al treilea ochi, rămas dintr-o etapă evoluționară îndepărtată, şi clipeşte cam o dată pe lună. El însă se considera un om civilizat, căruia i s-ar fi potrivit mai bine aerul uscat şi soarele dogoritor dintr-o zonă cu climă ceva mai bine organizată.

Pe de altă parte, cugetă ducele, ar putea să fie frumos să fii copac. Copacii n-au urechi – de asta era aproape sigur. Şi par să se descurce şi fără binecuvântata taină a căsătoriei. Stejarul mascul – aici trebuia să se documenteze – stejarul mascul nu făcea decât să-şi împrăştie polenul în vânt şi toată afacerea cu ghindele – dacă nu cumva erau semințe de stejar dar, nu, era aproape sigur că ghinde erau – se petrecea altundeva...

– Da, scumpete, zise.

„Mda, copacii rezolvaseră problema." Ducele Felmet aruncă o privire ucigătoare înspre pădure. „Scârbe egoiste."

– Sigur că da, dragă, zise.

– Poftim? spuse ducesa.

Ducele şovăi, străduindu-se cu disperare să-şi aducă aminte monologul din ultimele cinci minute. Parcă auzise ceva despre el care nu era decât jumătate de bărbat şi... că se schilodea de bună voie. Şi fără discuţie că se pomenise la un moment dat şi despre cât era de frig în castel. Mda, pesemne că asta era. Ei bine, atunci nenorociţii de copaci puteau să pună şi ei, o dată în viaţă, osul la treabă.

– Am să poruncesc să se taie câţiva şi să ni se aducă aici imediat, icoana mea, zise.

Lady Felmet rămase o clipă fără cuvinte, ceea ce putea fi considerat un eveniment marcant, de însemnat cu cruce roşie în calendar. Era o femeie masivă şi impresionantă, care le amintea celor ce-o vedeau pentru prima dată de un galeon cu toate pânzele sus; efectul era şi mai puternic din pricina nefericitei sale convingeri că îi şedea bine în catifea roşie – care însă nu doar că-i punea în valoare tenul, ci avea exact aceeaşi nuanţă.

Adeseori, ducele cădea pe gânduri, cugetând la cât noroc avusese s-o ia de soaţă. Dacă motorul ambiţiei ei nu l-ar fi propulsat, ar fi rămas un senior mărunt, fără mare lucru de făcut în afară de a vâna, a chefui şi a-şi exercita *le droit du seigneur*[1]. În loc de asta, acum se afla la numai un pas de tron şi, în scurtă vreme, putea deveni stăpân peste tot ce vedea cu ochii.

De ţinut cont că înaintea ochilor nu vedea decât copaci. Aşa că oftă.

– Ce anume să taie? întrebă pe un ton glacial Lady Felmet.

– Oh, copacii, copacii, răspunse ducele.

– Ce-au de face copacii cu ce discutam noi?

– Păi... sunt atât de mulţi, zise ducele, emoţionat până-n adâncul sufletului.

– Nu schimba subiectul!

– Iartă-mă, dulceaţă.

---

[1] Despre care habar n-avea ce-nseamnă. Nu găsise pe nimeni dispus să-i explice. În orice caz, era ceva de care un senior feudal trebuia musai să dispună şi, pesemne, necesita foarte multă atenţie şi grijă. Şi-l imagina ca pe un fel de dulău mare şi păros. Era hotărât să-şi facă şi el rost de unul şi, pe toţi dracii, să se bucure de el. (n.a.)

– În caz că n-ai auzit, te întrebam mai devreme cum de-ai fost aşa prost să-i laşi să scape? Ţi-am spus că slujitorul ăla era mult prea credincios. Într-un aşa om nu poţi avea nici o încredere.

– Aşa-i, iubito.

– Bănuiesc că nu ţi-a trecut prin cap să trimiţi pe cineva după ei.

– Ba da, dragă, pe Bentzen. Şi cu doi soldaţi după el.

– Oh, începu ducesa, apoi se opri.

În calitate de căpitan al gărzii personale a ducelui, Bentzen era un ucigaş la fel de eficient ca o mangustă cu tulburări comportamentale. Tot pe el l-ar fi ales şi ea. Rămasă, o clipă, fără vreo pricină de a-şi dojeni bărbatul, se simţi iritată, dar se replie foarte bine.

– Dacă m-ai fi ascultat, n-ar fi trebuit să-l trimiţi nicăieri. Dar n-o faci niciodată.

– Ce să fac, inimioară?

Ducele căscă. Fusese o noapte lungă. Avusese loc şi o furtună care luase proporţii de un dramatism cu totul inutil, şi-apoi toată povestea aceea murdară cu cuţitele.

S-a spus şi mai sus că Ducele Felmet se afla la un pas de tron. Pasul respectiv era exact cel făcut pe prima treaptă a scărilor care coborau în Sala Mare, pe care Regele Verence căzuse în întuneric, aterizând, în pofida tuturor legilor probabilităţii, drept în pumnalul său.

Cu toate acestea, până şi medicul personal al regelui decretase că moartea avusese loc din cauze naturale. Bentzen trecuse să-l vadă şi-i explicase că o asemenea cădere pe scări, cu un pumnal înfipt în spate, este o boală de care te molipseşti printr-o deschidere imprudentă a gurii.

Că veni vorba, de acelaşi lucru se molipsiseră mai mulţi membri din garda personală a regelui, ceva mai tari de urechi. Fusese, la scară redusă, o adevărată epidemie.

Ducele se cutremură. Câteva amănunte ale nopţii precedente erau pe cât de vagi, pe atât de înfiorătoare. Încercă să se îmbărbăteze, spunându-şi că, de-acum, toată bătaia de cap se sfârşise şi că avea un regat. Nu era cine ştie ce, acum că-l

vedea în fața ochilor: mai mult copaci. Dar era un regat, dotat şi cu o coroană.

Numai s-o găsească.

Castelul Lancre fusese clădit pe un țanc de stâncă, de către un arhitect care auzise de Gormenghast, dar nu avusese la dispoziție bugetul necesar. E drept că-şi dăduse toată silința, furnizând un număr de turnulețe micuțe, la preț redus, pivnițe ieftine ca braga, contraforturi, creneluri, gargui, turle, curți, fortificații şi donjoane – de fapt, cam toate cele necesare unui castel, în afară de nişte fundații decente şi ceva mortar care să nu se ia imediat după o ploicică.

Castelul se apleca amețitor deasupra apelor năvalnice şi înspumate ale râului Lancre, care mugea înfundat la vreo sută de picioare mai jos. Din când în când, mai şi picau nişte bucățele. Aşa mic cum era, conținea mii de cotloane în care se putea ascunde o coroană.

Ducesa plecă valvârtej în căutarea altei persoane pe care s-o pună la punct, lăsându-l pe Felmet să cerceteze peisajul, cu priviri mohorâte. Începu să plouă.

Şi, ca la un semnal, la poartă se auzi o bătaie puternică. Aceasta îl tulbură grozav pe portarul castelului, care tocmai juca Bagă-l-la-apă-pe-Dom'Ceapă cu bucătarul şi cu Nebunul, la adăpostul căldurii din bucătărie. El gemu şi se ridică.

– Se-aude-o bătaie-n afară, zise.

– În afară de ce? întrebă Nebunul.

– În afară de uşă, idiotule.

Nebunul îi aruncă o privire îngrijorată.

– O bătaie în afară de uşă? se miră el, bănuitor. N-o fi ceva Zen în treaba asta?

După ce portarul plecă mormăind înspre căsuța sa de lângă poartă, bucătarul ridică miza cu un bănuț şi-l sfredeli cu privirea pe Nebun, pe deasupra cărților pe care le ținea în mână, întrebându-l:

– Ce-i aia Zen?

Nebunul îşi aranjă cărțile în mână, clătinând din cap şi făcându-şi clopoțeii să clincăne, apoi răspunse fără să se gândească:

– A, o sectă secundară care provine din sistemul filozofic al lui Sumtin, din zona Rotațională a Klatchului, renumită pentru simplitate şi austeritate şi pentru că făgăduieşte liniştea şi armonia interioară, dobândite prin meditație şi tehnici de respirație; un aspect interesant al acestui sistem este reprezentat de întrebările aparent absurde, menite să lărgească potențialul perceptiv.

– Poftim? se răţoi bucătarul, nevenindu-i să creadă. Era deja la limita nervilor. De dimineață, când urcase în Sala Mare cu tava pentru micul dejun, fusese urmărit de impresia că un soi de „ceva" tot încerca să i-o smulgă din mână. Şi, ca şi cum asta n-ar fi fost de ajuns, noul duce îl trimisese înapoi cerându-i... Se cutremură. Păsat! Şi un ou fiert, moale. Era prea bătrân pentru aşa ceva. Îşi avea propriile principii. Era un bucătar în bună tradiție feudală. Dacă era vorba de ceva fără măr în gură, ceva ce nu se putea frige, atunci nu se servea. Nebunul şovăi, cu o carte în mână, apoi îşi înăbuşi senzația de panică şi încercă să găsească la iuțeală o soluție.

– Pe cinstea mea, unchiulețule, rosti el cu glas pierdut, întrebările matale-s mai multe ca ghimpii dintr-o tufă de scaieți.

Bucătarul se linişti.

– Ei, fie, zise, cu toate că nu era pe deplin mulțumit. Nebunul pierdu următoarele trei mâini, doar aşa, pentru siguranță.

Între timp, portarul desfăcu ferestruica tăiată în poarta culisantă şi trase cu ochiul prin ea.

– Cine mi-eşti de baţi în afară? mârâi.

Soldatul, aşa murat şi speriat cum era, şovăi.

– În afară? În afară de ce? întrebă.

– Dacă ai chef de bancuri, n-ai decât să rămâi toată ziua-n afară, îi răspunse, liniştit, portarul.

– Nu! Trebuie să-l văd imediat pe Duce! strigă soldatul. Vrăjitoarele şi-au călcat hotarele!

Portarul era cât pe ce să-i răspundă: „Era şi timpul" sau „Ce n-aş da să fiu şi eu cu ele", dar se opri când îi văzu chipul. Nu era chipul unuia care să se prindă într-un astfel de

joc. După cum arăta, s-ar fi zis că fusese martor la fapte pe care nici un om cumsecade nu şi-ar fi dorit să le vadă.

– Vrăjitoare? se miră Ducele Felmet.

– Vrăjitoare! spuse ducesa.

Iar pe coridoarele bătute de vânturi, un glas slab, ca o adiere rătăcită prin îndepărtate cotloane, rosti şi el, cu o undă de speranţă:

– Vrăjitoare!

Al unei persoane înclinate către paranormal...

– Asta-nseamnă să-ţi bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala, ascultaţi-mă pe mine, zise Granny Weatherwax. Şi n-o să iasă nimic bun.

– Dar e aşa de *romantic,* spuse Magrat, emoţionată, oftând din toţi rărunchii.

– Ţuţi, ţuţi, se auzi şi Nanny Ogg.

– Oricum, reluă Magrat, tu însăţi l-ai omorât pe omul ăla sinistru!

– Nici vorbă! N-am făcut decât să... las lucrurile să-şi urmeze cursul, se încruntă Granny Weatherwax. N-avea pic de respect. Şi, după ce oamenii îşi pierd respectul, nu pot să vină decât necazuri.

– Şugulică, şugulică, şugulică...

– Iar celălalt a adus pruncul aici ca să-l salveze! strigă Magrat. Ni l-a dat nouă să-l creştem în siguranţă! E limpede! Asta-i soarta!

– A, limpede, zise Granny. De limpede, e limpede, ce-i drept. Problema e că asta nu-nseamnă că ar fi şi adevărat.

Cântări coroana în palme. Atârna greu, şi asta nu din cauza kilogramelor în sine.

– Da, dar ideea e... începu Magrat.

– Ideea e, o întrerupse Granny, că o să-nceapă s-apară oameni care să-l caute. Oameni serioşi. Puşi pe treabă. Şi treabă înseamnă dărâmă-pereţii şi dă-foc-acoperişului, asta-nseamnă treabă. Şi...

– Cine-i buiatu' mic?!

–... Şi, Gytha, zău c-am fi toate trei mult mai linştite dacă n-ai mai ciripi aşa! se răsti Granny, simţind cum se enervează. De câte ori era nesigură pe sine, nervii i se încordau. Mai mult, se refugiaseră în căsuţa lui Magrat, iar decorul începuse s-o cam irite, pentru că Magrat credea în înţelepciunea Naturii şi în elfi, şi în puterea vindecătoare a culorilor, şi în ciclul anotimpurilor, şi într-o seamă de alte lucruri cu care Granny Weatherwax nu se împăca.

– Doar n-o să-mi spuneţi mie cum să mă ocup de un copil, se răsti şi Nanny Ogg, ceva mai blând. Că n-oi fi avut cinşpe' până acum!

– Nu spuneam decât că trebuie să ne gândim bine, zise Granny.

Celelalte două o priviră în tăcere, o bucată de vreme.

– Ei? întrebă în cele din urmă Magrat.

Granny se încruntă, bătând darabana pe marginea coroanei.

– Mai întâi, trebuie să-l ducem de-aici, spuse, apoi ridică braţul. Nu, Gytha, sunt convinsă că la tine e minunat şi aşa mai departe, dar nu e sigur. Pruncul trebuie să ajungă undeva departe de aici, foarte departe, unde nimeni nu ştie cine e. Şi mai e şi asta, sfârşi ea, jucându-se cu coroana.

– Ah, cu asta-i uşor, zise Magrat. Adică nu trebuie decât s-o ascundem sub o piatră sau ceva aşa. E uşor. Mult mai uşor decât cu un copilaş.

– Nici vorbă, rosti Granny. Pricina fiind că tot ţinutul e plin de copilaşi care arată cam la fel, dar prea multe coroane nu cred să fie. Oricum, lucrurile astea fac ce fac şi ies la iveală. Parcă le atrag oamenilor gândurile. Ascultaţi-mă pe mine, dac-am ascunde-o pe aici, pe sub o stâncă, într-o săptămână ar face ea cumva să fie găsită din întâmplare.

– Asta-i foarte adevărat, zise şi Nanny Ogg, cu multă convingere. De câte ori vi s-a-ntâmplat să aruncaţi un inel fermecat în adâncurile oceanului şi-apoi, tocmai când ajungeţi acasă şi vă serviţi cu o masă bună de peşte, hop şi el?

Toate trei căzură pe gânduri.

– Niciodată, spuse iritată Granny. Şi nici ţie. Oricum, poate c-o s-o vrea îndărăt la un moment dat. Asta dacă-i

într-adevăr a lui pe drept. Regii pun mare preț pe coroane. Zău, Gytha, uneori spui nişte...

– Atunci, să fac nişte ceai, ce-ar fi? propuse Magrat, cu o veselie forțată, şi dispăru în cămăruța pentru spălatul vaselor. Cele două vrăjitoare mai în vârstă rămaseră de-o parte şi de alta a mesei, cufundate într-o tăcere politicoasă şi îmbufnată. În cele din urmă, Nanny Ogg spuse:

– A aranjat frumos pe-aicea, nu? Flori şi alte alea. Şi lucruşoarele de pe pereți ce-or fi?

– Peceți, răspunse acru Granny. Sau aşa ceva pe-acolo.

– Îți iau ochii, zise politicoasă Nanny Ogg. Şi toate robele şi baghetele, şi celelalte.

– Sunt *moderne,* spuse Granny Weatherwax, pufnind disprețuitor. Când eram eu fetişcană, n-aveam decât un boț de ceară şi vreo două ace, şi gata. Pe vremea aia trebuia să ne facem singure farmecele.

– Ei, da, a curs multă apă de-atunci, rosti cu înțelepciune Nanny Ogg, legănând uşor copilul.

Granny Weatherwax pufni iarăşi. Nanny Ogg fusese măritată de trei ori şi domnea peste un trib de copii şi nepoți răspândiți prin tot regatul. Sigur că unei vrăjitoare nu-i era, la urma urmei, interzis să se mărite. Trebuia să recunoască, chit că nu-i făcea plăcere. Nici o plăcere. Pufni a treia oară, nemulțumită; era o greşeală.

– Ce-i cu mirosul ăsta? se răsti ea.

– Aha, răspunse Nanny Ogg, schimbând cu mare grijă poziția copilului. Ce-ar fi să mă duc să văd dacă Magrat n-are nişte cârpe curate?

Aşa că Granny rămase singură. Se simțea puțin stânjenită, aşa cum se întâmplă când cineva rămâne neînsoțit în casa altuia, şi se luptă cu imboldul de a se ridica şi a inspecta cărțile de pe raftul din perete sau a verifica dacă policioara fusese ştearsă de praf. Răsuci coroana în mâini, având din nou impresia că era mai mare şi mai grea decât ar fi trebuit.

Zări oglinda aşezată pe policioară şi trase cu ochiul la coroană. Era de-a dreptul ispititoare – de parcă o implora să vadă dacă i se potriveşte. Ei, şi de ce nu? Se asigură că nici

una dintre celelalte două nu era prin apropiere, apoi, dintr-o singură mişcare, îşi scoase pălăria şi-şi puse coroana pe cap.

Părea să se potrivească. Granny se ridică trufaşă şi-şi flutură braţul undeva, înspre cămin.

– Fă bine şi fă asta, zise, apoi dădu din cap, cu multă aroganţă, către pendulă. Taie-i capul şi mai repede, porunci, zâmbind amar.

Şi încremeni, auzind strigătele, galopul cailor, şoapta ucigaşă a săgeţilor şi zgomotul sec, al sulițelor înfipte în carne. Îi trecură prin faţa ochilor bătălii după bătălii. Săbii lovind în scuturi, sau în alte săbii, sau în oase – fără încetare. Într-o clipă, ani şi ani de zile îi trecură pe dinainte. Se văzu şi zăcând printre leşuri – din când în când – sau atârnând de creanga vreunui copac; dar, de fiecare dată, se găseau mâini care s-o ridice la loc şi s-o aşeze pe o pernă de catifea...

Cu mare grijă îşi luă coroana de pe cap – se dovedi un chin, căci aceasta nu se lăsa defel – şi o puse pe masă.

– Deci asta înseamnă a fi rege, da? rosti, încetişor. Mă întreb de ce toată lumea vrea să încerce.

– Zahăr? întrebă Magrat, din spatele ei.

– Trebuie să te naşti nebun, pentru a fi rege, zise Granny.

– Poftim?

Granny se întoarse.

– Nu te-am auzit intrând. Ce spuneai?

– Vrei zahăr în ceai?

– Trei linguriţe, răspunse pe dată Granny. Una dintre puţinele pricini de nefericire din viaţa ei era că, în pofida tuturor străduniilor, ajunsese în punctul de vârf al carierei sale cu un ten roşu ca mărul şi cu toţi dinţii în gură. Nici un farmec din lume nu izbutise să convingă vreun neg să-şi facă loc pe chipul său arătos, deşi cam prelung, iar cantităţile uriaşe de zahăr pe care le consuma nu făceau decât să-i dea o energie nestăvilită. Consultase odată un vrăjitor, care-i explicase că asta se întâmpla din pricină că poseda un oarecare metabolism – asta, măcar, îi îngăduia să se simtă uşor superioară lui Nanny Ogg care, pesemne, nu văzuse niciodată aşa ceva.

Supusă, Magrat turnă în ceaşcă trei linguriţe cu vârf. Ce frumos ar fi, se gândi ea, cu jale, dacă lumea ar mai spune din când în când şi „mulţumesc". Apoi observă coroana care, parcă, o privea fix.

– Simţi şi tu, aşa-i? întrebă Granny. V-am spus-o, nu? Coroanele ispitesc!

– E groaznic.

– Nu, nu! Aşa-i stă în fire, pur şi simplu. Nu se poate abţine.

– Dar asta-i magie!

– Aşa-i stă în fire, repetă Granny.

– Încearcă să mă facă s-o pun pe cap, zise Magrat, căreia începuse să-i tremure mâna.

– Mda, chiar asta face.

– Dar am să mă ţin tare, spuse Magrat.

– Evident, zise Granny, de pe chipul căreia – curios! – dispăruse dintr-odată orice expresie. Şi Gytha ce face?

– Spală copilul, îi răspunse Magrat, cu gândurile aiurea. Dar cum să ascundem aşa ceva? Ce s-ar întâmpla dac-am îngropa-o undeva, adânc de tot?

– S-ar găsi un hârciog care s-o scoată la lumină, răspunse în silă Granny. Sau vreun căutător de comori, sau aşa ceva. Sau poate s-ar prinde în rădăcinile vreunui copac pe care să-l răstoarne furtuna, şi-apoi ar fi găsită de cineva care s-ar gândi să vadă cum îi vine...

– Asta dacă n-ar fi puternic, aşa ca noi, observă Magrat.

– Fireşte, fireşte, aprobă Granny, cercetându-şi unghiile de la mâini. Cu toate că problema cu coroanele astea nu e când le încerci, ci când vrei să le dai jos.

Magrat o ridică şi o răsuci pe toate părţile.

– Nici măcar nu prea aduce cu o coroană, zise.

– Multe coroane ai mai văzut la viaţa ta, nu? răspunse Granny. Te pricepi de minune, desigur.

– Am mai văzut. Am văzut unele care aveau mai multe podoabe şi bucăţi de stofă pe ele, zise sfidătoare Magrat. Asta-i doar o chestie mică şi subţire...

– Magrat Garlick!

– Am văzut şi ştiu! Pe când mă instruiam cu Goodie Whemper...

– odihneascăsenpace...

–... odihneascăsenpace, obişnuiam să mergem în Razorback sau în Lancre de câte ori veneau artiştii ambulanţi. Îi plăcea foarte mult teatrul. Şi acolo au o sumedenie de coroane, cu toate că... – şi făcu o mică pauză –... Goodie spunea că-s făcute din tablă, hârtie şi alte cele. Iar giuvaierurile sunt din sticlă. Dar arată mult mai bine şi mai adevărate decât asta. Nu ţi se pare ciudat?

– Adesea, cele care încearcă să arate ca alte cele, arată mai a alte cele decât alte cele. Toată lumea ştie, zise Granny. Dar mie asta nu-mi place şi nu cred că trebuie îngăduit. Şi, mă rog, de-a ce se joacă oamenii ăia, cu atâtea coroane, în drumurile lor?

– Nu ştii ce se-ntâmplă la teatru? întrebă Magrat.

Granny Weatherwax, care nu-şi recunoştea niciodată ignoranţa în nici o privinţă, răspunse fără şovăială:

– A, ba da. Deci e ceva de soiul *ăla*, vrei să zici?

– Goodie Whemper spunea că e o oglindă în care se reflectă realitatea, zise Magrat. Spunea că întotdeauna izbutea s-o înveselească.

– Aşa o fi, spuse Granny, la nimereală. Măcar dacă se joacă aşa cum trebuie. Şi, ia spune, jucătorii ăştia de teatru sunt oameni buni?

– Cred că da.

– Şi se tot plimbă de colo-colo, zici? întrebă Granny, gânditoare, cu ochii la uşa camerei pentru spălatul vaselor.

– Peste tot. Şi-acum este o trupă în Lancre, din câte am auzit. N-am fost s-o văd pentru că, ştii cum e, zise Magrat lăsând ochii în jos. Nu se cuvine ca o femeie să meargă singură într-un asemenea loc.

Granny încuviinţă. Era cu totul de acord cu astfel de principii, câtă vreme, firește, nimeni nu-i sugera c-ar trebui să le respecte şi ea. Bătând darabana pe faţa de masă a lui Magrat, zise:

– Bun. Şi de ce nu? Du-te şi spune-i Gythei să înfeşe bine copilul. A trecut mult de când n-am mai auzit un teatru bine jucat.

Ca de fiecare dată, Magrat era încântată. Teatrul nu era decât câteva bucăţi de pânză pictată, o scenă din scânduri aşternută peste butoaie şi vreo şase banchete aşezate în piaţa satului. În acelaşi timp însă, izbutise să se preschimbe în Castel, Altă parte a castelului, Acelaşi loc ceva mai târziu, Câmpul de luptă, iar acum devenise O bucată de drum dinafara Castelului. Ziua ar fi fost nemaipomenită, dacă n-ar fi existat Granny Weatherwax.

După ce-i sfredelise din priviri pe cei trei bărbaţi care alcătuiau orchestra, încercând să-şi dea seama care din instrumente era teatrul, bătrâna vrăjitoare îşi îndreptase, în cele din urmă, atenţia către scenă. Cu acest prilej, Magrat începuse să-şi dea seama că existau anumite caracteristici fundamentale ale teatrului pe care Granny nu le prinsese încă. Acum tocmai se foia pe scaun, scoasă din fire.

– L-a ucis, şuieră ea. De ce stă toată lumea cu mâinile în sân? L-a ucis! Aici, de faţă cu toţi!

Magrat se agăţă cu disperare de braţul însoţitoarei sale, care se lupta să se ridice.

– Stai liniştită! şopti. Nu e mort!

– Adică mă faci mincinoasă, fato? se răsti Granny. Am văzut totul.

– Granny, uite cum stau lucrurile, nu e aievea, înţelegi?

Granny Weatherwax se linişti un pic, continuând însă să mormăie în sinea ei. Începea să simtă că lucrurile o luau razna. Pe scenă, un bărbat îmbrăcat într-un cearşaf rostea un monolog pătimaş. Granny ascultă cu mare atenţie câteva clipe, apoi o înghionti pe Magrat în coaste.

– Acuma despre ce le zice? întrebă ea.

– Ne spune cât îi pare de rău că a murit celălalt, zise Magrat, apoi, încercând să schimbe subiectul, se grăbi să adauge: Multe coroane, nu?

Dar Granny nu se lăsă distrasă.

– Şi-atunci de ce l-a mai omorât? întrebă.

– Păi, să vezi, e ceva mai complicat... zise Magrat, cu glas tremurat.

– E o ruşine! sări Granny. Şi leşul ăla amarât care zace acolo şi nu-l ia nimeni!

Magrat îi aruncă o privire rugătoare lui Nanny Ogg, care mesteca un măr şi studia scena cu interesul unui cercetător ştiinţific.

– Pare-mi-se, spuse aceasta din urmă, încet, pare-mi-se că totu-i o prefăcătorie. Ia uite, ăla încă respiră.

Ceilalţi spectatori, care ajunseseră, între timp, la concluzia că aceste replici făceau parte din piesă, se întoarseră, până la ultimul, către leş. Leşul roşi.

– Şi ia priviţi ce mai cizme, spuse Nanny pe un ton critic. Unui adevărat rege i-ar fi ruşine cu cizme ca astea.

Leşul încercă să-şi strecoare picioarele după un tufiş făcut din placaj.

Simţind, cine ştie cum, că tocmai dobândiseră o mică izbândă împotriva acelor negustori de neadevăruri şi viclenii, Granny se servi cu un măr din pungă şi reîncepu să fie atentă. Magrat se mai linişti şi ea, şi încercă să se bucure de spectacol. Dar, după cum se va vedea, nu pentru mult timp. Plăcerea îi fu întreruptă de o voce:

– Şi-acum, ce mai e?

Magrat oftă.

– Păi, îndrăzni ea, bărbatul *acesta* crede că *acela* e prinţul, când de fapt *acela* e fata celuilalt rege, îmbrăcată în haine bărbăteşti.

Granny îl cântări pe actor pe toate părţile.

– Păi chiar e bărbat, zise. Are o perucă din paie. Şi vorbeşte subţiratec.

Magrat se cutremură, ştiind câte ceva despre convenţiile care funcţionau în teatru. Tocmai de asta îi fusese frică. Granny Weatherwax avea nişte Principii.

– Mda, dar, spuse ea cu tristeţe, aşa-i la Teatru. Vezi tu, toate femeile sunt jucate de bărbaţi.

– De ce?

– Femeile nu au voie pe scenă, răspunse Magrat cu glasul stins, apoi strânse pleoapele. Ciudat, dar de pe bancheta de alături nu se auzi nici o izbucnire, aşa că îndrăzni să arunce o privire, cu coada ochiului. Granny nu făcea decât să mestece la nesfârşit aceeaşi bucată de măr, cu ochii ţintă la ce se-ntâmpla pe scenă.

– Nu face tămbălău, Esme, spuse Nanny Ogg, care ştia şi ea despre Principiile lui Granny. Partea asta-i chiar bună. Pare-mi-se că începe să-mi placă.

Cineva o bătu pe Granny pe umăr, apoi se auzi un glas:

– Doamnă, vreţi, vă rog, să vă scoateţi pălăria?

Granny se întoarse încet, foarte încet, ca şi cum ar fi fost acţionată de nişte motoare ascunse, şi-i aruncă celui care vorbise o privire albastru-safir, de vreo sută de kilowaţi. Omul se ofili ca o floare şi se prăbuşi la loc, urmărit în permanenţă de ochii ei.

– Nu, zise Granny.

Celălalt cântări toate consecinţele, apoi spuse:

– Bine.

Granny se întoarse la loc şi le făcu semn actorilor, care se opriseră s-o urmărească.

– Ce vă holbaţi aşa? mârâi ea. Daţi-i bătaie.

– Ia o bomboană, îi zise Nanny Ogg, întinzându-i altă pungă.

În teatrul improvizat se lăsă din nou liniştea – nu se mai auzeau decât glasurile şovăielnice ale actorilor, care tot trăgeau cu ochiul la silueta zbârlită a lui Granny Weatherwax, atraşi de zgomotul bomboanelor supte şi plimbate fără încetare între fălci. Apoi, cu un glas pătrunzător care-l făcu pe un actor să-şi scape sabia de lemn, Granny rosti:

– E unul acolo, într-o parte, care le tot şopteşte!

– E sufleurul, zise Magrat. Le spune ce să zică.

– Păi, nu ştiu şi ei?

– Cred că le mai fuge din minte, răspunse acru Magrat. Oare de ce?

Granny o înghionti pe Nanny Ogg.

– Şi-acum ce se-ntâmplă? întrebă. Ce-i cu toţi regii şi oamenii ăia acolo?

– E un ospăţ, nu vezi? îi explică, sigură pe sine, Nanny Ogg. Din cauza regelui mort, ăla cu cizmele, adică – numai că, dacă te uiţi bine, o să-l vezi că acum face pe soldatul. Şi toţi vorbesc de cât de bun era şi se întreabă cine l-a omorât.

– Zău? rosti sumbru Granny, plimbându-şi privirea printre actori, în căutarea ucigaşului.

Căzu puţin pe gânduri, întrebându-se ce să facă.

Apoi se ridică în picioare.

Cu şalul negru fluturându-i pe lângă trup precum aripile unui înger al răzbunării, sosit pentru a scăpa lumea de tot ce înseamnă neghiobie, prefăcătorie şi viclenie, ceva o făcea să pară mai masivă şi mai impozantă ca de obicei. Arătându-l cu degetul, mânioasă, pe vinovat, strigă triumfătoare:

– Ăla a fost! L-am *văzutără* cu toţii! El l-a omorât cu un pumnal!

Publicul plecă mulţumit. Una peste alta, fusese o piesă bună, deşi nu foarte uşor de urmărit. Dar fusese teribil de caraghios când toţi regii o luaseră la fugă, iar femeia în negru sărise în picioare şi începuse să strige. Numai pentru asta şi tot meritase să plătească bănuţul pe bilet.

Cele trei vrăjitoare rămăseseră singure la marginea scenei.

– Mă întreb cum de-i conving pe toţi regii şi seniorii ăia să vină încoace şi să facă toate astea, zise Granny, pe un ton foarte firesc. Credeam că sunt mult mai ocupaţi să conducă sau ceva de genul acesta.

– Nu, îi răspunse, ostenită, Magrat. Cred că tot n-ai înţeles.

– Ei, lasă, că descâlcesc eu lucrurile, se răsti Granny, apoi se urcă pe scenă şi dădu la o parte cortina din pânză de sac.

– Hei, tu! strigă. Tu eşti mort!

Ghinionistul fost leş, care tocmai mânca un sandvici cu şuncă pentru a-şi calma nervii, căzu pe spate de pe scăunelul pe care şedea. Granny lovi cu piciorul într-un tufiş. Vârful ghetei îi ieşi prin partea cealaltă.

– Vedeți? spuse, adresându-se lumii întregi, cu o ciudată mulțumire în glas. Nimic nu-i adevărat! La urma urmei, totul e vopsea, bețe și hârtie.

– Pot să vă fiu de folos cu ceva, doamnele mele?

Era un glas sonor și armonios, care potrivea și rotunjea cu dibăcie, la locul său, până și cel din urmă diftong. Era un glas de culoare auriu-închis. Dacă și Creatorul multiversului ar fi avut glas, așa un glas ar fi avut. Exista, e drept, și un mic dezavantaj: nu era genul de glas care să poată fi folosit, spre exemplu, pentru a comanda cărbune. Cerut de acest glas, cărbunele s-ar fi preschimbat în diamant.

Aparent, posesorul său era un bărbat masiv și gras, cu chipul devastat de o mustață. Venele rozalii de pe obrajii săi alcătuiau harta unui oraș, și încă măricel; nasul i s-ar fi putut ascunde cu ușurință într-un castron cu căpșuni. Purta un surtuc zdrențuit și colanți plini de găuri, dar cu un așa aplomb, încât aproape că te convingea că robele sale de catifea și dantelă tocmai fuseseră duse la spălat. Într-o mână ținea un prosop – semn că era pe cale să-și dea jos machiajul de pe față.

– Pe dumneata te știu, zise Granny. Dumneata erai ucigașul. Sau, mă rog, așa părea, recunoscu, fără tragere de inimă, uitându-se chiorâș la Magrat.

– Îmi pare tare bine să vă văd. Întâlnirea cu adevărații cunoscători e mereu o plăcere. Olwyn Vitoller, la dispoziția dumneavoastră. Șeful acestei trupe de haimanale, zise bărbatul și, scoțându-și pălăria mâncată de molii, îi făcu o plecăciune până în pământ. Și nu era atât un semn de respect, cât un exercițiu de topologie de cel mai înalt nivel. Pălăria se plimbă și se răsuci, descriind o serie de curbe complicate și sfârșind la capătul unui braț care ajunsese să se îndrepte spre cer. Între timp, un picior plecase undeva în spate, iar restul trupului se îndoi politicos până ce capul îi ajunse la înălțimea genunchilor lui Granny.

– Da, mă rog, zise aceasta, simțind că veșmintele îi deveniseră mai largi si mult mai călduroase.

– Şi mie mi s-a părut că te-ai descurcat nemaipomenit, zise Nanny Ogg. Ai zbierat cu atâta eleganţă cuvintele alea, de mi-am dat seama imediat că eşti rege.

– Sper că nu v-am stricat spectacolul, spuse Magrat.

– Domniţă dragă, răspunse Vitoller, pot oare să încep, măcar, să vă explic ce mare mulţumire este, pentru un sărman saltimbanc, să vadă că publicul a izbutit să treacă dincolo de stratul de vopsea, atingând spiritul care se ascunde în interior?

– Eu zic că ai putea, răspunse Granny. După părerea mea, domnule Vitoller, dumneata poţi spune orice.

El îşi puse pălăria la loc pe cap şi privirile li se întâlniră. Se cântăriră îndelung unul pe celălalt, ca doi profesionişti ce erau. Vitoller cedă primul, dar încercă să dea de înţeles că nu fusese vorba de o întrecere.

– Şi-acum, zise el, spuneţi-mi: cărui lucru îi datorez vizita a trei doamne atât de fermecătoare?

Şi cu asta, câştigă partida. Granny rămase cu gura căscată. Nu s-ar fi descris niciodată altfel decât „în împrejurările date, destul de arătoasă". Pe de altă parte, Nanny avea nişte gingii ca de bebeluş şi un chip ca o stafidă mică şi uscată. Despre Magrat nu se putea spune, în cel mai bun caz, decât că era absolut comună, curăţică şi cu pieptul plat ca o scândură de călcat prevăzută cu două boabe de mazăre, cu toate că avea capul plin până la refuz de aiureli. Granny simţea ceva împrejur, ca o vrajă, dar nu din cele cu care era obişnuită. Era glasul lui Vitoller. Printr-un simplu proces de articulare, făcea ca lucrurile despre care vorbea să se transforme.

„Poftim, uită-te la astea două, îşi spuse, cum se umflă-n pene ca două fetişcane." Apoi îşi dădu seama că şi propria mână se ridicase către cocul bine strâns şi tare ca fierul, pregătindu-se să-l mângâie, aşa că se opri la timp şi-şi drese glasul, lăsând să se înţeleagă că avea ceva important de zis.

– Vrem să-ţi vorbim, domnule Vitoller. Undeva, între patru ochi, adăugă, într-o şoaptă conspirativă, arătând înspre actorii care demontau decorurile şi se ţineau cât puteau mai departe de ea.

– Siguramente, doamnă dragă, răspunse bărbatul. Pe moment, am tras la reputatul caravanserai ce-l vedeți acolo.

Vrăjitoarele priviră împrejur. În cele din urmă, Magrat întrebă:

– Adică la cârciumă?

În Sala cea Mare a Castelului Lancre era frig şi trăgea curentul, iar vezica noului şambelan era din ce în ce mai ostenită, cu fiecare clipă care trecea. El stătea în picioare şi se foia neliniştit, sub privirile lui Lady Felmet.

– A da, zise. Sigur că avem şi de-astea. Sumedenie.

– Şi vrei să-mi spui că oamenii nu iau nici o măsură? întrebă ducesa.

– Poftim? clipi şambelanul.

– Oamenii le tolerează?

– Oh, da, firește, răspunse fericit şambelanul. Lumea crede că e semn de noroc să ai o vrăjitoare în sat. Pe cinstea mea, da.

– De ce?

Şambelanul şovăi. Ultima dată când apelase la o vrăjitoare o făcuse pentru că anumite probleme apărute în zona rectului transformaseră privata într-o cameră de tortură pe care trebuia s-o viziteze în fiecare zi. Vrăjitoarea îi dăduse un borcan cu alifie, datorită căruia lumea devenise un loc mai bun.

– Ajută la netezirea micilor asperități ale vieții, veni răspunsul lui.

– Ei, acolo de unde vin eu, vrăjitoarele nu sunt tolerate, spuse cu severitate ducesa. Şi n-am de gând să le îngădui nici aici. Pofteşte şi dă-ne adresele lor.

– Adresele, doamnă?

– Spune-ne unde trăiesc. Presupun că perceptorii dumitale ştiu de unde să le ia.

– Ah, îngăimă, trist, şambelanul.

Ducele, aşezat pe tron, se plecă în față.

– Îndrăznesc să cred, spuse el, că îşi plătesc dările.

– N-aş spune că *plătesc,* înălțimea voastră, răspunse şambelanul.

Se lăsă tăcerea. În cele din urmă. ducele îl îmboldi.

– Atunci cum ai spune, omule?

– Ar fi mai corect să spunem că *nu plătesc,* înțelegeți? N-am considerat niciodată, adică, fostul rege n-a considerat... Ce mai, nu plătesc şi gata.

Ducele îşi lăsă o mână pe brațul soției sale.

– Înțeleg, spuse el cu răceală. Ei, foarte bine. Poți pleca.

Uşurat, şambelanul îşi plecă uşor fruntea şi se retrase de-a-ndăratelea din sală.

– Ca să vezi! zise ducesa.

– Chiar aşa.

– Deci aşa proceda familia ta când venea vorba de domnie, nu? Înseamnă că era, cu adevărat, o datorie pentru tine să-ți ucizi vărul. E limpede că a fost spre binele speciei, spuse ducesa. Cei slabi nu au dreptul să trăiască.

Ducele se cutremură, auzind-o cum îi pomeneşte întruna de ce făcuse. În general, nu era împotriva ideii de a omorî oameni sau de a le porunci altora să-i omoare şi apoi să asiste la îndeplinirea ordinului. Însă uciderea unei rude era ceva de care nu puteai scăpa.

– Chiar aşa, izbuti să rostească. Firește, pare-se că există multe vrăjitoare şi s-ar putea dovedi complicat să le găsim pe cele trei care au fost acolo, noaptea.

– Asta n-are nici o importanță.

– Firește că nu.

– Ia măsuri.

– Da, iubirea mea.

Măsuri. Mai luase el măsuri şi înainte. Când închidea ochii, îi apărea în față trupul care se prăvălea pe scări. Auzise, cumva, şi o exclamație înăbuşită de uimire, undeva, jos, în întunericul sălii? Fusese sigur că nu mai era nimeni acolo. Măsuri! Încercase să-şi spele sângele de pe mâini. Îşi spusese că, dacă izbutea, ar fi fost ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Îşi frecase palmele iarăşi şi iarăşi. Le frecase până ce începuse să strige de durere.

Granny nu se simțea în largul ei în localuri. Stătea țeapănă, adăpostindu-se în spatele paharului de Porto cu lămâie, ca şi cum ar fi fost o pavăză împotriva ispitelor.

Pe de altă parte, Nanny Ogg tocmai dădea pe gât, cu mult entuziasm, cel de-al treilea pahar, iar Granny se gândi, posomorâtă, că o apucase binişor pe cărarea care, în cele din urmă, avea s-o ducă la momentul în care să danseze pe masă, expunându-şi jupoanele şi cântând „Ariciului însă nu-i poţi face felul".

Masa era plină de monede de aramă. Vitoller şi soţia sa şedeau, fiecare, într-un capăt, socotindu-le. Aducea cu o întrecere.

Granny se uită la doamna Vitoller, admirând-o cum aduna bănuţii chiar de sub nasul soţului său. Părea o femeie inteligentă, care se purta cu bărbatul ei cam ca un dulău de stână cu mielul favorit. Granny cunoştea suişurile şi coborâşurile vieţii conjugale doar de la distanţă, aşa cum vede un astronom suprafaţa unei planete stranii şi îndepărtate, dar tot ajunsese să-şi dea seama că femeia care-i era soţie lui Vitoller trebuia să fie o persoană foarte specială, cu rezerve inepuizabile de răbdare, capacităţi organizatorice şi degete agile.

– Doamnă Vitoller, întrebă ea în cele din urmă, îmi permiteţi să vă întreb dacă unirea domniilor voastre a fost binecuvântată cu rod?

Cei doi o priviră nedumeriţi.

– Adică... începu Nanny Ogg.

– Nu-i nevoie, înţeleg, spuse încet doamna Vitoller. Nu. Am avut cândva o fetiţă.

Se lăsă o tăcere apăsătoare. Câteva clipe, până şi Vitoller, care nu-şi lua ochii de la grămăjoara de monede din faţa lui, le apăru ca un simplu om, micuţ şi mult mai bătrân.

– V-am întrebat din pricina acestui copilaş, spuse Granny, arătând către pruncul din braţele lui Nanny Ogg. Are nevoie de-un cămin.

Cei doi Vitoller rămaseră pe gânduri. Apoi bărbatul oftă.

– Asta-i nu-i o viaţă potrivită pentru un copil, răspunse el. Mereu pe drumuri. Alte şi alte oraşe. Nici un pic de răgaz pentru şcoală, care, din câte am auzit, este foarte importantă în zilele noastre...

Şi totuşi, nu-şi întoarse privirile. Iar doamna Vitoller întrebă:

– De ce are nevoie de un cămin?

– Pentru că nu are, răspunse Granny. Nu are un cămin în care să fie bine primit.

Tăcerea se prelungi, până ce doamna Vitoller spuse:

– Iar domniile voastre, care ne cereți asta, ce fel de legătură aveți cu el?

– Îi suntem naşe, răspunse iute Nanny Ogg, iar Granny se simți uşor stânjenită. Ei nu i-ar fi trecut niciodată prin minte una ca asta.

Distrat, Vitoller muta de colo-colo monedele pe care le avea în față. Soția lui se întinse peste masă şi-i atinse mâna. Se priviră în ochi fără să-şi spună nimic. Granny se uită în altă parte. Era foarte pricepută în arta de a citi pe chipuri, dar erau şi momente în care prefera să nu o facă.

– Vai, banii nu-s prea mulți... începu Vitoller.

– Dar au s-ajungă, spuse nevastă-sa, sigură pe ea.

– Da, cred că da. Primim cu mare drag să avem grijă de el.

Granny încuviință din cap, apoi bagă mâna în adâncurile mantiei şi, după ce căută o vreme, scoase la iveală o pungă de piele pe care o răsturnă pe masă. Era acolo mult argint şi chiar câteva monede mici de aur.

– Suma asta ar trebui să v-ajungă pentru... – şi căută cuvintele potrivite – scutece şi alte cele. Hăinuțe şi restul. Şi ce-o mai fi.

– O să şi prisosească, zic eu, răspunse Vitoller cu glasul stins. De ce nu ne-ați pomenit mai devreme?

– Dacă ar fi trebuit să vă cumpăr, înseamnă că nu meritați prețul.

– Dar nu ştiți absolut nimic despre noi! spuse doamna Vitoller.

– Nu ştim, aşa-i? îngână liniştită Granny. Sigur că ne-ar face plăcere să auzim cum îi merge. Ne-ați putea trimite scrisori sau alte cele. Dar cred c-ar fi mai bine să nu mai vorbiți despre ce s-a-ntâmplat astăzi, după ce plecați din sat. Mă înțelegeți? E pentru binele copilului.

Doamna Vitoller le privi pe cele două bătrâne.

– Mai e ceva la mijloc, nu-i aşa? În spatele poveştii ăsteia se ascunde ceva important.

Granny şovăi, apoi încuviinţă.

– Dar nu ne-ar face bine deloc să aflăm despre ce e vorba?

O altă încuviinţare. Apoi, Granny se ridică, tocmai în clipa în care intrară şi alţi actori, rupând vraja. Actorii aveau obiceiul de a ocupa întreg spaţiul din preajma lor.

– Mai am şi alte lucruri de pus în ordine, spuse ea. Vă rog să mă iertaţi.

– Dar cum îl cheamă? întrebă Vitoller.

– Tom, răspunse Granny, fără să şovăie aproape deloc.

– John, zise şi Nanny. Schimbară între ele o privire. Granny câştigă.

– Tom John, spuse ea ferm, apoi ieşi cu paşi mari.

Afară se întâlni cu Magrat, care de-abia mai putea respira de emoţie.

– Am găsit o cutie, îi spuse aceasta. Avea în ea coroane şi tot felul de alte lucruri. Aşa că am pus-o şi pe a noastră, după cum mi-ai zis, la fund de tot.

– Foarte bine, zise Granny.

– Arăta foarte sărăcăcioasă, pe lângă celelalte.

– Nu ţi-am spus? comentă Granny. Te-a văzut cineva?

– Nu, erau cu toţii prea ocupaţi, dar... şovăi Magrat, apoi roşi.

– Haide, fato, spune!

– Tocmai când plecam, un bărbat s-a apropiat şi m-a ciupit de fund, zise Magrat, apoi se făcu roşie ca focul şi-şi astupă gura cu palma.

– Nu, zău! zise Granny. Şi-apoi?

– Şi-apoi, şi-apoi...

– Da?

– Mi-a spus, mi-a spus...

– Ce ţi-a spus?

– Mi-a spus: „Hei, frumoaso, ce faci diseară?“

Granny medită o vreme, apoi răspunse:

– Bătrâna Goodie Whemper nu prea ieşea din casă, aşa-i?

– Suferea cu piciorul, ştii bine, zise Magrat.

– Dar te-a învățat totul despre moşit şi alte cele?

– Aa, asta da, zise Magrat. Am făcut-o de multe ori.

– Mda, dar... Granny şovăi, bâjbâind pe un teritoriu care nu-i era cunoscut – nu ți-a vorbit niciodată despre ceea ce s-ar putea numi... *precedente.*

– Poftim?

– Ei, ştii tu, zise Granny, cu o undă de deznădejde în glas. Despre bărbați, de pildă.

Magrat părea pe punctul de a izbucni în lacrimi.

– Ce-i cu ei?

La viața ei, Granny Weatherwax făcuse multe lucruri neobişnuite, şi îi era greu să dea înapoi în fața unei provocări. De data asta însă, o făcu.

– Cred, răspunse ea neajutorată, că ar fi bine să o iei pe Nanny Ogg la o parte, cândva, şi să schimbi două vorbe cu ea. Şi încă repede.

De pe fereastra din spatele lor se auzi un hohot de râs ascuțit, clinchet de pahare şi un glas subțirel, cântând: „... Şi chiar cu girafa, de-ți iei scăunelul. Ariciului, însă..."

Granny nu ascultă mai departe.

– Totuşi, nu chiar acum, îi mai spuse lui Magrat.

Trupa se porni la drum cu vreo câteva ceasuri înainte de apus. Erau patru căruțe cu coviltir, care se îndreptau hurducăindu-se pe drumul ce ducea spre câmpiile Sto şi spre marile oraşe. În Lancre exista o lege conform căreia toți saltimbancii, scamatorii şi alți potențiali criminali erau siliți să plece din oraş până la amurg; la drept vorbind, asta nu supăra pe nimeni, întrucât orăşelul nu avea cine ştie ce ziduri şi nimeni nu se supăra dacă diverse persoane se strecurau înapoi, după lăsarea serii. Numai aparențele contau.

Vrăjitoarele urmăreau totul din căsuța lui Magrat, folosindu-se de străvechiul glob verde de cristal al lui Nanny Ogg.

– Ar cam fi timpul să aflăm cum să facem să mai şi auzim câte ceva, mormăi Granny, scuturând globul şi făcând ca imaginea să se vălurească.

– A fost foarte ciudat, zise Magrat. În căruțele alea. Ce de lucruri aveau! Copaci de hârtie, tot felul de costume şi... începu să-şi fluture brațele – mai era şi un tablou mare cu un ținut din străinătate, cu tot felul de temple şi alte cele, făcut sul. Era minunat!

Granny mârâi.

– Mi se pare uluitor cum de toți oamenii ăia s-au preschimbat în regi şi alte personaje. Ție nu? A fost ca o vrajă.

– Magrat Garlick, tu auzi ce spui? Erau doar nişte hârtii vopsite. Se vedea cu ochiul liber.

Magrat dădu să spună ceva, se gândi puțin la cearta care avea să urmeze şi tăcu.

– Nanny unde-i? întrebă.

– S-a întins pe pajişte, răspunse Granny. Se simte cam amețită.

Iar de afară se auziră zgomotele scoase de Nanny Ogg, care se simțea cu adevărat cam amețită. Magrat oftă.

– Ştii, continuă ea, dacă tot îi suntem naşe, trebuia să-i fi dăruit fiecare câte ceva. Aşa-i obiceiul.

– Ce spui acolo, fato?

– Se obişnuieşte ca trei vrăjitoare bune să-i dăruiască fiecare pruncului câte ceva. De pildă, frumusețe, înțelepciune şi fericire. Aşa se făcea pe vremuri, adăugă încăpățânată Magrat.

– Aha, pe când cu căsuțele de turtă dulce şi celelalte, răspunse cu dispreț Granny. Roți de tors, dovleci şi spini de trandafiri care te înțeapă în deget şi altele asemenea. Nu m-am împăcat niciodată cu astea, încheie, lustruind gânditoare globul.

– Da, numai că... zise Magrat. Granny ridică ochii. Asta era Magrat şi gata. Avea capul plin numai cu dovleci. Pentru un capăt de ață, era gata să devină naşa oricui. Dar, la urma urmei, avea un suflet bun. Era blândă cu animăluțele cu blană. Era genul de om care-şi făcea probleme pentru puişorii de pasăre căzuți din cuib.

– Mă rog, dacă aşa vrei tu, mormăi Granny, mirată de propriile-i cuvinte, apoi îşi flutură brațul pe deasupra imaginii căruțelor care se legănau pe drum. Ei, ce să fie – avere, frumusețe?

– Păi, banii nu înseamnă nimic, iar dacă va semăna cu taică-său, va fi îndeajuns de chipeş, răspunse Magrat, devenită dintr-odată serioasă. Ce zici de înţelepciune?

– Pe asta va trebui s-o dobândească singur, zise Granny.

– Vedere ascuţită? Voce plăcută?

De afară se auzi glasul spart, dar plin de entuziasm al lui Nanny Ogg care striga către cerul nopţii că „Toiagul de mag are-un capăt umflat".

– Astea nu-s importante, spuse tare Granny. Aici e nevoie de mintologie, înţelegi? Nu de prostii de-astea despre frumuseţe şi avere – astea n-au nici o valoare. Oricum, ai face bine să te duci după Nanny, ţinând cont că obiceiul este să fim trei, adăugă, întorcându-se iarăşi către glob şi fluturându-şi braţul, fără prea multă tragere de inimă.

Mai trecu un timp până ce Nanny să ajungă şi ea înăuntru, cu puţin ajutor, şi să afle cum stăteau lucrurile.

– Trei daruri, da? zise ea. N-am mai făcut asta de când eram tinerică. Ce amintiri... Ce faci?

Magrat se tot agita prin cameră, aprinzând lumânări.

– Păi, trebuie să creăm o atmosferă de vrajă. Aşa se cuvine, le explică ea. Granny ridică din umeri, dar, în ciuda unei asemenea provocări, nu comentă nimic. Fiecare vrăjitoare făcea cum credea de cuviinţă, iar aici se aflau la Magrat acasă.

– Deci, ce să-i dăruim? întrebă Nanny.

– Tocmai discutam, răspunse Granny.

– Ştiu eu ce-o să-şi dorească, zise Nanny, apoi făcu o propunere, întâmpinată cu o tăcere de gheaţă.

– Nu prea văd la ce i-ar folosi, spuse în cele din urmă Magrat. N-ar fi cam stânjenitor?

– Când o să crească, o să ne mulţumească, ascultă-mă pe mine, zise Nanny. Primul meu soţ mereu spunea...

– Cred că, în general, se practică darurile mai puţin... fizice, o întrerupse Granny, sfredelind-o cu privirea. Mereu te bagi şi strici totul, Gytha. Nu înţeleg de ce trebuie...

– Măcar eu pot spune că ştiu despre ce... începu Nanny.

Ambele replici se transformară în bombăneli înfundate. Se lăsă o tăcere lungă şi apăsătoare.

– Poate, începu Magrat, cu o veselie forțată, ar fi mai bine să mergem fiecare pe la căsuțele noastre şi să facem cum credem că-i mai bine. Înțelegeți. Fiecare pe cont propriu. A fost o zi lungă şi suntem cam obosite.

– Foarte bine, spuse ferm Granny şi se ridică. Haide, Nanny Ogg, se răsti ea. A fost o zi lungă şi suntem cam obosite.

Magrat le auzi ciondănindu-se, în timp ce coborau poteca. Se simțea tristă. Se aşeză printre lumânările colorate, ținând în mână o sticluță în care se afla o licoare cu mari proprietăți taumaturgice, pe care o comandase de la un magazin cu articole magice din îndepărtatul Ankh-Morpork. De multă vreme tot voia s-o încerce. Îi trecu prin cap că, din când în când, oamenii ar fi putut fi ceva mai înțelegători...

Rămase cu privirile ațintite asupra globului.

Una peste alta, putea să înceapă ea.

– Să se împrietenească uşor, şopti. Nu era cine ştie ce, firește, dar era ceva ce ei îi lipsise dintotdeauna.

Şezând de una singură în bucătărie, cu uriaşul său motan încolăcit în poală, Nanny Ogg îşi turnă un păhăruț pentru noapte. Parcă plutea în ceață şi tot nu reuşea să-şi amintească strofa a şaptesprezecea a cântecului cu Ariciul. Era ceva despre capre, asta ştia, dar cuvintele în sine îi scăpau. Timpul făcea memoria să se tocească.

– La naiba, ce-i trebuie lui e o memorie bună, spuse ea. Să nu uite niciodată cuvintele.

Iar Granny Weatherwax, străbătând cu paşi mari pădurea, în miez de noapte, se înveli mai strâns cu şalul şi căzu pe gânduri. Fusese într-adevăr o zi lungă şi plină de probleme. Cel mai rău fusese cu teatrul. Tot felul de oameni care se dădeau drept alții, tot felul de întâmplări care nu erau aievea, peisaje pe care le puteai străpunge cu vârful piciorului... Ei, una, îi plăcea să ştie exact unde se afla. Nu se împăca deloc cu ceea ce văzuse, fără discuție. I se părea că lumea se schimba mereu.

Înainte nu se schimba chiar aşa. Asta o tulbura.

Mergea repede prin beznă, cu pasul sigur al uneia care ştia măcar un lucru: în pădure, în acea noapte umedă şi

răcoroasă, se găseau ființe stranii și înfricoșătoare – în speță, ea însăși.

– Îi doresc să poată fi oricine vrea el, rosti Granny. Ăsta-i lucrul cel mai important pe lume.

Precum cei mai mulți oameni, și vrăjitoarele sunt ușor dislocate în timp. Deosebirea este că ele ajung să-și dea întrucâtva seama de asta, și le și folosește. Trecutul îl respectă pentru că o parte din ele trăiește încă acolo, ba mai pot și să întrezărească umbrele pe care viitorul le aruncă înaintea lor.

În adâncul sufletului, Granny simțea conturul viitorului – era plin de pumnale.

Totul începu a doua zi dimineață la cinci. Patru bărbați străbătură călare pădurile de lângă căsuța lui Granny, își priponiră caii undeva la depărtare și se strecurară, cu foarte multă grijă, prin cețuri. Sergentul care îi conducea nu era deloc împăcat cu misiunea sa. Se trăgea chiar din munții Vârfu Berbecului și nu prea știa cum ar trebui să procedeze când arestezi o vrăjitoare. De un singur lucru era convins: vrăjitoarei însăși, gândul arestării nu avea cum să-i fie pe plac. Iar lui nu-i era pe placul gândul de a călca pe bătături o vrăjitoare. Și oamenii pe care-i luase cu el erau din partea locului. Aceștia îl urmau îndeaproape, gata să se ascundă în spatele lui la primul semn că le-ar fi ieșit în cale altceva decât un copac.

Prin ceață căsuța lui Granny se vedea ca o ciupercă uriașă. Grădina, nu foarte bine îngrijită, părea să freamăte, chiar și fără vânt. Erau acolo plante care nu se mai găseau nicăieri în munți, ale căror rădăcini sau semințe fuseseră aduse de negustători, cale de cinci mii de mile, iar sergentul ar fi fost în stare să jure că una sau două tulpinițe tocmai se întorseseră către el. Se cutremură.

– Și acu', dom' sergent?

– Acu' ne... ne răsfirăm, răspunse. Da. Ne răsfirăm. Asta o să facem.

Se strecurară, cu foarte multă grijă, prin ierburile înalte. Sergentul se ghemui în spatele unui buștean, apoi zise:

– Aşa. Foarte bine. În linii mari, aţi prins ideea. Acu' hai să ne răsfirăm iarăşi, de data asta fiecare în altă parte.

Oamenii mormăiră, oarecum nemulţumiţi, dar apoi dispărură în ceaţă. Sergentul le îngădui câteva minute să-şi ocupe poziţiile, apoi spuse:

– Bun. Şi-acum...

Se opri.

Se întrebă dacă avea curajul să ridice glasul, apoi se hotărî să n-o facă.

Se ridică, îşi scoase coiful, în semn de respect, şi se prelinse prin iarba umedă către uşa din spate. Ciocăni foarte încet...

După ce aşteptă câteva secunde, îşi înfundă la loc coiful pe cap şi veni să spună: „Nu-i nimeni acasă. Fir-ar să fie", apoi dădu să plece, cu paşi mari.

Uşa se deschise, foarte încet şi cu un scârţâit cât se poate de puternic. Un asemenea zgomot nu indica, pur şi simplu, că rămăsese neglijată multă vreme – dimpotrivă, că vreme de câteva săptămâni, cineva avusese grijă să pună apă fierbinte pe balamale. Sergentul se opri, apoi se întoarse pe călcâie, foarte uşor, încercând să-şi mişte cât mai puţini muşchi cu putinţă.

Fu nedumerit, văzând că în uşă nu era nimeni. Din câte ştia el, uşile nu se deschideau singure.

Tulburat, îşi drese vocea. Apoi Granny Weatherwax spuse, undeva foarte aproape de urechea lui:

– Nu-mi place tusea asta. Bine-ai făcut să vii să mă vezi.

Sergentul ridică ochii spre ea, cu o expresie de recunoştinţă dementă.

– Ăăă, zise el.

– Poftim? Ce-a făcut? întrebă ducele.

Sergentul rămăsese cu privirile aţintite undeva în dreapta jilţului său.

– Mi-a oferit o ceaşcă de ceai, să trăiţi, răspunse.

– Şi oamenilor pe care-i aveai cu tine?

– Şi lor, să trăiţi.

Ducele se ridică din jilţ şi-şi lăsă mâinile pe umerii sergentului, apăraţi de zale aproape ruginite. Era prost dispus. Îşi

petrecuse jumătate din noapte spălându-şi mâinile. I se mai păruse şi că cineva îi tot şoptea ceva la ureche. La micul dejun i se servise păsatul prea sărat, cu un măr copt în el, iar bucătarul se afla şi acum undeva în bucătărie, pradă unei crize de nervi. Se vedea că ducele era foarte iritat, pentru că se arăta mult prea politicos. Era genul de om care devine din ce în ce mai plăcut pe măsură ce îl lasă nervii, ajungându-se la un moment în care un răspuns precum „Mulţumesc frumos" capătă ascuţişul ghilotinei.

– Sergent, zise el, plimbându-se încet, împreună cu interlocutorul său.

– Să trăiţi?

– Poate că poruncile pe care ţi le-am dat nu au fost clare, rosti ducele, cu glasul înşelător de blând.

– Să trăiţi?

– Cum să zic, poate că te-am indus în eroare. Am vrut să-ţi poruncesc să-mi aduci o vrăjitoare, în lanţuri – dacă altfel nu se poate. Şi, cine ştie, pesemne că de fapt ţi-am spus: „Du-te să bei o ceaşcă de ceai". Ia spune, aşa a fost?

Sergentul căzu pe gânduri. Până în acest moment, nu prea avusese parte de sarcasm în viaţa lui. Din experienţa de până acum, oamenii pe care-i enerva obişnuiau să urle la el şi, din când în când, să arunce cu beţe.

– Nu, să trăiţi, răspunse.

– Şi-atunci, de ce n-ai făcut ce ţi-am cerut?

– Să trăiţi?

– Pesemne că a rostit ceva cuvinte magice, nu? Am auzit eu cum fac vrăjitoarele, spuse ducele, care-şi petrecuse noaptea dinainte citind, până ce mâinile bandajate ajunseseră să-i tremure prea tare, câteva dintre cele mai palpitante tratate dedicate subiectului[1]. Pesemne că te-a amăgit cu iluziile unor plăceri neîngăduite, la care oamenii de rând nici măcar nu trebuie să viseze, şi cu taine diavoleşti care te-au purtat până în străfundurile patimilor unui muritor.

---

[1] Scrise de vrăjitori, care sunt celibatari şi au parte de tot felul de idei creţe, pe la patru dimineaţa. (n.a.)

Ducele se aşeză şi începu să-şi facă vânt cu batista.

– Domnule, s-a-ntâmplat ceva? întrebă sergentul.

– Poftim? A, nu, nimic, nimic.

– Am observat că v-aţi înroşit tot.

– Nu schimba subiectul, rogu-te, se răsti ducele, izbutind să-şi mai recapete stăpânirea de sine. Recunoaşte – v-a ispitit cu plăceri neîngăduite, cunoscute numai celor versaţi în amorul carnal, nu-i aşa?

Sergentul luă poziţia de drepţi, cu privirea aţintită înainte.

– Nu, să trăiţi, răspunse, ca unul care era gata să glăsuiască adevărul, fie ce-o fi. Mi-a oferit o turtă.

– O turtă?

– Da, să trăiţi. Cu coacăze.

Felmet rămase stană de piatră, luptându-se să-şi recapete echilibrul interior. În cele din urmă, reuşi să rostească următoarele:

– Şi oamenii tăi ce-au făcut?

– Au mâncat şi ei câte o turtă. În afară de tânărul Roger, care, să trăiţi, n-are voie fructe, că are ceva probleme.

Ducele se lăsă pe spate, în firida de lângă fereastră, şi-şi duse mâinile la ochi. „Soarta mea era să domnesc undeva la câmpie, se gândi, acolo unde totul e plat şi vremea e altfel decât aici şi unde trăiesc oameni care nu par crescuţi din aluat. Acum să vezi: o să-mi comunice şi ce-a mâncat Roger, ăsta."

– El, să trăiţi, a primit un biscuit.

Ducele îşi aruncă privirea pe fereastră, către copaci. Era supărat. Era supărat din cale-afară. Numai că, după douăzeci de ani din viaţă alături de Lady Felmet, învăţase să-şi ţină în frâu nu doar sentimentele, ci şi instinctele, astfel încât nu se dădu de gol prin nici un gest, cât de mic. Unde mai pui că, din adâncurile întunecate ale minţii sale răsărise un sentiment pentru care, până acum, nu avusese răgaz. Curiozitatea îşi arăta colţii.

Ducele reuşise să se descurce binişor în viaţă fără să acorde prea multă importanţă curiozităţii. Această trăsătură de caracter nu se bucura de mare preţuire în rândurile aristocraţiei. Din câte observase el, era mult mai bine să mizeze pe

cartea siguranţei. Cu toate acestea, se gândi că şi curiozitatea putea să folosească la ceva, din când în când.

Sergentul rămăsese în poziţie de drepţi, netulburat, ca unul care îşi aştepta ordinele şi se simţea pregătit să rămână pe loc până ce deriva continentelor l-ar fi silit să se deplaseze. Îşi petrecuse mulţi ani din viaţă în slujba regelui din Lancre, fără să crâcnească – şi asta se vedea. Trupul său îşi păstra poziţia de drepţi. Însă în ciuda tuturor eforturilor sale, stomacul luase pe loc repaus.

Privirea ducelui se opri asupra Nebunului, care şedea pe un scăunel alături de tron. Silueta gheboşată îşi ridică ochii, fără nici o tragere de inimă, apoi scutură din cap, făcându-şi clopoţeii să clincăne slab.

Ducele se hotărî. Din experienţa lui, calea progresului presupunea identificarea punctelor slabe. Încercând să-şi alunge din minte gândul că printre acestea se numărau şi rinichii fostului rege, aflat undeva, în susul unei scări întunecate, îşi îndreptă atenţia către treburile mai la-ndemână.

... mână. Frecase şi frecase, şi tot degeaba. În cele din urmă coborâse în pivniţă şi împrumutase de la călău un burete de sârmă, cu care frecase şi iarăşi frecase – dar, din nou, fără rezultat. Dimpotrivă, fusese şi mai rău. Cu cât freca mai tare, cu atât se zărea mai mult sânge. Se temea să nu înnebunească...

Făcând un efort, alungă gândul undeva, în străfundurile minţii sale. Puncte slabe. Asta era. Iar Nebunul aducea de la o poştă a punct slab.

– Sergent, poţi pleca.

– Să trăiţi, rosti sergentul şi se retrase, ţeapăn.

– Nebunule!

– Bună însoţire, stăpâne... rosti, nervos, Nebunul, scoţând în pripă un tril din madolina de care era nedespărţit şi pe care-o ura.

Ducele se aşeză pe tron.

– M-am însoţit deja de ceva vreme, şi încă extrem de bine, răspunse. Sfătuieşte-mă, Nebunule.

– Pe cinstea mea, unchiule... începu Nebunul.

– Ţine cont că nu suntem rude. Sunt sigur că nu mi-ar fi scăpat una ca asta, zise Seniorul Felmet, aplecându-se până ce vârful nasului îi ajunse foarte aproape de chipul transfigurat al Nebunului. Dacă-ţi mai începi replicile cu „unchiuleţule“, „pe cinstea mea“ sau „bună însoţire“, o să-ţi pară rău.

Nebunul rămase un pic pe gânduri, mişcându-şi buzele fără să scoată vreun sunet, apoi răspunse:

– Dar „Cu voia-ţi“ cum vi se pare?

Ducele ştia când era momentul să mai lase de la el.

– Asta, dinspre mine, merge, spuse. Aşa că poţi să-i dai înainte. Dar fără alte giumbuşlucuri. Ia spune, băiete, de când ai ajuns Nebun? adăugă, rânjind a încurajare.

– Cu voia-ţi, conaşule...

– Conaşule? îl întrerupse ducele, ridicând braţul. Hmmm... una peste alta, mai bine nu.

– Cu voia-ţi, cona... stăpâne, zise Nebunul, înghiţind în sec, de spaimă. De când mă ştiu, să trăiţi. De şaptesprezece ani în slujba tărtăcuţei – de când eram un băietan. La fel ca tata. La fel ca uncheaşul meu. La fel ca bunicul, la vremea lui. La fel ca...

– Adică te tragi dintr-un neam întreg de Nebuni?

– Aşa-i obiceiul familiei, să trăiţi, răspunse Nebunul. Cu voia-ţi, adică.

Ducele zâmbi din nou, iar Nebunul se nelinişti, zărind atâţia dinţi.

– Eşti de pe-aici, nu-i aşa? întrebă ducele.

– Bună însoţ... Da, stăpâne.

– Asta înseamnă că ştii totul despre credinţele localnicilor şi alte cele.

– Mda, cred că da. Cu voia-ţi.

– Bun. Şi unde dormi tu, Nebunule dragă?

– În grajd, stăpâne.

– De-acum înainte ai să dormi pe coridor, în faţa iatacului meu, zise generos ducele.

– Vai de mine!

– Şi-acum, spuse ducele, revărsându-şi peste Nebun glasul dulce ca sosul de melasă peste budincă, te rog să-mi povesteşti despre vrăjitoare...

În noaptea aceea, Nebunul se cuibări pe maiestuoasele lespezi din coridorul răcoros – în locul grămezilor de paie călduroase şi comode din grajd.

„Asta-i o nebunie, îşi spuse. Pe buna însoţire, ce nebunie!"

Şi adormi iepureşte, cufundându-se într-un soi de vis în care o siluetă tulbure tot încerca să-l facă s-o observe, fără să mai dea prea multă atenţie lui Felmet şi doamnei sale, ale căror glasuri răsunau de dincolo de uşă.

– E drept că nu prea se mai simte curentul, recunoscu, fără voia sa, ducesa.

Ducele se lăsă pe spate în fotoliu şi-i zâmbi.

– Ei bine, şi vrăjitoarele? întrebă ea.

– Pare-se, iubirea vieţii mele, că şambelanul a avut dreptate şi că vrăjitoarele i-au fermecat pe toţi oamenii de rând. Sergentul s-a întors cu mâna goală.

Cu mâna... Gândul nepotrivit îl făcu să se poticnească.

– Atunci trebuie să-l trimiţi la moarte, răspunse ea, fără să clipească. Drept pildă pentru ceilalţi.

– Dacă o apucăm pe calea asta, dragă, o să ajungem până la urmă să-i poruncim ultimului soldat să-şi taie beregata, drept pildă pentru sine însuşi. Că veni vorba, adăugă el, fără să ridice glasul, mi s-a părut că zăresc ceva mai puţin slujitori decât de obicei. Ştii bine că, în mod normal, nu m-aş băga...

– Atunci aşa să faci, se răsti ducesa. De gospodărie mă ocup eu. Şi nu suport lenea.

– Sunt convins că te pricepi mai bine ca mine, dar...

– Şi cu vrăjitoarele ce facem? Ai de gând să stai cu mâinile în sân şi să laşi necazurile să se-nmulţească împrejurul tău? Să le îngădui vrăjitoarelor să te sfideze? Dar coroana?

Ducele ridică din umeri şi răspunse:

– A ajuns pe fundul râului, fără îndoială.

– Dar pruncul? Le-a fost dăruit vrăjitoarelor? Oare se mai practică jertfele de sânge?

– Din câte înțeleg, nu, zise ducele, la care soția sa păru ușor dezamăgită. Vrăjitoarele astea... continuă el. Am ajuns să cred că i-au fermecat pe oamenii de rând.

– Păi, firește că...

– Nu, nu, nu-i vorba de magie aici. S-ar zice că se bucură de mult respect. Se ocupă de leacuri și alte cele. E destul de ciudat. Pentru oamenii de la munte, par să fie o pricină de teamă, dar și de mândrie. S-ar putea să se dovedească destul de greu să pornim la luptă împotriva lor.

– Mai că-mi vine să cred că te-au fermecat și pe tine, spuse ducesa, pe un ton sumbru.

Într-adevăr, ducele chiar se simțea curios. Puterea exercitase dintotdeauna asupra lui o bizară fascinație – tocmai de-aceea se însurase cu ducesa. Rămase cu privirea ațintită asupra focului.

– Și înțeleg, comentă ducesa, care recunoscuse zâmbetul prevestitor de rele, că-ți și place asta, nu-i așa? Ideea primejdiei... Mi-aduc aminte de vremea când ne-am căsătorit. De toate șmecheriile alea cu funii noduroase...

Ajunsă aici, plesni din degete drept în fața ducelui, a cărui privire se rătăcise în depărtări. El tresări.

– Nicidecum! strigă.

– Atunci ce-ai de gând să faci?

– Să aștept.

– Să aștepți?

– Și să cuget. Răbdarea e o calitate.

Ducele se lăsă pe spate. Pe buze i se așternu un zâmbet care și-ar fi putut petrece un milion de ani șezând pe o stâncă, în bătaia soarelui. Apoi începu să-i tresară un mușchi – undeva, sub ochi – iar bandajul de la mână i se umplu de sânge.

Și veni iarăși vremea ca luna plină să încalece pe spinarea norilor.

Granny Weatherwax hrăni şi mulse caprele, stinse focul, acoperi oglinda cu o cârpă şi-şi luă coada de mătură de după uşă. Ieşi, încuie uşa din spate, apoi atârnă cheia în cui, în privată.

Era mai mult decât îndeajuns. În întreaga istorie a vrăjitoriei din munţii Vârfu Berbecului, se întâmplase o singură dată ca un hoţ să vină la furat în casa unei vrăjitoare, care, după aceea, îl pedepsise în felul cel mai cumplit cu putinţă[1].

Granny încălecă pe coada de mătură şi mormăi câteva cuvinte, fără prea mare convingere. Mai încercă o dată, de două ori, apoi se dădu jos, meşteri puţin la curele şi dădu iarăşi să pornească. La un capăt al bâţului apăru o scânteie firavă care însă se stinse repede.

– Fir-ar să fie, spuse ea cu voce înceată.

Privi cu multă grijă în jur, ca nu cumva să fie zărită. Nu era nimeni pe acolo, în afara unui viezure ieşit să-şi caute hrana, care, auzind paşii ce veneau în fugă, se ridică din tufişuri şi o văzu pe Granny năpustindu-se pe potecă, ţinând strâns coada de mătură pe lângă corp. În cele din urmă, magia aprinse, iar vrăjitoarea izbuti, cu chiu cu vai, să se caţere pe mătura şi să se înalţe pe cerul nopţii, la fel de graţioasă ca o raţă ciungă.

De deasupra copacilor răsună un blestem la adresa tuturor meşterilor pitici.

Cele mai multe vrăjitoare preferau să locuiască în căsuţe singuratice, cu tradiţionalele hornuri răsucite şi acoperişuri din stuf printre care prindeau rădăcini buruienile. Şi Granny Weatherwax era de acord – n-avea nici un sens să fii vrăjitoare dacă nu o şi arătai. Lumea trebuia să ştie!

Lui Nanny Ogg nu-i păsa prea tare de ce ştia lumea şi, cu atât mai puţin, de ceea ce gândea, aşa că îşi alesese să locuiască

---

[1] Adică nu-i făcuse nimic – în schimb, de câte ori îl întâlnea prin sat, schiţa un zâmbet enigmatic. După trei săptămâni, tensiunea se dovedise prea puternică şi hoţul îşi luase viaţa – adică o luase şi o dusese departe de tot, străbătând un continent întreg, apoi devenise un om cumsecade şi nu se mai întorsese niciodată acasă. (n.a.)

într-o căsuță nou-nouță, bine înzestrată şi înghesuită, undeva în centrul oraşului Lancre, dar şi în inima unui regat a cărui stăpână absolută era chiar ea. Numeroasele sale fiice şi nurori veneau cu schimbul să-i gătească şi să-i facă curățenie. Înăuntru, unde vedeai cu ochii, erau obiecte de lux, aduse de acei membri ai neamului ei care călătoriseră peste hotare. Fiii şi nepoții aveau grijă să aibă mereu lemne din belşug, ca acoperişul să fie bine îngrijit şi coşul de fum să nu se înfunde. Dulapul cu băuturi era întotdeauna plin, iar punga de tutun atârnată de balansoar – încărcată până la refuz. Deasupra căminului atârna o pirogravură uriaşă: MAMA. De-a lungul istoriei, nici un tiran nu izbutise vreodată să instaureze un asemenea despotism.

Nanny Ogg avea şi un motan uriaş, cenuşiu, fără un ochi şi jumulit, pe nume Greebo. Acesta-şi petrecea timpul dormind, mâncând şi ajutând la înmulțirea unui enorm trib de feline, prin relații care mai de care mai incestuoase. Auzind mătura lui Granny, care ateriza căznit în curtea din spate, cotoiul deschise ochiul – ca o fereastră prin care se oglindea Iadul – şi identificând pe dată în Granny (din instinct, firește) o persoană care detesta din tot sufletul pisicile, se strecură uşor sub un scaun.

Magrat ajunsese deja şi şedea confortabil lângă foc.

Magia se supune câtorva legi care nu pot fi încălcate – bunăoară, aceea că practicanții ei nu-şi pot schimba înfățişarea pentru prea multă vreme. Trupurile lor ajung să capete un soi de inerție plastică, astfel încât îşi reiau, încetîncet, forma inițială. Magrat însă se străduia. În fiecare dimineață, părul ei devenea lung, des şi blond – numai că seara se blegea la loc. Pentru a mai salva câte ceva, încercase să-şi împletească în cosițe violete şi flori de ciuboțica-cucului – dar nu obținuse rezultatul scontat. Dimpotrivă, lăsa impresia că tocmai îi căzuse în cap o jardinieră.

– Bună seara, spuse Granny.

– Într-un ceas bun ne-am întâlnit, sub razele de lună, răspunse politicoasă Magrat. Să ne veselim. O stea scânteiază deasupra...

– Hai, salutare, zise Nanny Ogg, iar Magrat strânse din dinți.

Granny se aşeză şi începu să-şi scoată acele care-i țineau pălăria bine fixată de coc. În cele din urmă, se uită mai atent la Magrat.

– Magrat!

Vrăjitoarea cea tânără sări din loc şi-şi acoperi, cu mâinile cam noduroase, mult prea cuviinciosul decolteu.

– Da? îngăimă ea.

– Ce-ai în poală?

– Animalul meu de casă, veni răspunsul îndrăzneț.

– Şi cu broasca aia râioasă pe care-o aveai ce s-a-ntâmplat?

– A fugit, mormăi Magrat. Oricum nu era cine ştie ce.

Granny oftă. Trecuse deja ceva timp de când Magrat îşi căuta, cu disperare, animale de casă. În ciuda afecțiunii şi grijii cu care le copleşea, fiecare părea să aibă câte un defect insurmontabil, fiind înclinat să muşte, să se lase călcat în picioare sau, într-un caz extrem, să se metamorfozeze.

– S-au făcut cincisprezece, numai anul ăsta, spuse Granny. Fără să mai socotim şi calul. Asta ce-i?

– Un pietroi, chicoti Nanny Ogg.

– Mda, măcar aşa o să reziste, comentă Granny.

Pietroiul îşi scoase capul şi o privi, indulgent şi amuzat.

– E o țestoasă, zise Magrat. Am cumpărat-o din târg, în Coama-Oii. E foarte bătrână şi ştie multe taine, din câte mi-a spus vânzătorul.

– Îl cunosc şi eu, răspunse Granny. E cel care vinde peştişorii de aur care se cojesc într-o zi, două.

– N-are a face. Am s-o numesc Sprinteioara, afirmă Magrat, sfidător şi pătimaş. Aşa mi-e voia, şi nu mă poate împiedica nimeni.

– Mda, mda, aşa-i, firește, încuviință Granny. Să lăsăm asta. Ei, suratelor, cum vă mai merge? Nu ne-am mai văzut de două luni.

– Ar fi trebuit să ne întâlnim în fiecare noapte cu lună plină, interveni țâfnoasă Magrat. Fără excepție.

– Dar a fost nunta mezinului lui Grame al meu, se apără Nanny Ogg. Nu puteam lipsi.

– Şi eu am vegheat toată noaptea. Mi se îmbolnăvise o capră, se scuză pe dată şi Granny Weatherwax.

– Mda, mă rog, spuse Magrat, pe un ton cam neîncrezător, apoi scotoci în desagă. Şi-acum, dacă e să începem, ar trebui să aprindem lumânările.

Celelalte două se priviră resemnate.

– Ştii, am o lampă superbă, mi-a trimis-o Tracie a mea, zise nevinovată Nanny Ogg. Şi tocmai voiam să întețesc puțin focul.

– Iar eu văd foarte bine pe întuneric, Magrat, spuse sec Granny. Iar ai citit din cărțile alea caraghioase. Cotețuri.

– Codexuri...

– Şi să ştii că nu te mai las să desenezi pe podea, o preveni Nanny Ogg. Ştii cât s-a chinuit Dreen a mea ultima dată să şteargă chestiile alea, cum le zice?

– Rune, o ajută Magrat, cu o privire umilă şi deznădăjduită. Dar măcar o lumânare?

– Bine, fie, se mai înduplecă Nanny Ogg. Dacă vrei tu neapărat. Dar numai una, ține seama. Şi să fie albă aşa cum trebuie. Fără farafastâcuri.

Magrat oftă şi se gândi că, pesemne, nu era momentul să scoată la iveală ce mai avea prin desagă.

– Ar trebui să mai strângem lume, spuse ea cu tristețe în glas. Un sobor cu numai trei parcă nu e în regulă.

– Nu ştiam că suntem încă sobor, pufni Granny Weatherwax. Nu mi-a spus nimeni asta. Oricum, de partea asta a muntelui nu mai e decât bătrâna Țața Dismass, care nu prea mai iese din casă.

– Dar sunt o sumedenie de fete la mine în sat... începu Magrat. Ştiți voi. S-ar putea lăsa ispitite.

– Ştii bine că nu aşa se face, rosti nemulțumită Granny. Nu oamenii pleacă să caute meşteşugul vrăjitoriei, ci acesta vine să-i găsească pe ei.

– Da, da, răspunse Magrat. Iartă-mă.

– Aşa, încuviinţă Granny, ceva mai împăcată. Ea, una, nu ajunsese să stăpânească arta scuzelor, dar îi plăcea s-o observe la cei din jur.

– Ei, ce ziceţi de ducele ăsta nou? întrebă Nanny, ca să însenineze atmosfera.

– A pus să se dea foc la nişte case din satul Măgarului Împuţit, zise Granny, lăsându-se pe spate. Din pricina dărilor.

– Ce groaznic, rosti Magrat.

– Aşa făcea şi bătrânul rege Verence, grăi Nanny. Tare uşor se mai mânia.

– Mda, numai că el le îngăduia oamenilor să iasă, mai întâi, zise Granny.

– Ei da, încuviinţă Nanny, monarhistă convinsă. Aşa era el, culant. Le mai dădea şi bani să-şi ridice casele la loc, de multe ori. Dacă nu uita.

– Şi câte-o halcă de vânat la fiecare Veghe-a Vierului. An de an, spuse cu regret Granny.

– A da, era foarte respectuos cu vrăjitoarele, zău aşa, adăugă Nanny Ogg. De câte ori mă întâlnea prin pădure, când pleca la vânătoare de ţărani, numai ce-şi scotea coiful şi zicea: „Nădăjduiesc că-ţi merge bine, Jupânească Ogg", iar a doua zi îmi trimitea majordomul cu vreo două sticluţe cu ceva în ele. Aşa rege, mai zic şi eu.

– Da, dar vânătorile astea de oameni nu-s chiar în regulă, încercă Magrat.

– Nu sunt, e drept, recunoscu Granny Weatherwax. Dar nu se întâmpla decât cu cei care făcuseră boacăne cu adevărat mari. Şi, din câte spunea el, nici nu le displăcea. Le mai dădea şi drumul dacă-l mulţumea urmărirea.

– Ca să nu mai vorbim de treaba aia mare şi fioroasă, zise Nanny Ogg.

În atmosferă se simţi o schimbare. Se făcu ceva mai cald, mai întuneric şi toate cotloanele se umplură de umbrele unei înţelegeri tacite.

– Aha, îngână Granny Weatherwax. Acel *droit du seigneur*.

– Trebuia exercitat iarăşi şi iarăşi, spuse Nanny Ogg, uitându-se țintă la foc.

– Numai că a doua zi îşi trimitea menajera cu o pungă plină de arginți şi o grămadă de lucruri pentru nuntă, zise Granny. Multe perechi au pornit-o cu dreptul în viață, datorită lui.

– Da, încuviință Nanny. Şi-ncă vreo câteva care n-aveau pereche.

– Rege până-n vârful unghiilor, zise Granny.

– Nu-nțeleg nimic, interveni bănuitoare Magrat. Avea ceva animale?

Cele două vrăjitoare ieşiră la suprafață din adâncurile prin care se rătăciseră. Granny Weatherwax ridică din umeri.

– Iertați-mă că vă întreb, continuă pe un ton sever Magrat, dar, dacă tot vă plăcea aşa de tare fostul rege, cum de nu vă supără mai tare gândul că, poate, n-a murit de moarte bună? Accidentul ăla a fost provocat de cineva cu ochi şi cu sprâncene.

– Aşa-i cu regii, răspunse Granny. Apar şi dispar, unii buni, alții răi. Şi taică-său l-a otrăvit pe cel de dinainte.

– Bătrânul Thargum, spuse Nanny Ogg. Avea o barbă mare şi roşie. Îl țin bine minte. Şi el era foarte respectuos, ştii?

– Numai că acum nimeni n-are voie să spună că Felmet l-a omorât pe rege, rosti Magrat.

– Poftim? sări Granny.

– Mai deunăzi a trimis la moarte câțiva oameni din Lancre, pentru că pomeniseră despre asta, continuă Magrat. A zis că nu făceau decât să răspândească zvonuri răutăcioase şi că oamenii care găseau ceva de comentat aveau să-i cunoască temnițele pe dinăuntru, dar nu pentru multă vreme. Şi că Verence a murit de moarte bună.

– Mă rog, pentru un rege e firesc să moară ucis, zise Granny. Nu-nțeleg de ce se codeşte atât. Când a pierit bătrânul Thargum, i-au pus capul într-un par, au făcut un foc mare şi toți cei din palat au umblat beți o săptămână întreagă.

– Țin minte, spuse Nanny. I-au plimbat capul prin toate satele, să arate că-i mort. Mi s-a părut foarte convingător. Mai

ales pentru el. Rânjea cu gura până la urechi. Cred că avusese parte de sfârşitul pe care şi l-ar fi dorit.

– Cu ăsta nou trebuie s-avem grijă, totuşi, rosti Granny. Mi se pare puțin cam deştept şi asta nu e bine, pentru un rege. Şi nu cred că ştie să arate respectul cuvenit.

– Săptămâna trecută a venit cineva să mă întrebe dacă nu vreau să plătesc taxe, zise Magrat. I-am zis că nu.

– Şi pe la mine a venit, interveni Nanny Ogg. Dar Jason al meu şi cu Wane au ieşit şi i-au zis că nu ne atrage ideea.

– Un ins mic, cu mantie neagră? întrebă gânditoare Granny.

– Da, răspunseră celelalte.

– L-am găsit prin tufişurile mele de zmeură, continuă Granny. Dar când m-am dus să văd ce voia, a fugit.

– De fapt, eu chiar i-am dat doi bănuți, zise Magrat. Dar numai pentru că mi-a spus că-l aştepta tortura, dacă nu le făcea pe vrăjitoare să-şi plătească dările.

Seniorul Felmet se uită lung la cei doi bănuți pe care-i avea în poală.

Apoi se uită la perceptor.

– Ei? rosti.

Perceptorul îşi drese vocea.

– Păi, să trăiți, uitați cum a fost. Le-am explicat că e nevoie de bani pentru a întreține o armată permanentă şi aşa mai departe, iar ele m-au întrebat de ce, iar eu am zis că din pricina bandiților şi aşa mai departe, dar mi-au răspuns că pe ele bandiții nu le deranjează niciodată.

– Dar amenajările publice?

– A, da. Păi, am subliniat că trebuie construite şi întreținute podurile şi aşa mai departe.

– Şi?

– Mi-au spus că ele nu folosesc podurile.

– Aha, spuse atotcunoscător ducele. Nu pot traversa cu piciorul peste o apă curgătoare.

– Ştiu şi eu, stăpâne? Aş zice că vrăjitoarele calcă peste tot ce le pofteşte inima.

– Altceva au mai spus? se interesă ducele.

Distrat, perceptorul începu să se joace cu poala robei pe care-o purta.

– Mda, să trăiţi. Le-am pomenit şi de faptul că dările ajută la menţinerea Păcii Regelui, să trăiţi...

– Şi?

– Şi mi-au spus că regele ar trebui să-şi vadă singur de pacea lui, să trăiţi. Şi-apoi mi-au aruncat o privire.

– Ce soi de privire? întrebă ducele, sprijinindu-şi faţa îngustă pe o mână. Era fascinat.

– Nu-i uşor de povestit, răspunse perceptorul, încercând să se ferească de ochii ca de şarpe, care-i dădeau impresia că podeaua de sub el începuse să fugă în toate direcţiile şi acoperise deja câţiva stânjeni. Pentru el, fascinaţia Seniorului Felmet era ca un ac cu gămălie pentru Împăratul Mov.

– Încearcă, totuşi, îl pofti ducele.

Perceptorul roşi.

– Păi... începu el. N-a fost ceva plăcut.

Ceea ce ne arată că perceptorul se pricepea mult mai bine la cifre decât la cuvinte. Dar iată ce-ar fi putut spune, dacă ruşinea, teama, memoria slabă şi lipsa oricărei imaginaţii n-ar fi complotat împotriva sa:

– În copilărie, pe când locuiam cu mătuşa mea şi ea mi-a spus să nu cumva să m-ating de smântână şi aşa mai departe şi a pus-o pe un raft undeva sus, în cămară şi eu am luat un scăunel şi am dat s-o iau de-acolo, când ea era plecată de-acasă, numai că între timp se întorsese şi eu nu ştiam şi n-am putut apuca bine castronul, aşa că a căzut şi s-a spart, iar ea a deschis uşa şi s-a uitat urât la mine: aşa o privire mi-au aruncat vrăjitoarele. Dar cel mai rău şi mai rău a fost că au făcut-o cu bună ştiinţă.

– N-a fost plăcut, repetă ducele.

– Nu, să trăiţi.

Ducele începu să bată darabana cu mâna stângă pe brațul tronului. Perceptorul își drese iarăși vocea.

– N-o să... n-o să-mi porunciți să mă mai duc o dată, nu-i așa? întrebă.

– Ce? rosti ducele, apoi își flutură agasat brațul. Nu, nu, răspunse. Nicidecum. Numai că acum, când pleci, fă bine și treci pe la călău. Vezi când te poate programa pentru o tortură.

Perceptorul îi aruncă o privire recunoscătoare, apoi făcu o plecăciune scurtă.

– Da, să trăiți. Mă duc imediat. Mulțumesc, stăpâne. Sunteți foarte...

– Bine, bine, zise Seniorul Felmet, gândindu-se la altele. Poți pleca.

Și ducele rămase singur în sala cea mare. Începuse din nou să plouă. Din când în când, câte o bucată de tencuială se desprindea și se făcea fărâme pe podea, sau se auzea trosnetul pereților care se mai depărtau puțin. Mirosea ca într-o pivniță veche.

Pe zei, cât își mai ura regatul.

Era atât de mic – numai vreo șaizeci de mile în lungime și vreo cincisprezece în lățime – și consta aproape în întregime din munți amenințători, cu pante verzi și reci și creste ascuțite, sau din păduri dese și întunecoase. Așa un regat n-ar fi trebuit să-i dea nici o bătaie de cap.

Ceea ce-l nedumirea însă era senzația copleșitoare, că existau și niște *dedesubturi*. De parcă era prea multă geografie înghesuită acolo.

Se ridică și ieși pe balcon, să admire privelișteа de neegalat a copacilor și-i trecu prin cap că aceștia îl priveau, la rândul lor.

Se simțea înconjurat de ură. Ceea ce era ciudat, pentru că oamenii nu protestaseră. De fapt, părea că nu le stă în fire s-o facă. Verence fusese iubit în felul lui. La înmormântare se adunaseră destul de multe persoane: își amintea foarte bine de șirurile întregi de chipuri solemne. Nu tâmpe. În nici un caz

tâmpe, ci, pur şi simplu, preocupate, de parcă treburile regilor nu erau, la urma urmei, prea importante.

Asta îl iritase aproape la fel de mult ca şi copacii. Un pui de răscoală – aia, da. Ar fi fost mai... mai la locul ei. Ar fi putut, atunci, să treacă la treabă şi să spânzure câțiva oameni şi ar fi avut parte de tensiunea creatoare atât de necesară unei bune guvernări. În satele de la câmpie, dacă-i trăgeai un şut cuiva, dădea să riposteze. Aici însă, dădeai un şut cuiva, iar el se trăgea mai la o parte şi aştepta răbdător să-ți cadă piciorul. Cum să intre cineva în istorie, domnind peste un asemenea popor care era la fel de greu de asuprit ca şi o saltea?!

Mărise dările şi arsese câteva sate aşa, pur şi simplu, fără vreun motiv anume, doar ca să le-arate tuturor cu cine aveau de-a face. Dar nu ajunsese la nici un rezultat.

Şi-apoi mai erau şi vrăjitoarele astea care-l bântuiau.

– Nebunule!

Nebunul, care tocmai trăgea un pui de somn în spatele tronului, se trezi îngrozit.

– Da.

– Pofteşte încoace, Nebunule.

Nebunul străbătu încăperea, clincănind a deznădejde din clopoței.

– Ia spune, Nebunule, pe aici plouă mereu?

– La bună însoțire, unchiuleţule...

– Răspunde pe scurt, zise Felmet, cu o răbdare îngerească.

– Uneori mai încetează, stăpâne. Ca să poată începe ninsorile. Şi, din când în când, avem parte de nişte ceţuri ale naibii de orguloase, răspunse Nebunul.

– Orguloase? întrebă distrat ducele.

Nebunul nu se putu abține. Îngrozit de el însuşi, se auzi spunând:

– Adică dense, stăpâne. Din cuvântul latațian *orgulum,* „supă" sau „fiertură".

Dar ducele nu-l mai asculta, căci, din experiența lui, nu prea merita să-si piardă timpul ascultând vorbele fără noimă.

– Mă plictisesc, Nebunule.

– Atunci lasă-mă să te-nveselesc, stăpâne, cu felurite snoave şi cimilituri hazlii.

– Să vedem.

Nebunul îşi umezi buzele. Nu se aşteptase la aşa ceva. Regele Verence se mulţumise de fiecare dată să-i dea un şut sau să-i arunce cu o sticlă în cap. Ăla rege!

– Aştept, fă-mă să râd.

Nebunul plonjă în gol, ca un înotător de pe o stâncă.

– Ei, stăpâne, ia zi: cum de porcul cel gras din bătătură e altfel decât râma ce se târăşte prin noroi?

Ducele se încruntă, iar Nebunul se gândi să nu mai tragă de timp.

– Una peste alta, pentru că porcul râmă, dar râma nu porc! zise şi, pentru că aşa cerea gluma, îl lovi uşor pe Seniorul Felmet cu băşica pe care o purta în vârf de băţ, şi zăngăni din mandolină. Ducele începu să bată nervos cu arătătorul în braţul tronului.

– Bine, bine, spuse. Şi pe urmă?

– Păi... Ăăă... cam asta era tot, răspunse Nebunul şi adăugă: Buņicu-meu o socotea una dintre cele mai caraghioase glume pe care le ştia.

– Pesemne că o spunea altfel, zise ducele şi se ridică. Adu-mi gonacii. Mi s-a făcut chef să merg la o vânătoare. Poţi veni şi tu.

– Stăpâne, dar nu ştiu să călăresc!

Pentru prima oară în dimineaţa aceea, Seniorul Felmet zâmbi.

– Excelent! O să-ţi dăm un cal care nu ştie să se lase călărit! Ha, ha!

Apoi îşi privi bandajele. „Şi după aceea, îşi spuse, am să chem armurierul, să-mi aducă o pilă."

Trecu un an. Zilele se scurseră, răbdătoare, una după alta. Demult, la începuturile multiversului, încercaseră să se bulucească toate la un loc, dar constataseră că nu le merge.

Tomjon stătea sub masa de răchită a lui Hwel, privindu-şi tatăl care se plimba de colo-colo, vorbind şi fluturându-şi braţul. Aşa făcea mereu, când vorbea; dacă i s-ar fi legat braţul la spate, ar fi rămas mut.

– Bine, bine, spunea el, atunci *Miresele Regelui.*

– Anul trecut, răspunse glasul lui Hwel.

– Foarte bine. Atunci o să le oferim *Mallo, tiranul din Klatch,* zise Vitoller, schimbându-şi pe nesimţite vitezele la corzile vocale, astfel încât glasul său deveni un tunet care putea face să se cutremure ferestrele de-a curmezişul unei pieţe nu foarte întinse. „De sânge plin m-arăt şi jur pe sângele-mi, Că nime zidu-acesta, aşa însângerat, Nu va-ndrăzni s-atace..."

– Asta am prezentat-o acum doi ani, spuse calm Hwel. Şi, oricum, oamenii s-au săturat de regi. Vor şi ei să se distreze un pic.

– De regii mei nu s-au săturat, replică Vitoller. Băiete dragă, oamenii nu vin la teatru ca să râdă, vin ca să Vadă, să Înveţe, să se Minuneze...

– Ba ca să râdă, zise simplu Hwel. Ia uită-te la asta.

Tomjon auzi foşnetul hârtiei şi scârţâitul răchitelor, când Vitoller se aşeză pe un coş pentru recuzită.

– *Vrăjitorul copiilor,* citi el, *sau cum îţi convine.*

Hwel îşi întinse picioarele sub masă, îl împinse pe Tomjon de la locul lui şi-l scoase la iveală, trăgându-l de o ureche.

– Ce-i asta? întrebă Vitoller. Vrăjitori? Demoni? Impi? Neguţători?

– Actul II, scena IV mi-a ieşit destul de bine, zic eu, rosti Hwel, călăuzind pruncul către cufărul cu recuzite. *Ciorovăială caraghioasă între doi servitori.*

– Ceva scene pe patul de moarte? întrebă plin de speranţă Vitoller.

– A, nu, nu, îi răspunse Hwel. Dar pot să-ţi scriu un monolog comic în actul III.

– Monolog comic!

– Mă rog, mă rog, avem loc pentru o meditație, în ultimul act, se grăbi Hwel. O s-o scriu diseară, nu-ți face griji.

– Şi o înjunghiere, ceva, zise Vitoller ridicându-se în picioare. O crimă odioasă. Asta merge bine întotdeauna.

Apoi plecă să supravegheze pregătirea decorurilor.

Hwel oftă şi luă pana. Dincolo de zidurile cam dărăpănate se afla târgul Câinelui Spânzurat, care crescuse, cine ştie cum, într-o văioagă cuibărită între pereții aproape netezi ai unui canion. Era mult teren plat în munții Vârfu Berbecului. Doar că aproape în întregime era pe verticală.

Lui Hwel nu-i plăceau munții, ceea ce era ciudat, pentru că aici, din cele mai vechi timpuri, trăiseră pitici, şi Hwel însuşi era pitic. Dar fusese alungat din tribul său cu mulți ani în urmă, nu doar din pricina claustrofobiei, ci şi pentru că obişnuia să viseze cu ochii deschişi. Regele lui considerase că această înzestrare nu prea folosea unuia a cărui misiune era să lucreze cu târnăcopul, fără să uite unde trebuie să-l înfigă, aşa că Hwel primise o punguță cu foarte puțin aur, cele mai bune şi sincere urări din partea tribului său, şi un rămas-bun foarte ferm.

Şi se întâmplase ca, tocmai atunci, actorii ambulanți ai lui Vitoller să treacă prin apropiere, iar piticul renunțase la un bănuț de aramă, ca să urmărească spectacolul *Dragonul din câmpie*. Rămăsese cu ochii ațintiți, fără să mişte sau să tresară, apoi se întorsese la locuința închiriată şi, dis-de-dimineață, bătuse la uşa lui Vitoller aducându-i un exemplar, nefinisat, din *Regele din străfundurile muntelui* care, de fapt, nu era o piesă prea bună, însă Vitoller avusese îndeajuns de multă minte ca să vadă că, înlăuntrul acelei făpturi mititele şi păroase se ascundea o imaginație îndeajuns de bogată pentru a încăleca întreaga lume. Drept pentru care, atunci când actorii ambulanți o porniseră la drum, printre ei se afla şi piticul care trebuia să iuțească pasul, pentru a nu rămâne în urmă.

Prin univers se scurg încontinuu particule de inspirație, în stare pură. Din când în când, câte una se izbeşte de o minte potrivită care, ulterior, descoperă ADN-ul, sau forma de

sonată pentru flaut, sau o cale de a face becurile să ardă mai mult. Însă cele mai multe se pierd în gol. Aproape toți oamenii trec prin viață fără să fie nimeriți nici măcar o dată.

Alții sunt încă și mai nefericiți. Sunt nimeriți de absolut toate.

Așa era Hwel. Într-un căpșor mic și tare, căruia evoluționismul nu-i menise altceva mai spectaculos decât capacitatea de a rezista nemaipomenit de bine la lovituri cu toporul, curgea fără încetare o cantitate de inspirație suficientă pentru o întreagă istorie a artelor frumoase.

Își linse pana și se uită pe furiș împrejur. Nu-l urmărea nimeni. Cu mare grijă, ridică *Vrăjitorul* și dădu la iveală alt teanc de foi.

Se vedea că muncise mult la el. Fiecare pagină era pătată de sudoare, și cuvintele însele se înșirau pe hârtie într-un amalgam de pete, tăieturi și adăugiri înghesuite printre rânduri. Hwel rămase o vreme pe gânduri, singur într-o lume alcătuită din el, coala albă pe care-o avea în față și glasurile zgomotoase și nerăbdătoare care-i bântuiau visele.

Începu să scrie.

Scăpând de supravegherea nu prea atentă a lui Hwel, Tomjon deschise cufărul pentru recuzită și cu acea curiozitate tipică pruncilor începu să scoată coroanele.

Piticul își scoase limba printre dinți, călăuzind pana pe pagina pătată de cerneală. Găsise loc pentru îndrăgostiții loviți de soartă, groparii mucaliți și regele cocoșat. Acum se chinuia cu pisicile și cu patinatorii...

Auzind un chicotit, ridică ochii.

– Ei, nu zău, flăcăule, zise. Nu ți se potrivește. Pune-o la loc.

Discul se roti. Veni iarna.

Iarna, munții Vârfu Berbecului nu puteau fi descriși ca fiind un tărâm înghețat, de basm, în care fiecare crenguță se împletește cu broderii din gheață sclipitoare. Pe acolo, iarna nu se juca – era un adevărat portal către acel iad primordial

geros, care vieţuise înainte de facerea lumii. Pe acolo, iarna însemna troiene adânci de zăpadă; pădurea se preschimbase într-o adunătură de cotloane verzi şi umbroase, ascunse sub stratul de nea. Iarna însemna sosirea vântului leneş, care nu putea fi convins să sufle de jur împrejurul oamenilor, aşa că sufla drept prin ei. Locuitorilor nici nu le-ar fi trecut prin cap gândul că iarna poate fi plăcută. De altfel, aveau optsprezece cuvinte diferite pentru zăpadă[1].

Spectrul Regelui Verence bântuia crenelurile, singur şi înfometat, îşi plimba privirile peste iubitele sale păduri şi-şi aştepta norocul.

Era o iarnă a miracolelor. Noaptea, cometele sclipeau pe cerul geros. Norii de forma unor balene sau dragoni uriaşi pluteau peste pământuri zi după zi. În sătucul numit Culmea Zimţată, o pisică dădu naştere unui pisoiaş cu două capete, dar întrucât Greebo, cu ceva străduinţă, izbutise să-i fie strămoş, pe linie paternă, în fiecare dintre ultimele treizeci de generaţii, pesemne că nu era un lucru chiar aşa miraculos.

Şi totuşi, în satul Măgarului Împuţit, un cocoşel făcu un ou, după care se văzu silit să ţină piept unor întrebări foarte incomode, de natură personală. În oraşul Lancre, un bărbat se jură că întâlnise un altul care văzuse cu ochii lui cum un copac îşi luase tălpăşiţa şi plecase din locul său. Avu loc şi o aversă de creveţi. Pe cer se vedeau luciri neobişnuite. Gâştele mergeau de-a-ndăratelea. Peste toate astea sclipeau perdelele de foc îngheţat care alcătuiau Aurora Coriolis, Luminile Centrului, ale căror scântei inundau şi colorau zăpezile din miez de noapte.

Ceea ce nu era – câtuşi de puţin – neobişnuit. Munţii Vârfu Berbecului care, întâmplător, se întindeau chiar pe deasupra undei magice permanente, de mari dimensiuni, a Discului, precum o rangă aşezată, aparent inofensiv, de-a curmezişul unor şine de metrou, erau plini până la refuz de magie care se

---

1. Din păcate, toate sunt cu neputinţă de redat pe hârtie.

descărca necontenit în jur. Oamenii se trezeau noaptea, mormăiau: „Fir-ar a dracului, alt miracol" şi se culcau la loc.

Veni şi Ajunul Nopții de Veghea Vierului, începutul unui nou an. Şi, cu o viteză ameţitoare, nu se mai întâmplă nimic.

Cerul era limpede, iar zăpada înaltă şi afânată precum vata de zahăr.

Pădurile îngheţate erau liniştite şi miroseau a tinichea. Din cer nu mai cădeau decât, din când în când, nişte fulgi de nea.

Un bărbat merse tot drumul din Culmea Zimţată şi până în Lancre, fără să observe nici măcar o singură sclipire fantomatică, nici un câine fără cap, copac plecat la plimbare, caleaşcă plină de spectre sau cometă. La sosire, ceilalţi îl luară pe sus şi-l duseră într-o cârciumă, dându-i de băut ca să se mai tulbure puţin.

Stoicismul locuitorilor, dezvoltat de secole ca un mijloc fără greş de a ţine piept haosului taumaturgic, se dovedi incapabil de a face faţă acestei schimbări neaşteptate. Era ca un zgomot pe care nu-l auzi până ce nu încetează.

Îl auzi şi Granny Weatherwax, care şedea întinsă şi bine învelită cu o grămadă de pături, în dormitorul ei friguros. Veghea Vierului era, după tradiţie, singura noapte din lungul an al Discului în care vrăjitoarelor li se cerea să stea acasă, iar ea se culcase devreme, luându-şi o pungă cu mere şi o sticlă plină cu apă caldă să-i ţină companie. Moţăia, dar ceva o trezise. Un om obişnuit ar fi coborât în vârful picioarelor, eventual cu un vătrai în mână. Granny nu făcu decât să se ridice în capul oaselor, trimiţându-şi mintea în recunoaştere.

Nu era din casă. Simţea minţile micuţe şi iuţi ale şoarecilor, precum şi cele ameţite de somn ale caprelor care şedeau liniştite în culcuşul lor comod şi puturos din privată. Deodată, ca un tăiş de trezie, pe deasupra acoperişului pluti o bufniţă, ieşită la vânătoare.

Granny se concentră, până ce izbuti să prindă şi minţile minuscule ale insectelor din paie şi ale carilor din scânduri. Nimic interesant.

Se întinse şi se lăsă să plutească prin pădurea unde nu se auzea nimic decât, pe alocuri, zgomotul înfundat al troienelor care cădeau de pe ramuri. Chiar şi în miezul iernii pădurea era plină de viaţă care, de obicei, moţăia prin vizuini sau hiberna în scorburile din copaci.

Totul era în ordine. Granny se avântă şi mai departe, către mlaştinile înalte şi cotloanele tăinuite pe ale căror suprafeţe îngheţate alergau lupii. Le atinse, în treacăt, minţile ascuţite precum pumnalele. Merse şi mai sus, iar acolo nu mai sălăşluiau decât vermine[1].

Totul era în ordine, numai că nimic nu era cum trebuia. Era ceva... da, era ceva viu acolo, ceva şi tânăr şi bătrân şi...

Granny cântări senzaţia. Da. Asta era. Ceva rătăcit. Însingurat. Şi...

Senzaţiile nu sunt niciodată simple. Granny o ştia prea bine. Dacă le dai la o parte, descoperi altele dedesubt...

Era ceva care, dacă se mai simţea multă vreme rătăcit şi însingurat, putea foarte bine să se *înfurie*. Şi tot nu-l găsea. Simţea până şi minţile minuscule ale crisalidelor ascunse prin frunzişul putrezit şi îngheţat. Şi râmele care coborâseră mai jos de limita zăpezilor. Până şi câţiva oameni, lucrul cel mai greu din toate – minţile omeneşti se gândeau la atâtea lucruri în acelaşi timp încât erau aproape cu neputinţă de localizat, ca şi cum ai fi încercat să baţi negurile în cuie pe un perete.

Acolo, nimic. Dincoace, nimic. Senzaţia o împrejmuia, dar nu exista nici o cauză. Coborâse cât putuse de mult, până la cele mai mici făpturi din regat, şi tot nu găsise nimic.

Granny Weatherwax se ridică în pat, aprinse o lumânare şi întinse mâna după un măr. Privi chiorâş peretele dormitorului.

---

[1] Verminele sunt făpturi micuţe, blănoase, în alb şi negru, foarte faimoase pentru blana lor. Sunt nişte rude ceva mai grijulii ale lemingilor, care se aruncă numai în josul unor pietricele de mici dimensiuni. (n.a.)

Nu-i plăcea să se recunoască învinsă. Era ceva acolo, ceva care sorbea magia, care creştea, care părea atât de viu, încât era peste tot, de jur împrejurul casei, iar ea nu-l găsea.

Ronţăi mărul până la cotor, apoi îl puse, cu mare grijă, în farfurioara pe care stătea lumânarea. Suflă în ea...

În cameră se lăsă iar întunericul de catifea al nopţii.

Granny mai încercă o dată. Poate nu se uita unde trebuia.

O clipă mai târziu, era pe podea, cu capul înfundat într-o pernă.

Ca să vezi. Şi ea se aştepta să găsească ceva *mic*...

Castelul din Lancre se cutremură. Nu prea tare, dar nici nu era nevoie, fiind el astfel construit încât să se clatine uşor, chiar şi în bătaia unei adieri. Un turnuleţ se prăbuşi încet, în străfundurile canionului cețos.

Nebunul zăcea pe dale şi tremura în somn. Era recunoscător pentru onoarea care i se făcuse, mă rog, dacă era într-adevăr o onoare, numai că, atunci când dormea pe coridor, visa mereu Breasla Nebunilor, o clădire cu pereţi din piatră aspră, cenuşie, în spatele cărora tremurase în răstimpul celor şapte ani în care, cu spaima-n suflet, îşi făcuse educaţia. Cu toate că pe dale era o idee mai comod decât în paturile de acolo.

La câţiva paşi de el, o armură clincănea uşor. Halebarda pe care-o ţinea în mănuşa de fier tremură ce tremură până ce, foşnind prin aer precum un liliac în picaj, alunecă şi sfărâmă o dală de piatră, chiar lângă urechea Nebunului.

Acesta se ridică şi-şi dădu seama că încă tremura. La fel şi podeaua.

În dormitorul Seniorului Felmet, cascade întregi de praf curgeau din baldachinul străvechiului pat. Seniorul se trezi tocmai în mijlocul unui vis despre o fiară uriaşă care se plimba de jur împrejurul castelului, constatând cu groază că visul putea fi şi adevărat.

Portretul unui rege mort demult căzu de pe perete. Ducele urlă.

Nebunul se împletici înăuntru, încercând să-şi ţină echilibrul pe podeaua care se clătina ca valurile mării, iar ducele coborî cu greu din pat şi-l apucă de surtuc.

– Ce se-ntâmplă? şuieră. E cutremur?

– Prin părţile-astea nu avem aşa ceva, stăpâne, spuse Nebunul, apoi se prăvăli în lături, lovit de un balansoar care se prelinse pe covor.

Ducele se năpusti la fereastră şi privi pădurea, luminată de lună. Copacii acoperiţi de zăpadă îşi clătinau crengile în văzduhul nemişcat al nopţii. O bucată de tencuială se sparse de podea. Seniorul Felmet se răsuci pe călcâie şi, de această dată, îl apucă atât de zdravăn pe Nebun, încât îl ridică în aer.

Ducele se lipsise de multe comodităţi în viaţă, printre care şi de ignoranţă. Îi plăcea să creadă că ştia ce se-ntâmplă în jurul lui. Incertitudinile care dau savoare vieţii nu-l atrăgeau deloc.

– Vrăjitoarele-s de vină, nu-i aşa? mârâi; obrazul stâng începuse să-i zvâcnească, precum un peşte pe uscat.

– La bună însoţire, unchiuleţule... începu Nebunul.

– Ele conduc ţara, aşa-i?

– Nu, stăpâne, niciodată...

– Da' pe tine cine te-a-ntrebat?

Nebunul tremura de spaimă, într-un ritm atât de bine sincronizat cu cel al castelului, încât era singurul lucru care, pe moment, părea să rămână complet nemişcat.

– Păi, Domnia Voastră, stăpâne, se bâlbâi el.

– Ai de gând să mă contrazici?

– Nu, stăpâne!

– Mda, aşa ziceam şi eu. Pesemne că eşti înţeles cu ele, aşa-i?

– Vai, stăpâne! spuse Nebunul, absolut şocat.

– Sunteţi înţeleşi cu toţii! se răsti ducele. Toată ceata! Sunteţi o şleahtă de conspiratori!

Îl aruncă pe Nebun la o parte, apoi deschise larg ferestrele şi ieşi în aerul îngheţat, uitându-se pieziş, cu fulgere-n priviri, la regatul adormit.

– Mă auziți? strigă. Eu sunt regele!

Lumea se opri din tremurat, luându-l prin surprindere. Se îndreptă repede şi-şi scutură tencuiala de pe cămaşa de noapte.

– Ei bine, zise.

Dar era şi mai rău. Acum pădurea îl asculta. Vorbele rostite se pierdeau într-un hău de tăcere. Şi mai era ceva acolo. Îl simțea. Era ceva îndeajuns de puternic pentru a face castelul să se cutremure, iar acum îl urmărea şi-l asculta.

Ducele se trase înapoi cu mare, foarte mare grijă, bâjbâind în spate în căutarea oblonului. Făcu un pas în cameră, închise ferestrele şi trase iute perdelele.

– Eu sunt regele, repetă, cu glasul stins, apoi se uită la Nebun, care înțelese că se aştepta ceva şi de la el.

„Omul ăsta e domnul şi stăpânul meu, se gândi. Am mâncat de la el pâine şi sare, sau cum s-o mai zice. La şcoala Breslei am învățat că un Nebun trebuie să-i fie credincios stăpânului său până la sfârşit, după ce toți l-au părăsit. Că-i bun, că-i rău, n-are a face. Fiecare conducător are nevoie de-un Nebun. Numai credința contează. Asta-i tot. Chiar dacă e limpede că-i lipseşte o doagă şi chiar mai multe. Sunt Nebunul lui, până ce unul dintre noi moare."

Spre groaza lui, îşi dădu seama că ducele plângea.

Se scotoci în mânecă şi scoase la iveală o batistă roşu cu galben, destul de murdară şi cusută cu clopoței. Ducele o luă cu o strâmbătură patetică de recunoştință şi-şi suflă nasul. Apoi şi-o îndepărtă de chip şi o privi cu un soi de bănuială nebunească.

– E-acesta un pumnal ce văd în fața-mi? mormăi.

– Păi, nu, stăpâne. E batista mea, înțelegeți? Dacă vă uitați mai bine o să vedeți diferența. Nu are tăiş, de pildă.

– Bravo, bravo, Nebunule, spuse ducele, cu mințile aiurea.

„A luat-o razna de tot, se gândi Nebunul. Nu mai are mult şi va trebui legat. E atât de sucit că poți să-l foloseşti la deschisul sticlelor cu vin."

– Îngenunchează alături, Nebunule dragă.

Nebunul se supuse. Ducele îi puse pe umăr o mână bandajată şi murdară de sânge.

– Eşti credincios, Nebunule? Pot să-mi pun nădejdea-n tine?

– Am jurat să-mi urmez stăpânul până la moarte, spuse răguşit Nebunul.

Ducele îşi apropie chipul schimonosit de demenţă, silindu-l să i se uite adânc în ochii injectaţi.

– N-am vrut, îi şopti tainic. Am fost silit s-o fac. N-am vrut...

Uşa se deschise cu zgomot. Silueta masivă a ducesei umplu cadrul.

– Leonal! tună ea.

Nebunul observă fascinat ce se-ntâmpla cu ochii ducelui. Flacăra roşie, de demenţă, se stinse, retrăgându-se de unde venise, înlocuită de privirea albastră şi fixă pe care ajunsese s-o recunoască. Ceea ce nu însemna câtuşi de puţin că ducele s-ar fi însănătoşit. Până şi luciditatea sa îngheţată era, într-un fel, sminteală. Mintea lui ticăia precum un ceas cu cuc şi, la fel ca un ceas cu cuc, la un moment dat începea să cânte.

Seniorul Felmet îşi ridică, netulburat, privirea.

– Da, draga mea?

– Ce-nseamnă chestia asta? întrebă ea cu asprime.

– Cred că vrăjitoarele-s de vină, zise Seniorul Felmet.

– N-aş prea zice... începu Nebunul, dar privirea lui Lady Felmet nu doar că-l reduse la tăcere, ci aproape că-l lipi de perete.

– Asta e limpede, zise ea. Eşti un idiot.

– Un Nebun, doamnă.

– Acelaşi lucru, veni răspunsul, apoi ducesa se întoarse către bărbatul său. Deci, continuă ea, zâmbind strâmb. Tot te mai sfidează?

– Şi cum să mă lupt cu magia? întrebă ducele, ridicând din umeri.

– Cu vorbele, spuse Nebunul, fără să se gândească, apoi regretă pe dată. Acum amândoi stăpânii se uitau fix la el.

– Poftim? zise ducesa.

De ruşine, Nebunul îşi scăpă mandolina pe jos.

– La... la Şcoala Breslei, zise, am învăţat că vorbele pot fi mai puternice chiar şi decât magia.

– Eşti un clovn! spuse ducele. Vorbele sunt vorbe. Nişte silabe scurte. Bâtele şi pietrele pot sfărâma oase... – apoi se opri, bucurându-se de acest gând – dar vorbele nu pot face nici un rău.

– Stăpâne, dar unele pot, rosti Nebunul. Mincinos! Uzurpator! Ucigaş!

Ducele tresări şi apucă braţele tronului, apoi clipi de durere.

– Astfel de vorbe neadevărate, adăugă iute Nebunul. Dar care se răspândesc precum focul pe sub pământ, pregătindu-se să ardă...

– Aşa-i! Aşa-i! zbieră ducele. Le aud mereu! Sunt vrăjitoarele! şuieră el, aplecându-se înainte.

– Atunci te poţi lupta şi Domnia Ta, folosindu-te de alte vorbe, îi zise Nebunul. Vorbe care le pot înfrunta până şi pe vrăjitoare.

– Ce fel de vorbe? întrebă, îngândurată, ducesa.

– Cotoroanţă, răspunse Nebunul, ridicând din umeri. Saşie. Babă neghioabă.

– Nu eşti chiar cu totul idiot, replică ducesa, ridicând dintr-o sprânceană groasă. Vorbeşti de zvonuri.

– Chiar aşa, doamnă, zise Nebunul şi-şi dădu ochii peste cap, întrebându-se în sinea lui în ce naiba se băgase.

– Vrăjitoarele-s de vină, şopti ducele, ca pentru sine. Trebuie să prevenim lumea. Vrăjitoarele-s ticăloase. Din pricina lor, sângele nu se şterge niciodată. Nici măcar glaspapirul nu m-ajută.

Tocmai când Granny Weatherwax zorea pe poteca îngustă şi îngheţată din pădure, lumea se cutremură iarăşi. Un morman de zăpadă alunecă de pe o creangă şi i se revărsă peste pălărie. Nu era în ordine, iar ea o ştia. Nici nu mai era vorba de... lucrul acela, ce-o fi fost, dar nu se mai auzise

niciodată ca o vrăjitoare să iasă din casă în noaptea de Veghea Vierului. Aşa ceva era împotriva oricăror tradiţii. Nimeni nu ştia de ce, dar asta nu conta.

Ajunse în luminiş şi străbătu cu paşi mari întinderea de iarbă neagră şi uscată, pe care vântul o scuturase de zăpadă. La orizont se vedea cornul lunii, a cărei slabă strălucire lumina munţii care se înălţau dincolo de ea. Aici, sus, lumea era altfel; nici măcar vrăjitoarele nu se-aventurau prea des prin acele locuri. Era un peisaj rămas din vremea facerii lumii, numai gheaţă verzuie, creste ascuţite şi văi adânci, necunoscute. Aici, oamenii nu aveau ce căuta – nu că împrejurimile ar fi fost mai periculoase decât nişte cărămizi sau nişte nori, dar, în orice caz, nu dădeau nici un semn de prietenie.

Pe lângă asta, totuşi, ceva o urmărea. O minte care nu semăna deloc cu ceea ce întâlnise până atunci îi acorda o mare parte din atenţia de care dispunea. Granny străpunse cu privirile crestele de gheaţă, aşteptându-se parcă să vadă o siluetă uriaşă profilându-se pe cer.

– Cine eşti? strigă. Ce vrei?

Glasul i se lovi de stânci, purtat de ecou. Departe, printre creste, se auzi mugetul înfundat al unei avalanşe.

La marginea luminişului, acolo unde vara potârnichile se plimbau printre tufişuri precum nişte balerini mici şi nătângi, se afla o piatră, aşezată aproape în locul în care se întâlneau teritoriile mai multor vrăjitoare, cu toate că hotarele nu fuseseră niciodată trasate în mod oficial.

Era înaltă cam cât un stat de om şi tăiată dintr-o stâncă albăstruie. Lumea credea că era înzestrată cu mari puteri vrăjitoreşti, pentru că, deşi era una singură, nimeni nu izbutise vreodată s-o numere: dacă observa pe cineva care-o privea intens, pe dată se şi deplasa undeva, în spatele privitorului. Era cel mai modest monolit descoperit vreodată.

Era, de asemenea, unul dintre numeroasele puncte în care se descărca magia acumulată în munţii Vârfu Berbecului. Împrejurul ei, la ceva distanţă, nu era nici pic de zăpadă, iar

pământul scotea aburi. Piatra începu să se tragă îndărăt, privind-o bănuitoare pe Granny, din spatele unui copac.

Mai trecură încă zece minute până să apară Magrat, care venea în grabă pe poteca dinspre satul Marmotei Turbate, ai cărui locuitori, cumsecade din fire, începuseră să se obişnuiască un pic cu gândul că tratamentul recomandat pentru orice, poate în afară de pierderea capului prin decapitare, era masajul în dosul urechilor însoţit de poţiuni homeopatice, din diverse plante[1]. Magrat respira greu şi purta numai un şal aruncat peste o cămaşă de noapte care ar fi putut fi foarte ispititoare – dar nu şi pe ea.

– Ai simţit şi tu? întrebă.

Granny încuviinţă.

– Dar Gytha unde-o fi? se miră ea.

Amândouă priviră în josul cărării ce ducea spre oraşul Lancre şi văzură o mulţime de luminiţe sclipind printre troiene.

Era o petrecere. Lumina se revărsa pe stradă. Din casa lui Nanny Ogg ieşeau şi intrau diverse persoane. Din când în când, se auzeau hohote de râs, zgomot de pahare sparte şi scâncete de copii. Era limpede că acolo viaţa de familie era împinsă până la limitele sale extreme. Cele două vrăjitoare stăteau în drum, nehotărâte.

– Crezi că ar trebui să intrăm? spuse, temătoare, Magrat. N-am fost invitate. Şi n-am adus cu noi nici o sticlă.

– Din câte se aude, sunt deja prea multe înăuntru, răspunse Granny Weatherwax, nemulţumită.

În uşă apăru, împleticindu-se, un bărbat care râgâi, se izbi de Granny, spuse: „Multă fericire în Noaptea de Veghe-a Vierului, cocoană", trase cu ochiul la chipul ei şi se trezi pe dată.

– Jupânească, se răsti Granny.

– Îmi pare tare, tare rău... începu el.

---

[1] Care, de altfel, îşi făceau efectul. Cam asta-i regula cu tratamentele recomandate de vrăjitoare, indiferent de forma de prezentare. (n.a.)

– Haide, Magrat, porunci Granny, trecând nerăbdătoare pe lângă el.

Zgomotul dinăuntru aproape că atingea pragul durerii. Nanny Ogg înțelegea să respecte tradițiile legate de Veghea Vierului, invitând toți oamenii din orășel; nivelul poluării din încăpere era deja dincolo de limitele admise. Granny se strecură prin marea de oameni, conducându-se după răsunetul unui glas spart care explica întregii lumi că, spre deosebire de multe alte animale, ariciul era extrem de norocos.

Nanny Ogg şedea într-un jilț lângă foc, cu o halbă în mână şi dirija corul care începuse să repete refrenul, folosindu-se de un trabuc. Văzând chipul lui Granny, rânji.

– Hop şi-aşa, fetița mea, țipă ascuțit, pe deasupra vacarmului. Deci ai apărut. Ia un pahar. Ia două. Salutare, Magrat. Trage-ți un scaun şi dă naibii de-acolo pisica.

Greebo, care se cuibărise în colțul vetrei, privind festivitățile cu ochiul său galben, pe jumătate închis, dădu o dată sau de două ori din coadă.

Granny se aşeză țeapănă, o adevărată întruchipare a decenței.

– Nu stăm mult, spuse, uitându-se urât la Magrat care dăduse să întindă brațul după un castronel cu alune. Văd că eşti ocupată. Ne întrebam doar dacă n-ai observat... ceva. În seara asta. N-a trecut mult de-atunci.

Nanny Ogg căzu pe gânduri.

– Pruncul lui Darron al meu a făcut urât, zise. A scăpat la berea lui tată-său.

– Nu prea cred să fie asta, spuse Granny, decât dacă a făcut extrem de urât.

Apoi trasă prin aer un semn ocult şi complicat, pe care Nanny nici nu-l băgă în seamă.

– Cineva a încercat să danseze pe masă, zise aceasta din urmă. A căzut în sosul de dovleac al lui Reet. Ce-am mai râs...

Granny ridică din sprâncene şi-şi atinse nasul cu degetul, într-un chip misterios.

– Vorbeam de lucruri de o... altă natură, adăugă, pe un ton sumbru.

– Ai ceva la ochi, Esme? încercă Nanny Ogg, uitându-se lung la ea.

Granny Weatherwax oftă.

– În aceste momente, tocmai au loc nişte fenomene extrem de îngrijorătoare, de natură, aparent, magică, spuse ea tare.

În cameră se lăsă tăcerea. Cu toţii se holbau la vrăjitoare, în afară de fiul lui Darron care profită de ocazie pentru a-şi continua experimentele alcoolice. Apoi, la fel de repede precum se stinsese zarva reizbucni.

– Cred că ar fi bine să mergem să vorbim într-un loc mai retras, zise Granny, încercând să se facă auzită în vacarmul acela.

Şi aşa ajunseră în spălătorie, unde Granny încercă să le povestească despre mintea pe care o întâlnise.

– E pe undeva, pe-acolo, în munţii şi în pădurile de pe culmi, zise. Şi aparţine cuiva uriaş.

– Eu credeam că e o făptură anume, spuse Magrat. M-am gândit la un câine mare. Ştiţi şi voi, un câine care s-a pierdut. Năucit.

Granny cugetă. Acum că venise vorba...

– Da, zise. Ceva aşa. Un câine foarte mare.

– Îngrijorat, completă Magrat.

– Căutând ceva, rosti şi Granny.

– Şi din ce în ce mai furios, zise Magrat.

– Mda, încuviinţă Granny, cu ochii ţintă la Nanny.

– O fi vreun trol, spuse aceasta şi adăugă, cu reproş: Să ştiţi că mi-am lăsat acolo, înăuntru, o halbă aproape plină.

– Ştiu cum e mintea de trol, Gytha, zise Granny, fără să se răstească; tocmai asta o făcu pe Nanny să şovăie.

– Se zice că sunt nişte troli cu adevărat uriaşi, undeva, înspre Centru, zise ea încet. Şi uriaşi ai ghețurilor şi creaturi din acelea mari şi păroase care îşi fac veacul în zăpezi. Dar nu la aşa ceva vă referiti. asa-i?

– Nu.

– Oh.

Magrat se înfioră. Îşi spuse că o vrăjitoare era complet stăpână pe trupul ei, iar faptul că i se făcuse pielea de găină pe sub cămaşa subţire era doar o plăsmuire a propriei imaginaţii. Problema era că avea o imaginaţie nemaipomenită.

Nanny oftă.

– Atunci, hai să ne uităm, spuse, şi dezveli cazanul de rufe.

Nanny Ogg nu-şi folosea niciodată spălătoria, de vreme ce toate rufele i le luau la spălat la nurorile ei, un trib de femei cu chipul cenuşiu, supuse, ale căror nume nici nu se obosea să le ţină minte. Aşadar, acolo înăuntru era un depozit de vechituri, cazane pârlite şi borcane cu gem fermentat. De mai bine de zece ani, cazanul de rufe nu mai fusese pus pe foc. Cărămizile din vatră se prăbuşeau, iar printre ele creşteau firişoare de ferigă. Cazanul era plin cu apă neagră precum cerneala şi, după cum se povestea, nu avea fund. Îşi încuraja nepoţii să creadă că, în adâncurile lui, locuiau monştri din vechime, căci Nanny era de părere că un strop de groază profundă şi nefondată contribuia fundamental la farmecul copilăriei.

Vara, îl folosea drept răcitor pentru bere.

– Mda, va trebui să ne mulţumim cu asta. Cred că ar trebui să ne dăm mâna, zise. Iar tu, Magrat, ai grijă să fie uşa închisă.

– Ce-ai de gând să încerci? întrebă Granny; erau pe teritoriul lui Nanny, aşa că numai ea avea dreptul să aleagă.

– Mereu am spus că o Invocaţie bine simţită te duce drept la ţintă, răspunse Nanny. De ani de zile n-am mai făcut aşa ceva.

Granny Weatherwax se încruntă.

– Vai, dar nu se poate, se împotrivi Magrat. Nu aici. E nevoie de un cazan şi de o sabie magică. Şi de o octogramă, mirodenii şi tot felul de lucruri.

Granny şi Nanny schimbară priviri.

– Nu e ea de vină, zise Granny, ci toate „cotețurile“ alea pe care şi le-a cumpărat. N-ai nevoie de nimic, îi spuse apoi lui Magrat, în afară de mintologie. Te foloseşti de ce ai la-ndemână, sfârşi ea uitându-se în jur.

Luă bățul decolorat cu care se amesteca în cazan şi îl cântări gânditoare în palmă.

– Te chemăm şi te invocăm, folosindu-ne de acest – şi Granny făcu o pauză aproape imperceptibilă – îngrozitor băț bine ascuțit.

Apa din cazan se încreți uşor.

– Priveşte, cum risipim – şi Magrat oftă – sodă cam vechişoară şi nişte bucăți de săpun tare ca piatra spre cinstirea ta. Zău, Nanny, nu cred să...

– Taci! Acum tu, Gytha.

– Iar eu te chem şi te leg, folosindu-mă de străvechea perie cu perii căzuți în care stă Meşteşugul şi de scândura de spălat care să ne Apere, spuse Nanny, fluturând obiectele prin aer; presa de stors se desprinse de la locul ei şi căzu.

– Nu zic să nu fii cinstit, şopti nefericită Magrat, dar, pe undeva, parcă nu mai e acelaşi lucru.

– Ia ascultă, fetițo, îi zise Granny. Demonilor nu le pasă de înfățişarea lucrurilor. Contează numai ceea ce gândeşte fiecare. Hai, dă-i bătaie.

Magrat încercă să-şi imagineze că bucata veche şi uscată de săpun de casă era o mirodenie, o miroasnă sau cum i-o mai fi zicând, dintre cele mai fine, din îndepărtatul Klatch. Nu era prea uşor. Numai zeii puteau şti ce soi de demon avea să răspundă unei astfel de invocații.

Şi Granny era puțin neliniştită. Nu-i prea plăceau ei demonii, oricum, şi toată treaba asta cu incantații şi instrumente aducea de la o poştă a vrăjitorie de parte bărbătească. Asta însemna să dai nas unor obiecte, să le faci să se simtă importante. Ar fi trebuit pur şi simplu ca demonii să vină când erau chemați. Însă protocolul impunea ca vrăjitoarea gazdă să

facă alegerea, iar lui Nanny îi plăcuseră dintotdeauna demonii, care erau, cel puțin aparent, masculi.

Aş că, acum, ea trebuia să amenințe şi să linguşească, în acelaşi timp, lumea de dincolo, înarmată cu o bucată de lemn albit, lungă de două picioare. Se simțea mândră de propria îndrăzneală.

Apa bolborosi puțin, se linişti şi apoi cu o mişcare bruscă şi cu un fâsâit uşor, ca de dop scos dintr-o sticlă, luă forma unui cap. Magrat scăpă săpunul.

Era destul de chipeş. Avea o privire crudă şi nasul un pic coroiat, dar tot chipeş rămânea, deşi cam necizelat. Nu era de mirare – de vreme ce demonul nu făcea decât să transmită în lumea lor o imagine plăsmuită a adevăratei sale făpturi, să-şi dea un pic silința. Capul se răsuci uşor. În lumina slabă a lunii părea o statuie neagră şi sclipitoare.

– Ei? zise.

– Cine eşti? îl întrebă Granny, fără ocolişuri.

Capul se întoarse către ea.

– Numele meu nu poate fi rostit în limba ta, femeie, răspunse.

– Asta o s-o hotărăsc eu, îl preveni Granny. Şi nu-mi spune „femeie".

– Cum doreşti. Numele meu este WxrtHltl-jwlpklz, spuse demonul, cu un aer superior.

– Da', mă rog, unde erai când s-au împărțit vocalele? După uşă? rosti Nanny Ogg.

– Ei, atunci, domnule – şi Granny şovăi doar o fracțiune de secundă – WxrtHltl-jwlpklz, pesemne că te-ntrebi de ce te-am chemat aici în seara asta.

– Nu aşa trebuie spus, zise demonul. Ar trebui să spui...

– Taci din gură. Nu uita că avem sabia în care stă ascuns Meşteşugul şi octograma care să ne Apere.

– Mă rog, cum ziceți. După capul meu arată ca o scândură pentru spălat, şi alta pentru amestecat în cazan, chicoti demonul.

Granny aruncă o privire împrejur. Într-un colț al spălătoriei era o stivă de lemne pentru foc, împreună cu o capră. Cu ochii țintă la demon, fără să-şi întoarcă privirea, prăvăli scândura pe care-o ținea în mână peste buşteanul pregătit pentru tăiere.

Se lăsă liniştea deplină, întreruptă numai de cele două jumătăți, perfect tăiate, ale buşteanului, care se înclinară şi căzură uşor, peste grămada de lemne.

Chipul demonului rămase de piatră.

– Puteți să-mi puneți trei întrebări, zise.

– Este vreo făptură neobişnuită care bântuie prin regat? zise Granny.

Demonul păru să cadă pe gânduri.

– Fără minciuni, îl preveni Magrat, serioasă. Atlfel te-aşteaptă peria de frecat.

– Ceva mai neobişnuit ca de obicei, adică?

– Mai repede, mai repede, zise Nanny. Mi-au înghețat picioarele.

– Nu. Nimic neobişnuit.

– Dar am simțit... începu Magrat.

– Stai uşor, stai, spuse Granny, apoi căzu pe gânduri, mişcându-şi buzele pe neauzite. Demonii semănau cu geniile sau cu profesorii de filozofie – dacă nu formulai întrebările exact aşa cum trebuia, era o mare fericire pentru ei să-ți dea răspunsuri absolut corecte, dar complet pe-alături.

– Este ceva în regat care mai înainte nu era? încercă ea.

– Nu.

Tradiția cerea să fie numai trei întrebări. Granny încercă să formuleze una care nu putea fi interpretată altfel decât trebuia. Apoi îşi dădu seama că exista şi o altă cale.

– Ce naiba se-ntâmplă? întrebă ea, sfredelindu-l cu privirea. Dacă mai încerci vreo şmecherie, te pun la fiert.

Demonul părea să şovăie. Se vedea că nu era obişnuit cu o astfel de abordare.

– Magrat, ia dă încoace amnarul, te rog, zise Granny.

– Protestez! Ce-s amenințările astea? spuse demonul, cu glas tremurat.

– Mă rog, mă rog, nu avem vreme să vorbim verzi şi uscate toată noaptea, zise Granny. Cimiliturile astea-s bune pentru vrăjitori, dar noi, unele, avem alți iepuri de prins.

– Şi de fiert, adăugă Nanny.

– Uite ce-i, spuse demonul, al cărui glas începuse să se subțieze din pricina groazei, nu avem voie să oferim informații aşa, pur şi simplu. Există nişte reguli...

– Magrat, ia vezi pe policioară, este acolo nişte gaz, spuse Nanny.

– Dacă vă spun, pur şi simplu... începu demonul.

– Aşa? rosti Granny, încurajatoare.

– N-o să se afle, da? le imploră el.

– Nu suflu o vorbă, făgădui Granny.

– Buzele-mi sunt pecetluite, zise Magrat.

– Nu bântuie nimic nou prin regat, zise demonul, însă tot ținutul s-a trezit la viață.

– Cum adică? întrebă Granny.

– E nefericit. Vrea un rege căruia să-i pese de el.

– Cum... începu Magrat, dar Granny îi făcu semn să tacă.

– Nu de oameni vorbeşti, aşa-i? întrebă ea, iar capul sclipitor se clătină. Mda, aşa mă gândeam şi eu.

– Ce... începu Nanny, dar Granny îşi duse un deget la buze.

Se întoarse pe călcâie şi se apropie de fereastra care era un adevărat cimitir, plin de pânze de păianjen, de aripi albite de fluture şi de leşuri de muşte din vara trecută. Dincolo de ochiurile înghețate se vedea o strălucire slabă care dădea de înțeles că, în ciuda oricăror aşteptări, avea să înceapă în curând o nouă zi.

– Ne poți spune de ce? zise, fără să se întoarcă, gândindu-se că atinsese mintea unui întreg regat.

Se simțea destul de mândră de sine.

– Sunt un demon şi nimic mai mult. Ce ştiu eu? Numai ceea ce este, dar nu şi de ce sau cum.

– Înțeleg.

– Acum pot să plec?

– Mmm...

– Vă rog?

Granny se trezi din visare.

– Ah, da. Cărăbăneşte-te, spuse ea, fără să-i acorde prea mare atenție. Mulțumim.

Capul nu se mişcă. Rămase pe loc, ca un hamal de la un hotel, care tocmai a urcat cincisprezece valize până la etajul zece, le-a arătat tuturor unde este baia, a umflat toate pernele care erau de umflat şi a tras toate draperiile care erau de tras.

– Vreți, vă rog, să mă alungați? zise demonul, văzând că nimeni nu pricepea aluzia.

– Poftim? întrebă Granny care se cufundase iarăşi în gânduri.

– M-aş simți mai bine dacă aş fi alungat după cum se cuvine. „Cărăbăneşte-te“ nu e chiar ceea ce aşteptam, spuse capul.

– Aha. Ei, dacă-ți face plăcere... Magrat!

– Da? spuse Magrat, tresărind.

Granny îi aruncă scândura.

– Fă onorurile, te rog.

Magrat prinse scândura de partea pe care nădăjduia că Granny şi-o imagina ca fiind mânerul, apoi zâmbi.

– Sigur. Da. Aşa. Scufundă-te, făptură spurcată, îndărăt în străfunduri...

Capul zâmbi mulțumit, auzind descântecul. Asta era cu totul altceva. Se topi îndărăt în apa din cazan, precum ceara la foc. Înainte să se piardă de tot printre unde, se mai auzi o ultimă remarcă disprețuitoare.

– Auzi, „Cărăbăneşteeee-teee...“

În timp ce zorii roşiatici şi reci se strecurau în ținutul acoperit de zăpadă, Granny se întoarse acasă.

Caprele din privată erau neliniştite. Graurii se foiau şi cloncăneau sub acoperiş. Şoarecii chiţăiau din spatele dulapului de bucătărie.

Granny îşi făcu un ceai, conştientă că fiecare zgomot părea ceva mai puternic decât ar fi trebuit. Linguriţa scăpată în chiuvetă răsună ca un clopot lovit cu ciocanul.

De câte ori participa la un ritual de magie, se simţea neliniştită sau, mai degrabă, în conflict cu ea însăşi. Se trezi fâţâindu-se prin casă, căutându-şi de lucru, dar nereuşind să ducă nimic la bun sfârşit.

În astfel de momente, mintea îşi găseşte tot felul de trebuşoare mărunte, ca să nu se mai dedice ţelului ei principal, adică să gândească. Dacă ar fi urmărit-o cineva pe Granny, ar fi rămas uimit să vadă cu cât zel se apucase să cureţe ustensilele de ceai, să dezlipească nucile rămase de cine ştie când în vasul cu fructe de pe dulap şi să scoată firmiturile întărite dintre dale, cu coada unei linguriţe.

Animalele au minte. Şi oamenii au, cu toate că minţile omeneşti sunt ceţoase şi tulburi. Până şi insectele au minte – ca nişte scântei luminoase, în hăul care le împresoară.

Păi nu erau nici măcar vii, la urma urmei! Un ţinut era, mă rog, era...

Ia stai. Ia stai... în mintea lui Granny se strecură uşurel un gând care încercă, timid, să-i atragă atenţia.

Exista o cale prin care toate pădurile acelea mohorâte să dobândească o minte. Granny se ridică, ţinând în mână o bucăţică veche de pâine, şi se uită gânditoare la cămin. Cu ochii minţii, trecu prin el şi ieşi să contemple rândurile de copaci plini de zăpadă. Da. Nu-şi dăduse până atunci seama. Fireşte, ar fi vorba de o minte alcătuită din toate celelalte minţi micuţe – de plante, de păsări, de urşi, până şi acele minţi încete care aparţineau chiar copacilor.

Se aşeză în balansoar, care începu să se legene de unul singur.

Adesea se gândise că pădurea era un soi de făptură uriaşă, dar numai la modul *meterforic,* cum ar fi spus un vrăjitor cu şcoală, o făptură care vara moţăia, torcând cu glasuri de bondari, toamna mugea şi se agita, iar iarna se făcea colac şi se cufunda în somn. Îşi dădu seama că pădurea nu era numai o adunătură de alte făpturi, ci o făptură în sine. Vie, dar nu aidoma unui, să zicem, şoarece-de-câmp.

Ci mult, mult mai înceată.

Pesemne că asta era important. Cât de repede bătea inima pădurii. Poate că o dată pe an. Mda, părea potrivit. De unde se afla, pădurea aştepta razele fierbinţi ale soarelui şi zilele mai lungi, care să arunce în văzduh, cale de mai multe sute de picioare, o uriaşă cantitate de sevă, într-un impuls sistolic prea măreţ şi prea răsunător pentru a fi auzit.

Ajunsă în acest punct, Granny îşi muşcă buza.

Tocmai gândise cuvântul „sistolic", care nici vorbă să facă parte din vocabularul ei. Asta însemna că în minte i se strecurase cineva.

Sau ceva.

Oare toate gândurile acelea fuseseră ale ei, sau cineva le gândise, folosindu-se de mintea ei ca de o unealtă?

Lăsă ochii în jos, încercând să se adune. Numai că se simţea urmărită, de parcă ar fi avut un cap tăiat din sticlă.

Se ridică în picioare şi trase perdelele.

Şi iată-i, pe toţi, acolo, unde în lunile mai călduroase se afla pajiştea. Cu mic, cu mare, şedeau şi se uitau fix la ea.

După câteva clipe, uşa din faţă de la căsuţa lui Granny se deschise. Această întâmplare reprezenta, prin ea însăşi, un mare eveniment căci Granny, la fel ca majoritatea locuitorilor din munţii Vârfu Berbecului, îşi trăia viaţa prin uşa din spate. În viaţă erau numai trei momente în care era cuviincios să te foloseşti de uşa din faţă şi niciodată nu intrai şi nu ieşeai pe propriile picioare.

Uşa se deschise cu oarecare greutate, după mai multe opinteli şi tresăriri. Câteva bucăţele de vopsea uscată se

desprinseră şi căzură pe prag. În sfârşit, când fu pe jumătate deschisă, se înţepeni.

Granny se strecură cu mare chin prin ea şi ieşi în zăpada imaculată. Îşi pusese pălăria cu vârf ascuţit şi mantia lungă, neagră, pe care-o purta atunci când dorea ca absolut toată lumea să înţeleagă că era vrăjitoare.

Era acolo şi un scaun vechi de bucătărie, pe jumătate îngropat în zăpadă. Era un loc bun de stat pe timp de vară. Acolo puteai să-ţi vezi de treburile de zi cu zi, supraveghind şi cărarea. Granny îl luă pe sus, îl scutură de nea, apoi se aşeză ţeapănă, cu genunchii uşor depărtaţi, cu braţele încrucişate sfidător şi cu bărbia ridicată.

Soarele se înălţase binişor pe cer, dar, în această zi de Veghe-a Vierului lumina era încă slabă şi palidă. Norul de abur care atârna deasupra mulţimii de animale sclipea uşor. Stăteau încremenite în loc, cu toate că, din când în când, câte unul mai bătea din copită sau sălta o labă să se scarpine. Prinzând cu coada ochiului o fluturare de aripi, Granny ridică ochii şi observă, pentru prima dată, că toţi copacii care înconjurau grădina erau atât de plini de păsări, încât se părea că primăvara, înveşmântată în nuanţe ciudate de brun şi negru, sosise mai devreme.

În locul în care, vara, creşteau ierburile de leac se aflau lupii, aşezaţi pe labele din spate sau întinşi, cu limba scoasă. Alături se ghemuise un batalion de urşi, iar în spatele lor un pluton de cerbi şi căprioare. În *meterforicele* tribune se adunase o şleahtă de iepuri, nevăstuici, vermine, bursuci, vulpi şi tot felul de alte făpturi care, în ciuda faptului că întreaga lor viaţă e o luptă sângeroasă, vânând sau fiind vânate, ucigând sau fiind ucise de gheare, colţi şi ciocuri, se numesc, generic, animăluţe de pădure.

Se odihneau împreună pe zăpadă, uitând de lanţurile trofice care le uneau, încercând s-o intimideze şi s-o facă să-şi plece privirea.

Granny îşi dădu pe dată seama de două lucruri. Unul era că grupul pe care-l avea în faţă părea să fie reprezentativ pentru fauna pădurii.

Al doilea îl rosti cu voce tare – nu putu răbda.

– Nu ştiu ce fel de vrajă-i asta, zise. Dar uite un sfat – pe gratis: După ce se termină totul, ciumeţii ăi mai mici dintre voi ar face bine să-şi ia tălpăşiţa cât pot de repede.

Nici un animal nu se mişcă. Nu se auzi decât un castor ceva mai bătrâior care nu se mai putu abţine şi-şi făcu nevoile, părând foarte ruşinat.

– Uite ce-i, zise Granny. Ce pot eu să fac? Degeaba aţi venit la mine. El e de-acum stăpânul. Regatul e al lui. Nu pot să-mi vâr nasul unde nu-mi fierbe oala. Nu e corect, pentru că există o regulă: nu mă pot amesteca în domniile altora. Fiecare trebuie să-şi rezolve problemele, că-i rău, că-i bun. E una din regulile de bază ale magiei, să ştiţi. Nu poţi stăpâni noroadele cu vrăji, pentru că ar trebui să foloseşti din ce în ce mai multe, pe măsură ce trece timpul.

Şi se lăsă pe spate, simţindu-se recunoscătoare acelei străvechi tradiţii care nu le îngăduia celor Înzestraţi şi Înţelepţi să conducă. Nu uitase cum era să poarte coroana, chiar şi preţ de câteva clipe. Nu, nu, lucrurile de soiul ăsta îi scoteau din fire pe oamenii deştepţi. Era mai bine ca domniile să fie lăsate în seama unor persoane care îşi ridicau sprâncenele a nedumerire atunci când li se cerea să gândească. Nu era nimic de râs: ăştia erau cei mai potriviţi.

– Oamenii trebuie să-şi rezolve singuri problemele, adăugă. Toată lumea ştie.

Şi totuşi, simţi cum unul dintre cerbi îi arunca o privire extrem de neîncrezătoare.

– Da, bine, l-a omorât pe fostul rege, recunoscu. Aşa-i în firea lucrurilor, zic eu. Că doar voi ştiţi cel mai bine. Supravieţuieşte cel mai... Să nu-mi spuneţi că ştiţi ce-i ăla moştenitor. Pesemne că pentru voi sună ca un soi de pădurar.

Începu să bată darabana cu degetele pe genunchi.

– Oricum, fostul rege nu vă era cine ştie ce prieten, nu-i aşa? Cu toate vânătorile lui...

Trei sute de perechi de ochi întunecaţi o sfredeliră.

– Degeaba vă tot uitaţi aşa, încercă Granny. Nu pot să mă amestec eu, numai pentru că voi nu-l suportaţi pe rege. Unde am ajunge? Mie nu mi-a făcut nici un rău.

Observă privirea unei hermeline care se uita cruciş la ea, şi încercă să se eschiveze.

– Ei bine, da, sunt egoistă, zise. Asta înseamnă să fii vrăjitoare. Şi-acum rămâneţi cu bine.

Intră cu paşi mari în casă şi încercă să trântească uşa, însă aceasta se înţepeni de vreo două ori, aşa că gestul nu avu prea mare efect. Apoi trase perdelele, se aşeză în balansoar şi începu să se legene puternic.

– Una peste alta, spuse, nu pot să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala. Asta-i tot.

Căruţele cu coviltir înaintau hurducăindu-se pe drumurile desfundate, către un alt târguşor al cărui nume actorii nu şi-l putea aminti prea bine şi pe care aveau să-l uite imediat. Soarele de iarnă strălucea, deasupra parcelelor umede şi ceţoase de varză din Câmpiile Sto, iar tăcerea neguroasă amplifica scârţâitul roţilor.

Hwel şedea în căruţa care încheia şirul, bălăngănindu-şi picioarele peste margine.

Vitoller îi încredinţase educaţia lui Tomjon, iar el îşi dădea toată silinţa.

„Tu eşti mai potrivit decât mine la treburi de-astea", îi spusese patronul, adăugând, ca de obicei plin de tact: „Şi la înălţime vă potriviţi mai bine."

Dar nu ieşise nimic.

– Măr, repetă Hwel, fluturând fructul prin aer.

Tomjon îi zâmbi larg. Avea aproape trei ani şi nu scosese nici un cuvânt care să poată fi înţeles. Hwel era cuprins de bănuieli urâte, cu privire la vrăjitoare.

– Dar pare un băiat destul de deştept, zise doamna Vitoller, care călătorea în căruţă şi tocmai cârpea o cămaşă de zale. Ştie să recunoască obiectele. Face ce i se spune. De ce nu vorbeşti? oftă, mângâind obrazul copilului.

Hwel îi dădu mărul, iar Tomjon îl primi cu multă recunoştinţă.

– Cred că vrăjitoarele alea v-au fraierit, domniţă, zise piticul. Ştiţi cum e. Prunci răpiţi din leagăn şi altele asemenea. Pe vremuri, se întâmpla des. Stră-străbunica mea ne-a povestit că am păţit-o şi noi, cândva. Zânele au schimbat între ei un om şi un pitic. Şi nu ne-am dat seama decât când copilul a început să se dea cu capul de tavan. Aşa se zice...

– Se zice că un fruct e precum lumea
Zemos şi dulce. Şi la fel, în piept,
Şi inima de om. Pe dinafară
E roşie şi pură, dar înăuntru
Şerpeşte-un vierme, stricăciunea, miezul
Cel putred – dară, dintr-o muşcătură
Se-arată spurcăciunea dintr-un suflet
Ce-l roade în adânc.

Cei doi adulţi se întoarseră să-l privească pe Tomjon, care le făcu un semn din cap şi se apucă să mănânce mărul.

– Era monologul Viermelui din *Tiran,* şopti Hwel. Darul vorbirii, cu care era de obicei binecuvântat, îl părăsi, aşa că îngăimă: Lua-m-ar toţi dracii!

– Dar semăna perfect la vorbă cu...

– Mă duc după Vitoller, spuse Hwel, sări din căruţă şi alergă printre băltoacele îngheţate către capătul convoiului, unde-l găsi pe patronul său fluierând alene şi, da, plimbându-se fără griji.

– Hei, salutare, *b'zudga-hiara*[1], spuse el voios.

– Vino imediat! Vorbeşte!

– Vorbeşte?

---

[1] În limba piticilor, aceasta e o groaznică insultă. Aici însă, e folosită cu simpatie. Înseamnă „podoabă de grădină". (n.a.)

– Nu, declamă! strigă Hwel, țopăind în sus şi în jos. Vino, vino... Seamănă perfect cu...

– Cu mine? se întrebă Vitoller, câteva minute mai târziu, după ce opriseră căruțele într-un desiş de copaci desfrunziți, la marginea drumului. Aşa-i vocea mea?

– Da, răspunse trupa în cor.

Tânărul Willikins, specialist în roluri de femei, îl înghionti uşor pe Tomjon care şedea pe un butoi răsturnat, în mijlocul lor.

– Ia ascultă, mă, ştii monologul meu din *Cum îți convine?*

Tomjon încuviință.

– „Nu-i mort, vă spun, cel ce aicea zace, / sub piatra de mormânt. Căci chiar şi Moartea / de s-ar pleca..."

Cu toții îl ascultară, într-o tăcere respectuoasă, în timp ce negurile nesfârşite se rostogoleau peste ogoarele umede, iar globul roşu al soarelui plutea pe cer. Când băiatul termină, pe chipul lui Hwel se scurgeau lacrimi fierbinți.

– Pe toți zeii, zise el, pesemne că eram în mare formă când am scris asta.

Şi-şi suflă nasul cu zgomot.

– Aşa vorbesc şi eu? se întrebă Willikins, tras la față.

– Flăcăiaş, îi răspunse Vitoller, bătându-l uşor pe umăr, dac-ai vorbi aşa, n-ai mai fi aici, îngropat în noroi până la brâu, printre ogoarele astea uitate de lume, silit să bei ceai din frunze de varză. Ei gata, gata, adăugă, bătând din palme şi scoțând aburi din gură, în aerul înghețat. Hai, la treabă cu toții. Trebuie să ieşim din Sto Lat până la apus.

Bombănind, actorii se treziră din vrajă şi se întoarseră la căruțele lor. Vitoller îi făcu semn piticului şi-l luă cu brațul pe după umeri – sau, mai degrabă, pe după creştet.

– Ei, ce crezi? îl întrebă. Neamul tău ştie totul despre magie, aşa se zice. Ce înțelegi din asta?

– Păi, patroane, puştiul e tot timpul cu noi, pe lângă scenă. E firesc să mai prindă câte ceva, răspunse Hwel, cu mintea aiurea.

Vitoller se aplecă spre el.

– Chiar crezi ce spui?

– Ceea ce cred este că am auzit un glas care a pus stăpânire pe aiurelile mele, le-a dat formă şi le-a slobozit îndărăt, să-mi pătrundă prin urechi până în inimă, rosti, cu sinceritate, Hwel. Cred că am auzit un glas care a trecut dincolo de grosolănia cuvintelor şi a făcut să răsune exact ce-am vrut să spun şi eu, dar n-am avut talentul necesar. Cine cum de e în stare de astfel de lucruri? Poate că l-a moştenit pe taică-său, mai spuse, privindu-l netulburat pe Vitoller, drept în ochi.

– Dar...

– Cine ştie de ce sunt în stare vrăjitoarele? mai zise piticul.

Vitoller simţi mâna soţiei sale strecurându-se într-a lui. Se ridică, nedumerit şi furios, iar ea îl sărută pe ceafă.

– Nu te chinui, îi spuse. Ce nu-ţi convine? Fiul tău tocmai şi-a recitat primele cuvinte.

Veni şi primăvara, iar fostul Rege Verence tot nu se împăcase cu statutul său de mort. Hălăduia neostenit prin castel, căutând o cale prin care să silească blocurile străvechi de piatră să-i dea drumul.

Şi, în acelaşi timp, încercând să se ferească de celelalte fantome.

Champot era cumsecade, deşi cam obositor, însă Verence mai că nu se îmbolnăvise de groază, dând cu ochii de strigoii Gemenilor, care se plimbau fără griji, mână în mână, pe coridoare în miez de noapte, fantomatică mărturie pentru o faptă din trecut, încă şi mai cumplită decât obişnuitele neînţelegeri regicide.

Mai era şi Trogloditul Rătăcitor, silueta de-abia perceptibilă a unui om al cavernelor, încins cu o blană peste coapse, care, din câte reieşea, bântuia castelul numai pentru că, din întâmplare, acesta fusese construit pe movila în care era îngropat. Din când în când, fără să se ştie de ce, un car de luptă în care se afla o femeie care urla din toate puterile venea, hurducăindu-se, prin spălătorie. Cât despre bucătărie

Într-o zi, în ciuda a tot ce-i spusese Champot, cedase tentației și, luându-se după mirosul de mâncare ajunsese în grota uriașă, fierbinte, cu tavan înalt, care servea drept bucătărie și abator. Și, ca să vezi ce chestie, își amintise că nu mai coborâse acolo din copilărie. Cumva, regii și bucătăriile nu prea se potriveau.

Atunci descoperise că era ticsită de fantome.

Dar nu oameni. Nici măcar primitivi.

Cerbi. Bivoli. Iepuri, fazani, potârnichi, oi și porci. Erau acolo până și niște pete rotunde și spongioase care – ce grozăvie! – păreau să fie fantome de stridii. Erau atât de multe și de înghesuite, încât se topeau unele într-altele, transformând bucătăria într-un loc de coșmar, o învălmășeală tăcută de colți, blănuri și coarne, cețoasă și aproape nevăzută. Unele fantome îl observaseră, întâmpinându-l cu o simfonie bizară de zgomote care păreau să vină de departe, pițigăiate, cacofonice și foarte neplăcute. Bucătarul și ajutoarele sale se plimbau netulburați printre fantome, pregătind cârnați vegetarieni.

Verence se holbase aproape un minut, apoi o luase la fugă, disperat la gândul că nu mai avea stomac ca să-și poată vârî degetele pe gât și să dea afară tot ce mâncase vreme de patruzeci de ani.

Își căutase un refugiu în grajduri, dar acolo dăduse peste prea iubiții săi dulăi care începuseră să scheaune și să zgârie la ușă, foarte neliniștiți din pricina prezenței sale nevăzute dar pe care, nu se știe cum, o simțeau.

Așa că acum bântuia – și, vai, cât mai detesta acest cuvânt! – prin Galeria cea Lungă, în care se aflau portretele unor regi morți demult, care-l priveau de sus, dintre umbre și fuioare de praf. I-ar fi privit cu mult mai multă bunăvoință, dacă nu s-ar fi întâlnit cu unii dintre ei, rătăcind prin diverse cotloane.

Verence ajunsese la concluzia că avea două țeluri în moarte. Unul – să plece din castel și să-și găsească fiul, celălalt – să se răzbune pe duce. Dar nu să-l omoare – se hotărâse să nu o facă, nici măcar dacă ar fi găsit o cale, pentru

că ideea de a petrece o veşnicie în tovărăşia unui asemenea cretin făcea ca moartea să devină încă şi mai înfricoşătoare.

Tocmai şedea sub portretul Reginei Bemery (670-722) o femeie severă, dar destul de arătoasă, pe care ar fi putut-o simpatiza, dacă n-ar fi văzut-o, chiar în dimineaţa aceea, păşind printr-un perete.

Verence încerca din răsputeri să evite mersul prin pereţi. Avea şi el demnitatea lui.

Îşi dădu seama că era urmărit.

Întoarse capul.

O pisică şedea în uşă şi-l cântărea, clipind alene. Era cenuşie, tărcată şi foarte grasă...

Nu. Foarte mare. Avea atâtea cicatrice încât părea un pumn strâns, acoperit cu blană. În loc de urechi avea nişte cioturi zdrenţuite, în loc de ochi, o fantă gălbuie care-l privea cu răutate şi detaşare. Holbându-se la el, flutura din coadă. Era Greebo, care auzise că Lady Felmet avea o pisicuţă mică şi albă, şi se oprise să o salute.

Verence nu mai văzuse niciodată un animal care să aibă atâta energie negativă, înnăscută. Dar nu se feri, nici măcar când pisica o porni legănat pe coridor şi încercă să i se frece de picioare, torcând ca o cascadă.

– Ia te uită, spuse regele, cu glasul stins. Se aplecă şi încercă din răsputeri s-o scarpine între cele două excrescenţe zdrenţuite din vârful capului. Era o mare uşurare să găsească pe cineva care-l putea vedea, în afară de celelalte fantome, iar Greebo era, cu siguranţă, o pisică foarte neobişnuită. Cele mai multe dintre pisicile castelului erau fie nişte animale de companie, răsfăţate, fie nişte schelete ambulante, cu urechile lipite de cap, care vieţuiau prin bucătărie şi grajduri şi aduceau bine la chip cu rozătoarele pe seama cărora trăiau. Dar asta era o pisică independentă. Firește că toate pisicile lăsau această impresie, însă Greebo emana o inteligenţă adevărată, în locul acelui egoism feroce care, la diverse făpturi, trece drept

înțelepciune. Mai emana și un miros care-ar fi putut dărâma un perete, și cauza probleme la sinusuri unei vulpi moarte.

Numai anumite persoane puteau avea acasă o astfel de pisică.

Regele încercă să se lase în jos și descoperi că se cufunda, încet, încet, în podea. Își adună puterile și se înălță la loc. Își dăduse seama că, odată ce-ar fi ajuns să se comporte precum băștinașii lumii spiritelor, n-ar mai fi avut nici o cale de întoarcere.

„Numai rudele apropiate și persoanele înclinate către paranormal", îi spusese Moartea. Nici unele, nici celelalte nu prea erau de găsit prin castel. În prima categorie intra ducele, însă acesta era atât de absorbit de sine însuși, încât îi era la fel de util ca și un morcov. În rest, numai bucătarul și Nebunul păreau cât de cât potriviți, dar bucătarul își petrecea o sumedenie de timp în bucătăria lui, plângându-se de faptul că nu mai avea voie să coacă nimic mai mustos decât un nap, iar Nebunul era deja un pachet de nervi și Verence renunțase să mai încerce să-i atragă atenția.

O vrăjitoare, în schimb... Dacă nici vrăjitoarele nu erau înclinate către paranormal atunci el, Regele Verence, era o pală de vânt. Trebuia să aducă o vrăjitoare în castel. Iar apoi...

Avea un plan. Mai mult decât atât avea un mare Plan. Îi luase luni de zile să-l pună la punct. Oricum nu avea nimic de făcut, decât să gândească. Moartea avusese dreptate. Strigoii nu mai aveau decât gânduri și, cu toate că, în general, regele nu era obișnuit cu ele, acum că rămăsese fără trupul care-l împiedica să se concentreze, din pricina diverselor sale umori, avusese prilejul să se bucure de avantajele cugetării raționale. Nu mai avusese niciodată un mare Plan, unul care să însemne mai mult decât „Hai să găsim ceva de omorât". Iar aici, sub ochii lui, se afla cheia.

– Pis, pis, pis, încercă el. Greebo îl străpunse cu o privire gălbuie.

– Hei, motane, reformulă în grabă regele, trăgându-se înapoi și făcându-i semn. O vreme, pisica nu păru dispusă

să-l urmeze, apoi, spre marea lui uşurare, se întinse, căscă şi veni încet către el. Greebo nu întâlnise prea multe fantome în drumurile lui şi era oarecum interesat de omul ăsta înalt şi bărbos, cu trupul transparent.

Regele îl conduse de-a lungul unui coridor prăfuit, către o cămară plină de tapiserii zdrenţuite şi portrete de regi demult răposaţi. Greebo privi împrejur cu un ochi critic, apoi se aşeză drept în mijlocul podelei acoperite de praf, uitându-se la rege, să vadă ce urma.

– Aici sunt o groază de şoareci şi alte făpturi, vezi tu, îi spuse Verence. E şi o fereastră spartă prin care intră ploaia. Şi poţi să dormi pe oricare dintre tapiseriile astea. Îmi pare rău, dar asta e, adăugă regele, şi se întoarse spre uşă.

Cu asta se ocupase, de-a lungul atâtor luni de zile. Pe când era în viaţă, se îngrijise foarte mult de trupul său, iar de când murise, încercase din răsputeri să-şi păstreze forma. Era uşor să uiţi şi, astfel, să începă să ţi se tulbure conturul – erau prin castel strigoi din care nu mai rămăseseră decât nişte pale de ceaţă. Dar Verence îşi impusese o disciplină de fier, se antrenase – mă rog, se gândise intens la diversele antrenamente pe care le putea practica – astfel că, acum, era un adevărat pachet de muşchi spectrali. După ce tot trăsese de ectoplasmă, atâtea luni, era într-o formă mai bună ca niciodată, în afară de faptul că era mort.

Apoi începuse de jos – de la grăunţele de praf. Prima aproape că-l lăsase mort pe loc[1], dar nu se dăduse bătut şi trecuse la fire de nisip, apoi boabe de mazăre uscate, întregi; tot nu îndrăznea să se aventureze în bucătărie, dar se distrase turnând prea multă sare pe mâncarea lui Felmet, câte un pic, câte un pic, până ce îşi venise în simţiri, spunându-şi că nu era un lucru demn să otrăvească pe cineva, nici măcar dăunătoarele.

Acum se lăsă cu toată greutatea pe uşă şi, cu fiecare microgram al fiinţei sale se chinui să devină cât putea de solid. Autosugestia îl făcu să transpire; picăturile iluzorii îi

[1] Ca să zicem asa. (n.a.)

curgeau pe vârful nasului, dispărând înainte să atingă podeaua. Greebo privea cu interes cum muşchii spectrali colcăiau pe braţele regelui, ca într-un ritual de împerechere al mingilor de fotbal.

Uşa începu să se mişte, scârţâi, apoi prinse viteză şi se închise cu zgomot. Zăvorul căzu la loc.

„Fir-ar a naibii, de-acum nu mai exista cale de întoarcere, îşi spuse Verence." De unul singur, nu avea cum să ridice zăvorul. Dar o vrăjitoare era musai să vină să-şi găsească pisica. Nu?

Pe dealurile din împrejurimile castelului, Nebunul şedea întins pe burtă şi privea în adâncul unui lăcuşor. Doi păstrăvi se holbau, la rândul lor, la el.

Raţiunea îi spunea că undeva, pe Disc, trebuia să se găsească cineva mai nefericit ca el. Se întrebă cine-o fi fost.

Nu-şi dorise să devină Nebun, dar asta nici nu mai conta, pentru că, după ce tatăl său fugise de-acasă, nimeni din familie nu-l mai asculta.

Oricum, nu Bunicul. Cea mai veche amintire era cum Bunicul stătea alături de el, punându-l să repete la nesfârşit tot felul de glume şi băgându-i poantele în cap cu ajutorul unei curele groase din piele. Avea şi clopoţei cusuţi pe ea, dar asta nu-l ajuta cine ştie ce.

Bunicul intrase în istoria Breslei, cu şapte glume noi. Patru ani la rând câştigase premiul cel mare, Tichia cu clopoţei, la marea competiţie de Vorbe-n vânt, Grand Prix des Idiots din Ankh-Morpork, performanţă neegalată vreodată şi care trebuia, pesemne, să-l facă cel mai caraghios om. Drept e că se străduise.

Înfiorându-se brusc, Nebunul îşi aminti cum, la şase ani, se apropiase timid de bătrân, după cină, ca să-i prezinte o glumă pe care o inventase. Era despre o raţă.

Se alesese cu cea mai zdravănă bătaie din viaţa lui care, până şi atunci, trebuie să-l fi costat pe bătrânul glumeţ ceva eforturi.

„Uite ce-i, băiete. Să bagi la cap – aşa îi spusese, punctând fiecare propoziţie cu câte o lovitură şi un clincănit – că nu există

nimic mai serios decât bufoneria. De-acum, să nu mai rosteşti niciodată – aici se oprise ca să ia cureaua în cealaltă mână – niciodată, niciodată vreo glumă care nu a fost supusă aprobării Breslei. Cine te crezi, să hotărăşti tu ce este de râs? Na, să te saturi! Cei de rând n-au decât să se hlizească atunci când aud bancuri neşlefuite. Acesta este râsul prostimii. Să nu te mai prind niciodată, niciodată, niciodată, luând în deşert umorul!"

Aşa că Nebunul nostru se întorsese la cele trei sute optzeci şi trei de glume aprobate de Breaslă, pe care trebuia să le învețe – ceea ce era destul de rău, şi la glosarul, mult mai voluminos – ceea ce era groaznic. Apoi fusese trimis în Ankh şi acolo, în încăperile nemobilate, austere, descoperise că mai existau şi alte cărți în afară de *Marea Enciclopedie a Glumelor,* cu coperte de alamă. Lumea era mare şi rotundă, plină de locuri ciudate şi de oameni care făceau treburi interesante precum...

Să cânte. Cineva se auzea cântând.

Cu mare grijă, Nebunul ridică fruntea, apoi tresări, auzind clincănitul clopoțeilor pe care-i avea cusuți pe tichie. Ce-i mai detesta! Îi strânse iute în pumn, ca să nu se dea de gol.

Cântecul nu se oprise. Nebunul trase cu ochiul, cu mare grijă, printre ierburile care-i ofereau un ascunziş minunat.

Persoana care cânta nu era foarte pricepută. Părea să ştie un singur cuvânt: „la", dar se folosea cu spor de el. Melodia lăsa impresia că persoana credea că, în anumite situații, oamenii trebuiau să cânte „lalala" şi era hotărâtă să facă întocmai ceea ce se aştepta de la ea.

Nebunul îndrăzni să ridice capul un pic mai sus şi o văzu, pentru prima oară pe Magrat, care până atunci dănțuise, cam stânjenită, pe pajiştea îngustă, apoi se oprise şi tocmai încerca să-şi împletească margarete în păr, fără mare succes.

Nebunului i se tăie răsuflarea. În lungile nopți petrecute pe dalele aspre, visase femei ca ea. Cu toate că, dacă se gândea mai bine, nu erau chiar ca ea; erau ceva mai bine înzestrate în zona pieptului, nu aveau nasul aşa de roşu şi ascuțit, şi aveau cosițele un pic mai mătăsoase. Dar libidoul Nebunului era îndeajuns de isteț pentru a face diferența între

ceea ce era imposibil şi ceea ce ar fi putut fi dobândit, aşa că se grăbi să scurtcircuiteze anumite criterii de selecţie.

Magrat culegea flori şi le vorbea. Nebunul îşi făcu urechile pâlnie.

– Uite iarba-rea, cea păroasă, zise ea. Şi sămâncioara-dulce, bună pentru inflamaţiile urechilor...

Nici măcar Nanny Ogg, care privea lumea cu multă bunăvoinţă, n-ar fi izbutit prea lesne să găsească un compliment potrivit pentru glasul lui Magrat. Şi totuşi, el răsună în urechile Nebunului ca o armonie celestă.

–... şi mătrăguna prefăcută, cea cu cinci foi, numai bună pentru bolile vezicii. Ah, şi iată şi destupuşul-moşului, bună pentru constipaţie.

Nebunul se ridică, timid, clincănind melodios. Lui Magrat i se păru că pajiştea, care, până atunci, nu adăpostise decât nişte roiuri inofensive de fluturi albăstrui şi câţiva bondari hoinari, scosese la iveală un demon uriaş, roşu cu galben.

Care-şi tot închidea şi deschidea gura. Avea trei coarne ameninţătoare.

O voce insistentă din străfundurile minţii sale îi spuse: „Acum trebuie s-o iei la fugă, ca o gazelă sperioasă. Aşa se face în astfel de împrejurări."

Interveni, însă, bunul-simţ. Nici măcar în cele mai optimiste momente Magrat nu s-ar fi comparat pe sine însăşi cu o gazelă, fie ea sperioasă sau nu. În plus, îi şopti bunul-simţ, marea problemă era că, dacă o lua la fugă ca o gazelă sperioasă, pesemne că avea să-l lase în urmă fără mare efort.

– Ăăă, spuse creatura.

Cu toate că Granny Weatherwax era de părere că lui Magrat îi lipseau destule doage, ea era înzestrată, şi încă din belşug, şi cu al şaselea simţ, simţul nefirescului, care interveni la timp pentru a-i pune în vedere că nu existau pe lume prea mulţi demoni care să clincăne atât de jalnic şi să pară aşa de intimidaţi.

– Bună, spuse ea.

Şi mintea Nebunului lucra din greu. Începuse să-l cuprindă panica.

Magrat nu agrea pălăria tradițională, țuguiată, pe care o purtau vrăjitoarele mai în vârstă, dar tot respecta una dintre cele mai importante reguli ale vrăjitoriei – nu are rost să fii vrăjitoare, dacă n-o şi arăți. În cazul ei, asta presupunea o sumedenie de podoabe din argint, reprezentând octograme, lilieci, păianjeni, dragoni sau alte simboluri ale misticismului cotidian. Şi-ar fi vopsit şi unghiile în negru, dar nu era sigură că ar fi putut ține piept batjocurii lui Granny.

Nebunul începuse să-şi dea seama că luase prin surprindere o vrăjitoare.

– Hoopa, zise el, şi se întoarse s-o ia la fugă.

– Nu... începu Magrat, dar Nebunul o apucase deja, în goana mare, pe cărarea din pădure care ducea la castel.

Magrat se ridică, cu ochii la tulpinile ofilite pe care le avea în mână. Îşi petrecu degetele prin păr, făcând să se reverse un val de petale uscate.

Simțea că tocmai lăsase să-i scape printre degete un prilej important, care se strecurase precum un porc uns cu grăsime printr-un coridor îngust.

Ardea de dorința de a blestema. Ştia multe blesteme. Goodie Whemper fusese înzestrată cu multă fantezie în domeniu. Până şi animalele pădurii obişnuiau să treacă în fugă pe lângă căsuța ei.

Dar Magrat nu găsea nici o vorbă prin care să-şi exprime cum se cuvenea sentimentele:

– Oh, futu-i, zise, în cele din urmă.

În seara aceea era, din nou, lună plină şi, minune mare, cele trei vrăjitoare ajunseră la locul de întâlnire ceva mai devreme decât stabiliseră; monolitul se simți atât de ruşinat de asta, încât plecă să se ascundă printre nişte tufe de grozamă.

– Greebo n-a mai venit acasă de două zile, zise Nanny Ogg, de îndată ce sosi. Nu-i stă în fire. Nu-l găsesc nicăieri.

– Pisicile sunt în stare să-şi poarte singure de grijă, răspunse Granny Weatherwax. Nu şi ținuturile. Am veşti. Aprinde focul, Magrat.

– Mmm?

– Am spus: „Aprinde focul, Magrat".

– Mmm? A, da.

Cele două vrăjitoare mai vârstnice o priviră pe a treia cum plutea, cu gândurile aiurea, de colo-colo, pipăind florile şi frunzele. Părea preocupată de ceva.

– Parcă-i altfel decât de obicei, zise Nanny Ogg.

– Mda. Poate-i mai bine aşa, replică, scurt, Granny, şi se aşează pe o piatră. Ar fi trebuit să-l aprindă până să venim noi. E treaba ei.

– Se străduieşte, zise Nanny Ogg, uitându-se gânditoare în urma lui Magrat.

– Şi eu mă străduiam când eram de vârsta ei, dar asta n-o împiedica pe Goodie Filter să mă ocărască. Cea mai tânără vrăjitoare se ocupă de corvezi, ştii cum e. La noi a fost şi mai rău. Poftim, uită-te la ea. Nici măcar pălăria n-o are. Cum să fie recunoscută?

– Nu cumva şi pe tine te preocupă ceva, Esme? întrebă Nanny.

Granny încuviinţă, posomorâtă.

– Ieri a trecut cineva pe la mine.

– Şi pe la mine.

În ciuda îngrijorării care pusese stăpânire pe ea, Granny se simţi uşor iritată de asta.

– Cine? întrebă.

– Starostele din Lancre şi o ceată de breslaşi. Nu se împacă deloc cu regele. Vor unul în care să poată avea încredere.

– Eu, una, n-aş avea pic de încredere într-un rege care-i pe placul breslaşilor, zise Granny.

– Da, bine, dar poveştile astea cu taxele şi cu oamenii ucişi nu sunt bune pentru nimeni. Sergentul ăla nou pe care l-au adus de-abia aşteaptă să dea foc la câte-o căsuţă. Ştiu că şi Verence făcea la fel dar... mă rog...

– Ştiu, ştiu. Era mai personal, zise Granny. Se vedea că îi pasă. Oamenilor le place să se simtă preţuiţi.

– Felmet ăsta urăşte regatul, continuă Nanny. Aşa zice toată lumea. Se zice că, dacă se duce cineva să-i vorbească,

face ochii mari, chicoteşte nițel, îşi freacă mâna şi se foieşte un pic, şi cu asta, basta.

Granny îşi scărpină bărbia.

– Ții minte cum făcea fostul rege? spuse, pe un ton aprobator. Urla la ei şi-i scotea afară din castel în şuturi. Zicea că n-avea vreme de pierdut cu prăvăliaşii şi cu alții de teapa lor.

– Dar niciodată nu punea la inimă, rosti Nanny Ogg. Şi, în plus...

– Regatul e neliniştit, zise Granny.

– Da, asta ți-am zis şi eu.

– Nu oamenii. Regatul însuşi.

Şi Granny îi explică totul. Nanny o întrerupse de câteva ori, punându-i întrebări scurte, dar nici nu-i trecu prin cap să se îndoiască de ce auzea. Granny Weatherwax nu fabula niciodată.

– Ei, ca să vezi, zise ea la sfârşit.

– Exact ce spuneam şi eu.

– Ei, poftim!

– Chiar aşa.

– Şi după ce-ai plecat, animalele ce-au făcut?

– S-au întors de unde veniseră. Ştii-tu-cine, care le adunase acolo, le-a dat drumul.

– Şi nu s-au mâncat între ele.

– Eu n-am văzut aşa ceva.

– Ce ciudat.

– Că bine zici!

Nanny Ogg se holbă la soarele care apunea.

– Nu cred să fie multe regate care să facă aşa ceva, zise. Ai văzut la teatru. Regii şi ăilalți se omoară întruna unii pe alții. Şi regatele trebuie să se-mpace cu asta. Al nostru de ce s-o fi ofuscat aşa deodată?

– E de multă vreme aici, spuse Granny.

– Păi, ca peste tot, răspunse Nanny, cu aerul uneia care a studiat îndelung problema. Toată lumea asta mare e acolo unde e de când a fost aşezată. Asta se numeşte geografie.

– Vorbeşti de pământuri, zise Granny, dar un regat e altceva. E alcătuit din tot felul de lucruri. Idei. Credințe. Amintiri. Totul există laolaltă, cumva. Şi toate astea dau naştere unui

soi de viață. Nu trupească, mai degrabă ca un gând însuflețit, alcătuit din toate făpturile vii şi din ceea ce le trece lor prin cap şi din ceea ce le-a trecut celor de dinaintea lor.

Magrat se întoarse şi începu să facă focul. Arăta ca în transă.

– Se vede că te-ai gândit mult la asta, zise Nanny, alegându-şi cuvintele cu grijă. Şi deci regatul ăsta vrea un rege mai bun?

– Nu! Adică, da. Uită-te cum e... începu Granny, aplecându-se spre ea. Nu e ca un om căruia-i plac sau nu-i plac felurite lucruri, înțelegi?

– Păi nici n-are cum, răspunse Nanny, după ce se trăsese înapoi şi se gândise un pic.

– Regatului nu-i pasă dacă omul e bun sau e rău. Cred că nici nu-şi dă seama, aşa cum tu nu ştii să judeci dacă o furnică e bună sau nu. Dar se aşteaptă ca regelui să-i pese de el.

– Mda, dar... răspunse, cam îngrijorată, Nanny, care începuse să se teamă un pic de sclipirea din ochii celeilalte. O groază de oameni s-au omorât între ei, ca să ajungă regi în Lancre. Au fost tot soiul de crime.

– N-are a face absolut deloc! zise Granny, fluturându-şi brațele, şi începu să numere pe degete. Uite de ce. Unu, regii se tot omoară între ei pentru că ăsta le e destinul sau menirea sau cum vrei să zici, şi lucrurile de soiul ăsta nu sunt crime şi doi, ceea ce fac este pentru binele regatului. Asta contează. Dar ăsta nou vrea numai putere. Urăşte regatul.

– Cam ca un câine, aş zice, interveni Magrat. Granny îi aruncă o privire şi deschise gura, căutând un răspuns potrivit, apoi se îmblânzi.

– Chiar aşa. Unui câine nu-i pasă dacă stăpânul e bun sau rău, câtă vreme se îngrijeşte de el.

– Mda, spuse Nanny. Nimeni şi nimic nu-l iubeşte pe Felmet. Şi noi ce să facem?

– Nimic. Ştii că nu ne putem vârî nasul.

– Dar pruncul ăla, chiar tu l-ai salvat, zise Nanny.

– Si ce-i cu asta?

– Ei, fie cum vrei tu. Dar poate că-ntr-o zi se va-ntoarce. Tot soarta. Şi tot tu ai zis să ascundem coroana. O să se întoarcă, ascultă ce-ți spun. Hai mai repede cu ceaiul, Magrat.

– Şi cu breslaşii ce-ai să faci? întrebă Granny.

– Le-am zis că trebuie să rezolve singuri problema şi că, dacă ne-apucăm să folosim magia, n-o s-o mai sfârşim niciodată. Ştii asta.

– Mda, zise Granny, deşi cu o undă de nostalgie.

– Un lucru pot să-ți spun, comentă Nanny, şi anume că nu prea le-a convenit. Bombăneau când au plecat.

– Îl cunoaşteți pe Nebunul care locuieşte la castel? răbufni Magrat.

– Ăla micu' cu ochi urduroşi? întrebă Nanny, uşurată că discuția se îndreptase către chestiuni mai normale.

– Nu-i aşa mic, zise Magrat. Nu se întâmplă să ştiți cum îl cheamă?

– Lumea-i zice Nebunul, spuse Granny. Asta nu-i muncă de bărbat adevărat... să se plimbe de colo-colo cu clopoței la pălărie.

– Maică-sa a fost din neamul Beldame, care locuiau pe drumul spre Oglinda-ntunecată, zise Nanny Ogg, reputată pentru cunoştințele sale genealogice. Tare frumoasă-n tinerețe. A frânt multe inimi, cică. S-au iscat multe vorbe pe seama ei. Dar Granny are dreptate. La urma urmei, Nebunul tot nebun.

– Da' de ce întrebi, Magrat? vru să ştie Granny Weatherwax.

– Păi... m-a întrebat una dintre fetele din sat, răspunse Magrat, roşie toată.

Nanny îşi drese vocea şi-i zâmbi larg lui Granny, care pufni tare.

– Măcar are o slujbă bună, asta recunosc, rosti Nanny.

– Ei, na, zise Granny. Clincăne toată ziua. Cine să-l ia pe ăsta de bărbat?

– Doar că aşa ai şti... adică, fata aia ar şti mereu de unde să-l ia, spuse Nanny, care se distra copios. Numai să deschidă bine urechile.

– Să n-ai niciodată încredere într-un bărbat cu coarne la pălărie, spuse sec Granny.

Magrat se ridică şi se adună, lăsându-le celorlalte impresia că anumite părţi din fiinţa sa se întorceau de la o mare distanţă.

– Sunteţi două ţăţe caraghioase, zise încet. Eu mă duc acasă.

Şi fără vreo altă vorbă, o luă pe cărarea care ducea spre căsuţa ei.

Celelalte două se priviră.

– Ca să vezi! zise Nanny.

– E numai din pricina cărţilor pe care le citesc tinerii de azi, comentă Granny. Le încing creierii. Sper că nu i-ai vârât cine ştie ce idei în cap.

– Adică?

– Ştii tu ce vreau să zic.

– Zău că nu înţeleg, spuse Nanny ridicându-se, de ce o fată trebuie să rămână singură toată viaţa, numai pentru că tu crezi că aşa e bine. Păi, dacă oamenii n-ar mai avea copii, unde am ajunge?

– Dintre fetele tale, nici una nu-i vrăjitoare, îi aminti Granny, ridicându-se şi ea.

– Dar ar fi putut fi, replică, destul de stânjenită, Nanny.

– Da, dacă le lăsai să judece singure, în loc să le îmboldeşti să sară pe bărbaţi.

– Sunt drăguţe. Doar n-o să te pui cu firea omului. Ai fi înţeles şi tu asta dacă vreodată ai fi...

– Aş fi ce? întrebă încet Granny Weatherwax.

Femeile se priviră în tăcere. Simţeau încordarea care li se strecura în trup, urcând de-a dreptul din pământ, fierbinte, aproape dureroasă: începuseră o discuţie care trebuia terminată, indiferent de urmări.

– Te ştiu de când erai fată, spuse morocănoasă Nanny. O înţepată, asta erai.

– Măcar eu stăteam mai mult în picioare decât culcată, răspunse Granny. Ce ruşine! Toată lumea gândea la fel.

– Tu n-ai de unde şti, se răsti Nanny.

– Tot satul vorbea, zise Granny.

– Păi ce, numai de mine? Ţie-ţi spuneau Fecioara-de-Gheaţă. Asta n-o ştiai, nu? mârâi Nanny.

– N-o să-mi spurc eu buzele să-ţi spun cum îţi ziceau ţie, strigă Granny.

– Ah, da? urlă Nanny. Ei, află, cumătră...

– Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti pe tonul ăsta? Nu sunt cumătră cu nimeni...

– Chiar aşa!

Tăcerea se lăsă iarăşi. Vrăjitoarele se priveau ochi în ochi. De data asta, nivelul de animozitate era mult mai ridicat decât ultima oară. Ai fi putut să frigi un curcan la flăcările din privirile lor. Nici una nu mai ţipa. Merseseră mult prea departe şi nu mai era cazul. De-acum, glasurile erau coborâte şi ameninţătoare.

– Nu trebuia s-o ascult pe Magrat. Unde mi-a fost capul? mârâi Granny. Povestea asta cu soborul e o prostie. Uite cu ce fel de persoane am de-a face...

– Ce mă bucur că am lămurit problema asta, şuieră Nanny. Măcar ştiu ce gândeşti.

Şi coborî privirea.

– Află că eşti pe teritoriul meu, madam!

– *Madam!*

În depărtare, mugi tunetul. Furtuna care-şi făcea veacul în Lancre se întorsese în munţi, pentru o scurtă reprezentaţie, după un turneu pe la poale. Ultimele raze de soare străluceau palid printre nori; picături mari de ploaie începură să bombardeze pălăriile ţuguiate ale vrăjitoarelor.

– Zău că n-am vreme de pierdut cu asta, se răsti Granny, tremurând. Am lucruri mult mai importante de făcut!

– Şi eu la fel, zise Nanny.

– Noapte bună îţi urez.

– Şi matale.

Îşi întoarseră spatele şi îşi văzu fiecare de drumul ei, prin perdeaua de apă.

Era miezul nopţii şi ploaia bătea în geamurile lui Magrat care, cu perdelele trase, răsfoia cu interes tratatele lui Goodie

Whemper dedicate domeniului care s-ar putea numi, în lipsa unui termen mai potrivit, magie naturală.

Bătrâna fusese foarte pasionată de astfel de chestii şi, lucru de mirare, le şi notase; în general, vrăjitoarele nu puneau mare preţ pe ştiinţa din cărţi. Însă Magrat avea la dispoziţie volume peste volume, umplute cu un scris mic şi ordonat, în care erau explicate rezultatele unor îndelungate experimente de magie aplicată. S-ar putea spune că Goodie Whemper fusese o cercetătoare în domeniul vrăjitoriei[1].

Magrat citea despre vrăjile de dragoste. De câte ori închidea ochii, vedea, ca prin vis, o siluetă în roşu şi galben. Trebuia să ia măsuri.

Închise cu zgomot cartea şi-şi privi notiţele. Mai întâi, trebuia să-i afle numele. Faimosul joc cu coaja de măr putea s-o ajute. Curăţai mărul de coajă, fără s-o rupi, apoi o aruncai peste umăr şi ea cădea la pământ sub forma literelor din numele bărbatului. Milioane de fete încercaseră şi rămăseseră, inevitabil, dezamăgite – dacă nu cumva pe iubiţii lor îi chema Scscs. Dar asta pentru că nu folosiseră un Ionatan, cules cu trei minute înainte de amiază, în prima zi cu brumă a toamnei, şi curăţat cu mâna stângă, cu un cuţit îngust de argint. Goodie făcuse multe experimente şi lăsase indicaţii precise. Magrat avea întotdeauna câteva mere, pentru cazuri de urgenţă – ca, de pildă, acesta.

Răsuflă adânc şi aruncă peste umăr coaja.

Se întoarse încet pe călcâie.

---

[1] Cineva trebuie s-o facă şi pe asta. Ai nevoie de ceva ochi de salamandră? Toate bune şi frumoase, dar de care – de Casă, Pătată, sau din cele cu Creasta mare? Şi, că veni vorba, care ochi? Nu te-ai descurca şi cu un pic de tapioca? Dacă punem albuş de ou în loc, oare vraja a) va funcţiona, b) va eşua sau c) se va lipi de fundul cazanului? Apetitul lui Goodie Whemper pentru astfel de întrebări era insaţiabil*. (n.a.)

* Aproape insaţiabil. Pesemne că se epuizase în timpul ultimului zbor de încercare, dorind să afle dacă o mătură mai putea rămâne în aer, după ce i se smulgeau, una câte una, toate paiele. Din câte spunea corbul pe care-l pregătise pe post de cutie neagră, răspunsul era, aproape sigur, nu.

„Sunt vrăjitoare, îşi spuse, şi ăsta e un descântec ca oricare altul. N-are de ce să-mi fie frică. Adună-te, fato! Femeie, adică!"

Lăsă ochii în jos, şi-şi muşcă mâna de tulburare şi ruşine.

– Cine-ar fi crezut? rosti cu voce tare.

Reuşise.

Cu inima bătând să-i spargă pieptul, se întoarse la ceea ce-şi notase. Ce urma? A, da – trebuia să adune seminţe de ferigă, în zorii zilei, într-o batistă de mătase. Erau două pagini întregi, aşternute cu scrisul mărunt al lui Goodie Whemper, de amănunte de natură botanică. Dacă ţineai seama de ele, îţi ieşea genul de elixir al dragostei care trebuia păstrat într-un flacon bine închis, la fundul unei găleţi cu apă de la gheaţă.

Magrat deschise uşa din spate. Tunetele se potoliseră, însă zorii cenuşii ai noi zile erau înecaţi într-o ploaie măruntă şi deasă. Dar tot zori erau, şi Magrat luase o hotărâre.

O porni printre ciulini, cu părul lipit de cap din pricina ploii, prin pădurea inundată.

Copacii se clătinau, deşi nu bătea vântul.

Şi Nanny Ogg se trezise devreme. Oricum nu dormise prea bine şi, în plus, era îngrijorată din pricina lui Greebo. Acesta era una dintre slăbiciunile ei. Cu toate că, din punct de vedere raţional, recunoştea că animalul nu era decât un violator în serie, gras, viclean şi urât mirositor, instinctul i-l înfăţişa tot ca pe un pisoiaş pufos, aşa cum fusese cu zeci de ani în urmă. Ştia că, la un moment dat, Greebo fugărise o lupoaică pe care o silise să se urce într-un copac, şi speriase de moarte o ursoaică nevinovată, care tocmai scormonea după ghinde, şi tot era îngrijorată de ceea ce i s-ar fi putut întâmpla. Oamenii din regat erau de părere că singurul lucru care-l putea opri pe Greebo din cursele sale era un meteorit care să-i pice drept în cap. Acum, Nanny se folosea de o vrajă dintre cele mai simple pentru a-i lua urma, cu toate că ar fi fost suficient să se ia după miros. Astfel, străbătând străzile ude de ploaie, ajunse la porţile deschise ale castelului.

Intră, salutând străjerii cu o mişcare a capului. Nici unul dintre ei nu se gândi să o oprească din drum, întrucât

vrăjitoarele, aidoma crescătorilor de albine sau gorilelor uriaşe, merg oriunde doresc. Şi, oricum, după toate probabilităţile, o bătrână care bătea cu o lingură în fundul unui castron nu reprezenta avangarda unei armate invadatoare.

Viaţa străjerilor din castelul Lancre era teribil de plictisitoare. Unul dintre cei doi, sprijinit într-o suliţă, tocmai îşi dorea să aibă parte de ceva acţiune, când Nanny trecu pe lângă el. În curând, avea să se căiască! Celălalt se trezi din visare şi o salută.

– 'Neaţa, Mami!

– 'Neaţa, Shawn, băiete, zise Nanny, apoi intră în curtea interioară.

Ca toate vrăjitoarele, nici ea nu suporta uşile din faţă, aşa că dădu ocol fortăreţei şi intră prin bucătărie. Vreo două fete în casă îi făcură plecăciuni. La fel şi menajera în care lui Nanny i se păru că-şi recunoaşte una dintre nurori, cu toate că nu-şi amintea numele.

Drept pentru care, atunci când Seniorul Felmet ieşi din dormitor, văzu o vrăjitoare care venea, pe coridor, drept către el. Nu încăpea nici o îndoială. Arăta de la o poştă a vrăjitoare, din vârful pălăriei ţuguiate şi până la călcâie. Şi venise după el.

Magrat se lăsă neajutorată pe malul apei. Era udă până la piele şi plină de noroi. Îşi spuse cu amărăciune că, atunci când citeşti despre o vrajă, te gândeşti, cine ştie de ce, că vei avea parte de o dimineaţă plăcută şi însorită de la sfârşitul primăverii. Şi, băga-s-ar dracii, uitase să verifice ce soi de ferigă blestemată trebuia să găsească.

Dintr-un copac se revărsă asupra ei o ploaie de picături. Magrat îşi dădu la o parte din ochi părul ud şi se lăsă să cadă pe un buştean prăbuşit, pe care se lăţeau petice mari şi albicioase de muşchi, oribile la vedere.

Cândva, i se păruse o idee foarte bună. Îşi pusese mari nădejdi în povestea cu soborul. Că doar nici o vrăjitoare nu trebuia să rămână singură – puteau să-i vină cine ştie ce idei. Visase la discuţii serioase despre energiile naturale, sub lumina lunii pline, şi apoi, cine ştie, ar fi putut să încerce şi unele dintre vechile dansuri descrise de Goodie Whemper în cărţile

ei. Nu dezbrăcate până la piele, firește (sau „înveşmântate în raze", aşa cum scria acolo... ce expresie minunată!) pentru că, pe de o parte, Magrat nu avea nici un fel de iluzii cu privire la trupul său, pe de alta, celelalte două nu păreau potrivite şi, oricum, nu era absolut necesar. Cărțile spuneau că vrăjitoarele de demult dansau, câteodată, şi cu furourile – Magrat nu ştia cuvântul, şi rămăsese mirată: pesemne că nu erau îndeajuns de multe şi chemau nişte făpturi misterioase care să le asiste. Nu se aşteptase însă să dea peste două bătrâne arțăgoase, care erau mereu pe punctul să se ia la harță şi, pur şi simplu, nu înțelegeau esența. Ei da, în felul lor se purtaseră bine cu pruncul, însă ceva îi spunea că vrăjitoarele nu erau bune cu nimeni, decât din nişte motive cu totul egoiste.

Iar când făceau farmece, parcă se ocupau de gospodărie. Nu purtau nici un fel de giuvaiere oculte. Şi Magrat credea cu tărie în asta.

Totul ieşise prost. Şi-acum, avea să meargă acasă.

Se ridică, îşi strânse rochia udă pe lângă trup, şi o porni prin pădurea cețoasă.

... şi auzi zgomot de paşi. Cineva venea în fugă, fără să-i pese că putea fi auzit. Trosnetul crenguțelor uscate era însoțit de un clincănit ciudat, înfundat. Magrat se strecură în dosul unui tufiş plin de apă şi trase cu ochiul, prudentă, printre frunze.

Era Shawn, cel mai mic dintre băieții lui Nanny Ogg, iar zgomotul metalic venea de la cămaşa de zale, care era mult prea mare pentru el. Lancre este un regat sărac aşa că, de-a lungul veacurilor, armurile străjerilor de la palat au trecut de la cei bătrâni – adesea, întrucât doritorii nu sunt prea mulți, cei foarte bătrâni – la cei tineri. Cu zalele pe el, Shawn arăta ca un ogar blindat.

Magrat îi ieşi în față.

– Dumneavoastră sunteți, Jupânească Magrat? întrebă Shawn, ridicându-şi viziera. Mămica are necazuri!

– Ce-i cu ea?

– Ăla a aruncat-o în temniță! A zis că a venit să-l otrăvească! Iar eu nu pot coborî acolo să văd, pentru că-i plin de

străjeri dintre cei noi! Cică au pus-o în lanțuri – Shawn se încruntă – și asta înseamnă că o să urmeze ceva groaznic. Știți cum face când își iese din sărite. Vai, don'șoară, până aici ne-a fost.

– Și-acum încotro mergeai? întrebă Magrat.

– Să-l aduc pe frate-meu Jason, și pe Wane, și pe Darron, și pe...

– Ia stai așa.

– Of, Jupânească Magrat, dacă încearcă s-o pună la tortură? Știți ce gură face când se înfurie...

– Lasă-mă să cuget, zise Magrat.

– Și-a pus numai oameni de-ai lui de pază la porți și, colac peste pupăză...

– Shawn, fii bun, și taci măcar un pic!

– Când află frate-meu Jason, o să-i tragă un perdaf ducelui, don'șoară. Oricum mi-a zis că ar fi momentul să-i zică cineva vreo două.

Jason, fiul lui Nanny Ogg era un tânăr care aducea cu un taur la înfățișare și, din câte bănuia Magrat, și la minte. O fi avut el pielea groasă, dar nu putea să țină piept unei ploi de săgeți.

– Nu-i spune încă, zise ea, gânditoare. Ar putea să mai fie o cale...

– Atunci să mă duc după Granny Weatherwax, don'șoară? întrebă Shawn, sărind de pe un picior pe altul. Ea trebuie să știe ce-i de făcut, că doar e vrăjitoare.

Magrat îngheță. Dacă mai înainte se crezuse furioasă, acum era de-a dreptul turbată. Era udă, înfrigurată, înfometată, iar individul ăsta... altădată, îi veni în gând, ar fi izbucnit în plâns.

– Aoleu, zise Shawn, trăgându-se înapoi. Ăăă. N-am vrut... Aoleu... Ăăă...

– Dacă dai de Granny Weatherwax, spuse Magrat, făcând cuvintele să răsune ca niște geamuri care se sparg, poți să-i spui că mă ocup eu. Hai, pleacă, până nu te transform într-o broască. Și-așa semeni.

Se întoarse, îşi sumeţi fustele şi o luă la goană spre căsuţa ei.

Seniorul Felmet se număra printre acei puţini aleşi care ştiu cu adevărat să se bucure de răul altuia.

– Stăm bine, stăm comod, da? întrebă.

– Cum ar veni, fără să luăm în calcul fierătaniile astea, da? zise Nanny Ogg, după ce se gândi un pic.

– Farmecele tale spurcate nu mă ating, spuse ducele. Vorbele tale viclene sunt demne de dispreţ. Ţin să te anunţ că ai să fii supusă la tortură.

Vestea nu păru să aibă efectul scontat. Nanny cerceta locul cu privirea oarecum absentă a uneia care venise acolo să viziteze temniţele.

– Şi-apoi ai să fii arsă pe rug, zise ducesa.

– Ei, perfect, spuse Nanny.

– Perfect?

– Ce să zic, aici e al naibii de frig. Ce-i dulapul ăla mare cu ţepi?

– Aha! exclamă ducele, fremătând. Acum ţi-ai dat seama, da? Acela, scumpă doamnă, este Fecioara de Fier. Ultimul răcnet. Să ai parte...

– Pot să mă dau şi eu în el?

– Sunt surd la rugăminţile... începu ducele, apoi se opri; muşchii începură să-i zvâcnească. Ducesa îşi apropie faţa lată şi roşie de chipul lui Nanny.

– Îţi place să te arăţi nepăsătoare, şuieră, dar în curând ai să râzi cu celalată parte a feţei.

– Dar numai pe asta o am, zise Nanny.

– Vedem noi, răspunse ducesa, mângâind drăgăstos o tavă cu tot felul de instrumente, dintre care alese nişte cleşti.

– Şi să nu crezi cumva că o să-ţi vină cineva în ajutor, rosti ducele, care transpira din greu, în ciuda frigului dinăuntru. Numai noi avem cheile temniţei. Ha-ha. Ai să fii o pildă pentru toţi care au răspândit zvonuri răutăcioase la adresa mea. Să nu spui că eşti nevinovată! Glasurile lor mincinoase îmi răsună tot timpul în urechi...

Ducesa îl apucă strâns de braț.

– Gata, şopti ea, răguşit. Haide, Leonal. S-o lăsăm să cugete puțin la ce-o aşteaptă.

–... chipurile... minciuni sfruntate... nici n-am fost acolo şi, oricum, el a căzut... păsatul meu e prea sărat... murmură ducele, clătinându-se pe picioare.

Uşa se trânti în urma lor. Se auziră lacătele şi zăvoarele închizându-se la loc. Nanny rămase singură în penumbră. Era o singură torță înfiptă într-un suport undeva sus, pe perete, din pricina căreia întunericul devenea şi mai amenințător. Obiectele ciudate din metal, făurite doar pentru nobilul scop de a stâlci trupul unui om, aruncau umbre înfricoşătoare. Nanny se foi în lanțurile cu care era ferecată.

– Haide, haide, zise. Te văd limpede. Cine eşti mata?

Regele Verence se apropie.

– Te-am văzut cum te strâmbai pe la spatele lui, zise Nanny Ogg. De-abia m-am abținut să nu râd.

– Nu mă strâmbam, femeie, mă încruntam amenințător.

– Hei, da' te cunosc! spuse Nanny, mijind ochii. Eşti mort.

– „Plecat dintre cei vii", dacă nu te superi, zise regele.

– Ți-aş face şi o reverență[1], spuse Nanny, dar, înțelegi matale, cu toate lanțurile astea... N-ai văzut cumva pe-aici o pisică?

– Ba da. E pe undeva pe sus, doarme.

– A, deci e bine, zise Nanny, părând mai liniştită. Începusem să-mi fac griji. Dar patul ăla mare de-acolo ce-i? mai întrebă, uitându-se iarăşi în jur.

– Menghina de oase, zise regele, şi-i explică la ce folosea. Nanny Ogg încuviință.

– Mânca-l-ar mama pe ducele ăsta, câte i-au mai trecut prin căpşor, zise.

– Doamnă, teamă mi-e că eu sunt de vină pentru nenorocirile de-acum ale Domniei Voastre, spuse Verence, aşezându-se, sau mai bine zis plutind pe deasupra unei nicovale. Voiam să momesc o vrăjitoare.

---

[1] Vrăjitoarele nu fac niciodată plecăciuni. (n.a.)

– Nu te pricepi la încuietori, aşa-i?

– Din păcate, încă mă depăşesc. Dar sunt sigur că – şi fantoma regelui îşi flutură braţul într-un gest vag care îmbrăţişă întreaga temniţă, pe Nanny şi cătuşele sale – pentru o vrăjitoare, toate astea sunt...

– Turnate din fier, termină fraza Nanny. Mătăluţă oi putea să treci prin ele, eu nu.

– Nu mi-am dat seama, zise Verence. Credeam că vrăjitoarele pot face farmece.

– Tinere, spuse Nanny, fii bun şi taci din gură.

– Doamnă! Sunt rege!

– Mda, şi răposat pe deasupra, aşa că eu, în locul matale, n-aş mai face-o pe deşteptul. Acum fii băiat cuminte, taci din gură şi aşteaptă.

Împotriva voinţei sale, regele se supuse. Tonul cu care i se vorbise nu putea fi contrazis. Îi răsuna în urechi, peste ani, din zilele copilăriei sale. Ecoul îi şoptea că, dacă nu mânca tot, avea să fie trimis direct la culcare.

Nanny Ogg se foi în lanţuri. Nădăjduia că şi celelalte două aveau să apară iute.

– Ăăă, începu regele, şovăitor. Cred că vă sunt dator cu o explicaţie...

– Mulţumesc, spuse Granny Weatherwax şi, pentru că Shawn părea să mai aştepte ceva, adăugă: Se vede că eşti un băiat bun.

– Da, doa'a, zise Shawn. Doa'a?

– Mai e ceva?

Ruşinat, Shawn începu să se joace cu poalele cămăşii de zale.

– Nu-i adevărat ce se spune despre mămica, aşa-i, doa'a? Că doar ea nu blesteamă oamenii cumsecade. Numai pe Daviss, măcelarul. Şi pe Cakebread, după ce i-a lovit motanul cu piciorul. Dar astea nu-s blesteme adevărate, aşa-i, doa'a?

– Ce-ar fi să nu-mi mai spui „doa'a"?

– Bine, doa'a.

– Deci asa se povesteste, da?

– Da, doa'a.

– Să ştii că maică-ta mai supără pe unii, câteodată.

Shawn se foi de pe un picior pe altul.

– Da, dar şi despre dumneavoastră se spun nişte grozăvii, cu tot respectul, doa'a.

– Ce grozăvii? întrebă Granny, încordându-se.

– Nu pot să vă zic, zău.

– Ce grozăvii?

Shawn căzu pe gânduri, calculându-şi următoarea mişcare. Nu prea avea de ales.

– Tot felul de lucruri neadevărate, doa'a, zise, pentru a-şi dovedi bunele intenţii chiar de la-nceput. Tot felul. De pildă, că Verence a fost un rege rău şi dumneavoastră l-aţi ajutat să urce pe tron, şi aţi adus iarna aia rea anul trecut, şi că vaca lui moş Norbut n-am mai dat lapte deloc după ce v-aţi uitat la ea. Numa' minciuni, doa'a, sfârşi el, cu convingere.

– Aha, zise Granny, apoi îi trânti uşa în nas, cugetă un pic şi se aşeză în balansoar. Aha, repetă ea, după o vreme. Gytha e o bătrână neghioabă, mai spuse, ceva mai târziu, dar nu putem îngădui nimănui să se pună cu vrăjitoarele. Dacă pierzi respectul celorlalţi, ai pierdut tot. Şi nici nu-mi amintesc să mă fi uitat la vaca lui moş Norbut. Cine-i moş Norbut?

Se ridică, îşi luă pălăria ţuguiată din cui, de după uşă, apoi, uitându-se în oglindă cu o privire cruntă, şi-o potrivi pe cap, străpungând-o cu mai multe ace fioroase de păr care pătrunseră, unul câte unul, la locurile lor, aprige, precum mânia Domnului.

Intră puţin în privată şi se întoarse cu mantia sa de vrăjitoare care, în timpul liber, slujea drept pătură pentru caprele bolnave. Odinioară fusese din catifea neagră. Acum, doar negrul rămăsese. O prinse cu grijă, cu gesturi măsurate, folosindu-se de o broşă de argint, pătată de vreme. Nici un samurai, nici un cavaler medieval nu s-a îmbrăcat vreodată cu atâta ceremonie. În cele din urmă, Granny se ridică, se uită în oglinda întunecată, zâmbi uşor, în semn de aprobare, şi plecă pe usa din spate.

Atmosfera amenințătoare se risipi, doar o clipă, atunci când începu să alerge în sus și în jos, încercând să-și pornească mătura.

Și Magrat se privea în oglindă.

Din străfundurile dulapului de haine, scosese o uluitoare rochie verde care ar fi trebuit să se muleze, dacă ar fi avut pe ce, și să dezvăluie totul, dacă ar fi existat ceva de dezvăluit. Drept pentru care, Magrat își îndesase două perechi de șosete rulate în decolteu, încercând să remedieze deficiențele cele mai evidente. Încercase, de asemenea, să-și farmece părul, dar acesta era, din fire, rezistent la magie, și începuse deja să-și ceară drepturile.

Încercase și un pic de machiaj, dar nu era convinsă că dobândise un succes incontestabil. Nu prea avea experiență. Se întreba dacă nu exagerase cu rimelul.

La gât și pe mâini purta argint – o cantitate îndeajuns de mare pentru un set complet de tacâmuri, iar pe deasupra își petrecuse o mantie neagră, căptușită cu roșu.

Dacă lumina bătea dintr-un unghi ales cu mare grijă, Magrat nu era lipsită de farmec. Deși nu era deloc limpede la ce o ajutau toate aceste pregătiri, măcar o făceau să se simtă mai încrezătoare.

Se îndreptă de spate și își roti capul. Grămezile de amulete, giuvaiere magice și brățări oculte pe care le purta în diverse locuri clincăniră; dușmanul care să nu observe că se apropia o vrăjitoare trebuia să fie nu doar orb, ci și surd.

Se întoarse la masa de lucru și-și cercetă obiectele pe care, cam cu rușine și niciodată în prezența lui Granny, le numea Unelte Fermecate. Era acolo un cuțit cu mânerul alb, pentru pregătirea ingredientelor magice, și unul cu mânerul negru, pentru ritualurile în sine, pe care Magrat încrustase atâtea rune încât putea să se rupă în orice clipă. Ambele aveau mari puteri, era limpede, dar...

Magrat clătină din cap, cu regret, se duse în bucătărie și scoase dintr-un sertar cuțitul de pâine. Ceva îi spunea că, în

astfel de momente, un cuțitoi zdravăn şi bine ascuțit era cel mai bun sprijin pentru o tânără ca ea.

– Ochi de şoim şi minte brici, zise Nanny Ogg, uite ce-am văzut aici, ceva ce-ncepe cu „C".

Regele strigoi privi ostenit împrejur.

– Cătuşe, încercă el.

– Nu.

– Cravaşă?

– Ce nume drăguț. Ce-i asta?

– Un soi de bici, uite-o acolo, zise regele.

– Nu-i asta, zise Nanny.

– Para-căluş? încercă disperat Verence.

– Asta începe cu „P", şi oricum nu ştiu ce e, zise Nanny Ogg; amabil, regele i-o arătă şi-i explică şi cum se folosea.

– Nu, nu, sigur nu, zise Nanny.

– Cizma cu tăciuni în talpă? încercă iarăşi regele.

– Văd că te descurci cu toate instrumentele-astea, spuse Nanny cu asprime. Sigur nu le-ai folosit, pe când erai în viață?

– Zău că nu, Nanny, răspunse strigoiul.

– Băieții care mint n-o sfârşesc bine, îl admonestă ea.

– Cele mai multe le-a instalat Lady Felmet personal, jur, se apără cu deznădejde regele, care se simțea şi-aşa într-o poziție precară şi nu mai voia să-şi facă alte probleme.

– Bine, dacă-i pe aşa, pufni Nanny, îmblânzindu-se puțin. Lucruşorul la care mă gândisem eu era „chingă".

– Dar ăsta e un alt nume pentru că... începu regele, dar se opri la timp; de-a lungul vieții sale adulte, nu se temuse de nici un om, de nici o fiară şi de nici o împreunare a celor două, însă glasul lui Nanny îi trezea amintiri care-l purtau îndărăt în încăperea pentru lecții sau în dormitorul său din copilărie, la poruncile aspre ale severelor doamne cu rochii lungi care-i conduceau viața şi la mâncarea de-acolo – cele mai multe feluri erau cenuşii sau brune la culoare – care, la momentul respectiv, i se păruse îngrozitoare, acum, însă, îl ispitea precum ambrozia zeiască.

– Am cinci la zero, spuse, încântată, Nanny.

– N-o să mai treacă mult şi se vor întoarce, zise regele. Eşti sigură că o să scapi cu bine?

– Şi dacă nu, spune-mi, rogu-te, cum mă poţi ajuta? întrebă Nanny.

Tocmai atunci, cineva trase zăvoarele.

Când mătura lui Granny începu să coboare, clătinându-se, către pământ, ea observă că în faţa castelului se adunase deja o mulţime de oameni. Văzând-o, tăcură cu toţii şi-i făcură loc. Pe braţ căra un coş cu mere.

– O vrăjitoare a fost aruncată în temniţă, îi şopti cineva. Şi-acum o supun la torturi dintre cele mai îngrozitoare, aşa se zice.

– Ce prostie, răspunse Granny. E cu neputinţă. Cred că Nanny Ogg s-a dus la rege să-l sfătuiască, sau aşa ceva.

– Cică Jason Ogg s-a dus să-şi adune fraţii, zise un târgoveţ, plin de admiraţie.

– Ştiţi ce-ar fi mai bine? Să vă întoarceţi cu toţii acasă, îi sfătui Granny. Pesemne că este o neînţelegere la mijloc. Toată lumea ştie că o vrăjitoare nu poate fi reţinută cu forţa.

– De data asta a mers prea departe, rosti un ţăran. A pus focuri, a mărit dările şi-acum, poftim. Eu zic că Domniile Voastre, vrăjitoarele, sunteţi de vină. Să se termine odată! Îmi cunosc drepturile.

– Şi care-ar fi alea? întrebă Granny.

– Vinărit, albinărit, văcărit, dreptul la pomeni şi resturi de la bucătărie, răspunse pe dată ţăranul. Şi nutreţ din doi în doi ani şi dreptul de a trimite două treimi de capră la păscut pe pajiştea comunală. Numai că ăla i-a dat foc. Şi ce mai capră bună era.

– Poţi ajunge departe, dacă-ţi cunoşti aşa bine drepturile, constată Granny. Acum însă, cred că ar trebui să te duci acasă.

Apoi se întoarse şi se uită la porţi. Doi străjeri, care păreau foarte neliniştiţi, erau de gardă. Se apropie şi-l pironi pe unul dintre ei cu privirea.

– Sunt o sărmană bătrână care vinde mere, îi spuse, cu un glas mai potrivit pentru o declarație de război. Rogu-te, lasă-mă să trec, drăguță.

Ultimul cuvânt răsună ca un foc de pistol.

– Nimeni n-are voie să intre, spuse străjerul. Poruncă de la duce.

Granny ridică din umeri. Din câte știa, gambitul merelor nu dăduse rezultate decât o dată, în întreaga istorie a vrăjitoriei, dar așa cerea tradiția.

– Champett Poldy, eu te știu foarte bine. Țin minte că l-am petrecut pe moșu-tău pe ultimul drum, iar pe tine te-am adus pe lume, zise, apoi își plimbă privirea peste mulțime, care se regrupase ceva mai departe, se întoarse către străjer, pe chipul căruia se așternuse o expresie de adâncă groază, se aplecă spre el și continuă: Cu mine ai tras prima dată aer în piept, în valea asta a plângerii, și, pe toți zeii, dacă mi te pui în cale, tot cu mine ai să răsufli și ultima oară.

Se auzi un zgomot înfundat, de metal – străjerului îi căzuse sulița din mână, de spaimă. Granny întinse brațul și-l bătu încurajator pe umăr.

– Dar nu te speria, adăugă. Uite, ia un măr.

Dădu să treacă, dar o a doua suliță îi tăie calea. Curioasă, ridică privirea. Cel de-al doilea străjer nu era localnic, ci un mercenar de la oraș, adus pentru a umple rândurile care se cam răriseră în ultimii ani. Avea atâtea cicatrice pe față, încât părea cârpit. Privind-o, acestea își schimbară poziția, alcătuind, poate, un rânjet batjocoritor.

– Deci asta înseamnă vrăjitorie, da? zise el. Cam slăbuț. Chiar dacă le bagi spaima în suflet idioților ăstora de la țară, femeie, cu mine nu-ți merge.

– Mda, pesemne că e nevoie de mult mai mult pentru a înspăimânta un om mare și vânjos ca tine, zise Granny, ducându-și mâna la pălărie.

– Nu mă lua cu vorbe dulci, ripostă străjerul, cu ochii ațintiți înainte, legănându-se ușor pe vârfurile picioarelor. Doamne în vârstă ca dumneata, să sucească mințile oamenilor... Bine zice lumea: așa ceva nu e de îndurat.

– Cum pofteşti, zise Granny, dându-i sulița la o parte.

– N-auzi când îți spun... începu bărbatul, luând-o de umăr. Mâna lui Granny se mişcă atât de iute, încât el nici n-o observă; în clipa următoare, străjerul se apucă strâns de braț şi începu să geamă de durere.

Granny îşi înfipse la loc acul în pălărie şi o luă la fugă.

– Să începem, spuse ducesa, rânjind larg, cu Expunerea Instrumentelor.

– Le ştiu, spuse Nanny. Nu pe toate, dar pe cele care încep cu „C", „S", „I", „T" şi „R".

– Atunci, hai să vedem cât ai să mai fii în stare să-ți păstrezi voioşia. Aprinde focul pe trepied, Felmet, se răsti ducesa.

– Aprinde focul, Nebunule, zise ducele.

Nebunul se puse în mişcare, cât putea de încet. La aşa ceva nu se aşteptase. Tortura nu se regăsea pe lista lucrurilor pe care le avea de făcut. A chinui cu sânge rece o bătrână nu era treaba lui, iar a face rău unei vrăjitoare, indiferent de temperatura interioară, nici atât. Vorbe, atâta le sugerase. Or astea numai vorbe nu mai erau.

– Asta nu-mi place, mormăi pe înfundate.

– Bine, bine, spuse Nanny Ogg, care avea un auz minunat. O să țin minte că te-ai opus.

– Poftim? întrebă aspru ducele.

– Nimic, zise Nanny. Mai durează mult? N-am mâncat de dimineață.

Nebunul aprinse un chibrit. Aerul din jurul său se învârteji imperceptibil, iar flacăra se stinse. Nebunul înjură şi mai încercă o dată. Cu mâini tremurânde, reuşi să apropie chibritul de trepied; dar şi cel de-al doilea se stinse.

– Haide odată, omule! strigă ducesa, pregătind o tavă cu instrumente.

– Parcă nu vrea să se aprindă, mormăi Nebunul, pățind a treia oară acelaşi lucru.

Ducele îi smulse cutia dintre degetele tremurânde şi-l pocni peste obraz cu o mână plină de inele.

– Ţi-am dat o poruncă, de ce n-o duci la îndeplinire? zbieră el. N-ai pic de voinţă. Eşti slab de înger! Dă cutia!

Nebunul se trase îndărăt. Cineva invizibil îi tot şoptea la ureche lucruri pe care nu le putea înţelege.

– Ieşi, şuieră ducele, şi ai grijă să nu ne deranjeze nimeni!

Nebunul se împiedică de o treaptă, se întoarse şi, aruncându-i o ultimă privire nefericită lui Nanny, ieşi, ţopăind un pic, din obişnuinţă.

– De foc nu e neapărat nevoie, spuse ducesa. Doar aşa, ca să fie. Ei, femeie, mărturiseşti?

– Ce? întrebă Nanny.

– Păi, se ştie. Trădare. Magie neagră. Adăpostirea duşmanilor regelui. Furtul coroanei...

Un zgomot metalic îi făcu pe toţi să-şi coboare privirile. Un pumnal pătat de sânge căzuse de pe o banchetă, de parcă cineva încercase să-l ridice, dar nu fusese în stare. Nanny auzi strigoiul înjurând ca pentru sine, sau mai bine zis pentru ceea ce fusese sinele său.

–... Şi răspândirea de zvonuri mincinoase, sfârşi ducesa.

–... Prea multă sare în mâncare... zise şi ducele, tulburat, privindu-şi fix mâinile bandajate; îl bântuia gândul că mai era acolo şi o a patra persoană.

– Dacă te hotărăşti să mărturiseşti, ai să scapi uşor, rosti ducesa. Ai să fii numai arsă pe rug. Şi, rogu-te, fără comentarii amuzante.

– Ce fel de zvonuri mincinoase?

Ducele închise ochii, dar nu izbuti să scape de viziuni.

– Cu privire la moartea accidentală a Regelui Verence, şopti el răguşit.

Aerul dimprejur se învârteji din nou. Nanny rămase o vreme cu capul aplecat într-o parte, ca şi cum ar fi ascultat un glas pe care numai ea îl putea auzi... cu toate că ducele era convins că auzea şi el ceva, nu chiar un glas, mai degrabă geamătul vântului în depărtare.

– Păi, lucruri mincinoase eu nu ştiu, spuse Nanny. Ştiu că mata l-ai înjunghiat, iar mata i-ai dat pumnalul. Eraţi sus pe scări. Chiar lângă armura cu halebarda în mână, adăugă, după

ce mai ascultase puțin şi făcuse un semn de încuviințare. Iar atunci mata ai spus: „Dacă trebuie, atunci să terminăm odată", sau aşa ceva, i-ai smuls regelui pumnalul de la cingătoare, da, chiar ăla de-acolo de pe jos, şi...

– Minți! Nu era nimeni acolo. Noi am făcut în aşa fel... nu era nimic de văzut! Am auzit eu pe cineva în întuneric, dar nu era nimeni! Nu era nimeni şi nu avea nimic de văzut! urlă ducele. Nevastă-sa se uită urât la el.

– Haide, Leonal, zău, taci odată. Suntem între patru pereți. Nu cred că mai e nevoie să ne codim atât.

– Cine i-a spus? I-ai spus tu?

– Liniştește-te. Nu i-a spus nimeni. E vrăjitoare, la urma urmei – se pricepe să afle tot felul de lucruri. Are al şaselea ochi sau ceva de genul ăsta.

– Al şaselea simț, o corectă Nanny.

– Pe care, doamnă dragă, n-ai să-l mai ai multă vreme, dacă nu ne spui cine mai ştie despre asta şi dacă nu ne dai o mână de ajutor şi cu altele, spuse ducesa, neagră la față. Ai s-o faci, crede-mă. Sunt pricepută în meseria asta.

Nanny se uită împrejur. Temnița începuse să se umple. Regele Verence plesnea de indignare, astfel încât devenise aproape vizibil, şi încerca din răsputeri să apuce pumnalul. Dar mai erau şi alții în spatele lui – siluete tremurătoare, frânte, nu tocmai strigoi, mai degrabă amintiri care se impregnaseră, din durere şi spaimă, în pereții de piatră.

– Pumnalul meu! Nemernicii! M-au omorât cu pumnalul meu, spuse pe neauzite fantoma Regelui, ridicându-şi brațele transparente şi chemând lumea de dincolo să fie martoră la această supremă umilire. Dă-mi putere...

– Da, zise Nanny. Merită încercat.

– Şi-acum o să începem, spuse ducesa.

– Poftim? se miră străjerul.

– Ți-am mai spus, se răsti Magrat. Am merele astea frumoase de vânzare. N-auzi bine?

– E vreun iarmaroc, ceva? se interesă străjerul, care era extrem de tulburat de când colegul său fusese dus la infirmerie;

nu de-asta luase postul, ca să se confrunte cu asemenea primejdii. Apoi îşi dădu seama.

– Nu cumva sunteţi vrăjitoare, nu? întrebă, jucându-se stângaci cu halebarda.

– Fireşte că nu. Crezi că aşa arată o vrăjitoare?

Străjerul îi cântări din priviri brăţările oculte, mantia căptuşită, mâinile tremurânde şi chipul, care-l îngrijora cel mai tare. Încercând să-i dea feţei o paloare atrăgătoare, Magrat nu se zgârcise cu pudra. Rimelul fusese şi el aplicat din belşug. Acum bărbatul avea impresia că priveşte în fundul unei zaharniţe în care plonjaseră două muşte. Din instinct, făcu un semn cu degetele, ca să se ferească de deochiul machiajului.

– Mda, spuse el, şovăielnic, în timp ce răsucea problema pe toate părţile. Avea în faţa ochilor o vrăjitoare. De curând, începuseră să circule zvonuri cum că vrăjitoarele dăunează sănătăţii. I se spusese să nu le lase să treacă, dar despre vânzătoarele de mere nu i se pomenise nimic. Ele nu reprezentau o problemă. Femeia pretindea că vindea mere, şi n-avea de gând să pună la îndoială cuvântul unei vrăjitoare.

Mulţumit de acest exerciţiu de logică aplicată, se dădu la o parte şi făcu un gest larg.

– Doamna cu merele, puteţi să treceţi.

– Mulţumesc, spuse Magrat, cu glasul dulce. Nu vrei unul?

– Nu, mulţumesc. Tocmai l-am terminat pe cel pe care mi l-a dat cealaltă vrăjitoare. Nu, nu vrăjitoare, zise, dându-şi ochii peste cap. Târgoveaţă. Vânzătoare de mere. Că doar ştie ea mai bine.

– Cam când a fost asta?

– A, acum câteva minute...

Nu se poate spune că Granny Weatherwax se rătăcise, pentru că ea nu era genul de persoană care să păţească aşa ceva. Numai că, pe moment, cu toate că ştia precis unde se afla ea, era cam confuză în privinţa împrejurimilor. La un moment dat, ajunsese iarăşi în bucătărie, provocându-i o cădere nervoasă bucătarului care încerca de zor să coacă nişte

fire de țelină. Colac peste pupăză, diverse persoane încercaseră s-o convingă să le vândă mere.

Magrat ajunse în Sala cea Mare, unde, la această oră, nu se aflau decât doi străjeri care jucau zaruri. După uniforme, făceau parte din garda personală a lui Felmet. Văzând-o, se opriră.

– Ia te uită, zise unul, rânjind. Ai venit să ne ții de urât, frumoaso[1]?

– Am ceva treabă jos, în temniță, răspunse Magrat, pentru care expresia „hărțuire sexuală" era o simplă alăturare de cuvinte.

– Ca să vezi, zise străjerul, făcându-i cu ochiul celuilalt. Poate te putem ajuta.

Se ridicară amândoi şi se apropiară de ea din ambele părți. Aveau chipurile aspre şi duhneau a bere stătută. Semnale frenetice, emise dintr-un colțişor periferic al minții lui Magrat, începură să pătrundă prin blindajul de prejudecăți printre care se număra şi aceea că numai oamenii răi pățesc lucruri rele.

Cu toate că se străduia din răsputeri să găsească o cale politicoasă de scăpare, cei doi o conduseră câteva caturi mai jos, printr-un labirint de coridoare umede şi arcuite.

– Cred că ar fi frumos din partea mea să vă previn, spuse Magrat, că nu sunt ceea ce par: o femeie simplă, care vinde mere.

– Nu mai spune.

– De fapt, sunt vrăjitoare.

Dar această dezvăluire nu produse efectul scontat. Cei doi străjeri se priviră.

– Ei, minunat, zise unul. Mereu m-am întrebat cum o fi să săruți o vrăjitoare. Am auzit de la oamenii de pe-aici că te pot transforma într-o broască.

– Păi atunci, interveni celălalt, înghiontindu-l în coaste şi vorbind rar şi cu subînțeles, de parcă era pe punctul de a

[1] Nimeni nu ştie ce-i face pe bărbați să spună astfel de lucruri. Pesemne că n-avea să mai treacă mult până să adauge că-i plac fetele focoase. (n.a.)

spune ceva incredibil de amuzant, înseamnă că tu ai şi sărutat una, şi încă demult.

Răsună un hohot scurt de râs, după care Magrat se trezi lipită de perete, admirând de-aproape interiorul nărilor unuia dintre străjeri.

– Ia ascultă aici, scumpo, îi zise el. Dacă într-adevăr eşti vrăjitoare, află că nu eşti prima care coboară aici. Tu însă ai putea să ai norocul să şi pleci, dacă te porţi frumos cu noi. Înţelegi?

De undeva, din apropiere, se auzi un ţipăt scurt şi ascuţit.

– Ei, auzi? spuse străjerul. Asta a fost o vrăjitoare care n-a avut noroc în viaţă. Dacă te porţi frumos, iese bine pentru toată lumea. Mare baft-ai avut c-ai dat peste noi.

Şi începu s-o pipăie. Magrat păli.

– Hopa, ce-am găsit aici? se întrerupse bărbatul. Un cuţit? Un cuţit? Hron, pare-mi-se că trebuie să luăm lucrurile foarte în serios.

– Trebuie s-o legăm de mâini şi să-i punem un căluş, spuse în grabă Hron.

– Dacă nu pot vorbi şi nu-şi pot flutura mâinile, n-au cum să facă vrăji...

– Jos labele de pe ea!

Cu toţii îşi întoarseră privirile către Nebunul care clincănea de furie.

– Daţi-i drumul imediat! strigă el. Sau vă fac raport!

– Ei, zău, ne faci raport? zise Hron. Şi cine-o să te-asculte, piticanie pestriţă?

– Asta-i o vrăjitoare, spuse celălalt străjer. Aşa că du-te de zornăie în altă parte. Îmi plac fetele focoase, continuă, întorcându-se către Magrat. După cum se va vedea, greşea.

Nebunul înaintă, mânat de curajul care-i cuprinde doar pe cei foarte furioşi.

– V-am spus să-i daţi drumul, repetă el.

Hron îşi trase sabia şi-i făcu cu ochiul tovarăşului său. Iar Magrat trecu la acţiune. Lovitura porni din instinct, neplănuită, cu o forţă mult sporită de numeroasele inele şi brăţări; braţul i se roti prin aer, apoi se izbi de falca străjerului – acesta se

învârti de două ori pe loc şi se prăbuşi grămadă, oftând slab şi, că veni vorba, cu numeroase urme roşii de simboluri oculte imprimate pe obraz. În clipa următoare, Hron băgă de seamă cuțitul de bucătărie care îl înțepa uşor în beregată.

– Dă-i drumul, îi porunci Magrat, îndepărtându-şi părul din ochi bărbatului. Acum te întrebi dacă am într-adevăr de gând să-ți tai gâtul, gâfâi ea. Nici eu nu ştiu. Ia gândeşte-te ce-o să ne mai distrăm, aflând răspunsul!

Întinse celălalt braț şi-l ridică pe Nebun în picioare, trăgându-l de guler.

– De unde s-a auzit strigătul? întrebă, fără să-şi ia ochii de la străjer.

– Uite, pe acolo. Au aruncat-o în temniță, nu-mi place deloc asta, au mers prea departe, iar eu n-am putut intra şi am plecat să caut pe cineva.

– Ei, m-ai găsit pe mine, zise Magrat, apoi i se adresă lui Hron: Tu rămâi aici. Sau pleacă, dacă pofteşti. Dar să nu cumva să te iei după noi.

El încuviință şi-i urmări din priviri cum se îndepărtau pe coridor.

– Uşa e încuiată, o informă Nebunul. Se aud tot felul de lucruri dinăuntru, dar...

– Păi, în fond suntem în temniță, nu?

– Tocmai. Uşile astea n-ar trebui să se încuie pe dinăuntru!

Într-adevăr, uşa nu se clintea. Dincolo de ea era tăcere – o tăcere apăsătoare, febrilă, care se strecura prin crăpături şi se revărsa în coridor, genul de tăcere care este mai înfricoşătoare decât orice strigăt. Nebunul se foia de pe un picior pe altul, uitându-se la Magrat care cerceta uşa.

– Chiar eşti vrăjitoare? o întrebă. Aşa au zis ăia. Chiar aşa să fie? Nu arăți a vrăjitoare, eşti foarte... adică..., mai spuse şi roşi. Nu arăți deloc a cotoroanță, ştii tu, eşti absolut minunată...

Şi îşi pierdu vocea.

„Sunt stăpână pe situație, îşi spuse Magrat. Nu credeam să fiu, dar iată că am capul foarte limpede."

Şi, cu capul limpede cum era, îşi dădu seama că şosetele îndesate în decolteu îi alunecaseră până la brâu, în păr parcă

îşi făcuse cuib o familie de păsări certate cu igiena, iar machiajul i se întinsese pe toată faţa. Rochia i se rupsese în mai multe locuri, era zgâriată pe picioare, vânătă pe braţe dar, cu toate astea, se simţea în al nouălea cer.

– Cred că ar trebui să te dai puţin înapoi, Verence, rosti ea. Nu sunt sigură ce-o să iasă.

Se auzi un mic oftat de uimire.

– De unde-mi ştii numele?

Magrat se uită cu atenţie la uşă. Era din lemn de stejar, vechi de secole, dar dincolo de suprafaţa care se întărise, cu trecerea anilor, ajungând ca de piatră, încă se mai simţea un pic de sevă. Îi venise o idee pentru care, în mod normal, ar fi avut nevoie de cel puţin o zi de pregătiri şi de o desagă plină de ingrediente exotice. Cel puţin aşa crezuse până atunci. Acum, era pregătită să pună la îndoială această credinţă. Dacă poţi chema un demon într-un cazan de rufe, înseamnă că poţi face orice. Apoi îşi dădu seama că Nebunul îi vorbise.

– Ah, pesemne că l-am auzit pe undeva, îi răpunse, fără alte amănunte.

– Nu prea cred, pentru că nu-l mai folosesc, spuse Nebunul. Vezi tu, ducelui nu-i prea place. Mama a fost cu ideea. Unii se dau în vânt să-şi boteze copiii cu nume de regi. Bunicu' zicea că e o prostie şi că n-ar trebui să...

Magrat încuviinţă din cap, cercetând tunelul cu un ochi de expert. Nu era un loc prea promiţător. Scândurile vechi de stejar stătuseră prea mult în întuneric, departe de ciclul anotimpurilor.

Pe de altă parte... Granny spusese că toţi copacii erau una, cumva... sau ceva asemănător. Cu toate că nu ştia precis ce însemna asta, Magrat avea impresia că pricepea. Iar afară era primăvară. Pesemne că şi umbra de viaţă care încă mai pâlpâia în lemn o ştia. Sau, dacă o uitase, cineva trebuia să-i reamintească.

Îşi lipi palmele de uşă şi închise ochii, încercând să sape cu mintea prin piatră, să scape din castel şi să pătrundă în stratul subţire de pământ negru din munţi, să se piardă în văzduh, să adune razele de soare...

Nebunul o văzu împietrită în loc, dar nu înțelese nimic din ce se petrecea. Apoi, încetişor, lui Magrat i se ridică tot părul pe cap şi în jur începu să miroasă a frunze putrezite. Atunci, pe neaşteptate, forța care împinge o ciupercuță moale ca untul printr-un strat gros de ciment, făcând-o să iasă la lumină, sau călăuzeşte un țipar, de-a lungul întinderilor nemăsurate şi duşmănoase ale oceanului, către un anume iaz, în mijlocul unui câmp, pătrunse în ea şi, de acolo, trecu în uşă.

Magrat se îndepărtă cu grijă, năucită, luptându-se din greu cu instinctul care-i poruncea să-şi înfigă degetele de la picioare în piatră şi să înmugurească. Nebunul o prinse în brațe şi mai că nu se prăbuşi din pricina şocului. Magrat se lăsă moale, sprijinindu-se triumfătoare de trupul care clincănea uşor. Izbutise! Şi numai prin mijloace naturale! Dacă ar fi văzut-o celelalte...

– Nu te apropia de uşă, îngăimă ea. Cred că i-am dat... cam mult.

Nebunul o ținea încă în brațe şi era prea tulburat ca să mai rostească ceva, dar tot primi un răspuns.

– Pare-mi-se că da, spuse Granny Weatherwax, apărând dintre umbre. Eu, una, nu m-aş fi gândit niciodată la aşa ceva.

– Ai fost aici de la bun început? întrebă Magrat, privind-o cu ochii mijiți.

– Am ajuns acum câteva minute, răspunse Granny, trăgând cu ochiul la uşă. Execuția a fost bună, dar lemnul e vechi. Se pare că a trecut şi printr-un incendiu. Sunt o groază de cuie de fier şi alte lucruri înăuntru. Nu văd cum ar putea merge. Eu aş fi încercat cu lespezile, dar...

Un pocnet uşor o întrerupse. Apoi altul, apoi din ce în ce mai multe, precum floricelele de porumb dintr-un tuci. În spatele ei, încet, foarte încet, uşa se acoperea de frunze. Granny se holbă cu gura căscată, apoi prinse privirea îngrozită a lui Magrat.

– Fugiți! strigă.

Îl luară şi pe Nebun pe sus şi se adăpostiră într-o firidă aflată la îndemână. Uşa scârțâi amenințător. Câteva scânduri, pradă unei agonii vegetale, se chirciră; cuiele fură azvârlite afară, precum ghimpii dintr-o rană, şi se izbiră de pereții de

piatră, într-o explozie de scântei. O bucată din lacăt zbură peste creştetul Nebunului, silindu-l să lase capul în jos, şi se sfărâmă de peretele din faţă.

În josul scândurilor apărură rădăcini albe care se întinseră, şerpuind, peste piatra umedă, căutând crăpăturile din ea, în care începură să sape. Nodurile din lemn se umflară, plesniră şi dădură la iveală crengi care se izbiră de arcadă, dărâmând-o, totul fiind însoţit de un muget înfundat, scos de particulele de lemn care încercau să stăpânească potopul de viaţă dezlănţuită care le copleşea.

– Eu, una, spuse Granny Weatherwax, după ce, în josul coridorului, o bucată de tavan se prăbuşi, n-aş fi făcut aşa. Nu că aş protesta, să ne-nţelegem, adăugă, văzând-o pe Magrat dând să-i răspundă. Treaba e bună. Doar că am impresia că ai exagerat un pic.

– Nu vă supăraţi, spuse Nebunul.

– Cu pietrele nu mă descurc, zise Magrat.

– Ei, da, asta se învaţă cu timpul...

– Nu vă supăraţi!

Cele două vrăjitoare se întoarseră către el, făcându-l să dea înapoi.

– Nu cumva aţi venit să salvaţi pe cineva? îngăimă Nebunul.

– Ah, da, zise Granny. Magrat, ia hai să vedem cum s-a descurcat.

– S-au auzit şi nişte ţipete, rosti Nebunul, care nu putea scăpa de impresia că lucrurile nu erau luate în serios, aşa cum s-ar fi cuvenit.

– Păi, cred şi eu, spuse Granny, dându-l la o parte şi păşind peste o rădăcină care se zvârcolea. Să vezi cum ar fi fost dacă mă încuia pe mine cineva într-o temniţă.

Înăuntru era mult praf şi o singură torţă, la lumina căreia Magrat văzu două siluete care se făcuseră mici într-un colţ. Aproape toate lucrurile se răsturnaseră şi se răspândiseră pe podea – şi nici unul dintre ele nu părea conceput pentru a crea senzaţii dintre cele mai plăcute. O zări şi pe Nanny Ogg, foarte liniştită, încălţată cu un soi de ciubote de lemn.

– Nu v-aţi prea grăbit, remarcă aceasta din urmă. Scoateţi-mă de aici, rogu-vă. Am amorţit.

Şi mai era şi pumnalul. Se rotea uşor, drept în mijlocul încăperii, sclipind când şi când în lumină.

– Chiar cu pumnalul meu! strigă spectrul regelui, cu un glas pe care numai vrăjitoarele-l puteau auzi. Şi eu n-am aflat până azi! Cu pumnalul meu, fir-ar a naibii! M-au lichidat cu cuţitul meu, mama mă-sii de treabă!

Se mai apropie un pic de cei doi stăpânitori, fluturând pumnalul. De pe buzele ducelui scăpă un scâncet slab, fericit să zboare de-acolo.

– Se descurcă bine, nu? zise Nanny Ogg, în timp ce Magrat o ajuta să se elibereze.

– E fostul rege cumva? Ăia doi pot şi ei să-l vadă?

– Nu prea cred.

Regele Verence se clătina uşor, din pricina greutăţii. Era prea bătrân pentru asemenea giumbuşlucuri de poltergeist, trebuia să fii adolescent pentru a face aşa ceva...

– Numai să-l apuc mai bine, zise. Of, fir-ar...

Pumnalul scăpă din pumnul tremurător al spectrului şi căzu cu zgomot pe podea. Granny Weatherwax înaintă pe dată şi puse piciorul pe el.

– Nu se cuvine ca morţii să-i omoare pe cei vii, rosti ea. Ar fi un... oarecumîizice, precedent periculos. Mai întâi şi mai întâi, pentru că noi suntem cu mult mai puţini...

Ducesa îşi reveni prima din groaza provocată de pumnalele care zburau prin aer şi uşile care explodau. Cine erau femeile astea care-o sfidau în propria temniţă? N-avea de unde să ştie precis care era reacţia cuvenită în faţa unor entităţi supranaturale, însă, cu privire la cea de-a doua problemă, era foarte sigură pe sine. Deschise gura, care semăna cu o poartă către un infern stacojiu.

– Străjeri! strigă, apoi îl observă pe Nebun care se învârtea pe lângă uşă. Nebunule! Adu străjerii!

– Au treabă. Şi noi tocmai plecam, zise Granny. Care dintre voi e ducele?

Felmet, pe jumătate ghemuit în colțul său, o privi cu ochii injectați. Din colțul gurii îi curgea un firișor de salivă. Chicotea stins.

Granny se apropie să-l vadă mai bine. Prin ochii aceia umezi, o făptură stranie îi întoarse privirea.

– N-am de gând să îți dau motive, spuse ea încet. Dar lucrul cel mai bun pentru dumneata ar fi să pleci de-aici. Să abdici sau cum s-o fi spunând.

– În favoarea cui? întrebă ducesa, pe un ton glacial. A unei vrăjitoare?

– Nu vreau, spuse ducele.

– Poftim?

Ducele se ridică încet, își scutură hainele de praf și o privi pe Granny drept în ochi. Pupilele i se măriră.

– Am spus că nu vreau, repetă. Chiar credeai că o vrajă de doi bani o să mă înfricoșeze? Sunt regele de drept, mi-am cucerit regatul și asta n-o poți schimba. Asta-i tot, vrăjitoareo.

Și veni mai aproape. Granny îl cântări din priviri. Nu mai avusese până atunci de-a face cu așa ceva. Era limpede că omul era nebun, dar în miezul nebuniei sale se ascundea un sâmbure de trezie rece, îngrozitoare, un bulgăre de gheață în stare pură, adăpostit într-un furnal. Îl crezuse un om slab, cuibărit îndărătul unui strat subțire de putere, dar totul era încă și mai grav. Undeva în străfundurile minții sale, dincolo de orizontul raționalului, imensa presiune exercitată de demență dăduse naștere unui nucleu mai dur ca orice diamant.

– Dacă mă dobori cu ajutorul magiei, aceasta va domni, spuse ducele. Și așa ceva nu poți să faci. Și orice rege urcat pe tron cu ajutorul dumitale îți va fi veșnic prizonier. Omul de paie al vrăjitoarei, aș putea spune. Dar magia distruge tot ce stăpânește. Și pe dumneata te-ar distruge, știi bine. Ha, ha. Mda, mă poți culca la pământ pe dată, continuă, apropiindu-se de Granny care păli. Și poate ai găsi pe cineva să îmi ia locul. Dar ar trebui să fie nebun s-o facă, pentru că, astfel, i-ai sufla mereu în ceafă, nelăsându-l să uite că, dacă te supără, ce mai, își pierde viața pe loc. Oricât ai nega, el ar ști că domnește cu

îngăduința dumitale. Iar așa, n-ar mai avea cum să fie rege cu adevărat. Nu?

Granny întoarse capul. Celelalte vrăjitoare se dădură înapoi, gata să se ghemuiască la pământ.

– Am întrebat ceva!

– Da, zise Granny. E adevărat!

– E adevărat!

–... Dar este cineva care te poate doborî, adăugă încet Granny.

– Pruncul? Să vină când o creşte. Un tânăr cu o sabie în mână, plecat să-şi îndeplinească destinul, rînji ducele. Foarte romantic. Dar mai am multă vreme să mă pregătesc. N-are decât să încerce.

În spatele său, pumnul Regelui Verence porni, dar nu izbuti cu nici un chip să-şi atingă ținta. Ducele se aplecă, apropiindu-şi chipul de cel al lui Granny.

– Înapoi la cazanele voastre, stranii surate, spuse el în şoaptă.

Granny Weatherwax străbătea cu paşi mari coridoarele castelului, precum un liliac mare şi înfuriat. În minte îi răsunau fără încetare hohotele ducelui.

– Poți să-l loveşti cu ceva bube, propuse Nanny Ogg. Hemoroizii sunt numai buni. De asta e voie. N-o să-l împiedice să domnească, numai că va trebui să stea mereu în picioare. Tare caraghios ar fi. Sau poate o ciupercă...

Granny nu răspunse. Dacă furia ar fi fost o flacără, i-ar fi luat foc pălăria.

– Mă rog, aşa ar fi şi mai rău, continuă Nanny Ogg, grăbindu-se să țină pasul. Nici cu durerea de dinți nu merge. Ştii, nu-i nevoie să te-agiți, adăugă, trăgând cu ochiul la chipul schimonosit de mânie al lui Granny. Nu mi-au făcut cine ştie ce. Dar, oricum, mulțumesc.

– Nu-mi fac eu griji pentru tine, Gytha Ogg, se răsti Granny. Am venit numai pentru că Magrat se-agita. Una care nu ştie să se-ajute singură nu e vrăjitoare. Eu aşa zic.

– Magrat s-a descurcat bine cu lemnăria, pare-mi-se.

Deşi morocănoasă şi pradă furiei, Granny Weatherwax catadicsi să încuviinţeze.

– Mda, începe să înveţe, zise, apoi se uită în jur, pe coridor, şi se aplecă la urechea lui Nanny: N-am de gând să-i fac hatârul s-o spun, dar ducele ăsta ne-a copt-o.

– Ei, ştiu şi eu? zise Nanny. Jason al meu şi cu alţi câţiva flăcăi ar putea uşor să...

– Ai văzut cum sunt străjerii lui. Nu-s ca ăia vechi. Sunt duri.

– Am putea să le dăm şi noi băieţilor o mână de ajutor, numai puţin, aşa...

– N-ar ieşi nimic. Ăsta-i un lucru pe care oamenii trebuie să-l rezolve singuri.

– Dacă zici tu, Esme, rosti, supusă, Nanny.

– Zic. Rostul magiei e să fie stăpânită, nu stăpânitoare.

Nanny încuviinţă, apoi, aducându-şi aminte de o făgăduială, se aplecă şi luă o bucată de stâncă dintre dărâmăturile de pe jos.

– Credeam că aţi uitat, îi şopti în ureche fantoma regelui.

Ceva mai în urma lor, Nebunul ţopăia pe lângă Magrat.

– Putem să ne mai întâlnim cândva? întrebă.

– Păi... nu ştiu, spuse Magrat, a cărei inimă fredona, încântată, un cântecel.

– Diseară? Ce zici? insistă Nebunul.

– A, nu, spuse Magrat. Diseară sunt foarte ocupată.

De fapt, avusese de gând să se bage în pat cu un pahar de lapte cald şi cu caietele în care Goodie Whemper îşi descrisese experimentele astrologice, însă instinctul îi spunea că orice curtezan trebuia să aibă parte de piedici care să-l facă mai pătimaş.

– Atunci mâine-seară, nu se lăsă Nebunul.

– Cred că a venit vremea să mă spăl pe cap.

– Aş putea să scap şi vineri.

– Vezi tu, noaptea noi suntem foarte ocupate...

– Atunci după-amiaza.

Magrat şovăi. Poate că instinctul greşea.

– Păi... începu ea.

– Pe la două. Pe pajiştea de lângă lac, bine?

– Păi...

– Deci ne vedem acolo, da? zise deznădăjduit Nebunul.

– Nebunule! se auzi glasul ducesei; iar pe chipul celui chemat se aşternu groaza.

– Trebuie să fug, zise el. Pe pajişte, bine? O să mă îmbrac cu ceva uşor de recunoscut. Rămâne aşa?

– Rămâne aşa, repetă Magrat, hipnotizată, pur şi simplu, de insistenţele lui, apoi se întoarse şi fugi după celelalte.

Afară se dezlănţuise nebunia. Mulţimea care fusese acolo la sosirea lui Granny sporise considerabil şi se strecurase prin porţile rămase nepăzite, înconjurând fortăreaţa. Noţiunea de manifestaţie de protest era ceva nou în Lancre, însă locuitorii învăţaseră deja câteva elemente de bază, i. e. să-şi fluture greblele şi secerile prin aer, cu o mişcare simplă, sus-jos, acompaniată de strâmbături şi strigăte de „Huo!", cu toate că unii cetăţeni, care nu înţeleseseră prea bine, fluturau steaguri şi aplaudau. Cei care ajunseseră şi mai departe cu studiul căutau din priviri clădirile cel mai uşor de incendiat, de dincolo de ziduri. Câţiva vânzători de plăcinte cu carne şi chifle cu cârnaţi răsăriseră ca din pământ[1], iar afacerile prosperau de minune. Nu mai era mult până să apară cineva care să arunce prima piatră. Cele trei vrăjitoare rămaseră în capul scărilor care duceau la uşa din faţă şi cercetară din priviri oceanul de chipuri.

– Uite-l pe Jason al meu, zise fericită Nanny. Şi pe Wane, Darron, Kev, Trev, Nev.

– O să le ţin minte feţele, spuse Seniorul Felmet, postându-se între ele şi punându-le câte o mână pe umăr. Dar pe arcaşii mei de pe ziduri îi vedeţi?

– Mda, îi văd, zise sumbră Granny.

– Atunci fă bine şi zâmbeşte. Fă-le cu mâna, o îndemnă ducele. Ca oamenii mei să ştie că totul e în ordine. La urma urmei, astăzi aţi trecut pe la mine ca să vorbim de treburile

[1] Aşa-i peste tot. Nimeni nu-i vede venind. Explicaţia logică este că, la angajare, li se pune la dispoziţie taraba, pălăria de carton şi o micuţă maşină a timpului, pe motorină.

publice, nu? Aşa e, continuă, aplecându-se către Granny, ai putea să-mi faci o groază de lucruri. Dar tot acolo s-ar ajunge. Sunt un om cu care se poate cădea la învoială, mai spuse, trăgându-se înapoi. Cine ştie, dacă-i convingeţi pe toţi să stea liniştiţi, poate mă mai îmblânzesc şi eu un pic. Dar nu promit.

Granny nu răspunse.

– Zâmbeşte şi fă cu mâna, porunci ducele.

Granny ridică un braţ şi-l flutură fără vlagă, însoţindu-l cu o strâmbătură care n-avea absolut nimic de-a face cu buna dispoziţie. Apoi se încruntă şi o înghionti pe Nanny Ogg, care făcea cu mâna şi se hlizea ca o apucată.

– Nu exagera, şuieră.

– Dar uite-o acolo şi pe Reel, şi pe Sharleen cu ăia micii, zise Nanny. Uu-uu!

– Taci odată, neghioabo! se răsti Granny. Vino-ţi în fire!

– Foarte frumos, foarte frumos, spuse ducele şi ridică mâinile – de fapt, numai una, căci cealaltă încă îl mai durea; în seara precedentă încercase cu răzătoarea, dar degeaba. Oameni din Lancre, nu vă temeţi! Vă sunt prieten. Am să vă apăr de vrăjitoare! Le-am convins să vă lase în pace!

Granny îl privi în timp ce vorbea. „E un maniaco-depresiv, se gândi. Ba încolo, ba încoace, ca un titirez. Te omoară, şi pe urmă te întreabă dacă te simţi bine." Apoi îşi dădu seama că el o îmboldea din priviri.

– Ce-i?

– Am zis: „Iar acum o chem pe stimabila Granny Weatherwax să vă spună câteva cuvinte, ha, ha,", îi repetă el.

– Aşa ai spus, da?

– Da!

– Ai mers mult prea departe, comentă Granny.

– Aşa-i, chiar aşa, chicoti ducele.

Granny se întoarse către mulţimea neliniştită, care tăcu imediat.

– Mergeţi acasă, le spuse.

Din nou, tăcere.

– Atât? întrebă ducele.

– Da.

– Păi şi făgăduinţele de supunere veşnică?

– Ce-i cu ele? Gytha, opreşte-te odată, nu mai face cu mâna!

– Scuze.

– Şi acum mergem şi noi, spuse Granny.

– Dar ne înţelegeam aşa de bine, zise ducele.

– Haide, Gytha, rosti Granny, cu răceală. Dar Magrat unde-a dispărut?

Prinsă cu ocaua mică, Magrat îşi ridică privirea. Se adâncise în conversaţie cu Nebunul, cu toate că era genul de conversaţie în răstimpul căreia ambele părţi îşi petrec mult timp cu ochii în jos sau rozându-şi unghiile. În proporţie de nouăzeci la sută din cazuri, iubirea înseamnă stânjeneală care te face să-ţi ia urechile foc.

– Plecăm, spuse Granny.

– Vineri după-amiază, nu uita, şopti Nebunul.

– Bine, numai dacă pot, zise Magrat.

Nanny Ogg zâmbi.

Şi aşa, Granny Weatherwax se năpusti pe scări în jos, prin mulţime, cu celelalte două alergând în urma ei. Străjerii rânjeau; unii îi prinseră privirea şi, pe dată, începură să regrete că o făcuseră, însă ici şi colo, prin marea de oameni, răsună un hohot batjocoritor, de-abia înăbuşit. Granny ieşi ca o furtună pe poartă, trecu podul şi străbătu oraşul. Când iuţea pasul, putea să întreacă uşor un om care alerga. În urma lor, ducele, care, purtat de trenuleţul nebuniei sale, ajunsese pe culmile exaltării şi acum se prăbuşea rapid în hăul deznădejdii, slobozi un hohot de râs: „Ha, ha!“

Granny nu se opri până ce nu ieşi din oraş. Odată ajunsă la adăpostul pădurii, se prăbuşi pe un buştean, cu faţa în mâini. Celelalte se apropiară cu mare grijă. Magrat o bătu uşor pe spate.

– Nu fi necăjită, spuse. Noi zicem că te-ai descurcat foarte bine.

– Nu sunt necăjită, gândesc, zise Granny. Plecaţi.

Nanny îi făcu semn din sprâncene lui Magrat şi amândouă se traseră înapoi, la o distanţă convenabilă, cu toate că, atunci când Granny era într-o astfel de dispoziţie, nici alt

univers nu ar fi fost suficient de departe, şi se aşezară pe o piatră acoperită cu muşchi.

– N-ai păţit nimic? întrebă Magrat. Nu ţi-au făcut cine ştie ce, sper.

– Nici nu m-au atins, pufni Nanny. Ăştia nu-s regi adevăraţi, ascultă la mine. Bătrânul Rege Gruneweld, de pildă, nu şi-ar fi pierdut vremea fluturându-şi uneltele şi ameninţând. Poc, trosc, ace sub unghii de la bun început, fără ocolişuri. Fără hohote de râs fioros. Ăla da rege. Foarte culant.

– Dar ducele te ameninţa că te arde pe rug.

– A, dar ce, crezi că m-aş fi lăsat? Am observat că ţi-ai găsit pe cineva, zise Nanny.

– Poftim? spuse Magrat.

– Tânărul cu clopoţei, zise Nanny. Ăla care arată ca un căţel bătut.

– A, el... îngăimă Magrat şi roşi toată, pe sub stratul de pudră. Nu, nu, e un bărbat, atât. Se ţine şi el după mine.

– Cam complicată treaba, rosti cu înţelepciune Nanny.

– Da' e aşa de mic, zise Magrat. Şi ţopăie întruna!

– Te-ai uitat şi tu cu atenţie la el? o întrebă cea mai în vârstă.

– Adică?

– Nu te-ai uitat, aşa-i? Ştiam eu. Deştept, Nebunul ăsta. Trebuia să se facă şi el actor, ca ăilalţi.

– Ce vrei să zici?

– Data viitoare uită-te la el cu ochi de vrăjitoare, nu de femeie, o îndemnă Nanny, şi o înghionti cu subînţeles. Bună treabă cu uşa aia. Prinzi repede meseria. Sper că i-ai zis de Greebo.

– A spus că se duce să-i dea drumul pe dată, Nanny.

Dinspre Granny Weatherwax se auzi o exclamaţie dispreţuitoare.

– I-aţi auzit pe ăia care chicoteau în mulţime? Cineva a chicotit.

Nanny Ogg se aşeză lângă ea.

– Şi alţii au arătat cu degetul, zise. Ştiu.

– Nu putem tolera aşa ceva.

Magrat se aşeză la celălalt capăt al buşteanului.

– Mai sunt şi alte vrăjitoare, spuse. Multe – sus, în munţi. Poate ne ajută ele.

Celelalte o priviră surprinse şi jignite.

– Chiar aşa de departe nu cred că trebuie să mergem, suspină Granny. Să cerem ajutor!

– Foarte prost obicei, încuviinţă Nanny Ogg.

– Dar aţi cerut deja, de la un demon, zise Magrat.

– Nici vorbă, spuse Granny.

– Aşa-i. Nici vorbă.

– I-am poruncit să ne fie de folos.

– Întocmai.

Granny Weatherwax îşi întinse picioarele şi-şi privi cizmele. Erau numai bune, zdravene, cu ţinte mari şi întărite cu blacheuri în formă de semilună. Nu-ţi venea să spui că erau făcute de un cizmar – mai degrabă, de cineva care aşezase talpa pe jos şi de-acolo le *clădise*.

– De pildă, este una care stă pe drumul spre Skund, zise. Sora Cutare, cum îi zice, fiu-său s-a făcut marinar – ştii tu, Gytha, aia care pufneşte şi pune *antimasacre* pe spătarele scaunelor, de îndată ce te aşezi...

– Grodley, zise Nanny Ogg. Ridică degetul mic când bea ceaiul şi vorbeşte numai pe nas.

– Hmda. Mpăi, eu una nu am cohndescihns să conversez cu Domnia Sa de când cu povestea aceea cu spânzurătorile, ţii minte. Hmda. Cred că i-ar plăcea eehnorm să apară aici, să-şi bage nasul peste tot şi să pufhnească întruna, spunându-ne ce să facem. Mda. Să ne ajute. Dacă ne-am tot ajuta una pe alta, am avea parte numai de necazuri.

– Da, iar acolo înspre Skund copacii vorbesc şi pleacă noaptea la plimbare, zise Nanny. Fără să ceară măcar voie. Foarte proastă organizarea.

– Nu ca aici, nu? zise Magrat.

– Mă duc acasă, spuse Granny, ridicându-se hotărâtă.

Sunt mii de motive, toate întemeiate, pentru care magia nu stăpâneşte lumea. Sunt vrăjitorii şi vrăjitoarele, se gândi Magrat, urmându-le supusă pe celelalte două. Pesemne că era o cale foarte bună, găsită de Natură, ca să se apere. Făcuse ea

în aşa fel încât orice persoană cât de cât înzestrată era la fel de pregătită să conlucreze cu altele precum o ursoaică chinuită de dureri de măsele. Prin urmare, puterea cea primejdioasă se consuma, în deplină siguranţă, în tot felul de dispute şi hărţuieli mărunte. Erau şi diferenţe, fireşte. Vrăjitorii se ucideau între ei pe coridoare friguroase, vrăjitoarele o făceau în mijlocul străzii. Şi erau cu toţii nişte egoişti. Chiar atunci când dădeau câte o mână de ajutor, de fapt, în taină, tot la ei se gândeau. Zău aşa, erau ca nişte copii.

„Numai eu nu sunt aşa", îşi spuse, mulţumită, apoi i se adresă lui Nanny:

– Tare supărată mai e, nu?

– Mda, zise Nanny. Vezi tu, asta-i problema. Cu cât te obişnuieşti cu magia, parcă nu-ţi mai vine s-o foloseşti. Te stânjeneşte. Ia spune: nu-i aşa că, atunci când erai la începuturi, ai învăţat câteva vrăji de la Goodie Whemper, odihneascăsenpace, şi le foloseai tot timpul?

– Păi, da. Aşa fac toate.

– Se ştie, încuviinţă Nanny. Dar, pe măsură ce te adânceşti în studiul Meşteşugului, înveţi că magia cea mai grea este cea pe care n-o foloseşti niciodată.

– N-o fi ceva Zen, nu? zise Magrat, cântărind afirmaţia pe toate feţele.

– Habar n-am. N-am văzut aşa ceva niciodată.

– Acolo, în temniţă, Granny a pomenit de stânci, cum că ar fi încercat cu ele. Mi se pare o treabă foarte grea.

– Da, pe Goodie n-o prea ispiteau stâncile, spuse Nanny. Nu-i chiar aşa de greu. Le trezeşti amintirile. Ştii tu, despre zilele de demult, când se topeau de fierbinţi ce erau.

Şovăi şi duse mâna iute la buzunar, pipăi bucata de piatră şi se linişti.

– M-am temut o clipă că o uitasem, spuse, scoţând-o la lumină. Haide, acum poţi să ieşi.

Regele Verence clipi. Nu era obişnuit cu lumina zilei. În bătaia soarelui, de-abia se vedea, ca o sclipire slabă, în aer, printre copaci.

– Esme, o strigă Nanny. E aici cineva care vrea să-ți vorbească.

Granny se întoarse încet şi se uită la strigoi, mijindu-şi ochii.

– Te-am văzut şi în temniță, nu-i aşa? spuse. Cine eşti dumneata?

– Verence, Regele din Lancre, zise spectrul şi-i făcu o plecăciune. Am oare onoarea să vorbesc cu Granny Weatherwax, decană a vrăjitoarelor?

S-a arătat deja că, deşi se trăgea dintr-un lung şir de regi, nu însemna că Verence ar fi fost, în fond, prost; în plus, un răstimp de un an fără plăceri ale cărnii făcuse minuni. Granny Weatherwax se considera cu totul insensibilă la flatare, numai că regele îşi turnase în glas o putină întreagă de miere. Iar plecăciunea mersese drept la țintă.

Colțul gurii lui Granny zvâcni uşor. Făcu şi ea o plecăciune, cam țeapănă, pentru că nu ştia precis ce însemna „decană".

– Eu sunt, catadicsi să recunoască, apoi adăugă cu generozitate: Poți să te ridici.

Dar Regele Verence rămase îngenuncheat, la vreo două palme deasupra pământului.

– Cerşesc o favoare, spuse el, insistent.

– Ia ascultă, cum ai ieşit din castel? întrebă Granny.

– M-a ajutat mult stimata Nanny Ogg, zise regele. M-am gândit aşa: dacă sunt legat de pietrele castelului, pot să ajung şi eu unde ajung ele. Mi-e teamă că m-am folosit de o mică şmecherie pentru asta. Pe moment, îi bântui şorțul.

– Şi nu eşti primul, spuse Granny, fără să gândească.

– Esme!

– Te implor, Granny Weatherwax, readu-mi fiul pe tron.

– Să-l readuc?

– Ştii ce vreau să spun. Îi merge bine?

– Da, încuviință Granny. Ultima dată când l-am văzut, mânca un măr.

– Soarta lui este să fie Rege în Lancre!

– Mă rog, soarta poate fi înşelătoare, înțelegi dumneata? rosti Granny.

– Deci nu vrei să mă ajuți?

– Asta înseamnă să-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala, spuse nefericită Granny. Dacă te amesteci în politică, totdeauna iese prost. Fiindcă, de îndată ce te prinzi în horă, trebuie să joci. Asta-i o regulă de bază a magiei. Şi cu cele de bază nu te pui.

– Deci n-ai să mă ajuți?

– Mă rog... fireşte, cândva, când flăcăul se face mai mare...

– Unde este acum? întrebă regele, cu răceală.

Vrăjitoarele încercară să nu se privească.

– Am avut noi grijă să plece în siguranță din regat, răspunse stânjenită Granny.

– Cu o familie foarte bună, adăugă iute Nanny Ogg.

– Ce fel de oameni? întrebă regele. Sper că nu de rând.

– Nicidecum, zise Granny, destul de sigură pe sine, gândindu-se la Vitoller. Nu sunt oameni de rând. Nici vorbă să fie aşa.

Şi imploră din priviri ajutorul lui Magrat.

– Erau în slujba Thaliei, îl informă aceasta, sigură pe sine şi cu atâta entuziasm, încât regele se trezi încuviințând, fără să se mai îndoiască.

– Ah, zise el. Bine atunci.

– Chiar erau? şopti Nanny Ogg. Nu păreau.

– Nu-ți mai da neştiința pe față, Gytha Ogg, pufni Granny, apoi se întoarse către fantoma regelui. Iertare, maiestate. Aşa-i place ei să se fălească. Nici măcar nu ştie pe unde domneşte Thalia.

– Oriunde ar fi, sper că oamenii ei ştiu să educe un bărbat în arta războiului, zise Verence, plimbându-şi privirea de la o vrăjitoare la alta. Îl cunosc eu pe Felmet. Peste zece ani o să prindă rădăcini aici, ca o buruiană rea. Ce soi de regat va mai cunoaşte fiul meu, când va veni? Totul se schimbă. O ştiu. Aveți de gând să îngăduiți aşa ceva, să stați să priviți cum regatul putrezeşte şi se preschimbă într-un lucru de nimic?

Spectrul dispăru. Glasul său mai răsună o clipă, slab ca o adiere.

– Nu uitați, înțelepte surate, zise, regatul şi regele sunt una.

Apoi dispăru.

Se lăsă o tăcere stânjenită, întreruptă de Magrat care-şi suflă nasul.

– Una? Ce... una? întrebă Nanny Ogg.

– Trebuie să facem ceva, spuse Magrat, sufocată de emoţie. Nu-mi pasă de reguli!

– Treaba asta mă irită la culme, zise încet Granny.

– Bine, bine, dar ce-ai de gând să faci?

– Să cântăresc lucrurile, răspunse Granny. Să mă gândesc bine la tot.

– De un an de zile te tot gândeşti, spuse Magrat.

– Ce, una? Cum adică sunt una? întrebă din nou Nanny Ogg.

– Pripeala nu duce la nimic, zise Granny. Trebuie să...

Pe drumul dinspre Lancre venea legănându-se o căruţă. Granny n-o luă în seamă.

–... Cântăreşti foarte bine totul.

– Nu ştii ce să faci, aşa-i? întrebă Magrat.

– Ei, ce prostie. Pot să...

– Vine o căruţă, Granny.

– Voi, tinerii, nu înţelegeţi că... începu Granny, ridicând nepăsătoare din umeri.

Vrăjitoarelor nu le pasă de regulile elementare de siguranţă în trafic. Puţinele vehicule care circulau pe drumurile din Lancre fie le ocoleau, fie, dacă nu era cu putinţă, le aşteptau să se dea la o parte din drum. Granny Weatherwax crescuse cu această idee; era să şi moară cu ea, dacă n-ar fi fost Magrat care, având reflexe ceva mai bune, o trase într-un şanţ.

Era un şanţ de nota zece. Colcăiau acolo făpturi cu trupul spiralat care descindeau de-a dreptul din cele care înotaseră prin supa primordială. Orice om care credea că apa de baltă e ceva plicticos putea fi invitat acolo, să petreacă o jumătate de oră foarte instructivă, cu un microscop de mare putere. Erau înăuntru şi urzici, iar acum şi Granny Weatherwax. Sufocată de furie, aceasta se zbătu printre buruieni şi răsări din şanţ precum Venus Anadyomene, doar că ceva mai în vârstă şi plină de mătasea-broaştei.

– C-c-c, zise ea, arătând cu degetul căruţa care se pierdea în depărtare.

– Era tânărul Nesheley, care locuieşte lângă Inkcap, zise Nanny Ogg, dintr-un tufiş. Cei din neamul lui sunt toţi cam sălbatici. Fireşte, maică-sa e născută Whipple.

– A dat peste noi! zise Granny.

– Puteaţi să vă daţi la o parte, le atrase atenţia Magrat.

– Poftim? strigă Granny. Suntem vrăjitoare! Alţii se dau la o parte din calea noastră! Pe Hoki, adăugă, ieşind în drum, murată toată, cu braţul încă întins în depărtare, să vezi ce-i fac! O să-i pară rău că s-a născut...

– A fost un prunc destul de zdravăn, zise tufişul. Maică-sa s-a chinuit groaznic...

– Nu mi s-a mai întâmplat niciodată aşa ceva, continuă Granny, vibrând ca o coardă de arc. Îi arăt eu ce înseamnă să treacă peste noi ca şi cum... ca şi cum am fi nişte femei de rând.

– Ne-a arătat deja că ştie, spuse Magrat. Ajută-mă, te rog, s-o scot pe Nanny din tufişul ăla.

– O să-l preschimb în...

– Nu mai ştie lumea ce-i aia respect, asta-i problema, zise Nanny, în timp ce Magrat o ajuta să-şi scoată ghimpii. Pesemne că din pricină că regele e una, eu aşa zic.

– Suntem vrăjitoare, zbieră Granny, ridicând ochii spre cer şi bătând aerul cu pumnii.

– Da, da, zise Magrat. Echilibrul interior al universului şi toate cele. Dar cred că lui Nanny nu-i e prea bine.

– Şi eu ce-am păzit tot acest răstimp? Ce-am făcut? se întrebă Granny, cu un gest grandios care l-ar fi lăsat până şi pe Vitoller cu gura căscată.

– Nu cine ştie ce, recunoscu Magrat.

– Au râs de mine! Au râs de mine! Pe drumurile mele! În propriul meu regat! strigă Granny. Asta le-a pus capac. Nu mai rabd eu zece ani! Nici o zi nu mai rabd!

Copacii dimprejur începură să se legene, iar praful de pe drum se înalţă în spirale tremurânde, încercând să se dea la o parte din calea ei. Granny Weatherwax îşi întinse braţul cât era de lung, apoi degetul arătător. Din vârful unghiei porni o mică pală de flăcări de octarină.

Căruței, aflate la jumătate de milă de ele, îi căzură toate roțile în același timp.

– Azvârle în temniță o vrăjitoare, da? strigă Granny către copaci.

Nanny se chinui să se ridice.

– Cred că trebuie s-o ținem, îi șopti lui Magrat și amândouă săriră pe Granny, silind-o să lase brațele jos.

– Le arăt eu ce știe să facă o vrăjitoare, dar-ar dracii să dea! țipa aceasta.

– Da, da, bine, bine, bine, zise Nanny. Dar poate nu acum și nu chiar în felul ăsta, ce zici?

– Stranii surate? Auzi! țipă Granny. O să-l fac să-i cadă...

– Ține-o puțin, Magrat, zise Nanny Ogg și-și suflecă mânecile. Așa se întâmplă câteodată cu astea foarte instruite, completă ea, apoi o plesni așa de tare, încât amândouă se săltară de la pământ. Palma răsună sec; așa un zgomot ar face și universul, în ultima sa clipă, hotărâtoare.

După câteva clipe de liniște febrilă, Granny Weatherwax spuse:

– Mulțumesc.

Apoi își aranjă rochia, cu gesturi demne, și adăugă:

– Dar am vorbit serios. La noapte ne întâlnim la piatră și facem ce trebuie să facem.

Își drese glasul, își potrivi acele din pălărie și o porni cam împleticit către căsuța ei.

– Și cum rămâne cu regula că nu trebuie să ne amestecăm în politică? întrebă Magrat, privind în urma ei.

– Pe Hoki, femeia aia are o falcă tare ca piatra, zise Nanny Ogg, masându-și palma ca să i se mai dezmorțească. N-am auzit ce-ai spus.

– Am întrebat cum rămâne cu neamestecul în politică, zise Magrat.

– Ah, răspunse Nanny, apucând-o de braț, apoi îi explică: Treaba e că, pe măsură ce afli mai multe, descoperi că mai există o regulă, pe care Esme a respectat-o dintotdeauna.

– Cum ar fi?

– Dacă încalci regulile, încalcă-le zdravăn, zise Nanny, rânjindu-i ştirb, cu gingiile sale mai ameninţătoare decât orice colţi.

Ducele privea pe deasupra pădurii şi zâmbea.

– Merge, zise. Oamenii cârtesc împotriva vrăjitoarelor. Cum ai izbutit, Nebunule?

– Cu glume, unchiuleţule. Şi cu bârfe. Lumea e oricum gata să creadă tot ce i se spune. Cu toţii le respectă pe vrăjitoare, problema e că nimeni nu prea le îndrăgeşte.

„Vineri după-amiază, se gândi Nebunul. Trebuie să fac rost de nişte flori. Şi să-mi iau costumul cel bun, cu clopoţeii de argint. Of, vai de mine."

– Asta mă încântă. Dacă o ţii tot aşa, Nebunule, te fac cavaler.

Asta era poanta nr. 302. I se ridicase mingea la fileu, trebuia s-o lovească.

– La bună-nsoţire, unchiuleţule, recită el conştiincios, fără să ia seama la duce care se strâmbă de durere, dac-aş fi eu Cavaler (Ca Valer), păi atunci aş avea nasul borcănat şi urechile clăpăuge. Pe cinstea mea, dacă mulţi Cavaleri sunt Nebuni, oare să fie...

– Da, da, de ajuns, se răsti Seniorul Felmet. La urma urmei, deja se simţea mult mai bine. Păsatul din seara aceea nu mai fusese atât de sărat, iar castelul părea, aşa cum era decent, pustiu. Gata cu glasurile care-i şopteau în ureche, aproape auzite...

Se aşeză pe tron. Era prima dată când i se părea de-a dreptul confortabil.

Ducesa se aşeză lângă el, cu bărbia în mâini, sfredelindu-l cu privirea pe Nebun, care se foi stingherit – pe duce ştia cum să-l ia (cel puţin aşa credea): trebuia să aştepte numai ca demenţa lui să-l poarte iarăşi către momentele de bună-dispoziţie. Ducesa însă îl înfricoşa de-a dreptul.

– Se pare că vorbele sunt extrem de puternice, zise ea.

– Chiar aşa, doamnă.

– Pesemne că ai cercetat îndelung chestiunea.

Nebunul încuviință. Puterea cuvintelor îl sprijinise să treacă de iadul Breslei. Vrăjitorii şi vrăjitoarele foloseau cuvintele ca pe nişte unelte, dar Nebunul era de părere că acestea erau, la urma urmei, nişte entități de sine stătătoare.

– Vorbele pot schimba lumea, spuse.

– Ai mai zis asta, replică ducesa, privindu-l fix. Încă nu sunt convinsă. Lumea o schimbă oamenii puternici. Ei şi faptele lor. Cuvintele sunt precum marțipanul pe prăjitură. E firesc ca tu să ai această impresie, căci eşti slab şi altceva nu ai.

– Doamna greşeşte.

Ducesa începu să bată darabana pe brațul tronului, cu degetele sale grase.

– Ai face bine să-ți argumentezi această opinie, îi spuse.

– Doamnă, ducele doreşte să taie pădurea, nu-i aşa?

– Copacii trăncănesc pe seama mea, şopti Seniorul Felmet. Când plec la drum călare, le aud şoaptele. Spun despre mine tot felul de minciuni.

Ducesa şi Nebunul se priviră.

– Numai că, mai spuse Nebunul, lumea s-a împotrivit cu îndârjire acestei idei.

– Poftim?

– Adică oamenilor nu le place.

– Şi ce contează? explodă ducesa cu glas de tunet. Noi domnim! Ăştia să facă ce spunem noi. Dacă nu, o să fie executați fără milă!

Nebunul începu să țopăie, făcând reverențe şi fluturându-şi brațele a împăcăciune.

– Dar, scumpa mea, o să rămânem fără supuşi, şopti ducele.

– Nu-i nevoie, nu-i nevoie, spuse deznădăjduit Nebunul. Nu trebuie să faceți aşa ceva! În schimb – aici se opri o clipă, alegându-şi cuvintele în minte –, o să implementați un proiect ambițios şi de mare anvergură pentru a extinde industria alimentară, pentru a spori numărul locurilor de muncă din gatere, a reda pământurile agriculturii şi a combate infracționalitatea.

– Şi cum o să facem asta? întrebă ducele, rămas cu gura căscată.

– O să tăiați pădurile.

– Dar ai spus că...

– Ia taci, Felmet, strigă ducesa, aruncându-i Nebunului altă privire lungă, scrutătoare. Ia explică-mi, reluă, în cele din urmă, cum facem să le dărâmăm casele celor care nu ne sunt pe plac?

– Plan de urbanism, răspunse Nebunul.

– Mă gândeam să le ardem din temelii.

– Plan de urbanism şi eradicarea focarelor de infecţie, adăugă prompt Nebunul.

– Şi să presărăm pământul cu sare.

– Pe cinstea mea, pare-mi-se că avem un plan de urbanism, unul de eradicare a focarelor, dar şi un program de îmbunătăţiri ecologice. Poate ar fi bine să plantaţi şi ceva copaci.

– Fără copaci! strigă Felmet.

– Ah, nici o problemă, n-au să crească. Important e să-i plantaţi.

– Dar vreau să ridic şi taxele, spuse ducesa.

– Păi, unchiuleţule...

– Şi, că veni vorba, nu-ţi sunt unchi.

– Unchiuleaţo? încercă Nebunul.

– Nu.

– Păi... da-mi-aş palme... trebuie cumva să vă finanţaţi toate aceste programe ambiţioase de dezvoltare a regatului.

– Poftim? întrebă ducele, care nu mai înţelegea nimic.

– Adică tăiatul copacilor costă bani, zise ducesa, zâmbindu-i Nebunului. Era prima dată când o văzuse privindu-l altfel decât ca pe un gândac mic şi scârbos. Partea cu gândacul nu se schimbase, nicidecum, însă acum privirea ei spunea: „Bravo, gândacule, ai învăţat o şmecherie." Interesant, continuă ea. Dar oare cuvintele pot schimba şi trecutul?

Nebunul căzu puţin pe gânduri.

– Foarte uşor, zic eu, răspunse. Pentru că trecutul constă în amintiri, iar amintirile sunt vorbe. Cine ştie cum s-a purtat un rege de acum o mie de ani? Au rămas numai amintiri şi poveşti. Şi piese de teatru, fireşte.

– Da, am văzut cândva o piesă, spuse Felmet. Tot felul de ciudați cu nişte izmene pe ei. Toți zbierau. Oamenilor le-a plăcut.

– Adică istoria se face din ceea ce li se spune oamenilor? întrebă ducesa.

Nebunul privi în jur şi găsi portretul Regelui Gruneberry cel Bun (906–967).

– Oare era cu adevărat bun? întrebă, arătându-l cu degetul. Cine mai ştie acum? Şi la ce era bun? Dar aşa i s-a zis şi aşa va rămâne în vecii vecilor.

Ducele se aplecase înainte pe tron, cu priviri înflăcărate.

– Vreau să fiu un conducător bun, spuse. Vreau ca oamenii să mă iubească şi să-şi aducă aminte de mine cu plăcere.

– Ia să presupunem, zise ducesa, că ar mai exista nişte aspecte controversate. Evenimente istorice care... sunt învăluite în mister.

– Nu sunt de vină, să ştii, spuse iute ducele. A alunecat şi-a căzut. Asta-i tot. A alunecat şi-a căzut. Eu nici nu eram acolo. El a sărit la mine. M-am apărat, asta-i tot. A alunecat şi-a căzut în propriul pumnal, în legitimă apărare. Nici nu-mi aduc aminte, mormăi, coborând glasul şi frecându-şi palma dreaptă, pe care şi-o răzuise aproape de tot.

– Taci din gură, bărbate, se răsti ducesa. Ştiu că nu eşti de vină. Adu-ți aminte că nici eu nu eram acolo şi că nu eu ți-am dat pumnalul. (Ducele se cutremură din nou.) Iar acum, Nebunule, continuă ea, pare-mi-se că-ți spuneam că există nişte fapte care trebuie consemnate aşa cum se cuvine.

– Pe cinstea mea, cum ar fi că domniile voastre nu erau atunci acolo? spuse voios Nebunul.

E adevărat că vorbele au puteri, printre care se numără şi aceea de a scăpa din gura cuiva înainte ca respectivul să le poată opri. Dacă vorbele ar fi nişte mieluşei mici şi drăguți, înseamnă că Nebunul tocmai îi văzuse țopăind cu bucurie în bătaia aruncătorului de flăcări din privirea ducesei.

– Acolo unde? întrebă ea.

– Undeva, oriunde, spuse în grabă Nebunul.

– Prostule! Cu toții suntem undeva.

– Adică, erați undeva, dar în nici un caz în capul scărilor, zise Nebunul.

– Care scări?

– Nişte scări, îngăimă Nebunul care începuse să transpire. Îmi aduc clar aminte că nu v-am văzut!

– Ei, câtă vreme aşa ții tu minte, spuse ducesa după ce-l cântărise o vreme, frecându-şi bărbia cu un zgomot aspru, ca de cremene. Realitatea e alcătuită din aceste cuvintele. Aşadar, cuvintele reprezintă realitatea. Dar cum să le facem să devină istorie?

– Piesa aia pe care-am văzut-o a fost foarte bună, spuse visător Felmet. Erau şi lupte, dar nimeni n-a murit cu adevărat. Şi nişte discursuri foarte, foarte reuşite.

Ducesa făcu din nou zgomotul acela ca de glaspapir.

– Nebunule? rosti ea.

– Doamnă?

– Ce-ar fi să scrii o piesă? Una care să facă înconjurul lumii şi să rămână în amintire cu mult după ce zvonurile se sting. Poți?

– Nu, doamnă. E nevoie de un om talentat.

– Dar poți găsi pe cineva de soiul ăsta?

– Există astfel de oameni, doamnă.

– Atunci găseşte-l, şopti ducele. Pe cel mai bun. Pe cel mai bun. Adevărul va ieşi la lumină. Găseşte-l.

Furtuna se odihnea – nu de bună voie, dar ce să faci... Îşi petrecuse două săptămâni ca dublură a unui celebru anticiclon de pe la Marea Circulară, prezentându-se la datorie în fiecare zi, pierzându-şi vremea prin frontul rece, oricând gata să mai scoată din rădăcini câte un copac sau să mai ia pe sus o fermă pe care s-o poarte în oricare oraş de smarald ar fi trebuit. Însă marea şansă meteorologică nu venise.

Se consola cu gândul că până şi marile furtuni din trecut – de pildă Uriaşul Vârtej din 1789 sau Uraganul Zelda cu uluitoarea sa ploaie cu broaşte – trecuseră, la un anumit moment al carierei lor, prin aşa ceva. Totul stătea scris în marea carte a tradiţiilor meteorologice.

Ca să nu mai vorbim că avusese şi o perioadă bună, jos, în câmpie, într-un soi de pantomimă, aducând zăpezile sezoniere şi provocând milioanelor de oameni degerături de gradul I. Trebuia, acum, să se resemneze cu ideea de a se fi întors în munţi, fără mare lucru de făcut, în afară de a sufla peste pârloage. Dacă fenomenele meteorologice ar fi oameni, furtuna aceasta ar fi cea care şi-ar petrece timpul purtând pe cap o pălărie de carton, într-un infern de hamburgeri.

Iat-o acum urmărind cele trei siluete care veneau încet pe pajişte, îndreptându-se cu hotărâre către locul golaş în care se afla monolitul – în care se afla de obicei monolitul, mai bine zis, întrucât pe moment nu era de găsit nicăieri.

Furtuna îşi recunoscu vechile prietene, persoane cu gusturi alese, şi le trimise un tunet scurt, aşa, în afara sezonului, ca o formă de salut. Acesta trecu cu totul nebăgat în seamă.

– A dispărut pietroiul, fir-ar să fie! exclamă Granny Weatherwax. Dacă nu cumva or fi mai mulţi.

Era palidă la faţă. Ca o statuie, s-ar fi putut zice – operă a unui artist grav bolnav cu nervii. Cine o privea înţelegea că avea o treabă de dus la îndeplinire. O treabă urâtă.

– Aprinde focul, Magrat, adăugă ea, din instinct.

– Mda, cred că ne-ar prinde tuturor bine o ceaşcă de ceai, zise Nanny Ogg, cu venerație în glas. Şi cu ceva în el, adăugă, scotocind printre faldurile şalului şi scoţând o sticluţă cu rachiu de mere.

– Alcoolul suceşte minţile şi murdăreşte sufletul, spuse, cu pioşenie, Magrat.

– Eu, una, nu m-ating de aşa ceva niciodată, zise Granny. Ar trebui să avem capul limpede, Gytha.

– O picătură în ceai nu-i băutură, zise Nanny. E medicament. Pe-aici bate un vânt tare rece, suratelor.

– Atunci, bine, acceptă Granny. Dar numai o picătură.

Îşi băură în linişte ceaiul. După o lungă pauză, Granny spuse:

– Ei, Magrat, tu ştii totul despre chestia asta cu soborul. Poate n-ar strica s-o facem cum trebuie. Ce urmează?

Magrat şovăi. Nici prin cap nu-i trecea să le propună să danseze dezbrăcate.

– Există un cântec, zise. Spre cinstirea lunii pline.

– Nu-i plină, îi arătă Granny. E... cum îi zice... în creştere.

– În al treilea pătrar, o ajută Nanny, cu amabilitate.

– Cred că, de fapt, e un omagiu adus lunii pline în general, se aventură Magrat. Şi-apoi trebuie să medităm, dar teamă mi-e că, pentru asta, chiar e musai să fie lună plină. Luna e foarte importantă.

– Deci asta-i vrăjitoria modernă, da? zise Granny, cântărind-o din priviri.

– O parte, Granny. Mai sunt multe altele.

– Ce să zic, câte bordeie, atâtea obiceie, oftă Granny. Dar să mor dacă am să îngădui unui bolovan strălucitor să-mi spună mie ce să fac.

– Da, la dracu' cu toate astea, zise Nanny. Hai să blestemăm pe cineva!

Era noapte, şi Nebunul se furişa cu grijă pe coridoare. Nu avea de gând să rişte. Magrat îi descrisese în detaliu comportamentul obişnuit al lui Greebo, aşa că împrumutase o pereche de mănuşi şi un soi de caschetă de metal din cămara de arme, veche de când lumea, a castelului.

Ajunse la cămară, ridică uşor zăvorul, împinse uşa, apoi se lipi de zid.

Coridorul deveni ceva mai întunecat, pe măsura ce bezna mai densă dinăuntru se revărsă şi se amestecă cu cea o idee mai rarefiată din jurul lui.

Dar dincolo de asta, nimic. Numărul de gheme furibunde de blană care să se năpustească, scuipând, pe uşă, nu trecu de zero. Nebunul se linişti, şi se strecură înăuntru.

Greebo îi sări pe creştet.

Fusese o zi lungă. În camera aceea nu existau micile ingrediente care-i făceau viaţa mai plăcută şi cu care ajunsese să se obişnuiască, ba chiar să le caute în permanenţă. Singurul lucru interesant fusese că, pe la amiază, descoperise o colonie de şoareci care trăiau acolo de generaţii, rozând în fiecare zi câte puţin dintr-o neprețuită tapiserie înfăţişând istoria regatului. Tocmai ajunseseră la Regele Murune (709–745) care avusese parte de o soartă cruntă[1], când acelaşi lucru li se întâmplă şi lor. Apoi, Greebo îşi ascuţise ghearele cu ajutorul unui bust al singurului vampir de viţă regească din Lancre, Regina Grimnir Ţepuşăreasa (1514–1553, 1553–1557, 1557–1562, 1562–1567 şi 1568–1573). Pentru toaleta de dimineaţă se servise de portretul unui monarh necunoscut, care începuse ulterior să se topească. Acum era plictisit şi, în egală măsură, nervos.

Îşi întinse ghearele către locul în care ar fi trebuit să se găsească urechile Nebunului, dar nu se alese decât cu un hârşâit metalic.

– Cine-i băiatu' cuminte? zise Nebunul. Hai, pisu, pisu mic.

Asta îl cam nedumeri pe Greebo. Singura persoană care-i mai vorbise vreodată aşa era Nanny Ogg; toţi ceilalţi i se adresau prin „Carătedeaiceajivină". Se aplecă înainte, uimit de această nouă experienţă.

Din unghiul său de observaţie, Nebunul văzu un cap răsturnat de pisică, lăsându-se din ce în ce mai jos; avea o mutră curioasă şi o privire cumplită.

– Nu vrea băiatu' să meargă acasă? zise plin de speranţă Nebunul. Uite, Domnul Uşă s-a deschis.

---

[1] Ceva cu un vătrai încins, o privată, zece kilograme de ţipari vii, o porţiune de gheaţă de trei coţi, pe un râu, un burduf cu vin, doi bulbi de lalea, o seamă de picături de otravă, o stridie şi un bărbat vânjos cu un ciocan. Regele Murune nu-şi făcuse mulţi prieteni în viaţă. (n.a.)

Greebo îşi înfipse şi mai tare ghearele. Tocmai îşi găsise un prieten.

Nebunul ridică din umeri, cu mare grijă, se întoarse şi ieşi în coridor. Străbătu Sala cea Mare, ieşi în curte, trecu pe lângă ghereta străjerilor şi plecă pe poarta principală, după ce le făcuse – cu multă, multă prudenţă – un semn din cap oamenilor de pază. După un minut sau două de gândire, unul dintre aceştia spuse:

– Tocmai a trecut unul cu o pisică pe cap.

– Ai văzut cine era?

– Nebunul, cred.

Cugetară amândoi ce cugetară, apoi al doilea străjer îşi trecu halebarda în cealaltă mână şi rosti:

– Tâmpită muncă. Dar pesemne că trebuie cineva s-o facă şi pe asta.

– Nu blestemăm pe nimeni, spuse ferm Granny. Nu duce la nimic, dacă nu află şi persoana respectivă.

– Ar trebui să-i trimitem o păpuşă străpunsă cu ace, cu chipul lui.

– Nu, Gytha.

– Păi, n-am avea decât să facem rost de câteva unghii de-ale lui, insistă cu entuziasm Nanny.

– Nu.

– Sau fire de păr, sau ceva. Nişte ace am eu.

– Nu.

– Blestemele sunt imorale şi extrem de dăunătoare pentru karma, se împotrivi Magrat.

– Ei, eu tot o să-l blestem, zise Nanny. Aşa, în şoaptă. Puteam să mor acolo în temniţă şi lui nici nu-i păsa.

– Nu-l blestemăm, zise Granny, îl înlocuim. Ce-ai făcut cu fostul rege?

– Am lăsat piatra pe masa din bucătărie, răspunse Nanny. Nu mai suport.

– Nu înţeleg de ce, zise Magrat. Părea foarte drăguţ. Pentru un strigoi.

– Mda, cu el n-am nimic. Ceilalţi sunt de vină, spuse Nanny.

– Ceilalți?

– „Te implor, maică bună, ia cu tine o piatră din castel, s-o pot bântui", cică, începu Nanny Ogg. „Tare mă mai plictisesc aici, băga-s-ar dracii, iertați-mi vorba proastă, Jupânească Ogg", cică... aşa că l-am ajutat, firește. Pesemne că ăilalți trăgeau cu urechea. Şi ce se gândesc ei? „Ohoho, minunat, hai şi noi, e vremea pentru o mică vacanță." N-am nimic cu strigoii. Mai ales dacă-s capete încoronate, adăugă ea. Dar căsuța mea nu e locul potrivit pentru ei. De pildă, în spălătorie s-a aciuat o femeie într-un car de luptă care țipă cât o ține gura. Ei, zău aşa. Doi copilaşi în cămară, bărbați fără cap peste tot, unul urlă sub chiuvetă şi mai e şi altul mic şi păros care umblă ca un bezmetic de colo-colo, de parcă s-a rătăcit. Aşa ceva nu-i normal.

– Bine că nu-i aici, zise Granny. N-avem nevoie de bărbați împrejur.

– E strigoi, nu bărbat, o corectă Magrat.

– Hai să nu intrăm în detalii, ripostă Granny cu răceală.

– Dar nu poți să-l urci pe el la loc pe tron, zise Magrat. Strigoii nu pot domni. Nici măcar nu-şi poate pune coroana pe cap, i-ar cădea pe podea.

– O să-l înlocuim cu fiu-său, zise Granny. Succesiune în toată regula.

– Dar am mai discutat asta, spuse Nanny, nerăbdătoare. Poate peste vreo cinşpe' ani, dar...

– Acum, în seara asta, zise Granny.

– Un prunc pe tron? N-o să reziste nici cinci minute.

– Nu un prunc, spuse încet Granny. Un bărbat în toată firea. O mai ții minte pe Aliss Demurrage?

Se lăsă liniştea. Apoi Nanny Ogg se lăsă moale la pământ.

– Fir-aş a dracului, şopti. Doar n-ai de gând să încerci aşa ceva.

– Ba chiar asta am de gând.

– Fir-aş a dracului, repetă, cu glasul slab, Nanny. Te-ai gândit bine la asta, da?

– Da.

– Uite ce-i, Esme, uite ce-i. Aliss cea Neagră era dintre cele mai bune. Şi tu eşti bună, nu zic nu, la... mă rog, mintologie,

la ticluieli şi altele. Dar Aliss cea Neagră, cum să zic... izbutea tot ce-şi punea în gând.

– Adică eu n-aş izbuti, asta spui?

– Nu vă supărați, începu Magrat.

– Nu, nu, sigur că nu asta spun, zise Nanny, fără s-o bage în seamă.

– Bun.

– Numai că, ştii tu... ea era o... cadână de-a vrăjitoarelor, cum a zis regele.

– Decană, o corectă Granny (care căutase cuvântul, să afle ce însemna). Nu cadână.

– Nu vă supărați, repetă Magrat, ceva mai tare. Cine era Aliss cea Neagră? Şi, adăugă iute, gata cu privirile astea cu subînțeles. Şi nu mai vorbiți între voi ca şi cum n-aş fi aici. Soborul ăsta e format din trei vrăjitoare, da?

– N-ai apucat-o, răspunse Nanny Ogg. Nici eu, de fapt. Locuia pe drumul spre Skund. O vrăjitoare foarte puternică.

– Aşa se povesteşte, cel puțin, zise Granny.

– Odată a preschimbat un dovleac într-o caleaşcă, zise Nanny.

– Praf în ochi, fu de părere Granny Weatherwax. Cu ce te ajută să ajungi la bal mirosind a plăcintă? Şi treaba aia cu pantofiorul de sticlă mie mi se pare de-a dreptul primejdioasă.

– Dar lucrul cel mai grozav dintre toate, continuă Nanny, fără să se lase întreruptă, a fost când a cufundat în somn un întreg palat, vreme de o sută de ani, până ce... Nu-mi amintesc, şovăi ea. Aici intrau tufişurile de trandafir, sau o roată de tors? Cred că o prințesă trebuia să pipăie... nu, era un prinț. Mda, asta era.

– Să pipăie un prinț? întrebă, nedumerită, Magrat.

– Nu, nu... el trebuia s-o sărute. Aliss cea Neagră era tare romantică din fire. În fiecare vrajă de-a ei era câte un strop de amor. „Fata şi Broscoiul" – asta-i plăcea ei cel mai tare.

– Şi de ce au poreclit-o Aliss cea Neagră?

– Din pricina unghiilor, explică Granny.

– Şi a dinţilor, completă Nanny. Era moartă după dulciuri. Trăia într-o căsuţă de turtă dulce. Doi copilaşi au aruncat-o în cuptor şi aşa a murit. Teribil.

– Şi asta vrei şi tu? Să cufunzi castelul în somn? întrebă Magrat.

– Asta e doar o poveste de adormit copiii, zise Granny, uitându-se urât la Nanny. Tot ce-a făcut a fost să grăbească puţin timpul, care e, aşa, ca un fel de elastic. Poţi să-l întinzi cât pofteşti.

Magrat dădu să spună că nu-i aşa, timpul e timp, fiecare secundă ţine o secundă, de-asta şi există, asta-i treaba lui... apoi îşi aminti de săptămâni care trecuseră într-o clipă şi de după-amiezi care ţinuseră o veşnicie. Unele minute se făcuseră cât orele, unele ore zburaseră în grabă, încât nici nu-şi dăduse seama că trecuseră.

– Dar asta e numai în mintea oamenilor, nu? zise ea.

– Firește, răspunse Granny. Şi ce contează?

– Totuşi, eu zic că o sută de ani e cam mult, rosti Nanny.

– Cred că cincisprezece sună cum nu se poate mai bine, zise Granny. Asta înseamnă că băiatul o să facă optsprezece. Facem vraja, îl aducem încoace ca să-şi îndeplinească menirea, şi totul o să fie minunat.

Magrat nu spuse nimic, cu toate că-i trecuse prin cap că era uşor să trăncăneşti despre destine şi meniri, numai că acestea nu erau prea maleabile când erau la mijloc oameni adevăraţi. Nanny Ogg, pe de altă parte, se aşeză mai bine şi-şi turnă în ceai încă o porţie generoasă de rachiu de mere.

– Ar putea ieşi bine, zise. Cinşpe' anişori de linişte şi pace. Dacă ţin eu bine minte vraja, după ce-o spui trebuie să zbori în jurul castelului înainte să cânte cocoşul.

– Nu asta voiam eu, zise Granny. N-ar fi corect. În tot timpul ăsta, Felmet ar rămâne rege, iar lumea tot ar avea de suferit. Eu mă gândeam să mut tot regatul.

Şi le zâmbi larg.

– Întregul Lancre? zise Nanny.

– Da.

– Cincisprezece ani în viitor?

– Da.

Nanny îi privi mătura. Era solidă, rezistentă din fabricație, cu toate că uneori se pornea mai greu. Dar existau şi limite.

– N-ai să poți, spuse. Nu poți înconjura regatul cu aia. Tre' să ajungi până la Piscul Cuțitului şi pe urmă dincolo, la Hăul lui Drumlin. N-ai cum să duci atâta magie, pur şi simplu.

– M-am gândit la asta, zise Granny şi le zâmbi iarăşi; era înfricoşătoare.

Apoi le explică planul. Îți lua mințile.

Un minut mai târziu, locul rămase pustiu, căci vrăjitoarele plecaseră în grabă la treburile lor. O vreme se lăsă liniştea. Nu se auzeau decât țipetele liliecilor şi foşnetul slab al vântului prin iarbă.

Apoi se auzi o bolboroseală, venind dinspre o mlaştină din apropiere. Încet, foarte încet, încununat cu un mănunchi de plante moarte şi putrezite, monolitul ieşi la suprafață şi privi în jur, bănuitor şi precaut.

Greebo se distra la nebunie. La început, crezuse că noul lui prieten îl ducea acasă la Magrat. Dar, aparent fără motiv, părăsise cărarea şi se plimba prin pădure, pe întuneric. Şi încă într-o zonă dintre cele mai interesante, după părerea lui Greebo. Era un teren accidentat, plin de gropi ascunse şi de bălți. Chiar şi în zilele senine, era ceață peste tot. Greebo venea des pe acolo, tot nădăjduind să găsească un lup care să-şi fi luat o zi de odihnă.

– Şi eu care credeam că pisicile îşi găsesc drumul spre casă, bombăni Nebunul.

Cu glas scăzut, începu să-şi blesteme zilele. Ar fi fost floare la ureche să ducă făptura nemernică îndărăt la căsuța lui Nanny Ogg, care se afla la câteva străduțe de castel, aproape în umbra sa. Dar apoi îi venise ideea să-i dea motanul lui Magrat – poate că asta avea s-o impresioneze. Vrăjitoarele erau foarte atașate de pisici. Unde mai pui că, în felul acesta se va simți obligată să-l invite înăuntru la o ceaşcă de ceai sau altceva...

Călcă într-o baltă – şi nici măcar nu era prima. Ceva i se zbătea sub picior. Nebunul gemu şi făcu un pas înapoi, dând peste o ciupercă tumefiată.

– Uite ce-i, motane, zise. Ar fi cazul să te dai jos, bine? După care tu găseşti drumul spre casă şi eu mă ţin după tine. Pisicile văd pe întuneric şi se pricep să se orienteze, mai spuse, cu nădejde în glas.

Ridică braţul. Greebo îşi înfipse ghearele, ca să-i dea un soi de avertisment prietenesc, dar descoperi spre mirarea sa că asta nu funcţiona şi pe cămăşile de zale.

– Bravo, bravo, pisoiaş, spuse Nebunul şi-l lăsă jos. Haide, găseşte drumul spre casă. Orice casă e bună.

Rânjetul lui Greebo se şterse încetişor, până ce nu mai rămase decât pisica – proces la fel de tulburător ca şi reversul său.

Se întinse şi căscă, pentru a-şi masca jena. Cineva tocmai îl făcuse „pisoiaş", drept în mijlocul unuia dintre locurile lui favorite de vânătoare – faima sa de prădător putea avea de suferit. Aşa că dispăru printre ierburi.

Nebunul îşi miji ochii, încercând să vadă prin beznă. Îşi dăduse seama că, deşi îi plăceau pădurile, le prefera, cum s-ar spune, de la distanţă; era bine de ştiut că se aflau acolo, însă pădurile din mintea lui nu erau chiar acelaşi lucru cu cele adevărate în care, de pildă, te puteai rătăci. Aveau mai mulţi stejari mândri şi mult mai puţini scaieţi. De asemenea, în genere erau admirate la vreme de zi, iar copacii nu posedau chipuri răuvoitoare şi ramuri lungi şi ascuţite. Copacii imaginaţiei sale erau falnicii uriaşi ai pădurii. Cei care-l împrejmuiau păreau mai degrabă nişte gnomi vegetali, puncte de sprijin pentru ciuperci şi muşchi.

Nebunul auzise de undeva că puteai găsi direcţia în care se afla Centrul, identificând latura copacului pe care creşteau cei mai mulţi muşchi. Cercetă în grabă trunchiurile din apropiere şi descoperi că, în ciuda legilor de bază ale geografiei, Centrul se afla în toate direcţiile. Iar Greebo dispăruse.

Nebunul oftă, îşi scoase echipamentul de protecţie şi o porni clincănind agale, prin noapte, căutând o înălţime. Părea

o idee bună. Pământul pe care călca se cutremura sub picioarele sale – ceea ce, era convins, n-ar fi trebuit să se întâmple.

Magrat se rotea pe mătură, la câteva sute de picioare deasupra hotarelor Rotaționale ale regatului, privind în jos la marea de ceață, prin care, din loc în loc, se ivea vârful unui copac, precum o stâncă acoperită cu mușchi, la vremea fluxului. Pe deasupra ei plutea luna umflată, pesemne tot în ultimul pătrar. După părerea ei, ar fi fost mai potrivit să fie în primul pătrar. Se înfioră, întrebându-se pe unde o fi Granny Weatherwax.

Mătura bătrânei vrăjitoare era celebră prin împrejurimile cereşti. Şi, de asemenea, temută de toți. Granny se apucase târziu de zbor, dar se ataşase de idee precum o muscă de un cap de peşte stricat. Exista, totuşi, o problemă: pentru ea, zborul însemna o deplasarea în linie dreaptă de la punctul A la punctul B. Ideea că şi alți călători îşi aveau drepturile lor nu intra în calcul. Din acest simplu motiv, traseele păsărilor migratoare de pe un întreg continent se modificaseră. Speciile de înaripate care viețuiau acolo evoluaseră accelerat, dând naştere unei generații de păsări care zburau cu burta în sus, ca să aibă vizibilitate mai bună.

Credința implicită a lui Granny cum că nimeni nu avea dreptul să-i stea în cale le includea şi pe celelalte vrăjitoare, copacii cei mai înalți şi, din când în când, munții.

Şi încă un lucru: Granny izbutise să-şi impună voința în fața piticilor care locuiau sub pământ, temându-se pentru viețile lor, astfel că aceştia făcuseră câteva adaptări modelului de mătură, pentru a-i spori viteza. Multe păsări nevinovate îşi depuseseră ouăle în văzduh, văzând-o pe neaşteptate pe Granny venind vijelios către ele şi uitându-se urât, pe deasupra măturii.

„Vai de mine, se gândi Magrat. Sper că n-a căzut pe capul cuiva."

Adierile miezului de noapte o roteau uşor prin aer, precum o giruetă fără băț. Se înfioră iarăşi şi se uită, cu ochii mijiți, către munții luminați de lună, uriaşii munți Vârfu Berbecului ale căror văioage înghețate şi hăuri de smarald nu cunoşteau,

pe această lume, nici regi, nici cartografi. Lancre era deschis către lume numai pe latura dinspre Margine. Restul frontierelor sale erau zimțate precum un bot de lup, şi cu mult mai greu de trecut. De sus, Magrat putea vedea întreg regatul...

Pe deasupra ei se auzi un zgomot, ca şi cum văzduhul se sfâşia. O pală de vânt o luă pe sus şi o învârti. Răsună un strigăt, distorsionat de undele Doppler:

– Ce faci, fato, visezi?

Magrat strânse coada de mătură între genunchi şi se înălță. Îi trebuiră câteva minute s-o prindă din urmă pe Granny, care şedea aproape culcată pe mătura ei, ca să reducă frecarea cu aerul. Trecea ca o vijelie, mult deasupra vârfurilor întunecate ale copacilor. Când Magrat se apropie, Granny se întoarse, ținându-şi pălăria cu mâna.

– Era şi timpul, îi spuse, cu asprime. Nu cred să mai am decât vreo câteva minute, socotindu-l şi pe ăsta. Haide, haide, mişcă-te.

Şi întinse brațul. Magrat făcu la fel. Clătinându-se din pricina măturilor care se loveau una de alta şi tremurau, îşi împreunară vârfurile degetelor.

Brațul lui Magrat se umplu de ace, în momentul în care puterea începu să curgă[1]. Mătura lui Granny îşi luă un nou avânt.

– Lasă-mi şi mie un pic, strigă Magrat. Trebuie să ajung jos!

– Nu cred să-ți fie greu, îi răspunse Granny, acoperind mugetul vântului.

– În siguranță, voiam să spun!

– Eşti vrăjitoare, nu? Că veni vorba, ai adus cacaua? E un ger aicea sus...

Magrat făcu un semn disperat cu capul şi, cu mâna liberă, îi pasă o desagă.

– Bine, zise Granny. Bravo ție. Ne vedem la pod.

Şi-şi desfăcu degetele.

---

[1] E posibil ca aceasta să fi fost prima încercare de re-alimentare în aer din istorie. (n.a.)

Magrat rămase în urmă, purtată de vârtejurile de vânt, agățându-se deznădăjduită de o mătură care, se temea ea, nu mai avea putere nici cât un vreasc. Oricum, nu mai era în stare să poarte o femeie adultă, opunându-se chemării insistente a gravitației.

Prăbuşindu-se către pădure, Magrat se gândi că, la urma urmei, faptul că Granny Weatherwax persista cu hotărâre să nu acorde nici o atenție problemelor altora putea fi măgulitor. Asta însemna că, în opinia sa de cunoscătoare, ceilalți erau, fără discuție, în stare să şi le rezolve singuri.

Pesemne că venise momentul să facă o vrajă de Transformare.

Magrat se concentră.

Ei, părea să fi ieşit ceva.

De fapt, nu se produsese nici o schimbare care să poată fi observată de ochii oamenilor de rând. Însă Magrat izbutise să-şi ajusteze cumva procesele mentale. Astfel, dintr-o femeie zăpăcită şi uşor speriată care cădea inexorabil către solul neprimitor, devenise o femeie cu mintea limpede, optimistă, pozitivă, care îşi făcuse ordine în viață, era pe deplin stăpână pe ea şi, una peste alta, îşi accepta trecutul – cu toate că, din nefericire, viitorul nu i se schimbase deloc. Dar se simțea cu mult mai bine. Aşa că strânse din călcâie, silindu-şi mătura să scuipe şi ultimele scântei de putere. Ajunsese la câteva picioare deasupra copacilor. Când mătura se pleoşti iarăşi şi începu să se prăvălească printre frunzele întunecate, Magrat îşi adună puterile, se rugă tuturor zeilor pădurii, care ar fi putut s-o asculte în acel moment, să cadă pe moale, şi îşi dădu drumul.

Pe Disc sunt trei mii de zei importanți, deja identificați, iar teologii descoperă câte unul nou în fiecare săptămână. Lăsându-i la o parte pe zeii minori ai stâncilor, copacilor şi apelor, numai doi bântuie prin munții Vârfu Berbecului – Hoki, jumătate om, jumătate țap, mare amator de glume proaste, care fusese alungat din Dunmanifestiv, sălaşul zeiesc, pentru că-l păcălise pe Io cel Orb, căpetenia tuturor zeilor, cu străvechiul truc al vâscului exploziv, dar şi Herne Vânatul, divinitatea înfricoşată şi timidă a

micuțelor făpturi blănoase ale căror destin este să-şi sfârşească viețile într-un fulgerător crănțănit de colți.

Amândoi ar fi putut fi răspunzători pentru micul miracol care se produse atunci – căci, într-o pădure plină de stânci înghețate, buturugi ascuțite şi tufişuri de spini, Magrat căzu pe moale.

Granny, între timp, gonea către munți, în cea de-a doua etapă a călătoriei. Bău cacaua, din păcate doar călâie, după care, arătându-şi respectul cuvenit pentru mediul înconjurător, aruncă sticla într-un tău pe deasupra căruia tocmai trecea.

Descoperi că, pentru Magrat, conceptul de mâncare consistentă însemna două sandviciuri cu ou şi creson, cu coaja frumos tăiată şi cu două frunzulițe de pătrunjel aşezate cu mare grijă şi considerație deasupra, pe care, de-abia apucă să le vadă, că le şi luă vântul. O vreme, Granny contemplă îngândurată sandviciurile. Apoi, nu avu de ales şi le mâncă.

Se apropia un hău, încă plin de zăpadă. Precum o scânteie în beznă sau un strop de lumină, Granny pătrunse în labirintul din munți.

În pădure, Magrat se ridică în capul oaselor şi, cu mintea plină de gânduri, îşi scoase o crenguță din păr. La câțiva paşi mai departe, mătura se prăbuşi printre copaci, împrăştiind frunzele. Un geamăt de durere, însoțit de un clincănit fără vlagă o făcură să se uite în jur. Zări o siluetă care mergea în patru labe, căutând ceva.

– Am căzut pe dumneavoastră? întrebă Magrat.

– Cam aşa s-ar zice, răspunse Nebunul.

Se apropiară unul de altul, de-a buşilea.

– Tu?

– Tu?

– Ce faci aici?

– Păi, iaca mă plimbam, zise Nebunul. Multă lume o face, să ştii. Adică, ştiu sigur că s-a mai întâmplat. Nu-i ceva original. Pesemne că nu dovedeşte foarte multă imaginație dar, ce să zic, mie mi-a plăcut dintotdeauna.

– Te-am lovit rău?

– Cred că vreo doi clopoței n-o să-și mai revină în veci.

Nebunul scormoni prin frunziș și își găsi, în cele din urmă, odioasa pălărie, care făcu „clonc".

– Pe cinstea mea, e strivită, zise, dar și-o puse oricum pe cap, ceea ce păru să-i facă mult bine. Ploaie, da, grindină, da, pești și broscuțe, ce să zic, merge. Dar femei... niciodată până acum. Oare o să se mai întâmple?

– Da' ce cap tare ai, constată Magrat, ridicându-se.

– Modestia mă împiedică să răspund, spuse Nebunul, apoi își aduse aminte de convențiile genului și adăugă: Pe cinstea mea.

Se priviră iarăși. Mințile amândurora lucrau frenetic.

Magrat se gândea: „Nanny mi-a zis să mă uit bine la el. Ei, mă uit. Arată așa cum îl știam. Un bărbat firav, trist, cu un costum ridicol de bufon, practic cocoșat." Apoi, exact ca atunci când privirea se adaptează, și un nor de formă ciudată se transformă în corabie sau în balenă, ea își dădu seama că Nebunul nu era mic. Era de înălțime mijlocie, dar umbla gheboșat, crăcănat și legănat, cu umerii lăsați, și asta doar pentru că așa voia.

„Mă întreb ce-o mai fi observat Gytha Ogg?" se gândi, intrigată.

Nebunul își frecă brațul și-i rânji strâmb.

– Nu cumva știi unde suntem? întrebă.

– Vrăjitoarele nu se pierd niciodată, răspunse Magrat, sigură pe sine. Se întâmplă să mai fie afectate de o rătăcire temporară. Cred că Lancre e încolo. Pe mine mă ierți, trebuie să găsesc un deal.

– Ca să vezi unde suntem?

– În ce moment din timp, mai degrabă. În noaptea asta, magia e peste tot.

– Zău? Atunci vin și eu cu tine, adăugă, galant, Nebunul, după ce trase cu ochiul spre copacii întunecați care-l

despărțeau de castel şi de culoarul său de lespezi. Nu vreau să pățeşti ceva.

Granny şedea întinsă pe coada măturii în timp ce zbura pe deasupra hăurilor neumblate ale munților, aplecându-se dintr-o parte într-alta, în speranța de a-şi conduce mai bine mătura care, lucru ciudat, părea să răspundă din ce în ce mai greu la comenzi. Curentul de aer produs de trecerea ei stârnea şi viscolea zăpada, care lua forme dintre cele mai ciudate. Talazuri uriaşe de zăpadă înghețată, care spânzuraseră toată iarna deasupra văilor glaciare, tremurau şi îşi începeau prăbuşirea lungă şi tăcută. În zborul său, auzea, din când în când, mugetul avalanşelor. Se uită îndărăt către acel peisaj plin de primejdii de moarte şi de o frumusețe sălbatică, şi îşi dădu seama că munții o priveau, cam cu acelaşi interes cu care un om care moțăie ar privi un țânțar. Se întrebă dacă regatul înțelegea ce se pregătea ea să facă. Se întrebă dacă avea s-o ajute să cadă pe moale, apoi se dojeni singură pentru asemenea slăbiciune. Nu, nu aşa stătea treaba. Regatul nu se tocmea, nu făcea compromisuri. Mâna pe care câinele o muşcă cel mai zdravăn este întotdeauna cea a veterinarului.

Apoi ieşi dintre creste, după ce trecuse atât de jos peste ultima dintre ele, încât îi intrase zăpadă într-o cizmă, şi o porni mai departe, în picaj.

Ceața, care nu se îndepărta de munții aceia niciodată, se întorsese parcă şi mai hotărâtă decât înainte. Văzând oceanul argintiu şi dens din fața ei, Granny gemu.

Undeva, printre fuioarele de ceață, se afla Nanny Ogg, care trăgea din când în când dintr-o sticluță plată, ca să se apere de frig.

Şi aşa se făcu că Granny, care avea tot părul şi pălăria umede şi tălpile cizmelor înghețate, auzi un glas înfundat, în depărtare, care povestea cu multă ardoare, către cerul nevăzut, că ariciul avea mai puține motive de îngrijorare decât orice alt mamifer, sau aproape. Precum un uliu care-a zărit prin iarbă o făptură micuță şi cu blana moale, precum un virus de gripă,

rătăcitor printre stele, care tocmai a văzut plutind prin apropiere o planetă frumoasă şi albastră, Granny schimbă direcţia şi plonjă în jos, străpungând negurile sufocante.

– Vino-ncoace! strigă, cuprinsă de beţia vitezei, iar un lup ce trecea pe acolo, auzind zgomotul care venea de la cinci sute de picioare deasupra, îşi lăsă baltă planurile de vânătoare şi o luă la goană. În clipa asta să vii, Gytha Ogg!

Nanny Ogg îi prinse braţul, fără nici o tragere de inimă, şi cele două mături urcară iarăşi sus, înspre cerul senin şi plin de stele.

Ca întotdeauna, Discul lăsa impresia că fusese făurit de Creatorul său special pentru a fi privit de sus. Fâşii de nori albi şi argintii se întindeau până la Margine, în vârtejuri de mii de mile în diametru, provocate de rotirea lumii. În urma măturilor care se înălţau în viteză, cupola mohorâtă de ceaţă se preschimba într-o tornadă de aburi albi, astfel încât zeii care priveau totul – şi erau, fără îndoială, la posturi – puteau urmări ameţitorul zbor care străpungea cerul ca un sfredel.

Foarte departe în văzduh, cele două vrăjitoare se ciondăneau iarăşi.

– Ce idee stupidă, se jelui Nanny. Nu-mi plac înălţimile.

– Ai adus şi tu ceva de băut?

– Sigur, că doar aşa mi-ai zis.

– Ei, păi dă încoace...

– Păi am băut tot, ce să fac, spuse Nanny. La vârsta mea, să stau atâta sus acolo. Jason al meu ar cădea pe spate dac-ar afla.

– Bine, atunci dă încoace puterea, zise Granny, scrâşnind din dinţi. Nu mai am aproape deloc. Mă şi mir că...

Dar nu mai apucă să ducă propoziţia până la capăt, ci o sfârşi cu un urlet, când, fără veste, mătura se răsuci printre nori şi o luă la vale, către pământ.

Nebunul şi Magrat şedeau pe un bolovan, în vârful unei ridicături de pământ de unde se vedea bine întreaga pădure. Luminile din Lancre nu erau, de fapt, prea departe, dar nici

unul dintre ei nu pomenise nimic despre plecare. Atmosfera era încărcată de scânteile gândurilor nerostite şi ale fanteziilor scăpate de sub control.

– Demult faci pe Nebunul? întrebă, politicoasă, Magrat, şi roşi pe întuneric, căci, în atmosfera respectivă, i se părea o întrebare dintre cele mai indiscrete.

– De când mă ştiu, răspunse cu amărăciune Nebunul. Dinţii de lapte mi i-am tocit rozând la o funie cu clopoţei.

– Adică se moşteneşte din tată-n fiu? continuă Magrat.

– Pe tata nu-l prea cunosc. A plecat s-o facă pe Nebunul pentru Lorzii din Quirm, încă de când eram eu copil, răspunse Nebunul. S-a certat cu bunică-miu. Se mai întoarce s-o vadă pe mama, dar foarte rar.

– Ce groaznic!

Se auzi un clincănit întristat: Nebunul ridicase din umeri. Şi-l amintea vag pe tată-său, un bărbat scund, prietenos, cu ochii ca două stridii. Pesemne că o faptă atât de curajoasă precum aceea de-a-l înfrunta pe bătrân nu-i stătea deloc în fire. Zgomotul celor două şiruri de clopoţei, scuturate cu mânie prin aer, încă-i mai bântuia visele, care erau, şi-aşa, pline de amintiri neplăcute.

– Totuşi, zise Magrat, cu glasul mai ascuţit decât de obicei şi ceva mai tremurat din pricina nesiguranţei, cred că-i o viaţă fericită. Să faci oamenii să râdă...

Neprimind răspuns, se întoarse să-l privească. Chipul lui era de piatră. Cu glas scăzut, vorbind ca pentru sine, Nebunul începu să povestească.

Şi-i vorbi despre Breasla Nebunilor şi Saltimbancilor din Ankh-Morpork.

La prima vedere, lumea o confunda cu sediul Breslei Asasinilor, care, de fapt, era o adunătură de clădiri destul de arătoase şi mari, aflate alături (Asasinii erau plini de bani); din când în când, micii Nebuni care trudeau la corvezile lor, în camerele care nu se încălzeau niciodată, nici măcar în toiul verii, îi auzeau pe tinerii Asasini cum se jucau, dincolo de zid, şi-i invidiau, cu toate că, firește, numărul glasurilor

sparte, de adolescenți, se împuținа drastic către sfârșitul trimestrului (Asasinii dădeau examene riguroase).

De fapt, prin pereții mohorâți și fără ferestre izbuteau să pătrundă tot felul de zgomote. Descosându-i în amănunt pe servitori, tinerii Nebuni își făureau o imagine a orașului de dincolo. Erau acolo taverne și parcuri, o lume întreagă, agitată, la care studenții și ucenicii de la feluritele Bresle sau Colegii luau parte din plin, alergând de colo-colo, urlând, trăgându-i pe toți pe sfoară și vărsându-și, din când în când, stomacele. Oamenii râdeau, fără să le pese de cele Cinci Cadențe și Douăsprezece Tonuri. Și – cu toate că acesta era un subiect pe care tinerii învățăcei îl discutau numai noaptea, în dormitoare – exista, se pare, umor neoficial, poante rostite liber, fără vreo referire la *Marea Enciclopedie a Glumelor,* sau la hotărârile Divanului, sau la altceva...

Acolo afară, dincolo de zidurile pătate de vreme, lumea spunea bancuri fără să-i pese de Seniorii Nesupunerii...

Așa un gând te putea trezi din beție. Bine, nu la propriu, pentru că alcoolul nu era îngăduit înăuntru, dar, dacă ar fi fost, ar fi putut s-o facă.

Breasla era locul cel mai sobru din lume.

Cu amărăciune, Nebunul povesti despre uriașul Frate Păcălici, cel mereu roșu la față, despre serile petrecute învățând Poante Caraghioase, despre lungile dimineți din friguroasa sală de sport în care repeta cele Optsprezece Tumbe și traiectoriile permise pentru farfuriile cu budincă. Și jongleriile. Jongleriile! Fratele Saltimbanc, un om cu un suflet precum sfoara fiartă și răcită, le preda jonglerii. Și ceea ce-l înfuria, făcându-l să-și piardă darul vorbirii, nu era faptul că Nebunul nostru scăpa lucrurile din mână. Asta se și aștepta de la el, să le scape, mai ales dacă era vorba de lucruri cu potențial comic, precum farfuriile cu budincă, torțele aprinse sau satârele bine ascuțite. Numai că el le scăpa, pentru că, într-adevăr, nu se pricepea, și tocmai de-asta Fratele Saltimbanc se năpustea asupra lui, mânios la culme și clincănind din răsputeri.

– Și nu ți-ai dorit niciodată să devii altceva? întrebă Magrat.

– Păi ce-aş fi putut deveni? ripostă Nebunul. N-am observat să am de ales.

În ultimul lor an, Nebunii învăţăcei primeau îngăduinţa să iasă, dar numai dacă se supuneau unui număr impresionant de restricţii. Aşa, ţopăind nefericit pe străzi, văzuse pentru prima oară vrăjitorii, care se plimbau peste tot, solemni şi împopoţonaţi din cap până-n picioare. Îi văzuse şi pe asasinii care supravieţuiseră, tineri snobi şi trufaşi, în haine de mătase neagră, reci şi necruţători precum pumnalele pe care le purtau la cingătoare. Văzuse şi preoţi, a căror splendidă înfăţişare era, într-o foarte mică măsură, compromisă de şorţurile lungi de cauciuc pe care le purtau pentru principalele ceremonii sacrificiale. Îşi dăduse seama că fiecare profesie îşi avea uniforma sa şi, de asemenea, că aceea pe care o purta fusese creată cu un singur scop: să-l facă pe posesorul său să arate ca un idiot desăvârşit. Chiar şi aşa, nu renunţase. De-o viaţă întreagă, tot persevera.

Nu renunţase tocmai pentru că nu avea deloc talent şi pentru că bunicul l-ar fi jupuit de viu dacă se dădea bătut. Repetase glumele autorizate până ce le învăţase ca pe apă, şi se trezise odată cu zorii, pentru a exersa jongleriile până ce începeau să-i scârţâie încheieturile. Îşi perfecţionase vocabularul comic, astfel încât numai Seniorii de rangul cel mai înalt îl mai puteau înţelege. Ţopăise şi se prostise cu o încrâncenare mută şi mohorâtă, şi astfel absolvise primul din an, primind Tărtăcuţa de Onoare. Ajuns acasă, o aruncase în privată.

Magrat rămase pe gânduri.

– Şi tu, cum ai ajuns vrăjitoare? întrebă Nebunul.

– Poftim?

– Adică ai fost la vreo şcoală sau ceva de soiul ăsta?

– A, nu. Într-o zi, Goodie Whemper a coborât în sat, a aliniat toate fetele şi m-a ales pe mine. Vezi tu, nu omul alege, Meşteşugul îl cheamă la sine.

– Da, dar când ajungi, cu adevărat, vrăjitoare?

– Păi, când celelalte încep să te trateze ca atare, cred, oftă Magrat. Dacă ai noroc. Credeam că o s-o facă, după vraja aceea din temniță. La urma urmei, a ieşit destul de bine.

– Pe cinstea mea, un adevărat ritual de trecere, spuse Nebunul, neputându-se abține. Magrat îi aruncă o privire cruntă, făcându-l să se înece. Celelalte vrăjitoare fiind cele două doamne mai în vârstă, presupun, mai spuse, regăsindu-şi amărăciunea obişnuită.

– Da.

– Personalități foarte puternice, nu?

– Foarte, răspunse cu sinceritate Magrat.

– Mă întreb dacă l-au cunoscut pe bunicul, zise Nebunul.

– De fapt, sunt de ispravă, spuse Magrat, cu ochii în jos. Numai că, mă rog, o vrăjitoare nu se gândeşte la cei din jur. Adică de gândit se gândeşte, dar nu-i pasă de sentimentele lor, înțelegi, decât dacă se gândeşte cu adevărat.

– Dar tu nu eşti aşa, spuse Nebunul.

– Uite ce-i, mi-aş dori să nu mai fii în slujba ducelui, rosti deznădăjduită Magrat. Ştii ce fel de om e. Chinuie oamenii, le arde casele şi aşa mai departe.

– Dar eu sunt Nebunul lui, şi un Nebun trebuie să-i fie credincios stăpânului până la moarte. Teamă mi-e că aşa-i tradiția, şi tradițiile sunt foarte importante.

– Dar nici măcar nu-ți place!

– Nu-mi place deloc. Dar ce-are a face asta? Dacă e să fiu Nebun, măcar s-o fac cum se cuvine.

– Asta-i o mare prostie, spuse Magrat.

– Aş prefera „nebunie". Dacă te sărut, adăugă Nebunul, care venise din ce în ce mai aproape de ea, mă preschimb în broscoi?

Magrat lăsă din nou ochii în jos, privindu-şi picioarele, care se retraseră sub fustă, stânjenite de toată atenția care li se acorda. I se părea că vede, de-o parte şi de alta, siluetele lui Esme Weatherwax şi Gytha Ogg. Granny se uita urât la ea, spunându-i: „O vrăjitoare e mereu stăpână pe situație". „Pe orice situație", spunea fantoma lui Nanny Ogg, rânjindu-i larg şi fluturându-şi mâinile cu subînțeles.

– Păi, să vedem, răspunse Magrat.

Şi urmă cel mai impresionant sărut din toată istoria preludiului amoros.

Aşa cum spusese cândva Granny Weatherwax, timpul este numai o senzaţie. Anii petrecuţi de Nebun în clădirea Breslei ţinuseră o eternitate, în timp ce ceasurile în care discutase cu Magrat pe culme se scurseseră în câteva clipe. Iar undeva sus, în ceruri, câteva zeci de secunde de groază şi urlete se lăbărţară precum caşcavalul prăjit.

– Gheaţă! strigă Granny. A îngheţat!

Nanny Ogg o urmă, încercând în zadar să se apropie de mătura care se prăbuşea, scăpată de sub control. Flăcări de octarină trosneau printre nuielele îngheţate, înghiţindu-le pe rând. Nanny se aplecă şi apucă fusta lui Granny.

– Ţi-am spus că faci numai prostii! strigă ea. Ai trecut prin toată ceaţa aia umedă, şi apoi te-ai înălţat aici, în ger, babă neghioabă!

– Gytha Ogg, dă-mi drumul la fustă!

– Mai bine urcă încoace. Ai luat foc acolo, la spate!

Ieşiră dintre nori şi începură să urle la unison, când pământul acoperit de tufişuri apăru ca din senin şi începu să vină drept către ele.

Şi-apoi trecu pe lângă.

Nanny întoarse capul şi văzu un hău întunecos, pe fundul căruia se întrezăreau undele înspumate. Zburaseră peste marginea Canionului.

Din mătura lui Granny ieşeau pale de fum negru, însă ea se ţinea cu hotărâre, chinuindu-se să întoarcă.

– Ce naiba faci? tună Nanny.

– Nu-ţi face griji, pot să merg pe lângă râu, strigă Granny Weatherwax, încercând să acopere trosnetul flăcărilor.

– Urcă aici, auzi ce-ţi spun? Gata, s-a terminat, nu mai ai cum...

La spatele lui Granny se produse o mică explozie, iar mai multe mănunchiuri de nuiele în flăcări se desprinseră şi se prăbuşiră în adâncurile tunătoare ale canionului. Mătura sări

în lături. Nanny o prinse pe Granny de umeri, tocmai când o pală de foc înghiți o altă legătură. Cuprinsă de flăcări, mătura scăpă dintre genunchii lui Granny, se răsuci în aer şi o porni drept în sus, scoțând scântei şi un zgomot asemănător celui scos de un deget plimbat pe buza unui pahar cu vin. În urma ei rămase Nanny, zburând cu capul în jos, şi Granny care atârna de brațul său. Cele două se priviră şi țipară.

– Nu am putere să te trag!

– Păi nici eu nu mă pot urca, nu crezi? Respectă-ți vârsta, Gytha!

Nanny cugetă un pic, apoi îi dădu drumul.

După trei căsătorii şi o adolescență zbuciumată, ea dobândise la coapse nişte muşchi cu care putea sparge nucile de cocos. Astfel, împotrivindu-se forțelor gravitaționale, sili mătura să coboare şi să se răsucească aproape imediat. Undeva, în față, o văzu pe Granny care se prăbuşea ca un pietroi, ținându-şi pălăria cu o mână, iar cu cealaltă încercând să împiedice gravitația să-i tragă cu ochiul pe sub fustă. Nanny îmboldi mătura cu atâta forță încât aceasta începu să scârțâie, prinse de mijloc vrăjitoarea căzătoare, se înălță iarăşi şi, în cele din urmă, se lăsă moale în loc. Urmă o perioadă de tăcere, întreruptă de Granny Weatherwax care spuse:

– Să nu mai faci vreodată aşa ceva, Gytha Ogg.

– Promit.

– Şi-acum întoarce. Trebuie s-ajungem la pod, ce, ai uitat?

Ascultătoare, Nanny întoarse mătura, frecându-se uşor de pereții canionului.

– Suntem încă foarte departe, spuse.

– N-am renunțat, zise Granny. A mai rămas mult din noapte.

– După capul meu, nu îndeajuns.

– O vrăjitoare nu ştie ce înseamnă „eşec", Gytha.

Ieşiră din nou în loc deschis. La orizont se vedea o dungă de lumină aurie. Răsăritul înainta încet de-a curmezişul Discului, trecând ca buldozerul peste suburbiile nopții.

– Esme? spuse, după o vreme, Nanny Ogg.

– Ce vrei?

– Înseamnă „nereuşită".

Urmară câteva secunde de tăcere îngheţată.

– Vorbeam la, oarecumîizice, la figurat, spuse Granny.

– Ah, da? Păi trebuia să zici.

Dunga de lumină se lăţea, devenind din ce în ce mai strălucitoare. Pentru prima dată, în mintea lui Granny se strecură un sâmbure de îndoială, nedumerită din pricina locurilor cu totul necunoscute în care nimerise.

– Câţi cocoşi or fi în Lancre, mă întreb? spuse ea încetişor.

– Asta-i una din întrebările alea, cum le-o fi zicând?

– Nu, pur şi simplu eram curioasă.

Nanny Ogg se aşează mai bine. Erau treizeci şi doi de cocoşi de vârstă adultă. Ştia asta, pentru că se documentase în noaptea precedentă – de fapt, în noaptea respectivă – şi-i dăduse instrucţiuni precise lui Jason. Avea cinsprezece copii, oameni în toată firea, nenumăraţi nepoţi şi strănepoţi, iar aceştia avuseseră aproape toată seara la dispoziţie ca să-şi ocupe locurile. Ar fi trebuit să ajungă.

– Ai auzit? zise Granny. De-acolo, dinspre Culmea Zimţată?

Nanny privi ingenuu în depărtările ceţoase. La orele acestea târzii, zgomotele răsunau foarte limpede.

– Ce? întrebă ea.

– Un soi de icnet.

– Nu.

Granny se răsuci.

– Acolo, zise. De data asta am auzit clar. Un fel de „cucuri-hâc".

– Eu nu aud nimic, Esme, zise Nanny, zâmbind către cer. Uite podul, drept în faţă.

– Şi acolo! Acolo jos! Un cârâit, îţi spun precis!

– Pesemne că asta e serenada zorilor, Esme. Uite, mai avem doar jumătate de milă.

Granny o pironi cu privirea în ceafă.

– Se întâmplă ceva acolo, zise.

– Păi eu de unde să ştiu, Esme?

– Ţi se zgâlţâie umerii!

– Mi-am pierdut şalul. Mi-e cam frig. Uită-te, aproape am ajuns.

Granny se uită înainte, cu fulgere în priviri. Mintea ei era un labirint de bănuieli. La momentul potrivit, avea de gând să afle totul. Podul din buşteni umezi, principala legătură dintre regat şi lumea înconjurătoare, plutea încet dedesubtul lor. Dinspre ferma de păsări aflată la jumătate de milă distanţă se înalţă un cor de cârâituri, urmat de o bufnitură.

– Şi acolo? Acolo ce-a fost, mă rog? întrebă Granny.

– O fi dat uliul. Ai grijă, cobor.

– Tu îţi baţi joc de mine?

– Nu, Esme. Doar că sunt încântată. Cu asta ai să intri în istorie, ştii bine.

Ajunseră deasupra scândurilor din care era făcut podul. Granny Weatherwax păşi cu grijă pe suprafaţa alunecoasă şi-şi netezi rochia.

– Ei, da, spuse.

– Mai grozavă decât Aliss cea Neagră, aşa o să zică toţi, continuă Nanny Ogg.

– Unii oameni vorbesc vrute şi nevrute, zise Granny, uitându-se peste parapet la undele înspumate aflate undeva foarte jos, apoi la culmea îndepărtată unde se înalţa castelul Lancre. Chiar crezi? adăugă ea, aparent nepăsătoare.

– Ascultă la mine.

– Hmm.

– Dar trebuie să termini de rostit vraja, să nu cumva să uiţi.

Granny Weatherwax încuviinţă. Se întoarse cu faţa spre răsărit, îşi ridică braţele şi termină de rostit vraja.

E aproape cu neputinţă de descris în cuvinte trecerea a cincisprezece ani şi două luni. În imagini e mult mai uşor – foloseşti un simplu calendar, cu paginile bătute de vânt, sau

un ceas ale cărui limbi se mişcă din ce în ce mai repede, sau nişte copaci care înmuguresc şi fac fructe în câteva secunde...

Ei, înţelegeţi cum vine. Soarele se transformă într-o dungă înflăcărată, pe cer, zilele şi nopţile se aleargă precum imaginile dintr-un caleidoscop defect, manechinele din vitrina magazinului de haine de peste drum se îmbracă şi se dezbracă mai iute decât o stripteuză cu cinci slujbe pe zi. Sunt tot felul de modalităţi de descriere, dar n-o să fie nevoie de ele pentru că, de fapt, nu s-a întâmplat nimic de soiul ăsta.

E drept că soarele tremurase uşor, copacii de pe culme păreau o idee mai înalţi, şi Nanny nu putea scăpa de senzaţia că cineva tocmai se lăsase cu toată greutatea pe ea, o turtise la pământ şi apoi o umflase la loc. Asta pentru că regatul nu se deplasase, propriu-zis, prin timp – expresie care trimite la succesiunile de imagini tremurătoare şi alte asemenea procedee fotografice. Mai degrabă, îi dăduse ocol, ceea ce e mult mai curat, mai uşor şi te scapă de nevoia de a găsi un laborator amplasat peste drum de un magazin de haine care să ţină în vitrină, vreme de şaizeci de ani, acelaşi manechin – treabă care, de-a lungul vremii, s-a dovedit cea mai plicticoasă şi costisitoare din întreg procesul.

Sărutul dură mai mult de cincisprezece ani.

Nici măcar broaştele nu pot face aşa ceva.

Nebunul se lăsă pe spate. Avea o expresie mirată. Pe ochi, parcă i se lăsase un văl.

– Am simţit că se cutremură lumea. Tu nu? întrebă.

Magrat privi peste umăr, către pădure.

– Cred că a făcut-o, spuse.

– Ce să facă?

– A, nimic, nimic, o scăldă Magrat. Nu-i cine ştie ce.

– Să mai încercăm o dată? Cred că nu ne-a ieşit chiar cum trebuia.

Magrat încuviință. De data asta, nu ținu decât cincisprezece secunde. Dar i se păru mult mai mult decât înainte.

Un freamăt străbătu castelul, făcând să se cutremure tava de pe care Ducele Felmet mânca, spre mare-i uşurare, păsat sărat exact cât trebuia.

Îl simțiră şi spectrele care se înghesuiau în căsuța lui Nanny Ogg ca o echipă de rugby într-o cabină telefonică.

Se răspândi către fiecare coteț din regat şi, drept urmare, un număr de brațe se descleştară şi treizeci şi doi de cocoşi congestionați răsuflară adânc şi începură să cânte ca apucații, dar era prea târziu, prea târziu...

– Eu tot cred că ai făcut tu ceva, zise Granny Weatherwax.

– Mai ia o ceaşcă de ceai, o îmbie, binevoitoare, Nanny.

– Să nu cumva să-mi pui ceva în el, ascultă ce-ți spun, o avertiză Granny. Numai din cauza băuturii am făcut ce-am făcut astă-noapte. Altfel nu m-aş fi încăpățânat aşa. E de-a dreptul ruşinos.

– Aliss cea Neagră n-a făcut niciodată aşa ceva, spuse încurajatoare Nanny. Bun, bun, o sută de ani, da, dar a fost numai un castel. Oricine poate muta un castel.

Granny se mai relaxă puțin.

– Şi l-a mai lăsat şi acoperit de buruieni, sublinie ea, aferată.

– Chiar aşa.

– Minunat! spuse entuziast Regele Verence. Tuturor ni s-a părut ceva superb! Sălăşluind în planul astral, firește, am putut observa îndeaproape.

– Da, toate bune şi frumoase, Înălțimea Ta, spuse Nanny Ogg, întorcându-se să tragă cu ochiul la fantomele care se înghesuiau în spatele lui şi cărora nu li se oferise privilegiul de a şedea la, sau, într-o oarecare măsură, în masa din bucătărie. Însă voi, toți, cărați-vă îndărăt în privată. Ce mai tupeu! Numa' voi doi, copilaşii, puteți rămâne, adăugă ea. Sărăcuții de voi.

– Îmi cer iertare, dar e aşa de bine să scapi din castel, zise regele.

Granny Weatherwax căscă.

– Oricum, spuse, acum trebuie găsit băiatul. Ăsta-i pasul următor.

– O să-l căutăm imediat după prânz.

– Prânz?

– Am friptură de pui, zise Nanny. Iar tu eşti frântă. Ca să nu mai spun că o să ne ia multă vreme până să dăm de el.

– E în Ankh-Morpork, spuse Granny. Ascultă la mine. Cu toţii ajung acolo. De-acolo o să începem şi noi. Când e vorba de destine, nu mai trebuie să pleci în căutarea oamenilor potriviţi, îi aştepţi să apară în Ankh-Morpork.

– Karen a mea s-a căsătorit cu un hangiu de pe-acolo, se înveseli Nanny. Nici nu le-am văzut copilul încă. Avem casă şi masă pe gratis.

– Nu e neapărat nevoie să mergem. Ideea e să vină el încoace. E ceva cu oraşul ăla, spuse Granny. E ca o cocină.

– E la cinci sute de mile de-aici! spuse Magrat. O să fii plecat o veşnicie!

– N-am ce face, spuse Nebunul. Ducele mi-a dat instrucţiuni precise. Sunt omul lui de încredere.

– Ce să zic! Te duci să mai angajezi soldaţi, probabil.

– Nu, nu, nimic de felul ăsta. E cu totul altceva, răspunse Nebunul, apoi şovăi. De la el aflase Felmet despre universul cuvintelor. Oricum, era mai bine decât să taie oamenii în bucăţi. Aşa, se câştiga timp. Era mai bine pentru toţi, în situaţia dată, nu?

– Dar nu-i musai să pleci! Nici măcar nu o faci de bună voie!

– Pentru el, asta nu contează. Am promis să-i fiu credincios...

– Da, da, până la moarte. Dar nici măcar nu crezi în vorbele astea! Tocmai îmi spuneai cât de tare îţi urăşti Breasla şi tot ce are de-a face cu ea.

– Păi, da, dar tot trebuie să mă duc. Mi-am dat cuvântul.

Lui Magrat îi veni să bată din picior, dar nu se înjosi într-atât.

– Tocmai când începuserăm să ne cunoaştem! strigă ea. Eşti jalnic!

– Dacă mi-aş călca cuvântul, atunci aş fi jalnic, răspunse Nebunul, gânditor. Şi s-ar putea să nu fie o idee prea bună. Îmi pare rău. Mă întorc în câteva săptămâni, oricum.

– Tu nu înţelegi că-ţi cer să nu i te mai supui?

– Îmi pare rău, ţi-am zis. Oare nu ne mai putem vedea până să plec?

– Trebuie să mă spăl pe cap, spuse ţâfnoasă Magrat.

– Când?

– Tot timpul!

Hwel se pişcă de nas şi se uită posomorât la foaia pătată cu ceară. I se împăienjeneau ochii, iar piesa nu merge deloc bine.

Descrise prăbuşirea candelabrului şi-i făcu loc personajului negativ care purta o mască pentru a-şi ascunde obrazul schilodit, apoi rescrisese una dintre scenele comice, pentru a introduce informaţia că eroul principal se născuse într-o valiză. Numai că iarăşi avea probleme din pricina clovnilor. De câte ori se gândea la ei, deveneau alţii. Prefera să fie câte doi, aşa cerea tradiţia, însă acum, ca din senin, apăruse un al treilea, căruia nu putea cu nici un chip să-i inventeze poante.

Pana alerga, scârţâind, pe hârtie, încercând să imite vocile care-i pătrunseseră în vis şi care, la momentul respectiv, i se păruseră comice. Începu să transpire şi să-şi umezească nervos, cu limba, colţurile gurii.

> Aista mi-i Scaunulu, scrise Hwel. Hei, cu aşa un Scaunu la Cap, poţi a ajunge Departe. Şi bine-ai face Domnia Ta s-o porneşti pe loc. Daca însă nu poţi pe loc, încearcă pe Poartă. Daca nimic nu te poartă, vezi de mai slăbeşte. I-ascultă la mine, ai un Stylo? Sau măcar un pixu cu pastă...

Hwel se holbă îngrozit. În scris, totul părea absurd, ridicol. Şi totuşi, spectatorii din mintea sa...

Muie pana în călimară şi încercă să-şi alunge toate gândurile nepotrivite.

Al doilea Clovnu: Numa' bine, Şefu'.

Al treilea Clovnu: şface o schmekerie cu o tărtăcuţă pe bătzţ: Nino, nino.

Hwel se dădu bătut. Da, era de râs, ştia foarte bine, în minte îi răsunaseră deja hohotele nestăvilite ale publicului. Dar nu se potrivea. Nu era încă momentul. Poate că momentul nu avea să vină niciodată. Şi aceste idei erau aidoma celor despre cei doi clovni, unul gras şi unul slab: „În mare Necazu m-ai mai băgat Domnia Ta, Stanleigh". La asta râsese de unul singur până ce începuse să-l doară în piept, însă ceilalţi din trupă îl priviseră uimiţi. Numai în vise era amuzant. Lăsă pana jos şi-şi frecă ochii. Pesemne că se apropia de miezul nopţii, iar instinctul de-o viaţă îi spunea să economisească lumânările, cu toate că, de fapt, de-acum îşi permiteau să consume oricâte, în ciuda dojenilor lui Vitoller.

Pretutindeni în Ankh-Morpork răsunau gonguri, iar străjerii de noapte strigau în gura mare că, într-adevăr, venise miezul nopţii şi că, în ciuda aparenţelor, totul era bine. Mulţi dintre ei izbuteau chiar să-şi ducă vorba până la capăt, înainte de-a fi tâlhăriţi.

Hwel trase obloanele şi privi oraşul. Mă simt tentat să afirm că acesta se afla în cele mai bune momente ale sale, dar nu e întru totul adevărat. Era, însă, unul dintre momentele tipice. Fluviul Ankh, canal de scurgere pentru jumătate de continent, era destul de umflat şi de murdar încă înainte de a pătrunde în Ankh-Morpork. La ieşire, nu se mai putea spune că ar fi curs, mai degrabă că „se evapora". Din pricina noroiului adunat de secole pe fundul său, în multe locuri trecea peste maluri, astfel încât acum, cu toată zăpada topită în el, multe dintre cartierele nevoiaşe din Morpork erau inundate – dacă se poate spune aşa, ţinând cont că lichidul putea fi strâns cu uşurinţă cu ajutorul unui năvod. Aşa ceva se întâmpla în fiecare an. Ar fi fost mari probleme cu sistemul de canalizare, aşa că, la urma urmei, era mai bine că acesta nu era prea

dezvoltat. Cei mai mulți locuitori aveau câte o bărcuță pe care o țineau la îndemână, în curtea din spate, și-și înălțau, periodic, locuințele cu câte un nivel.

Se spunea că, acolo, traiul era foarte sănătos. Pentru că nu supraviețuiau prea mulți microbi.

Hwel privi de-a curmezișul oceanului de ceață, prin care clădirile se întrezăreau ca niște castele de nisip, la ora fluxului. Era un peisaj frumos, cu atâtea lumini înșirate care sclipeau prin negură – însă atenția lui era atrasă, cu deosebire, de una dintre ele, aflată în imediata apropiere. Pe un petic de pământ ceva mai înalt, de lângă râu, pe care Vitoller plătise o sumă exorbitantă, se ridica o clădire nouă. Creștea ca o ciupercă în fiecare zi – și acum se zăreau felinarele care ardeau pe schele, căci meșterii tocmiți, și chiar unii dintre actori, nu își întrerupseseră treaba pentru o pricină așa neînsemnată precum întunericul. Și nu era vorba doar de o nouă clădire – care, și-așa, ar fi fost lucru mare pentru Morpork – ci de un nou tip de clădire. „Discul".

La început, ideea îl îngrozise pe Vitoller, însă tânărul Tomjon nu se lăsase. Și cu toții știau că, odată ce se pornea, acesta putea convinge și râurile să curgă invers.

– Bine, băiete, dar noi dintotdeauna ne-am plimbat din floare în floare, spusese Vitoller, cu disperarea celui care știe că, până la urmă, are să piardă. Doar n-o să mă stabilesc într-un singur loc, acum, la vârsta mea.

– Nu-ți face bine, răspunsese cu hotărâre Tomjon. Nopțile-s reci, diminețile geroase, iar tu nu mai ești tânăr. Ar trebui să stai într-un loc și să chemi lumea la tine. Să nu crezi că n-au să vină. Știi ce mulți spectatori avem, de la o vreme. Piesele lui Hwel sunt celebre.

– Nu piesele, spusese Hwel. Actorii.

– Dar nu mă văd neam șezând undeva, lângă foc, între patru pereți, dormind în puf și mai știu eu ce, încercase Vitoller, dar apoi prinsese privirea nevesti-sii și cedase.

Cât despre clădire... A convinge râurile să curgă invers era floare la ureche pe lângă a scoate bani de la Vitoller, însă, la urma urmei, chiar le mergea foarte bine, de când Tomjon ieșise din adolescență, i se îngroșase vocea și putea purta costumele.

Hwel şi Vitoller, unul lângă altul, priviseră cum se montau primele schele.

– E împotriva firii, se plânsese Vitoller, sprijinit în baston. Spiritul teatrului prins şi închis într-o colivie. O să se stingă.

– Ei, nu ştiu ce să zic, spusese Hwel, prudent. Tomjon îşi făcuse bine lecţiile şi petrecuse o seară întreagă cu Hwel, înainte să deschidă discuţia cu taică-său, iar piticul nu se mai putea gândi decât la trape, schimbări de decoruri, culise, aripi şi uluitoare mecanisme cu care se puteau coborî zeii din ceruri sau scoate la lumină demonii din infern. Nu se putea împotrivi acestei noi idei, după cum o maimuţă nu se putea lupta cu atracţia unei plantaţii de bananieri.

– Drăcia asta nici nume n-are, spusese Vitoller. Ar trebui să-i zică „Mina de auru", după cât mă costă. De unde o să scoatem atâţia bani, eu asta vreau să ştiu.

Şi chiar le trecuseră prin cap multe nume, însă nici unul pe placul lui Tomjon.

– Trebuie să fie ceva care să cuprindă totul, le zisese el. Pentru că înăuntru e lumea întreagă. Lumea întreagă pe o scenă, cum de nu înţelegeţi?

Şi-atunci, Hwel venise cu o idee despre care ştia, înainte să-i dea glas, că era cea mai bună: „Discul". Acum, clădirea era aproape gata, iar el tot nu terminase piesa.

Închise uşa şi se întoarse la masa de scris, luă pana şi un nou teanc de hârtie. Apoi, îi trecu ceva prin minte. Pentru zei, lumea chiar era o scenă de teatru...

Fără întârziere, începu să scrie.

„Disculu întreg e ca un Teatru. Şi toţi bărbaţii şi fomeili sunt simpli Actori". Dar făcu greşeala să se oprească puţin, îngăduind unei alte particule de inspiraţie să-i pătrundă în minte, îmboldindu-l într-o cu totul altă direcţie.

Se uită la ce scrisese şi adăugă: „Mai puţin Cei cari vând floricele".

După o vreme tăie totul, şi încercă altfel: „Precum Scena de la Ftiatru îi Lumea, şi pe ea se înşiruie Oamenii ca nişte Actori".

Părea ceva mai bine.

Se mai gândi un pic, apoi continuă conştiincios: „Unul intră, altul iese".

Nu, ideea îi scăpa printre degete. Avea nevoie de timp, de o veşnicie întreagă...

De alături se auzi un ţipăt înfundat, însoţit de o bufnitură. Hwel lăsă pana şi deschise cu grijă uşa. Băiatul era în pat, în capul oaselor, alb ca varul. Văzându-l intrând, se mai linişti puţin.

– Hwel?

– Ce-i, flăcăule? Ai visat urât?

– Pe zei, a fost îngrozitor! Iar le-am văzut. O clipă, am crezut că...

Hwel, care-l asculta cu o ureche, în timp ce-i aduna hainele risipite pe jos, se opri brusc. Visele erau pasiunea lui. De-acolo îşi lua ideile.

– Că...? spuse el.

– Nu ştiu, parcă eram cumva... într-o strachină, şi trei chipuri înfiorătoare se holbau la mine.

– Zău?

– Da, şi apoi au spus: „Te salutăm..." şi au început să se certe cu privire la numele meu, apoi au zis: „Lasă asta, cine-o să ne fie, dar, rege?". Şi una a spus: „Dar? Dar de la cine?", iar alta i-a zis: „Dar şi-atâta, fato, asta tre' să zici în situaţii de-astea, mai străduieşte-te şi tu puţin", apoi au venit mai aproape şi alta a zis: „Nu prea are carne pe el, pesemne că aia-i dă la masă numai prostii", iar cea mai tânără a răspuns: „Nanny, ţi-am mai spus, Thalia nu există", apoi s-au ciondănit puţin, şi una dintre bătrâne a zis: „N-are cum să ne-audă, aşa-i? A cam început să se zvârcolească", la care cealaltă: „Esme, doar ştii că n-am putut niciodată să prind sunetul cu globul ăsta", pe urmă iar s-au ciondănit, totul s-a încheţoşat, şi apoi... m-am trezit, sfârşi jalnic Tomjon. A fost groaznic, pentru că, de câte ori se apropiau de castronul ăla se făceau mai mari, de li se vedeau numai ochii şi nările.

Hwel se aşeză pe marginea patului îngust.

– Interesantă treabă cu visele astea, zise.

– Pe ăsta nu l-aş numi „interesant".

– Nu, dar uite, astă-noapte am visat un omuleț crăcănat, care mergea pe un drum, spuse Hwel. Avea o pălărioară neagră şi păşea de parc-avea ghetele pline cu apă.

– Aşa? încuviință politicos Tomjon. Şi...?

– Păi, cam asta. Altceva nimic. Avea un bastonaş pe care-l tot răsucea şi, cum să-ți spun, era teribil de...

Dar nu mai continuă. Pe chipul lui Tomjon se aşternuse o mască de mirare politicoasă şi uşor superioară, bine cunoscută lui Hwel, care ajunsese să se teamă de ea.

– Oricum, a fost foarte amuzant, spuse, ca pentru sine, cu toate că ştia că nu avea să izbutească să convingă pe nimeni. Dacă nu erau budinci pe undeva, i se răspundea că ăla nu era umor. Tomjon se dădu jos din pat şi îşi luă pantalonii.

– Eu de dormit nu mai dorm, spuse. Cât e ceasul?

– E trecut de miezul nopții, răspunse Hwel, şi ştii ce zice taică-tău despre cei care se culcă târziu.

– Nu mă culc târziu, ripostă Tomjon, trăgându-şi încălțările, mă scol devreme, ceea ce-i foarte sănătos. Iar acum ies să beau ceva – de asemenea foarte sănătos. Poți să vii şi tu, adăugă, să mă supraveghezi.

Hwel îl privi neîncrezător.

– Ştii că taică-tău are ceva de zis şi despre băutură.

– Mda. Mi-a zis că bea de stingea când era tânăr, că i se întâmpla adesea să dea pe gât bere după bere toată noaptea şi să vină acasă la cinci, spărgând ferestre. Cică el era un adevărat petrecăreț, nu ca amărâții ăştia de azi care cad sub masă după un pahar. Ştii, Hwel, adăugă Tomjon, potrivindu-şi surtucul în oglindă, cred că purtările cuviincioase apar odată cu vârsta, ca ridurile.

Hwel oftă. Tomjon era vestit pentru că ținea minte tot ce îndrugau ceilalți fără să se gândească.

– Bine, zise. Dar un pahar şi-atât. Într-un loc decent.

– Promit, spuse Tomjon, potrivindu-şi pălăria (care avea şi o pană). Că veni vorba, cum e asta cu datul pe gât?

– Am impresia că trebuie să verşi mai mult de jumătate pe tine, răspunse Hwel.

Dacă apele râului Ankh erau ceva mai dense şi cu o personalitate mai puternică decât apele unor râuri obişnuite, la fel şi atmosfera de la Toba peticită era o idee mai sufocantă decât cea obişnuită. Era ca o ceaţă uscată.

Tomjon şi Hwel avură ocazia s-o vadă revărsându-se în stradă. Uşa se dădu de perete şi prin ea trecu un bărbat, cu spatele, fără să atingă pământul până ce nu se izbi de un zid, de cealaltă parte a străzii. Apăru apoi un trol uriaş, anagajat de patroni pentru a menţine, atât cât se putea, ordinea, târând două trupuri care atârnau moale, şi pe care le trânti pe dale, trăgându-le câteva şuturi în părţile sensibile.

– Pesemne că-i un adevărat dezmăţ acolo, tu ce zici? întrebă Tomjon.

– Aşa s-ar părea, se cutremură Hwel, care ura cârciumile, pentru că oamenii îi aşezau mereu paharele pe creştet.

Se strecurară iute pe lângă trolul care ţinea un beţiv leşinat cu capul în jos, de un picior, lovindu-l cu capul de pavaj şi căutându-l de bani.

Un om care vine să bea la Tobă este asemenea unuia care plonjează într-o mlaştină, numai că aligatorii nu au şi obiceiul de a-ţi scotoci, mai întâi, buzunarele. Două sute de ochi se întoarseră către perechea care-şi făcu loc până la bar, o sută de guri, care tocmai beau, înjurau sau implorau milă, încremeniră şi nouăzeci şi nouă de frunţi se încreţiră, din pricina efortului de a judeca dacă nou-veniţii intrau în categoria A, oameni de care să-ţi fie frică, sau B, oameni cărora să le bagi frica în oase.

Tomjon trecu prin mulţime de parcă era pe moşia lui şi, cu avântul tinereţii, bătu cu palma în bar. Numai că, la Toba peticită, avântul nu era un avantaj.

– Două halbe cu cea mai bună bere, patroane, spuse Tomjon, pe un ton atât de bine găsit încât barmanul, spre marea lui mirare, se şi apucă să umple prima halbă înainte ca ecourile să se fi stins.

Hwel ridică ochii. La dreapta lui şedea un bărbat foarte masiv, cu veşminte croite din pielea mai multor boi, nu foarte mici, şi cu atâtea lanţuri la gât cât să ancoreze la ponton o

corabie de război. Un chip precum un şantier cu păr pe el îl cântări din priviri.

– Să-mi bag picioarele, zise. Uite şi-o podoabă de grădină.

Hwel se albi. Cosmopoliţi cum erau, locuitorii din Morpork aveau o atitudine degajată şi de bun-simţ faţă de rasele non-umane, gen „dă-le-n cap cu o cărămidă şi aruncă-i în râu". Nu era valabil şi pentru troli, fireşte, pentru că e foarte greu să ai prejudecăţi rasiale cu privire la nişte făpturi înalte de şapte picioare, care pot muşca din perete – sau, dacă le ai, nu te ţin foarte mult. Însă alte făpturi, de numai trei picioare, erau o ţintă numai bună pentru discriminare.

Uriaşul îl înghionti pe Hwel pe creştet.

– Unde ţi-e undiţa, ornament de grădină? întrebă.

Barmanul le împinse halbele pe tejgheaua umedă şi murdară.

– Poftiţi, spuse, rânjind. O halbă şi o juma' de halbă.

Tomjon dădu să riposteze, dar Hwel îi trase un cot zdravăn în genunchi. „Taci şi înghite, taci şi înghite, să ne strecurăm afară cât mai repede, e singura cale."

– Şi unde ţi-e pălăriuţa ţuguiată? spuse bărbosul.

Împrejur se făcuse linişte. Că doar venise momentul spectacolului.

– N-auzi, Prostilă? Unde ţi-e pălăriuţa?

Barmanul apucă bâta plină de cuie care-şi făcea veacul pe sub tejghea, pentru orice eventualitate, şi-şi drese vocea.

– Ăăă...

– Vorbeam cu podoaba asta de grădină, mormăi bărbatul, apoi luă halba şi turnă ce mai rămăsese în ea pe creştetul piticului care tăcea cu încăpăţânare. Nu mai vin io să beau aici, mormăi, văzând că nici asta nu dădea rezultate. După ce că primesc maimuţe, acum şi stârpituri de-astea...

Tăcerea care se lăsase în cârciumă deveni atât de apăsătoare, încât zgomotul unui taburet împins uşor în spate părea să anunţe sfârşitul lumii. Toţi ochii se îndreptară către celălalt capăt al încăperii, unde se afla singurul băutor din Toba peticită care intra în categoria C. Nu era un sac căzut peste tejghea, aşa cum crezuse Tomjon, căci, iată, tocmai îşi desfăcea braţele

şi... celelalte braţe, numai că erau picioare. Un chip trist şi foarte mobil se întoarse către bărbatul care vorbise, melancolic precum negurile evoluţiei. Buzele sale caraghioase se răsfrânseră, dezvăluind nişte colţi câtuşi de puţin caraghioşi.

– Ăăă, spuse iarăşi barmanul, şi glasul său, care răsună în mijlocul acelei teribile tăceri simiene îl sperie până şi pe el însuşi. Nu cred că s-a referit la dumneavoastră. Auzi, domnu', aşa-i că nu ai vorbit serios când ai pomenit de maimuţe?

– Ce dracu-i asta? şopti Tomjon.

– Un urangutan, cred, spuse Hwel. O primată.

– Maimuţa tot maimuţă rămâne, spuse bărbosul, la care mai mulţi dintre clienţii ceva mai luminaţi ai Tobei începură să se îndrepte către uşă. Şi ce-i cu asta? Nu e ca mizeriile astea de podoabe de...

În acel moment, Hwel îl lovi între picioare.

Piticii sunt cunoscuţi drept luptători neînfricaţi. O rasă de indivizi înalţi de trei picioare, care mânuiesc bine securile de luptă şi abordează războiul ca pe o competiţie de tăiat copaci devine repede faimoasă. Numai că atâţia ani în care preferase pana şi nu ciocanul făcuseră ca pumnii lui Hwel să se cam înmoaie, aşa că acea clipă, în care uriaşul urlă şi trase sabia, i-ar fi putut fi fatală, dacă două braţe delicate şi păroase nu i-ar fi smuls celuilalt, fără întârziere, arma din mână, îndoind-o apoi, fără mare efort[1]. Uriaşul mârâi, se întoarse, iar un braţ alcătuit, parcă, din două cozi de mătură unite printr-un elastic şi acoperite cu blană roşiatică se întinse, cu o mişcare

[1] Aici ar putea fi nevoie de o explicaţie. Bibliotecarul care se ocupa de tomurile vrăjite din biblioteca Universităţii Nevăzute, principalul colegiu de magie de pe Disc, se transformase, cu câţiva ani în urmă, în urangutan, din pricina unuia dintre multele accidente petrecute în acel lăcaş de învăţătură. De-atunci, el se împotrivise cu tărie oricăror încercări ale celorlalţi de a-l transforma la loc în om pentru că, pe de o parte, braţele mai lungi şi degetele extensibile de la picioare îl ajutau să se deplaseze mult mai uşor printre rafturi, iar, pe de alta, ca primată, nu mai aveai treabă cu nici un fel de *angst* sau mai ştiu eu ce. În plus, Bibliotecarul descoperise, cu încântare, că trupul său, în ciuda faptului că arăta precum un sac de cauciuc plin cu apă, îi oferea de trei ori mai multă putere şi de două ori mai multă dexteritate decât cel vechi. (n.a.)

complicată, şi-l lovi atât de puternic peste falcă, încât îl aruncă în aer şi-l lăsă lat pe tăblia uneia dintre mese.

Masă care, în momentul respectiv, se lovi de o alta, şi răsturnă câteva băncuţe – suficient pentru declanşarea încăierării din noaptea aceea, deja mult întârziată, mai ales că uriaşul era acolo şi cu ceva prieteni. Dat fiind că nimeni nu se înghesuia să-l atace pe urangutan, care, fără să se grăbească, luase o sticlă de pe un raft şi-i spărsese fundul, izbind-o de tejghea, cu toţii începură să dea în cine nimereau, aşa, din principiu – lucru absolut corect în contextul unei bătăi la cârciumă. Hwel se vârî sub o masă, trăgându-l după el şi pe Tomjon, care privea totul cu interes.

– Deci ăsta-i dezmăţul. Demult voiam să aflu.

– Cred că ar fi momentul să plecăm, spuse ferm piticul. Înainte să avem, ştii tu, vreun necaz.

Se auzi un zgomot înfundat, însoţit de trosnetul paharelor sparte: cineva aterizase pe masă, deasupra lor.

– Ce zici – să fie un adevărat dezmăţ, sau doar o hărmălaie obişnuită? întrebă Tomjon, rânjind.

– Măi flăcău, în câteva clipe o să se transforme într-un măcel!

Tomjon dădu din cap, şi ieşi de sub masă. Hwel îl auzi lovind cu ceva în tejghea şi cerând să se facă linişte. Cuprins de panică, îşi acoperi capul cu braţele.

– Nu asta voiam să spun... începu piticul.

Întrucât a încerca să faci linişte în toiul unei încăierări la cârciumă era un eveniment rar întâlnit, demersul lui Tomjon avu succes. Şi numai de un pic de linişte avea el nevoie. Hwel tresări, auzind glasul băiatului, plin de încredere, care răsună până în cele mai îndepărtate cotloane ale încăperii.

– „Fraţilor! Oricărui bărbat pot să-i spun aşa, căci în astă noapte..."

Piticul îşi răsuci gâtul, ca să-l vadă pe Tomjon care se urcase pe un scaun, cu un braţ ridicat, aşa cum cerea arta declamaţiei. Împrejurul său, cu toţii împietriseră cu ochii la el, tocmai când se pregăteau să-i dea vecinului un pumn bine meritat.

Jos, la nivelul mesei, Hwel îşi mişca buzele, în perfectă armonie cu vorbele care se revărsau din gura lui Tomjon. Discursul îi era extrem de familiar. Îndrăzni să privească din nou în jur şi descoperi că bătăuşii se potoliseră, lăsaseră braţele jos, îşi aranjau gulerul de la haină şi se priveau pocăiţi unul pe altul. Ba chiar văzu că unii luaseră poziţia de drepţi. Până şi el îşi simţea sângele clocotind în vine, cu toate că vorbele erau ale lui. Se chinuise câteva ceasuri bune la ele, cu mai mulţi ani în urmă, când Vitoller îi spusese că mai aveau nevoie de cinci minute în actul III al *Regelui din Ankh*.

„Scrie şi tu, acolo, ceva spiritual, îi poruncise. Ştii tu, să iasă scântei. Să le punem sângele în mişcare amicilor noştri care-nchiriază scaunele cu un bănuţ, şi să-i ridicăm în picioare. Şi să ne dea şi nouă răgazul să schimbăm decorul."

La momentul respectiv, îi fusese ruşine cu piesa. Nu era prea bun la istorie, dar, din câte bănuia, celebra bătălie de la Morpork fusese purtată de două mii de bărbaţi rătăciţi printr-o mlaştină, într-o zi umedă şi rece, care se trosneau între ei cu săbii ruginite. Ce-ar fi putut ultimul rege din Ankh să le spună acelor cete de oameni în zdrenţe care ştiau că sunt mai puţini, mai prost aşezaţi şi mai prost conduşi decât duşmanii lor? Vorbe de duh, ceva care să le dea putere, ceva care să-i însufleţească, ceva care să fie ca o gură de rachiu pentru un bărbat aflat pe moarte. Fără logică, fără explicaţii, numai nişte vorbe care să pătrundă prin creierul unui om ostenit şi să-l tragă în picioare, apucându-l de testicule. Şi iată, acum, şi efectul.

I se păru că pereţii se prăbuşiseră, că se afla într-o mlaştină ceţoasă, bătută de un vânt rece, a cărei linişte sufocantă era întreruptă numai de ţipetele nerăbdătoare ale corbilor. Şi de acel glas. Şi totuşi, el scrisese replicile, îi aparţineau, nici un rege cu minţile aproape rătăcite nu vorbise vreodată aşa. Şi o făcuse ca să umple un gol, pentru ca un castel făcut din pânză de sac, vopsită şi întinsă pe un cadru, să poată fi împins în spatele unei cortine, iar glasul acesta înghiţea cărbunele cuvintelor scrise de el şi revărsa împrejur diamante. „Eu am făurit aceste vorbe, se gândi Hwel. Dar nu mai sunt ale mele. Sunt ale lui.

Uită-te la oamenii ăştia. N-au nici o fărâmă de patriotism în ei, dar, dacă Tomjon le-ar cere-o, ar lua cu asalt palatul Patricianului chiar în noaptea asta. Şi pesemne că l-ar şi cuceri. Sper ca gâtlejul ăsta să nu cadă vreodată în mâinile cui nu trebuie..."

După ce ultimele silabe se stinseră, pătrunzând ca o ploaie de scântei în minţile tuturor celor prezenţi, Hwel se adună, ieşi de-a buşilea de sub masă şi-l înghionti pe Tomjon în genunchi.

– Haide, neghiobule, şuieră el. Până nu trece efectul.

Îl apucă strâns de braţ, îi dădu barmanului, care rămăsese cu gura căscată, câteva bilete gratuite, apoi se grăbi pe scări şi nu se mai opri decât după ce se îndepărtară bine de cârciumă.

– Îmi mergea destul de bine, cred, zise Tomjon.

– Mult prea bine, după capul meu.

– Aşa, spuse băiatul, frecându-şi palmele. Acum unde mergem?

– Poftim?

– Noaptea de-abia începe.

– Nu, nu, noaptea a murit. Ziua de mâine e pe cale să înceapă, spuse în grabă piticul.

– Fie ce-o fi, eu acasă nu mă duc. Nu ştii vreun loc mai prietenos? La urma urmei, nici n-am apucat să bem.

Hwel oftă.

– O cârciumă de troli, zise Tomjon. Am auzit de ele. Sunt câteva prin mahalaua Umbrelor[1]. Mi-ar plăcea să văd aşa ceva.

– Astea-s numai pentru troli, băiete. Se serveşte doar lavă topită, gustări din pietricele cu caşcaval şi fructe glasate, şi se ascultă muzică de cavernă.

– Atunci hai la un bar de pitici.

– Nu ţi-ar plăcea, spuse pe dată Hwel. Şi ar trebui să stai numai cu capul plecat.

– Da' ce-s, aşa, nişte bombe ordinare?

– Să vedem – cât de mult crezi că ai izbuti să cânţi despre aur?

---

[1] Mahalaua Umbrelor este un cartier străvechi din Ankh-Morpork, pe care lumea îl consideră mult mai neplăcut şi duşmănos decât restul oraşului, ceea ce-i nedumireşte profund pe turişti. (n.a.)

„E galben la culoare, zornăie şi poţi cumpăra diverse lucruri cu el", se chinui Tomjon, în timp ce îşi croiau drum prin mulţimea din Piaţeta Lunilor Sfărâmate. Vreo patru secunde, cred.

– Tocmai. După cinci ceasuri, ţi se cam taie cheful, replică Hwel, lovind posomorât într-o pietricică. Ultima dată când trecuseră prin Ankh-Morpork, se dusese şi el la câteva cârciumi pentru pitici, dar nu-i făcuse nici o plăcere. Din cine ştie ce motiv, tovarăşii săi expatriaţi, care acasă nu făceau decât să sape după minereul de fier şi să vâneze animale mici, se simţeau obligaţi, odată ce ajungeau la oraş, să poarte lenjerie de zale, să umble peste tot cu securile la cingătoare şi să-şi inventeze nume precum Timkin Mate-Tunătoare. În plus, piticii de oraş erau neîntrecuţi la datul pe gât. Câteodată, nici măcar o picătură nu nimerea în gură.

– Oricum, adăugă Hwel, te-ar da afară pentru că eşti prea inventiv. Versurile cântecelor sunt aşa: „Aur, aur, aur, aur, aur, aur".

– Şi refrenul?

– „Aur, aur, aur, aur, aur".

– Numai de cinci ori, nu de şase? Cred că le-ai încurcat.

– Pesemne că nu sunt eu croit să fiu pitic.

– Păi nici nu eşti, măi... ornament de grădină.

Hwel înghiţi în sec, de indignare.

– Iartă-mă, rosti, în grabă, Tomjon. L-am auzit pe tata...

– Pe taică-tău îl cunosc de multă vreme, spuse piticul. La bine şi, să fiu al naibii, mai mult la greu. Îl cunosc dinainte să te na... de când trăiam de pe-o zi pe alta, mai bombăni el, încurcat. Deci, pe scurt, unele drepturi trebuie să ţi le câştigi singur.

– Am înţeles, iartă-mă.

– Vezi tu, numai... începu Hwel, apoi se opri; erau la intrarea unei alei. N-ai auzit nimic? întrebă.

Se apropiară să tragă cu ochiul, procedând, iarăşi, ca nişte oameni de-abia veniţi în oraş. Băştinaşii nu obişnuiesc să tragă cu ochiul pe aleile întunecate, când de-acolo se aud felurite zgomote. Dacă văd patru siluete care se luptă, primul lor instinct nu este nicidecum să sară în ajutor; oricum, nu în ajutorul celui

care pare să piardă şi se află la mila bocancului altuia. Şi nici nu strigă: „Hei“ şi, mai presus de orice, nu se arată surprinşi atunci când atacatorii, în loc s-o ia la goană, plini de remuşcări, le pun sub ochi un cartonaş.

– Ce-i asta? întrebă Tomjon.

– Un clovn! spuse Hwel. Au tâlhărit un clovn!

– „Permis de tâlhărie“? se miră Tomjon, ridicând cartonaşul în lumină.

– Aşa-i, zise şeful celor trei. Numa', rogu-vă, să nu ne cereți să vă rezolvăm şi pe domniile voastre, că tocmai mergeam acasă.

– Mda, adăugă altul dintre atacatori. Ne-am făcut aia, cum îi zice, rația.

– Şi de ce-l loveați cu piciorul, mă rog?

– Alea-s lovituri? Hai să fim serioşi.

– Îl înghionteam, aşa, cum să zic... începu al treilea tâlhar.

– Şi-a meritat-o. I-a tras una lui Ron, de numa' numa'. Aşa-i, băieți?

– Mda. Aşa-s unii, nu se gândesc deloc la ce fac.

– Ticăloşilor, începu Hwel, dar Tomjon îi puse o mână pe cap, în semn de avertisment; băiatul întoarse cartonaşul şi găsi scris:

J.H. Boggis „Furişatul“ şi Nepoții
Tâlhari la dispoziția Dumneavoastră
„Vechea Trupă“
(anul înființării AM 1789)
Orice felu de Tâlhărye îndeplinit cu Profeşionalismu şi Disgreție
Luăm totulu din casă. Lucrăm non-stopu. Nu ne dăm în lături de la nimic.
DIN CONTRIBUȚIILE DUMNEAVOASTRĂ NE FACEM NORMELE.

– Pare în ordine, spuse Tomjon, fără tragere de inimă.

– În ordine? țipă Hwel, care tocmai ajuta sărmana victimă amețită să se ridice în picioare. Furtul?

– Păi, doar o să-i dăm o chitanță, nu? zise Boggis. Norocul lui că a nimerit peste noi, zău așa. Sunt unii, de-abia intrați în pâine, care nici nu stau la discuții[1].

– Niște haiduci, încuviință un nepot.

– Cât ați furat? întrebă Tomjon.

Boggis desfăcu punga clovnului, pe care o avea la cingătoare, și păli.

– Vai, fir-aș al dracului, zise. Nepoții îl înconjurară.

– Am pățit-o, cum s-ar zice.

– A doua oară pe anul ăsta, unchiule.

– Păi și de unde era să știu? spuse Boggis, uitându-se urât la victima sa. N-aveam de unde. Zău așa, uitați-vă la el, domniile voastre cât v-ați aștepta să-i găsiți prin buzunare? Doi, trei bănuți, nu? Nici nu ne-am fi bătut capul, dar ne-a ieșit în cale tocmai când mergeam acasă. Încerci să faci un serviciu cuiva, și uite ce se-ntâmplă...

– Și, deci, cât e acolo? întrebă Tomjon.

– Trebuie să fie cam o sută de dolari de argint, gemu Boggis, fluturând punga. Așa ceva nu-i de nasul meu. Eu sunt om de rând, cum să mă descurc cu atâția bani? Ca să furi

---

[1] Mult invidiatul sistem al crimei autorizate, practicat în Ankh-Morpork, se datorează, în mare parte, actualului Patrician, Seniorul Vetinari. Acesta a înțeles că singura cale de a impune ordinea într-un oraș cu un milion de locuitori era să recunoască existența diverselor Bresle și bande de tâlhari, să le acorde statutul de profesioniști, să-i invite pe șefii lor la dineuri generoase, să îngăduie un anumit nivel de infracționalitate și apoi *să-i facă pe șefi răspunzători pentru menținerea sa*, altfel urmând a fi jupuiți de orice privilegiu, dar și de mari porțiuni de piele. Și a mers. După cum s-a văzut, criminalii erau numai buni ca organe de menținere a ordinii publice. De pildă, hoții neautorizați descopereau aproape imediat că, în locul unei nopți petrecute la arest, îi aștepta o veșnicie pe fundul râului.

Cu toate acestea, rămânea problema reglementării nivelului de criminalitate, drept pentru care a fost pus la punct un sistem complicat de bugetare anuală, cu tot cu chitanțe și scutiri, care să facă în așa fel încât: a) profesioniștii să-și poată asigura un trai decent și b) nici un cetățean să nu fie tâlhărit de mai multe ori decât se convenise. De fapt, mulți locuitori prevăzători își aranjau nivelul minim acceptat de tâlhării, atacuri etc., chiar de la începutul anului financiar – adesea în propriile case, la căldurică – și astfel puteau merge oriunde, în deplină siguranță, tot restul timpului. Sistemul funcționa pașnic și eficient, demonstrând încă o dată că, pe lângă Patricianul din Ankh, Macchiavelli era mic copil. (n.a.)

atâta trebuie să fii din Breasla Avocaților sau pe-acolo. Rația mea e mult, mult mai mică.

– Păi dă-i înapoi, zise Tomjon.

– Dar i-am tăiat chitanță!

– Și toate au număr, înțelegeți, le explică nepotul cel mai tânăr. Breasla verifică și, cum să vă spun eu...

– Ne iertați o clipă, îi spuse Hwel tâlharului cuprins de panică, apoi îl apucă pe Tomjon de mână și-l trase de cealaltă parte a aleii. Așa. Cine-i nebun? Ei? Eu? Tu?

Tomjon îi explică sistemul.

– E legal?

– Până la un punct. Fascinant, nu? Mi-a povestit și mie un om, într-o cârciumă...

– Și ăsta a furat prea mult, adică?

– Așa se pare. Cred că regulile Breslei sunt foarte stricte.

Victima, pe care o sprijineau pe după umeri, gemu și clincăni slab.

– Ai tu grijă de el, zise Tomjon, și rezolv eu problema; apoi se întoarse către tâlharii care păreau foarte îngrijorați. Clientul meu e de părere că situația se poate clarifica dacă-i dați banii înapoi.

– Așa-a-a, zise Boggis, învârtind ideea pe toate fețele, de parcă era o nouă teorie despre facerea lumii. Dar e vorba de chitanță, înțelegeți, trebuie să scriem aicea ora și locul, trebuie semnătură și altele...

– Clientul meu e de părere că ar fi cu putință să-l jefuiți de, să zicem, cinci bănuți de aramă, spuse Tomjon fără să clipească.

–...Nici nu mă gândesc, 'tu-i mama măsii de treabă! strigă Nebunul, care începuse să-și revină.

– Adică doi bănuți suma de pornire, plus cheltuieli de trei bănuți pentru deplasare, sporul de zonă...

– Uzura materialelor, zise Boggis, arătându-și bâta.

– Exact.

– Foarte cinstit, foarte cinstit, spuse Boggis, uitându-se, peste capul lui Tomjon, către Nebunul care-și revenise complet și era foarte nervos, apoi adăugă ceva mai tare: Foarte

corect. Ca un profesionist ați gândit-o. Vă rămân recunoscător, din suflet. Şi pentru domnia voastră nimic? adăugă, coborându-şi privirea către Tomjon. Trebuie doar să ne spuneți. Avem o ofertă specială la VCG[1]-uri anul ăsta. Practic fără durere, nu simțiți mai nimic.

– Vă atingem doar aşa, uşurel, zise nepotul mai în vârstă. Şi membrul este la alegere.

– Nu, mulțumesc, cred că la capitolul ăsta stau bine, spuse Tomjon, dintr-o suflare.

– Ei, bine. Cum doriți, atunci. Nu-i bai.

– Rămâne doar să mai discutăm, spuse Tomjon, tocmai când tâlharii dădeau să plece, problema onorariului pentru consultanță.

Peste Ankh-Morpork se revărsase negura cenuşie şi blândă care anunța sfârşitul nopții. Tomjon şi Hwel şedeau la masă, în locuința lor, şi numărau.

– Trei dolari de argint şi optsprezece bănuți de aramă profit, văd eu, zise Tomjon.

– Uimitor, spuse Nebunul, care tocmai îşi oblojea rana de la cap. Nu-mi vine să cred că, după ce le-ai ținut discursul ăla despre drepturile omului, s-au oferit să meargă acasă şi să mai aducă bani. Şi cel mai tânăr a început să plângă. Uluitor.

– O să te obişnuieşti, spuse Hwel.

– Dumneata eşti pitic, nu?

Asta nu se putea nega.

– Şi dumneata, pesemne, Nebun, zise Hwel.

– Mda. Ți-ai dat seama din cauza clopoțeilor, nu? îngână Nebunul, frecându-şi coastele.

– Da, şi din cauza clopoțeilor, rânji Tomjon, înghiontindu-l pe Hwel pe sub masă.

– Oricum, vă sunt foarte recunoscător, spuse Nebunul, ridicându-se şi clipind de durere. Şi aş vrea să vă răsplătesc. O fi vreo cârciumă deschisă pe aici?

Tomjon îl luă cu el la fereastră şi-i arătă strada.

---

[1] Vătămare Corporală Gravă (n. tr.)

– Vezi firmele ale toate de cârciumi? întrebă.

– Da. Măiculiță. Sunt sute.

– Aşa. O vezi pe-aia de la capăt, în albastru şi alb?

– Da, cred că da.

– Din câte ştiu, aia e singura de pe-aici care se mai şi închide.

– Atunci, vă rog să-mi îngăduiți să vă fac cinste cu ceva de băut. Măcar atât, spuse stânjenit Nebunul. Sunt convins că micuțul de-abia aşteaptă să dea ceva pe gât.

Hwel apucă marginea mesei şi deschise gura, pregătindu-se să izbucnească. Apoi se opri. Se uită lung la cei doi. Gura îi rămăsese căscată, apoi se închise cu un trosnet.

– Ai pățit ceva? întrebă Tomjon.

Hwel întoarse capul. Era obosit, pesemne.

– M-au înşelat ochii, mormăi. Şi chiar aş bea ceva. Aş da pe gât din răsputeri.

„De fapt, se gândi, ce rost are să mă împotrivesc?"

– Aş putea până şi să cânt, adăugă.

– Care-i verrşşu' urrmătorr?

– Aurr. Parrcă.

– Aha.

Hwel îşi plecă privirile încețoşate în fundul halbei. Avea şi beția avantajele ei – bunăoară, stopa fluxul inspirațiilor.

– Şi ai uitat un „aurr", zise.

– Unde? întrebă Tomjon care purta pe cap tichia Nebunului.

– Crred, spuse Hwel, concentrându-se şi cugetând profund, că era întrre „aurr" şşi „aurr". Şşi crred, începu, apoi se uită iarăşi la halbă – era goală şi oferea o privelişte absolut întristătoare. Crred, încercă din nou, apoi se dădu bătut şi reformulă: Crred că mai am nevoie de-o băuturră.

– Tocmai mă ridicam să mă duc la tejjghea, zise Nebunul. Hahaha. Sau, mai bine zis mă coborram. Hahaha.

Dădu să se ridice în picioare, şi se lovi cu capul de tavan. Prin cotloanele întunecate ale cârciumii, o duzină de mâini se încleştară pe mânerele securilor de luptă. Acea parte din ființa lui Hwel care rămăsese trează şi îngrozită la gândul că restul

erau turtă, îl îmboldi să facă împăciuitor cu mâna, către piticii care-i priveau pieziş, cu sprâncenele încruntate.

– Nu-s probleme, spuse el, adresându-se întregii cârciumi. E de trreabă, e unn, cum îi zice, un idiot foarrte carraghioş. Nebun. Nebun foarrte caraghioş, a venit de deparrte, de la mama dracului, cum îi zişe...

– Lancre, spuse Nebunul şi se aşează grămadă pe tejghea.

– Aşa. De deparrte, de-acolo, dintr-un loc cu nume de vierme. Nu şştie să se poarrte. Nu cunoaşşte mulţi pitici.

– Hahaha, spuse Nebunul, cu capul în mâini. Prin părţile alea, cunosc numai mărimi.

Hwel simţi o bătaie pe umăr. Se întoarse şi dădu cu ochii de un chip ridat şi păros, dedesubtul unui coif de fier. Piticul respectiv îşi plimba securea dintr-o mână într-alta, cu gesturi grăitoare.

– Mai bine l-ai convinge pe amicul dumitale să nu mai fie aşa caraghios, sugeră el. Altfel o s-ajungă să-i distreze pe dracii din Iad!

– Da' dumneata cine eşşti? întrebă Hwel, privindu-l cu ochii mijiţi, printre aburii de alcool.

– Grabpot Trăsnetaprig spuse piticul, mângâindu-şi pieptul acoperit de cămaşa de zale. Şi ascultă la mine...

– Hei, da' io te şştiu, zise Hwel, privindu-l mai de-aproape. Ai o firmă de cosmetice pe Strada Hobfast. Am cumpărat o tonă de machiaj de-acolo, mai deunăzi...

– Taci, taci, taci, şopti Trăsnetaprig, aplecându-se către el, cuprins de panică.

– Da, chiar aşa, se cheamă Casa de Parfumuri şi Rujuri Fermecate Co., spuse fericit Hwel.

– Calitatea-ntâi, interveni Tomjon, care încerca din răsputeri să nu alunece de pe băncuţă. Mai ales nr. 19, Verde-Leş. Taică-meu se jură că n-a găsit nicăieri ceva mai bun.

– Păi... începu piticul, jucându-se nervos cu securea. Oh. Păi. Da. Ce să zic, mulţumesc. Totul depinde de ce ingrediente foloseşti.

– Şi cum le mărunţeşşti, spuse nevinovat Hwel, arătând securea. Cu aia, cumva? Sau în noaptea asta nu lucrezi?

Sprâncenele lui Trăsnetaprig fremătară din nou, ca o întrunire de omizi.

– Hei, voi doi nu sunteți de la teatru?

– Ba chiar aşa, zise Tomjon. Artişti ambulanți. Artişti sedentari, de-acum, se corectă. Haha. Artişti prăbuşiți.

Piticul lăsă securea jos şi se aşeză pe băncuță. Se îmblânzise la chip.

– Am fost şi eu săptămâna trecută, le spuse, plin de entuziasm. Şi zău că mi-a plăcut. Era ceva cu o fată şi cu un tip, numai că ea era căsătorită cu un moş şi mai era unul de ăilalți ziceau c-a murit, iar ea tânjea, şi a luat otravă, dar apoi s-a dovedit că ăla era de fapt celălalt, numai că nu putea să-i spună din cauză că... Şi, la sfârşit, au murit toți, mai zise Trăsnetaprig, după ce se opri puțin să-şi sufle nasul. Foarte tragic. Tot drumul până acasă am plâns, vă spun cinstit. Ea era aşa de albă la față.

– Nr. 19 şi un strat de pudră, explică vesel Tomjon. Plus puțin rimel maroniu.

– Poftim?

– Şi mai multe cârpe pe sub cămaşă.

– Nu-nțeleg nimic, spuse piticul, cerând, din priviri, ajutorul celorlalți.

Hwel zâmbi, cu ochii în fundul halbei.

– Ia bucură-i tu puțin cu monologul Gretalinei, băiete, zise.

– Imediat.

Tomjon se ridică, se lovi la cap, se aşeză la loc apoi, cu titlu de compromis, îngenunche pe podea, cu mâna pe locul în care, dacă nişte cromozomi s-ar fi combinat altfel, i-ar fi fost sânul.

– „Minţiți spunându-i Vară...“, începu.

Piticii adunați împrejur îl ascultară în linişte vreme de câteva minute. Unul îşi scăpă securea pe jos, iar ceilalți îi făcură semne furioase, cu degetele la buze.

– „... Şi neaua s-a topit. Adio-acum!“ sfârşi Tomjon. Bea licoarea, cade după creneluri, jos pe scară, dezbracă rochia, ia uniforma pentru Străjerul Caraghios nr. 2, aşteaptă semnalul, intră la stânga. „Hei, voi...“

– Cred că-i de ajuns, spuse încet Hwel.

Mai mulți pitici plângeau, cu nasul în coifuri și-și suflau nasurile la unison. Trăsnetaprig se ștergea în colțul ochiului cu o batistă de zale.

– Ceva mai trist și mai sfâșietor n-am auzit în viața mea, spuse, trăgând cu ochiul la Tomjon și dându-și, dintr-odată, seama de ceva. E bărbat. Lua-m-ar dracii, aproape că m-am îndrăgostit de fetișcana aia pe scenă. N-o fi vreun pui de elf, nu? întrebă, înghiontindu-l pe Hwel.

– Om sută la sută, zise acesta. Îl cunosc pe taică-său.

Și se uită iarăși lung la Nebun, care-i urmărea cu gura căscată, apoi la Tomjon. Nici vorbă, se gândi, e o coincidență.

– Asta-nseamnă talent, zise. Un actor bun poate fi orice, nu?

Simțea privirea Nebunului, care-l sfredelea în ceafa scurtă.

– Mda, dar să se-mbrace-n femeie, asta e cam... spuse bănuitor Trăsnetaprig.

Tomjon își scoase încălțările și îngenunche pe ele, ajungând astfel la nivelul piticului. Îl cântări din priviri vreo câteva secunde, apoi își schimbă expresia și, dintr-odată, apărură doi de Trăsnetaprig. E drept că unul stătea în genunchi și, din câte se părea, găsise răgazul să se bărbierească.

– Hei ho, hei ho, spuse Tomjon cu glasul celuilalt.

Asta se dovedi o poantă dintre cele mai reușite, pentru ceilalți pitici, care nu aveau un simț al umorului prea subtil. Se apropiară cu toții. Tocmai atunci, Hwel simți o atingere ușoară pe umăr.

– Sunteți de la teatru? întrebă Nebunul, care aproape că se trezise din beție.

– Da.

– Înseamnă că tocmai pentru voi am venit.

Ne aflăm acum, așa cum ar fi scris Hwel în indicațiile sale de regie, Ceva mai Târziu, în Cursul aceleiași Zile. Teatrul Discul se pregătea să iasă din coconul său de schele, iar ciocăniturile îi străpungeau fruntea piticului și ieșeau prin partea cealaltă.

Își amintea că băuse, asta era clar. Piticii îi cinstiseră iarăși și iarăși, în timp ce Tomjon îi delecta cu imitațiile sale.

Apoi plecaseră cu toții la un alt bar pe care-l știa Trăsnetaprig, de-acolo la un mic restaurant cu mâncare klatchiană, după care totul era în ceață... Nu se prea pricepea la datul pe gât – o mare parte din băutură ajungea chiar în gâtlej. Și, judecând după gustul de pe limbă, pesemne că înghițise și vreo făptură mică și incontinentă.

– Poți s-o faci? întrebă Vitoller.

Hwel plescăi din buze ca să-și alunge gustul.

– Pesemne că poate, zise Tomjon. După cum ne povestea omul ăla, părea interesant. Regele ticălos care domnește cu ajutorul vrăjitoarelor. Furtunile. Pădurile întunecate. Adevăratul Moștenitor al Tronului prins într-o luptă pe viață și pe moarte. Tăișul pumnalului scânteiază. Țipete, sunet de trompete. Regele cel ticălos moare. Binele învinge răul. Se trag clopotele.

– Aș putea să aranjez câteva ploi cu petale de trandafiri, spuse Vitoller. Știu pe unul care face rost de ele aproape pe gratis.

Tatăl și fiul se întoarseră către Hwel, care bătea darabana pe masă, apoi atenția tuturor se îndreptă, cine știe de ce, către punga cu arginți pe care le-o dăduse Nebunul. Suma era, oricum, suficientă pentru a termina Teatrul Discul, dar li se promisese încă și mai mult. Sponsorizarea, asta era cheia problemei.

– Deci ai s-o faci, da? întrebă Vitoller.

– Sună bine, încuviință Hwel. Dar... nu știu ce să zic...

– Nu vreau să-ți forțez mâna, spuse repede Vitoller, apoi toate cele trei perechi de ochi se întoarseră către pungă.

– E, totuși, ceva la mijloc, recunoscu Tomjon. Nebunul e de treabă, nu zic. Dar dacă-l vezi cum povestește... e ciudat. Buzele rostesc anumite cuvinte, dar ochii lui spun cu totul altceva. Și mi-a făcut impresia că ar prefera să-i credem ochii.

– Pe de altă parte, se grăbi Vitoller, ce-i rău în asta? Importantă e plata.

– Poftim? îngână Hwel, ridicând capul.

– Am spus că importantă e arta, zise Vitoller.

Se lăsă din nou tăcerea, întreruptă doar de pitic care bătea cu degetele în masă. Punga cu bani părea să se fi mărit cumva. Părea să umple întreaga încăpere.

– Uite care-i treaba... începu Vitoller, cu glasul mult mai puternic decât era nevoie.

– Uite cum văd eu lucrurile... începu şi Hwel, apoi se opriră amândoi.

– Tu întâi. Scuze.

– Nu era ceva important.

– Eu voiam să spun că putem să terminăm Discul şi fără banii ăştia, zise Hwel.

– Mda, pereţii şi scena, spuse Vitoller. Dar nu şi toate celelalte. Trapele, maşinile pentru coborât zeii din ceruri. Nici placa turnantă, nici burdufurile pentru vânt.

– Cândva ne descurcam şi fără astea, zise Hwel. Ce, ai uitat? Aveam numai câteva scânduri şi nişte bucăţi de pânză pictată. Dar aveam multă ardoare. Dacă voiam vânt, trebuia să suflăm noi înşine. Fireşte, continuă, după ce se mai gândise câteva clipe, ar trebui să ne permitem o maşină pentru valuri. Una mică. Am o idee despre o corabie naufragiată pe o insulă, unde se află un...

– Îmi pare tare rău, spuse Vitoller, clătinând din cap.

– Dar vine atâta lume să ne vadă! zise Tomjon.

– Vine, băiete, vine, dar fiecare plăteşte câte-un bănuţ de aramă, atât. Artificerii vor argint. Dacă voiam să fim oameni bogaţi... şi pitici, se corectă iute Vitoller, trebuia să ne naştem tâmplari. Deja îi datorez lui Chrysophrase trolul mai mult decât ar trebui, sfârşi el, stânjenit, lăsându-i pe ceilalţi doi cu gura căscată.

– Nu e cel care le smulge oamenilor membrele? întrebă Tomjon.

– Cât îi datorezi? se auzi şi Hwel.

– Nu vă faceţi griji, răspunse Vitoller. Am izbutit să plătesc dobânzile la timp. Mai mult sau mai puţin.

– Da, dar cât vrea de la tine?

– Un braţ şi-un picior.

Piticul şi băiatul îl priviră îngroziţi.

– Cum ai putut să fii aşa de...

– Pentru voi doi am făcut-o! Tomjon merită o scenă mai bună, că doar n-o să-şi risipească viaţa dormind în căruţe, fără să ştie ce-i aia o casă, iar tu, amice, ai nevoie de un loc stabil, cu toate maşinile la care visezi, trape... valuri şi altele. Voi m-aţi convins, m-aţi făcut să vă dau dreptate. Ce, aia era viaţă? Mereu pe drumuri, două spectacole pe zi pentru câte o ceată de ţărani şi, la sfârşit, mergi cu pălăria printre ei să-ţi scoţi banii? M-am gândit că ne trebuie un loc decent, cu scaune comode pentru oameni educaţi, care să nu mai arunce cartofi pe scenă. La dracu' cu banii, m-am gândit eu. Voiam doar să...

– Bine, bine! strigă Hwel. O scriu!

– Şi eu o joc, zise Tomjon.

– Nu vă silesc, să ne-nţelegem, zise Vitoller. E alegerea voastră.

Hwel se încruntă, cu ochii la tăblia mesei. E drept că erau lucruri interesante. Trei vrăjitoare – asta suna bine. Două n-ar fi fost de ajuns, patru ar fi fost prea multe. Se amestecau în destinele oamenilor şi aşa mai departe. Mult fum şi multe luminiţe verzi. Cu trei vrăjitoare puteai face multe. De mirare că nu se mai gândise nimeni la aşa ceva...

– Deci îi spunem Nebunului că primim, da? zise Vitoller, cu punga în mână.

Şi, firește, cu o furtună bine simţită mergeai la sigur. Şi mai era şi povestea cu fantoma, pe care Vitoller o scosese din *Cum îţi convine,* spunând că nu-şi permiteau atâta muselină. Şi, cine ştie, poate găsea loc şi pentru Moarte. Tânărul Dafe ar fi numai bun în rol, machiat cu alb şi încălţat cu saboţi înalţi...

– De unde spunea că vine? Cât e de departe? întrebă Hwel.

– Munţii Vârfu Berbecului, răspunse şeful trupei. Dintr-un regat mărunt de care n-a auzit nimeni, cu un nume ca o tuse.

– O să ne ia câteva luni până ajungem.

– Oricum, eu aş vrea să merg, zise Tomjon. Acolo m-am născut.

Vitoller se uită în tavan, Hwel în podea, oriunde, numai să nu se privească în ochi.

– Aşa mi-aţi spus, continuă băiatul. Că aţi umblat prin toţi munţii...

– Da, dar nu-mi mai amintesc unde, zise Vitoller. Orăşelele alea mici de munte sunt totuna pentru mine. Ne-am petrecut mai mult timp împingând căruţele prin râuri şi târându-le la deal decât pe scenă.

– Pot să-i iau cu mine pe băieţii mai tineri şi să ne petrecem acolo toată vara, spuse Tomjon. Punem numai piese vechi şi faimoase. Până-n toamnă, ne întoarcem. Tu poţi rămâne aici, să ai grijă de teatru, apoi venim şi noi pentru Marea Deschidere. Le-ar prinde bine, adăugă cu viclenie tânărul, rânjind către taică-său. Tu ai spus că unii dintre băieţii mai noi habar n-au ce-i aia viaţă de artist.

– Hwel trebuie să scrie piesa, observă Vitoller.

Hwel nu zise nimic. Stătea cu ochii pierduţi în gol. După o vreme, îşi băgă o mână în buzunarul surtucului şi scoase o foaie, apoi, de la cingătoare, o călimară micuţă, cu dopul pus, şi o legătură de pene.

Ceilalţi doi îl priviră pe pitic care, fără să se uite măcar o dată la ei, netezi foaia, destupă călimara, muie pana, o ţinu câteva clipe deasupra hârtiei, ca un şoim în aşteptarea prăzii, apoi începu să scrie.

Vitoller îi făcu un semn din cap lui Tomjon. Păşind cât puteau de uşor, ieşiră din cameră.

Puţin după prânz, îi duseră sus o tavă cu mâncare şi un teanc de foi.

La ora ceaiului, tava era încă acolo. Foile dispăruseră.

Câteva ceasuri mai târziu, un băiat din trupă care trecu pe acolo povesti că auzise un strigăt: „Nu merge! E pe dos!“, apoi zgomotul unui obiect aruncat de pereţi. Pe la ora cinei, Vitoller îl auzi comandând răstit lumânări şi pene. Tomjon avu intenţia să se culce devreme, însă zgomotele care însoţeau procesul de creaţie din camera alăturată îi uciseră somnul. Piticul bombănea ceva despre balcoane şi se întreba dacă lumea are, într-adevăr, nevoie de maşinării pentru făcut valuri. Restul era tăcere – în afară de scârţâitul persistent al penelor. În cele din urmă, Tomjon se cufundă în visare.

– Bun. De data asta avem de toate?

– Da, Granny.

– Aprinde focul, Magrat.

– Bine, Granny.

– Aşa. Ia să vedem...

– Am scris aici totul, Granny.

– Ştiu şi eu să citesc, fato, ce să zic. Deci: În ceaun pe târcolite puneţi mate otrăvite[1]"... Astea ce mai sunt?

– Jason a tăiat un porc ieri, Esme.

– Şi ce, sunt de aruncat? Mie mi se par numai bune, Gytha. Mănânci pe săturate din aşa ceva.

– Granny, te implor!

– Sunt atâţia oameni săraci în Klatch care n-au ce mânca şi care n-ar zice nu la bucăţelele-astea, atâta voiam să spun. Bine, bine, mai departe... Spic de grâu şi nişte linte, să tot fiarbă înainte?" Parcă aici era vorba de o broască râioasă.

– Granny, te rog frumos, nu te mai tot întrerupe. Ştii că Goodie nu era de acord cu experimentele pe animale. Proteinele vegetale pot folosi la fel de bine.

– Deci nici guşteri, nici şerpi, să înţeleg.

– Nu, Granny.

– Nici momiţe de tigru?

– Poftim, uite-aici.

– Ce dracu's astea, scuzaţi-mi vorba proastă?

– Momiţe de tigru. Wane al meu le-a cumpărat de la un negustor venit de departe.

– Eşti convinsă?

– Wane s-a interesat în mod special, Esme.

– După capul meu, arată a momiţe obişnuite. Ei, fie. Toarnă-i, toarnă-i, zoru-i mare, foc şi clocot în căld... Magrat, de ce nu clocoteşte cazanul, mă rog frumos?"

Tomjon se trezi tremurând. În cameră era beznă. Afară, câteva stele străpungeau negurile oraşului; când şi când se

---

[1] În acest punct, autorul foloseşte versuri din originalul tragediei shakespeariene *Macbeth*. Traducerea în română a fost preluată din ediţia Opere Complete, volumul 7, Bucureşti, Univers, 1988 şi îi aparţine lui Ion Vinea. (n.tr.)

auzeau fluierele şi paşii tâlharilor care-şi vedeau de treburile lor perfect legale.

Alături era linişte, dar pe sub uşă se vedea lumina de la o lumânare.

Băiatul se culcă la loc.

Dincolo de apele mâloase ale fluviului, Nebunul se trezise şi el. Trăsese la sediul Breslei, nu pentru că aşa ar fi dorit, ci pentru că ducele nu-i dăduse bani pentru altceva – drept urmare, nu prea putea să doarmă. Pereţii reci îi redeşteptaseră o groază de amintiri. În plus, dacă îşi încorda auzul, putea să prindă suspinele înfundate şi scâncetele care veneau din dormitoarele învăţăceilor care se gândeau cu groază la viitor.

Încercă să-şi mai aranjeze puţin perna tare ca piatra, apoi se cufundă într-un somn tulbure. Visând, mai ştii?

– Faci fiertura grea şi deasă, bine." Dar cât de grea şi cât de deasă?

– Goodie Whemper recomandă să o încerci într-o cană cu apă rece, ca pe caramel.

– Mare păcat că nu ne-am gândit să aducem şi aşa ceva, Magrat.

– Hai mai repede, Esme. Mai e puţin şi vine dimineaţa.

– Numai să nu ziceţi că-s eu de vină dacă nu iese bine, atâta spun. Aşaa... Păr de babuin să pună"... La cine-i părul de babuin? A, mulţumesc, Gytha, deşi ăsta-mi pare mai degrabă păr de pisică, dar n-are a face. Păr de babuin să pună, rădăcini de mătrăgună", şi dacă asta-i chiar mătrăgună să-mi ziceţi mie cuţu', suc de morcovi şi-o curea", mda, am ajuns şi la partea umoristică, pare-mi-se...

– Grăbeşte-te, te rog!

– Bine, bine. Ţipă buha, bate-un vânt, fierbe tot la foc mărunt."

– Ştii, Esme, a ieşit ceva destul de bun la gust.

– Nu-i de băut, decană neghioabă ce eşti!

Tomjon se ridică brusc în capul oaselor. Iarăşi ele – aceleaşi chipuri, aceleaşi glasuri cârtitoare, distorsionate de timp şi spaţiu.

Se uită pe fereastră, la lumina zilei care se revărsa, proaspătă, prin oraş, dar tot mai auzea glasurile care răsunau înfundate, precum tunetele care se pierdeau în depărtări.

– Mie partea cu cureaua nu mi-a sunat bine.

– Nu s-a întărit mai deloc. Credeți că ar trebui să-i punem nişte mălai?

– N-are a face. Ori a mers, ori n-a mers...

Tomjon se ridică şi-şi dădu cu apă pe față. Din camera lui Hwel se revărsau valuri de linişte. Băiatul se îmbrăcă pe tăcute şi deschise uşa.

În camera cealaltă părea să fi nins cu fulgi mari şi grei care se adunaseră în troiene pe ici şi colo. Hwel şedea la masa lui cea joasă, din mijloc, cu capul căzut pe un teanc de foi, sforăind. Tomjon dădu ocol încăperii, în vârful picioarelor, şi ridică la întâmplare o hârtie mototolită şi aruncată. O netezi şi citi:

REGELE: Acum pun coronița asta aici, în tufiş, şi voi o să mă anunțați dacă încearcă s-o ia cineva, da?

SPECTATORII CARE STAU ÎN PICIOARE: Da!

REGELE: Acum, dacă mi-aş găsi şi călușul...

(Primul asasin se iteşte din spatele unei stânci.)

PUBLICUL: Ai grijă în spate!

(Primul asasin dispare.)

REGELE: Vă bateți joc de bietul nea Regele, şmecheraşilor...

Apoi veneau mai multe rânduri tăiate şi o pată mare de cerneală. Tomjon aruncă hârtia şi luă alta, la întâmplare.

REGELE: E-acesta un ~~răței~~ ~~eutit~~ pumnal ce văd ~~în urma alături~~ ~~sub ochii~~ în fața-mi, şi-ntors spre ~~mine~~ mâna mea ~~eiocul~~ mânerul său?

PRIMUL UCIGAŞ: Pe cinstea mea că nu-i! ~~Nu, nu, nu e!~~

AL DOILEA UCIGAŞ: Adevăr grăieşti, Sire. ~~Ba da, e!~~

Judecând după cât era de boțită hârtia, părea să fi fost aruncată de pereți cu deosebită ură. Cândva, Hwel îi explicase

lui Tomjon teoria sa despre inspirație – după toate aparențele, în noaptea trecută avusese loc o adevărată aversă de particule. Cu toate acestea, Tomjon era fascinat de prilejul de a trage cu ochiul la dedesubturile procesului de creație. Alese o a treia variantă care fusese eliminată:

REGINA: Vai mie, ce zgomote-n afară? Să fie oare soțul meu, întors? Iute, iute, treci în dulap, nu mai zăbovi!

UCIGAȘUL: Pe cinstea mea, dar papuceii mei sunt încă la slujnică!

SLUJNICA (deschide ușa): Majestatea Voastră, a sosit Arhiepiscopul.

PREOTUL (de sub pat): Vai, Doamne ia-mă!

(Salve-n cascadă)

Tomjon se întrebă în treacăt ce-o fi fost cu cascada aceea care tot apărea din loc în loc în indicațiile de regie. Nu izbutise niciodată să-l convingă pe Hwel să-i explice. Poate că era un moment în care toți se salutau și se-mbrățișau...

Se apropie de masă și, cu mare grijă, extrase teancul de sub capul piticului adormit, înlocuindu-l cu o pernă.

Pe prima foaie stătea scris:

~~Verence~~ ~~Felmet~~ ~~Ajunul Nopții de~~ Noaptea ~~Cuțitelor~~ ~~Pumnalelor~~ Regilor, de Hwel, din Trupa lui Vitoller. ~~Comedie~~ Tragedie în ~~Opt~~ ~~Cinci~~ ~~Șase~~ ~~Trei~~ Nouă Acte.

Personaje: Felmet, Regele bun.

Verence, Regele rău.

Wethewacs, Vrăjitoare Neagră

Hogg, Vrăjitoare la fel de Neagră

Magerat, O Zirenă...

Tomjon dădu pagina.

Scenă: ~~Un Salon~~ ~~O Corabie pe mare~~ ~~O stradă din Pseudopolis~~ O Luncă Pustie. Intră cele Trei Vrăjitoare...

Băiatul citi o vreme, apoi se uită la ultima pagină.

Ci haideți să ne bucurăm și regelui viață lungă să-i urăm (Ies cu toții, cântând tra-la-la etc. Plouă cu petale de trandafir. Sună clopotele. Zeii coboară din ceruri, demonii se înalță din iad, mult zgomot cu placa turnantă etc.) Sfârșit.

Hwel sforăia.

În visele sale, zeii se înălțau și cădeau, corăbiile pluteau cu meșteșug și măiestrie pe oceanele de pânză, imaginile dănțuiau și se lipeau una de alta, sclipind ușor; oamenii zburau pe frânghii, zburau fără frânghii, nave uriașe, fermecate, se luptau în ceruri imaginare, mările se deschideau, apăreau femei tăiate în două cu ferăstraiele, mii de ingineri de efecte speciale chicoteau și își dădeau coate. El fugea cu brațele desfăcute, deznădăjduit, știind că nimic din toate acestea nu exista și nu avea să existe vreodată și că nu avea la dispoziție decât niște scânduri, niște bucăți de pânză și niște vopsea cu care să facă să se-ntrupeze tablourile ademenitoare care-i umpleau mintea.

Numai în vise suntem liberi. În rest, depindem de salariu.

– E bună, zise Vitoller, în afară de povestea cu strigoiul.

– Nu te-atinge de strigoi, spuse morocănos Hwel.

– Dar știi că oamenii încep să huiduie și să arunce cu tot felul de lucruri. Și e foarte greu, după aceea, să scoți praful de cretă din costume.

– Nu te-atinge de strigoi. Joacă un rol foarte important în piesă.

– Așa ai spus și data trecută.

– Și așa și era.

– Și în *Cum îți convine,* și în *Regele din Ankh,* și în toate celelalte.

– Așa-mi plac mie strigoii.

Cei doi stăteau de-o parte, privindu-i pe artificerii pitici cum montau mașinăria de făcut valuri, care se alcătuia din șase axuri verticale, lungi, legate între ele prin tot felul de

benzi spiralate de pânză, vopsite în nuanțe de albastru, verde și alb, care se întindeau pe toată lățimea scenei. O înșiruire alambicată de roți dințate și curele ducea către un mecanism rotitor din culise. Când spiralele se mișcau toate odată, oamenii cu stomacul slab erau siliți să-și întoarcă privirile.

– Bătălii navale, îngână Hwel cu răsuflarea tăiată. Naufragii. Tritoni. Pirați!

– Rugină și scârțâituri, prietene, gemu Vitoller, sprijinindu-se mai bine în baston. Cheltuieli de întreținere. Ore suplimentare.

– Pare, într-adevăr, foarte... complexă, recunoscu Hwel. Cine a gândit-o?

– Un cetățean tare iscusit, de pe Strada Ingenioșilor Artificeri, spuse Vitoller. Leonard da Quirm. De fapt, e pictor. Chestiile astea le face așa, din pasiune. Am auzit întâmplător că lucra la asta de luni întregi, și-am pus mâna pe ea, de îndată ce și-a dat seama că n-o poate face să zboare.

Rămaseră cu gura căscată la valurile artificiale care se tot legănau.

– Deci te-ai hotărât să mergi și tu? întrebă, în cele din urmă, Vitoller.

– Da. Tomjon e încă destul de sălbatic. Are nevoie de cineva mai așezat, pe lângă el.

– O să-mi lipsești, prietene. Nu mi-e rușine să-ți spun că mi-ai fost ca un fiu. De fapt, câți ani ai, că nu mi-ai spus niciodată?

– O sută doi.

Vitoller încuviință posomorât. El avea șaizeci și artrita începuse deja să îl chinuiască.

– Atunci mi-ai fost ca un tată, spuse.

– Legea compensației, spuse stingherit Hwel. Jumate'n înălțime, de două ori mai bătrân. Se poate spune că, la urma urmei, durata noastră de viață e la fel de întinsă ca și a oamenilor.

– Ei, oftă patronul trupei, nu știu ce-am să mă fac fără tine și fără Tomjon, crede-mă.

– E vorba numai de o vară şi-ţi rămân mulţi băieţi. De fapt, cu noi vin mai ales începătorii. Tu singur ai spus că o să le prindă bine.

Vitoller părea trist şi, în atmosfera friguroasă a teatrului, pe jumătate terminat, cu mult mai mărunt decât de obicei, ca un balon în a doua săptămână de după petrecere. Distrat, lovi cu bastonul o grămăjoară de rumeguş.

– Îmbătrânim, jupân Hwel. Tu mai rău ca mine, se corectă el. Am auzit deja gongul bătând miazănoaptea.

– Aşa-i. Nu-ţi place să-l ştii plecat, nu?

– La început nu mi-a păsat. Ştii bine. Pe urmă, m-am gândit că soarta şi-a vârât coada. Tocmai când ne mergea bine, apare soarta, lua-o-ar dracii. Acolo s-a născut el, că doar ţii minte. Undeva, în munţi. Acum soarta îl cheamă îndărăt. N-o să-l mai văd niciodată.

– O să ţină numai o vară...

– Nu mă întrerupe, spuse Vitoller, ridicând braţul. Tocmai prinsesem momentul dramatic.

– Scuze.

Bastonul risipi grămada de rumeguş, aruncând-o cât colo.

– Ştii doar că nu-i sânge din sângele meu.

– Dar e totuşi fiul tău, spuse Hwel. Povestea asta cu ereditatea nu înseamnă nimic.

– Frumos din partea ta s-o spui.

– Păi aşa e. Uită-te la mine. Cine-ar fi crezut că am s-ajung să scriu piese? Piticii n-ar trebui nici măcar să ştie să citească. Eu, unul, nu m-aş îngrijora atât de tare din pricina sorţii. Eram sortit să fiu miner. De cele mai multe ori, soarta se înşală.

– Dar tocmai tu ai spus că seamănă la chip cu Nebunul ăsta. Şi am văzut cu ochii mei că-i aşa.

– Numai dacă pică lumina bine.

– Eu cred că la mijloc e soarta.

Hwel ridică din umeri. Pe soartă nu te puteai bizui, era convins. Nu puteai avea încredere în ea. Adesea nici n-o observai. Tocmai când credeai c-ai prins-o, se dovedea a fi altceva – o coincidenţă, de pildă, sau providenţa. Îi închideai uşa-n nas, apoi o găseai aşteptându-te. Aveai impresia că ai

bătut-o bine-n cuie când, ce să vezi, ciocanul era de fapt la ea în mână. El, unul, se folosea adesea de soartă. Ca artificiu literar, era mai bună chiar decât un spectru, era ideală pentru a pune intriga în mişcare. Dar era o greşeală să crezi că o poţi înţelege. Darmite să speri s-o stăpâneşti...

Granny Weatherwax îşi miji nervoasă ochii, privind în globul de cristal al lui Nanny Ogg. Unealta nu era de calitate – o simplă plută din sticlă verde, pe care unul dintre fiii lui Nanny o adusese de undeva, de la mare. Totul se vedea tulbure, inclusiv – din câte bănuia Granny – adevărul.

– E pe drum, asta-i clar, spuse în cele din urmă. Într-o căruţă.

– Ar fi fost mai bine să apară pe un armăsar alb, spuse Nanny Ogg. Ştiţi voi – cu căpăstrul împodobit cu pietre scumpe...

– Are sabia magică, da? întrebă Magrat, întinzându-şi gâtul ca să vadă mai bine.

Granny Weatherwax se lăsă pe spate.

– Mi-e ruşine cu voi, să ştiţi, zise. Zău aşa... armăsari vrăjiţi, săbii împodobite. Vă daţi ochii peste cap ca două slujnicuţe.

– Sabia magică e importantă, spuse Magrat. Fără ea nu se poate. De ce nu-i făurim noi una? Din fier lovit de trăsnet, adăugă, plină de entuziasm. Vraja o ştiu eu. Se ia nişte fier lovit de trăsnet şi... – aici şovăi puţin – se făureşte o sabie din el.

– Nu mă-mpac cu prostiile astea de demult, zise Granny. Trebuie să aştepţi zile întregi până vine furtuna, iar apoi eşti în primejdie să rămâi fără un braţ.

– Şi un semn din născare, în formă de căpşună, zise Nanny Ogg, fără să ia seama la întrerupere; celelalte două o priviră nedumerite. O pată de forma unei căpşuni, repetă ea. Se numără printre acele lucruri obligatorii pentru un prinţ venit să-şi recâştige regatul. Ca să ştie toată lumea. Ce nu-nţeleg eu... de unde află toţi că-i o căpşună?

– Nu suport căpşunile, spuse Granny, cam pe lângă subiect, cercetând din nou cristalul, în străfundurile căruia un Tomjon minuscul îşi săruta părinţii, apoi dădea mâna sau îi

îmbrățișa pe ceilalți membri ai trupei și se urca în prima căruță din șir.

„Pesemne că a mers, își spuse Granny. Altfel, n-ar veni încoace, nu? Și toți ăilalți trebuie să fie ceata lui de tovarăși de încredere. La urma urmei, e de bun-simț. Urmează să străbată cinci sute de mile, prin niște locuri neprielnice. Se poate întâmpla orice. Iar armura și săbiile trebuie să fie în căruță – sunt convinsă."

Își descoperi o undă de îndoială și se forță s-o înăbușe pe dată. „Dacă nu din pricina asta, atunci de ce să vină? E limpede. Vraja ne-a ieșit perfect. Mă rog, ingredientele n-au fost chiar bune. Nici versurile. Și pesemne că nici n-am făcut-o când trebuia. Unde mai pui că Gytha a dus acasă cât a putut, ca s-o dea la pisică, ceea ce înseamnă... Dar băiatul e pe drum. Ce-i în mână nu-i minciună."

– Acoperă-l cu pânza aia după ce termini, Esme, spuse Nanny. Mereu mi-e teamă să nu tragă cineva cu ochiul la mine când fac baie.

– E pe drum, zise Granny, cu glasul atât de ferm încât puteai măcina porumb cu el, apoi acoperi globul cu o husă din catifea neagră.

– Drumul e lung, o preveni Nanny. Nu-i chiar ca de la mână la gură. Poate să dea peste tâlhari.

– O să-l veghem noi, spuse Granny.

– Nu se cuvine. Dacă e să fie rege, atunci ar trebui să se descurce singur, rosti Magrat.

– Da, dar să nu-și istovească puterile. Asta nu vrem, spuse ingenuu Nanny. Ar trebui să ajungă aici proaspăt ca o floricică.

– După care o să-l lăsăm să se descurce singur, cum poate, sper, zise Magrat.

– Exact așa, confirmă Granny, ca și cum tocmai ar fi încheiat un târg. Însă numai dacă pare să iasă învingător.

Întâlnirea avusese loc acasă la Nanny Ogg. Pe la revărsatul zorilor, Granny plecă, dar Magrat găsi un pretext să mai rămână, chipurile ca s-o ajute pe gazdă să strângă.

– Parcă nu trebuia să ne băgăm nasul, nu? zise.

– Adică?

– Ei, Nanny, ştii ce vreau să spun.

– Asta nu înseamnă că ne băgăm nasul, încercă Nanny, cam stânjenită. Dăm şi noi o mână de ajutor.

– Nu zău!

Nanny se aşeză şi începu să se joace cu o pernă.

– Vezi tu, în mod normal e uşor să nu-ţi bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala, zise. Mai ales atunci când nu e musai. Eu, una, trebuie să mă gândesc şi la copii. Jason a şi sărit la bătaie, o dată sau de două ori, din pricina a ceea ce i-au auzit urechile. Shawn a fost dat afară din armată. Când vom avea un nou rege, n-ar fi rău să ne fie un pic îndatorat, după părerea mea. Aşa-i cinstit.

– Dar n-a trecut mai mult de-o săptămână de când spuneai... începu Magrat, apoi se opri, şocată de oportunismul celeilalte.

– Când e vorba de magie, o săptămână înseamnă mult, grăi Nanny. Vreo cincisprezece ani, de pildă. Iar Esme e hotărâtă şi eu n-am chef să mă împotrivesc.

– Cu alte cuvinte, spuse cu răceală Magrat, a făgădui că nu ai să te-amesteci e ca şi cum ai jura că nu vei înota niciodată. Ai să-ţi respecţi cu sfinţenie jurământul, dacă, nu cumva, te trezeşti aruncată în apă.

– Păi, decât să te îneci... zise Nanny, apoi se întinse către policioară şi luă o pipă de lut, care aducea cu un puţ de smoală în miniatură; o aprinse cu un tăciune, sub privirile atente ale lui Greebo, încolăcit pe perna sa.

Cufundată în gânduri, Magrat ridică husa de pe glob şi se uită urât la el.

– Nu cred că am să înţeleg vreodată ce înseamnă cu adevărat vrăjitoria, spuse. Când am impresia că am priceput ceva, se schimbă totul.

– Oameni suntem, rosti Nanny, învăluită într-un nor de fum. Suntem oameni cu toţii.

– Îmi dai voie să împrumut puţin globul? întrebă, dintr-odată, Magrat.

– Cum să nu, răspunse Nanny, rânjind pe ascuns. Nu cumva te-ai certat cu drăguțul?

– Zău că nu înțeleg despre ce vorbești.

– Nu l-am mai văzut de câteva săptămâni.

– Păi, ducele l-a trimis în... începu Magrat, apoi se gândi mai bine și zise:... L-a trimis cu o treabă. Nu că mi-ar păsa.

– Mda, clar. Să nu cumva să uiți globul.

Magrat se simți fericită să ajungă acasă. Chiar dacă nimeni nu ieșea noaptea prin pădure, în ultimele două luni situația se înrăutățise. Vrăjitoarele începuseră să fie privite cu ochi răi, dar, dincolo de asta, cei câțiva oameni din Lancre care aveau legături cu exteriorul începuseră să-și dea seama că fie a) se întâmplaseră mult mai multe lucruri decât știau ei, fie b) timpul o luase razna. Nu era ușor de dovedit[1], însă puținii negustători care urcaseră pe cărările de munte, după sfârșitul iernii, păreau ceva mai bătrâni decât s-ar fi cuvenit. Întâmplările inexplicabile fuseseră dintotdeauna în Lancre ceva mai mult sau mai puțin normal (din pricina acumulării de magie), însă era pentru prima dată când dispăreau, peste noapte, câțiva ani întregi.

Magrat încuie ușa, trase obloanele și așeză, cu mare grijă, globul cel verzui de cristal pe masa din bucătărie. Se concentră...

---

[1] Din pricina faptului că în diversele state, regate și orașe, timpul era măsurat în felurite moduri. La urma urmei, atunci când, pe o arie de o sută de mile pătrate, anul poartă denumiri atât de diferite precum cel al Puiului de Liliac, al Maimuței Prevestite, al Norului Rătăcitor, al Vacilor Grase, al celor Trei Armăsari Iscusiți, precum și cel puțin nouă numere care se raportează la momentele în care tot felul de regi, profeți sau evenimente stranii au fost* încoronați, s-au născut sau au avut loc, și când fiecare an are alt număr de luni, iar unii nu au săptămâni și, într-un caz, nu folosesc ziua ca unitate de măsură, nu poți fi sigur decât de un singur lucru: nici un act sexual cu adevărat plăcut nu ține cât ar trebui\!

* Cu toate că Teocrația din Muntab socotește nu anii care-au trecut, ci pe cei care-au mai rămas. Nimeni nu știe până când, dar pesemne că nu-i o idee strălucită să aștepți să afli.

\ Singura excepție de la această regulă o reprezintă, firește, tribul Zabingo, din regiunea Marelui Rift.

Nebunul moţăia sub o copertină, la bordul unei barje care urca în susul fluviului Ankh, cu o viteză constantă de două mile pe oră. Nu era un mijloc de transport prea grozav, dar, în definitiv, te ducea la destinaţie.

Părea să fie în siguranţă, doar că se zvârcolea în somn.

Magrat se întrebă cum era să-ţi petreci viaţa făcând ceva ce nu-ţi convenea. Ca şi cum ai fi murit, pesemne, numai că era şi mai rău – de vreme ce rămâneai în viaţă, să te chinui. În ochii ei, Nebunul era un om slab, prost îndrumat şi care avea mare nevoie de o infuzie de curaj. De-abia aştepta să-l vadă întors, ca să poată, din nou, să-şi dorească să nu-l mai vadă niciodată.

O lungă vară fierbinte...

Nu se grăbiră. Era mult de mers, din Ankh-Morpork şi până în munţii Vârfu Berbecului. Şi Hwel se văzu silit să recunoască faptul că se distrase bine, expresie cu care piticii nu erau, în general, foarte familiarizaţi.

Cum îţi convine avusese succes, ca întotdeauna. Ucenicii întrecuseră orice aşteptări – uitau replici, făceau glume. Astfel, în Sto Lat, întregul act trei din *Gretalina şi Melias* se jucase cu decorul pentru actul al doilea din *Războaiele magicienilor,* dar totul mersese înainte, de parcă nimeni din public nu observase că cea mai mişcătoare scenă de dragoste din istoria universală se jucase pe fundalul unui val seismic, prăvălindu-se peste un continent. Poate că şi din cauză că Tomjon o juca pe Gretalina. Le ieşise ceva atât de neobişnuit şi stimulativ încât, la spectacolul următor – care avusese loc într-un hambar închiriat – Hwel îl pusese pe băiat să încerce celălalt rol, şi rezultatul îi înfiorase iarăşi pe toţi spectatorii, mai ceva ca o zi întreagă de mers prin viscol, cu toate că în rolul Gretalinei evoluase tânărul Winsloe, care era cam nătâng, se bâlbâia şi... mă rog, poate că, într-o bună zi avea să scape totuşi de coşuri.

În ziua următoare, într-un târguşor fără nume pierdut într-un ocean de varză, piticul îi dăduse lui Tomjon să-l joace pe Bătrânul Miskin în *Cum îţi convine,* rol în care Vitoller avusese de la bun început un mare succes. Nu puteai să-l dai

cuiva care nu împlinise încă patruzeci de ani, decât dacă voiai un Miskin cu o pernă strecurată pe sub surtuc şi cu ridurile aplicate pe faţă cu vopsea.

Hwel nu se considera bătrân. Taică-său scotea mai bine de trei tone de minereu pe zi la vârsta de două sute de ani. Atunci însă, se simţise împovărat de ani. Îl urmărise pe Tomjon târşâindu-şi picioarele pe scenă şi, vreme de o clipă, înţelesese cum era să fii un bătrân gras, cu trupul îmbuibat de vin, purtând războaie de care nimănui nu-i mai păsa şi agăţându-te cu îndârjire de crestele vârstei mijlocii, din teama de a nu te prăbuşi în senilitate, însă doar cu o mână – cu cealaltă făcând semnul deochiului, pentru a ţine Moartea la distanţă. Fireşte, atunci când scrisese piesa, îşi cunoscuse personajul. Dar nu-l înţelesese cu adevărat.

Piesa cea nouă, pe de altă parte, nu avea acelaşi farmec. O puseseră de câteva ori, ca să vadă cum mergea. Publicul urmărise totul cu atenţie, apoi plecase acasă. Nimeni nu se obosise nici măcar să arunce cu ouă. Nu că li s-ar fi părut proastă. Nu li se păruse în nici un fel.

Dar avea tot ce-i trebuia, nu? Prin lume circulau tot felul de poveşti despre tirani care-şi primeau pedeapsa meritată. Când apăreau vrăjitoare, succesul era garantat. Moartea era un personaj minunat construit, cu nişte replici excelente. Iar toate laolaltă... parcă se anulau reciproc, preschimbându-se într-o adunătură de prostii menite să umple scena pentru câteva ceasuri.

Noaptea, târziu, când trupa dormea, Hwel obişnuia să vegheze într-o căruţă, revizuindu-şi înfrigurat opera. Aranja scenele în altă ordine, tăia, adăuga replici, introducea câte un clovn, poate şi vreo luptă, şi şlefuia efectele speciale. Dar nimic nu părea să dea rezultate. Piesa era precum o pictură extrem de complexă care, de aproape, era o adevărată comoară de nuanţe, iar de la distanţă – o simplă pată de culoare.

Când particulele de inspiraţie îl copleşeau, încerca inclusiv să schimbe stilul. Cei care se trezeau devreme se obişnuiseră deja să găsească fructele unor experimente ratate,

presărate pe iarbă, împrejurul căruțelor, precum niște ciuperci foarte bine realizate artistic.

Tomjon își păstrase una dintre încercările cele mai stranii:

PRIMA VRĂJITOARE: A întârziat.

(Tăcere)

A DOUA VRĂJITOARE: A spus că avea să vină.

(Tăcere)

A TREIA VRĂJITOARE: A spus că avea să vină, dar n-a venit. Iată ultima mea șopârlă. O păstram pentru el. Dar nu a venit.

(Tăcere)

– Cred, spusese Tomjon ceva mai târziu, că ar trebui s-o lași mai moale. Ai făcut ce ți s-a cerut. Nimeni nu ți-a pretins să scrii o capodoperă.

– Dar aș putea, să știi. Numai să găsesc tonul potrivit.

– Și ești chiar convins că e nevoie de strigoi? întrebase Tomjon, iar din tonul pe care-o spusese se înțelegea că el, unul, nu era.

– Nu strigoiul e problema, se răstise Hwel. Scena cu strigoiul este printre cele mai bune pe care le-am scris vreodată.

– Mda, mă întrebam doar dacă asta-i piesa potrivită pentru așa ceva.

– Lasă strigoiul în pace, băiete, și hai să mergem.

La două zile după această discuție, când deja munții Vârfu Berbecului începuseră să se ridice la orizont, înspre Centru, ca un zid alb și albastru, trupa se trezi atacată, însă fără prea mult dramatism: tocmai trecuseră căruțele printr-un vad și se odihneau la umbra unui desiș, din care, deodată, înflori o ceată de tâlhari. Hwel cercetă din priviri cele șase săbii pătate de rugină. Posesorii lor păreau cam nesiguri pe ce-aveau de făcut mai departe.

– Avem pe undeva o chitanță... începu.

– Nu par să facă parte din Breaslă, şopti Tomjon, înghiontindu-l. Sunt aproape sigur că lucrează pe cont propriu.

Ar fi frumos de spus că şeful tâlharilor era o brută uriaşă, cu barba neagră, purtând o basma roşie, cu un cercel de aur într-o ureche, şi cu o bărbie aspră, de puteai curăţa oalele cu ea. De fapt, ar fi practic obligatoriu ca el să fie descris astfel. Şi, că veni vorba, chiar aşa arăta. Hwel se gândi că piciorul de lemn era puţin exagerat, însă era limpede că omul îşi studiase cu atenţie rolul.

– Ei, ei, strigă şeful tâlharilor. Cine-mi sunteţi şi aveţi ceva bani?

– Suntem actori, zise Tomjon.

– Şi, cu asta, am răspuns şi la a doua întrebare, spuse Hwel.

– Lăsaţi-o mai moale cu vorbele de duh, se răsti tâlharul. Am fost şi io la oraş, să ştiţi. Şi ştiu şi io ce-i aia o vorbă de duh şi chiar... – iar aici se întoarse către tovarăşii săi, ridicând dintr-o sprânceană ca să le semnaleze că replica următoare trebuia să fie amuzantă – pot să vă dau şi io nişte răspunsuri tare înţepătoare, dacă mă supăraţi.

Lipsa de reacţie a celorlalţi îl sili, până la urmă, să facă un gest de nerăbdare cu sabia.

– Aşa, continuă, pe un fundal de râsete lipsite de convingere. Şi-acum, vă poftesc să ne daţi banii, obiectele de preţ, mâncarea şi hainele pe care le-aveţi.

– Pot să spun şi eu ceva? întrebă Tomjon.

Actorii din trupă se traseră înapoi. Hwel zâmbi, cu ochii în pământ.

– Ai de gând să implori milă, aşa-i? spuse tâlharul.

– Chiar aşa.

Hwel îşi îndesă mâinile în buzunare şi se uită în sus, spre cer, fluierând în surdină şi încercând să nu rânjească larg, ca un om cu minţile rătăcite. Îşi dădu seama că şi ceilalţi actori se uitau plini de nădejde la Tomjon. O să le recite monologul milei din *Povestea unui trol,* se gândi...

– Ce-aş vrea să spun acum... începu Tomjon, apoi îşi schimbă uşor poziţia, glasul i se îngroşă, iar braţul drept i se

ridică într-un gest grandios, este că „Un om nu-l prețuiești prin faptele sale de arme, nici prin aprigele pofte ale..."

„O să fie ca atunci în Sto Lat, cu omul ăla care-a încercat să ne jefuiască. Dacă ajung să ne ofere săbiile lor, ce naiba facem cu ele? E așa de jenant când îi vezi că încep să plângă..." Ajuns cu gândurile în acest punct, piticul văzu că toți din jurul său se înverziseră ușor la față și i se păru că aude alte glasuri, în depărtare.

– Uite niște oameni cu săbii, Granny!

– ...distrug cu armele lor sclipitoare minunile lumii... spuse Tomjon.

– Cum adică? Regele meu nu cerșește nimic de la nimeni, se auzi un glas de la hotarele imaginației. Dă-mi cana cu lapte, Magrat.

–... Sămânța compasiunii, sărutul... continuă Tomjon.

– Pe ăsta l-am primit cadou de la mătușa mea.

– ... Piatra cea mai prețioasă, cununa cea mai sclipitoare dintre toate.

Se lăsă tăcerea. Unul sau doi tâlhari începuseră să plângă încet, cu fața în mâini.

– Gata? întrebă șeful.

Pentru prima dată în viața lui, Tomjon rămase cu gura căscată.

– Păi, da, spuse. Păi... vreți să-l mai spun o dată?

– Bun monolog, recunoscu șeful. Dar nu văd ce-are de-a face cu mine. Io sunt un om cu picioarele pe pământ. Scoate banii. Iar voi, ăștilalți, continuă el, ducându-i lui Tomjon sabia la beregată, nu mai stați acolo ca proștii. Mai repede, sau băiatul o pățește.

Ucenicul Winsloe ridică timid brațul.

– Ce-i? întrebă tâlharul.

– S-sunteți s-sigur că ați as-scultat cu atenție, nu vă supărați?

– Nu mă faceți să mă repet! Ori aud clincănitul banilor, ori o să-i auziți voi sângele gâlgâind!

De fapt, nu se auzi decât un șuierat ascuțit, undeva sus, apoi trosnetul unei căni cu lapte, înghețate bocnă din pricina

straturilor de aer rece, care se prăvăli din cer drept pe coiful ţuguiat al tâlharului. Tovarăşii săi contemplară o clipă efectele, apoi o luară la sănătoasa. Actorii rămaseră cu gura căscată la bărbatul doborât. Hwel lovi uşor cu piciorul o bucată mare de lapte îngheţat.

– Măi, măi, măi, îngână.

– Nici nu m-a luat în seamă, şopti Tomjon.

– Un critic înnăscut, spuse piticul. Cana era albastră cu dungi albe. Ciudat cum, în astfel de momente, îţi săreau în ochi tot felul de amănunte. Părea să mai fi fost spartă de câteva ori, până atunci, căci bucăţile fuseseră lipite cu grijă. Cineva îndrăgise din cale afară cana aceea.

– Asta s-a-ntâmplat, spuse Hwel, adunându-şi câteva zdrenţe de logică, din pricina unei tornade rătăcite. E limpede.

– Dar nu se-ntâmplă foarte des ca din cer să cadă căni cu lapte, spuse Tomjon, ca o perfectă demonstraţie a talentului oamenilor de a nega lucrurile evidente.

– Nu ştiu ce să spun, am mai auzit de peşti, broaşte, pietre, zise Hwel. De ce nu şi vase? Un fenomen neobişnuit şi cu asta, basta. Pe aici se întâmplă mereu, n-avem de ce să ne mirăm prea tare.

Se întoarseră la căruţe şi o porniră mai departe, într-o tăcere nefirească. Tânărul Winsloe adună toate bucăţile de cană pe care le găsi şi le puse bine, în cutia pentru recuzită, petrecându-şi restul zilei cu ochii la cer, nădăjduind să cadă o zaharniţă.

Căruţele urcau cu greu pe pantele prăfuite ale munţilor, ca nişte punctuleţe neclare profilate pe sticla tulbure a globului.

– Sunt bine? întrebă Magrat.

– Umblă din loc în loc, zise Granny. Or fi buni să joace în piese, dar mai au câte ceva de învăţat despre călătorii.

– Era o cană minunată, spuse Magrat. Azi nu se mai fac unele aşa de bune. Dacă-mi spuneai ce ai de gând, îţi ofeream fierul ăla de călcat de pe raft.

– Viaţa nu constă numai în căni de lapte.

– Avea margarete pictate pe buză!

Granny n-o mai băgă în seamă.

– Cred că a venit momentul să ne uităm mai de-aproape la regele ăsta nou, zise, apoi râse spart şi aspru, ca o cotoroanţă.

– Granny, ai râs spart şi aspru, ca o cotoroanţă, spuse sumbră Magrat.

– Nici vorbă! Am, începu Granny, căutând cuvântul potrivit, chicotit.

– Pun rămăşag că aşa râdea şi Aliss cea Neagră.

– Ai grijă să nu sfârşeşti ca ea, spuse Nanny, de la locul ei de lângă foc. Înainte să moară devenise cam... ciudată. Numai cu gândul la mere otrăvite şi mai ştiu eu ce.

– Şi asta numai pentru că am chicotit ceva mai... răguşit, pufni Granny, simţindu-se stânjenită că protesta atât. Şi, oricum, ce-i rău în asta? Nimic, cu condiţia să nu exagerezi.

– Cred că ne-am rătăcit, zise Tomjon.

Hwel privi pajiştile mlăştinoase, arse de soare, care-i împrejmuiau, întinzându-se până către piscurile uriaşe ale munţilor. Chiar şi în miezul verii, pe culmile cele mai înalte fluturau flamuri de zăpadă. Era un peisaj de o frumuseţe cu totul descriptibilă. Albinele bâzâiau, ocupate cu tufişurile de lămâiţă – sau încercând măcar să lase impresia că erau ocupate din cale-afară. Peste pajiştile de munte pluteau umbrele norilor. Erau împrejmuiţi de o tăcere adâncă, măreaţă – tăcerea unui peisaj care nu doar că nu conţine nici o fiinţă omenească, dar nici n-are nevoie de aşa ceva.

Şi nici de indicatoare.

– Ne-am rătăcit încă de-acum zece mile, spuse Hwel. Cred că ar trebui să găsim un alt cuvânt pentru situaţia de faţă.

– Ai spus că în munţi e plin de mine de-ale piticilor, zise Tomjon. Ai spus că piticii nu se rătăcesc niciodată pe aici.

– Pe sub pământ, asta am spus. Acolo te-ajută straturile şi formaţiunile de roci. Nu şi deasupra, unde te incomodează tot peisajul ăsta.

– Ce-ar fi să-ţi săpăm o groapă? sugeră Tomjon.

Dar era o zi frumoasă, iar drumul şerpuia printre desişuri de brazi pitici şi de pini, străjerii de la porţile pădurii, astfel încât era foarte plăcut să laşi catârii să meargă la pas. Drumul trebuia să ducă undeva, se gândi Hwel.

Această gogoriţă geografică a provocat moartea multor persoane. Nu e musai ca drumurile să ducă undeva, doar să aibă un loc din care să pornească.

– Chiar ne-am rătăcit, nu? întrebă Tomjon, după o vreme.

– Sigur că nu.

– Atunci unde suntem?

– În munţi. Aş putea să-ţi arăt locul în orice atlas.

– Ar trebui să ne oprim şi să cerem îndrumări.

Hwel se uită împrejur. Undeva, în depărtare, se auzi ţipătul unui ploier mare, sau poate al unui viezure – nu se descurca prea bine cu aspectele vieţii rurale, cel puţin cu cele care aveau loc dincolo de nivelul solului. Pe nicăieri, însă, nici un om.

– De la cine, mă rog frumos? întrebă sarcastic.

– Uite, de la bătrâna cu pălăria caraghioasă, spuse Tomjon, arătând cu degetul. Am urmărit-o de ceva vreme. Când are impresia că am zărit-o, se ascunde în spatele unui tufiş.

Hwel se întoarse şi se uită la un tufiş de grozamă, care fremăta.

– Cu plecăciune, măicuţă, spuse.

Din tufiş răsări un cap cât se poate de indignat.

– A cui măicuţă? grăi capul.

– Era un fel de-a spune, şovăi Hwel, doamnă... domnişoară...

– Jupânească, se răsti Granny Weatherwax. Sunt o biată bătrână care adună vreascuri, adăugă ea sfidător, apoi îşi drese vocea. Of, sufletelul meu. Ce m-ai mai speriat, domnişorule. Vai de inimioara mea.

În căruţe se lăsă liniştea. În cele din urmă, Tomjon spuse:

– Poftim?

– Ce? zise Granny.

– Ce-i cu inimioara dumneavoastră?

– Cum adică ce-i cu inimioara mea? întrebă Granny, care nu era obişnuită să joace rolul de bătrână neajutorată şi avea

un repertoriu de replici foarte limitat. Numai că tradiția cerea ca tinerii moștenitori porniți în căutarea sorții să dobândească ajutor de la niște bătrâne misterioase care adună vreascuri, iar ea nu avea de gând să se pună cu tradiția.

– Ați pomenit-o, atâta tot, spuse Hwel.

– Ei, n-are a face. Sufletelul meu. Pesemne că vă îndreptați către Lancre, spuse hotărâtă Granny, nerăbdătoare să treacă la treabă.

– Păi, da, zise Tomjon. De o zi întreagă.

– Ați ajuns prea departe, zise Granny. Mergeți înapoi vreo două mile și apucați-o pe cărare la dreapta, dincolo de desișul de pini.

Wimsloe îl trase pe Tomjon de cămașă.

– Când întâln-n-nești în d-d-drum o b-b-bătrână misterioas-s-să, e m-m-musai să-i oferi c-c-ceva de mâncare. Sau s-o ajuți s-s-să treacă r-r-râul.

– Zău?

– D-d-dacă nu, o să ai p-p-parte de mari necaz-z-zuri.

Tomjon îi zâmbi politicos lui Granny.

– Vă putem invita la prânz cu noi, măi... băt... dragă doamnă?

– Ce-aveți? întrebă Granny, cam nehotărâtă.

– Pastramă de porc.

– Nu, mulțumesc, spuse Granny, scuturând amabilă din cap. Mă balonează.

Apoi se întoarse pe călcâie și se îndepărtă printre tufișuri.

– Dacă doriți, vă putem ajuta să treceți râul, strigă Tomjon în urma ei.

– Ce râu? zise Hwel. Uită-te unde suntem, pe aici nu există râuri.

– D-d-dar trebuie să le at-t-tragi de partea ta, zise Wimsloe. Te pot ajut-t-ta.

– Poate trebuia să-i cerem să aștepte până găseam noi un râu pe undeva, spuse acru Hwel.

Ajunseră la răspântie. Cărarea aleasă îi conduse către o pădure, străbătută de o sumedenie de urme, precum curtea

unui abator, genul de pădure în care mintea îți şopteşte că toți copacii se întorc după tine, când treci, iar cerul pare undeva foarte departe. În pofida căldurii, printre copaci plutea o negură umedă, de nepătruns, care se aduna pe cărare de parcă voia s-o şteargă de pe fața pământului. În scurtă vreme se rătăciră iarăşi, ajungând cu toții la concluzia că a te rătăci printr-un loc în care habar nu aveai unde te găseai era cu mult mai rău decât a te rătăci în câmp deschis.

– Putea să ne dea indicații mai amănunțite, zise Hwel.

– De pildă, întrebați la cotoroanța următoare, răspunse Tomjon. Ia uită-te acolo.

Şi se ridică în picioare, pe capră.

– Cu plecăciune, bătrână... măicuță... încercă.

Magrat îşi dădu şalul jos de pe cap.

– Sunt o femeie sărmană care adună vreascuri, se răsti ea, şi le arătă, drept dovadă, o crenguță – aşteptase câteva ceasuri bune, fără alți tovarăşi de vorbă decât copacii, aşa că acum era cam nervoasă. Wimsloe îl înghionti pe Tomjon, care dădu din cap şi-şi aşternu pe buze un surâs mieros.

– Nu mâncați ceva cu noi, doamnă... măic... domnişoară? zise. Deşi, teamă mi-e că n-avem decât pastramă de porc.

– Carnea face foarte rău la stomac, zise Magrat. Dacă ați putea vedea ce-aveți în colon, v-ați înspăimânta.

– Cred şi eu, îngână Hwel.

– Ştiați că un bărbat adult cară cu sine, în intestine, mai bine de două kilograme de carne macră, nedigerată? întrebă Magrat, ale cărei prelegeri pe teme de nutriție făcuseră ca o mulțime de familii să se ascundă în pivniță, aşteptând-o să le plece din casă. În schimb, semințele de pin, de floarea soarelui...

– Nu există nici un râu peste care să vă ajutăm să treceți, nu? spuse, deznădăjduit, Tomjon.

– Ei, ce prostie mai e şi asta, zise Magrat. Sunt o femeie sărmană care adună vreascuri, of, sufletelul meu, cât poate duce, şi, cine ştie, îi mai ajută pe călătorii rătăciți în drum spre Lancre.

– Aha, rosti Hwel. Mă gândeam eu că o să ajungem şi la asta.

– Mai mergeți puțin, apoi stânga la răspântie și dreapta când ajungeți la o stâncă mare și crăpată, n-aveți cum s-o scăpați, spuse Magrat.

– Perfect, mârâi Hwel. Păi să nu vă mai reținem. Sunt convins că mai aveți o groază de lemne de adunat și alte treburi.

Îmboldi catârii, mormăind pe înfundate. Un ceas mai târziu, când poteca se pierdu printr-un loc pustiu și plin de bolovani uriași, lăsă frâiele jos și-și încrucișă brațele.

– Ce faci acolo? îl întrebă Tomjon, privindu-l cu gura căscată.

– Aștept, spuse morocănos piticul.

– Dar în curând o să se-ntunece.

– N-o să dureze mult, zise Hwel.

În cele din urmă, Nanny Ogg se dădu bătută și ieși din spatele unui bolovan.

– Numai pastramă de porc avem, da? spuse aspru Hwel. Vreți, bine, nu vreți, iarăși bine. Acum – încotro e Lancre?

– Drept înainte, stânga când ajungeți la râpă, apoi e o cărare care vă scoate la un pod, n-aveți cum să-l scăpați, răspunse prompt Nanny.

– Ați uitat sufletelul, spuse Hwel, apucând frâiele.

– Futu-i. Iertare. Of, sufletelule.

– Pesemne că sunteți o femeie sărmană care adună vreascuri, continuă Hwel.

– Chiar așa, flăcău, zise Nanny, voioasă. Tocmai mă pregăteam să încep, că veni vorba.

Tomjon îl înghionti pe pitic.

– Râul, râul, îi șopti, iar Hwel îl privi pieziș.

– Ah, da, mormăi, ce-ar fi să ne-așteptați aici până mergem să găsim un râu?

– Ca să v-ajutăm să-l treceți, adăugă, nesigur, Tomjon.

– Păi este și un pod acolo, spuse Nanny Ogg, zâmbindu-i larg. Dar, dacă vreți să mă luați în căruță, n-aș zice nu. Ia dă-te mai încolo.

Spre iritarea lui Hwel, Nanny Ogg își suflecă fustele și se cățără pe capră, instalându-se între Tomjon și pitic, apoi

răsucindu-se precum un cuțit de desfăcut stridii, până ce ajunse să ocupe jumătate de banchetă.

– Ziceați ceva de pastramă, spuse. Nu cumva aveți şi muştar?

– Nu, zise Hwel, posomorât.

– Nu suport pastrama fără niscaiva condimente, le împărtăşi Nanny. Dar, oricum, dați-o încoace. Fără să comenteze, Wimsloe îi oferi coşul în care se aflau merindele pentru cină. Nanny îl desfăcu şi îl examină cu un ochi critic. Brânza asta e cam vechişoară, spuse. Trebuie mâncată repede. Ce-i în plosca de piele?

– Bere, răspunse Tomjon, cu o fracțiune de secundă înainte ca Hwel, mai cu picioarele pe pământ, să aibă răgazul să spună: „Apă."

– Hmm, nu-i prea tare, constată după o vreme Nanny şi se scotoci în buzunarul şorțului, de unde scoase punga cu tutun. Are cineva un foc? întrebă; doi dintre actori îi oferiră chibrituri, ea le mulțumi şi puse punga la loc. Perfect, spuse. Acum, are cineva tutun?

O jumătate de ceas mai târziu, căruțele trecură hurducăindu-se podul Lancre, apoi străbătură câteva ogoare şi păduri, care reprezentau o bună parte din regat.

– Asta-i tot? întrebă Tomjon.

– Ei, nu chiar tot, răspunse Nanny, care se aşteptase la ceva mai mult entuziasm. Mai e mult, uite acolo, dincolo de munte. Aici sunt locurile drepte.

– Astea-s drepte?

– Aproape drepte, recunoscu Nanny. Dar aerul e plăcut. Acolo e palatul – dac-ați şti ce frumos se văd împrejurimile de sus, de la ferestre.

– Adică pădurile.

– O să vă placă aici, spuse încurajator Nanny.

– E cam strâmt locul.

Nanny cugetă. Îşi petrecuse aproape întreaga viață între acele hotare şi fusese dintotdeauna de părere că regatul era exact cât trebuia de mare.

– Păi, asta-i grozav. Se ajunge uşor oriunde.

– Unde oriunde?

– Oriunde în apropiere, spuse Nanny, dându-se bătută.

Hwel nu comentă nimic. Aerul era într-adevăr plăcut, aşa cum venea, în valuri, pe pantele de neatins ale munţilor, ca o baie pentru sinusuri, condimentată cu ceva turpentină din păduri. Trecură printr-o poartă şi ajunseră într-un loc care, pesemne, prin partea locului, era numit oraş. Aşa cosmopolit cum devenise, piticul se gândi că jos, la câmpie, ar fi putut trece, la rigoare, drept un maidan.

– E şi un han, constată Tomjon, cam şovăielnic.

– Mda, spuse Hwel, urmărindu-i privirea. Mda, cred că aşa-i.

– Când ţinem spectacolul?

– Nu ştiu. Cred că trebuie să trimitem vorbă la castel că am ajuns, răspunse Hwel, scărpinându-şi bărbia. Nebunul a spus că regele, sau ce-o fi, o să vrea să vadă textul.

Tomjon privi oraşul Lancre. Părea un loc foarte paşnic, deci nu existau prea multe şanse ca actorii să fie daţi afară la căderea nopţii. Câteva persoane în plus nu-i stricau deloc.

– Asta-i capitala regatului, spuse Nanny Ogg. Străzi bine croite, dacă observaţi.

– Străzi? se miră Tomjon.

– Mă rog, o stradă, se corectă Nanny. Casele sunt în bună stare, la o azvârlitură de băţ de râu...

– Azvârlitură?

– Dacă nu-l arunci prea tare, admise Nanny. Uită-te ce ordonate sunt grămezile de bălegar, şi ce multe...

– Doamnă, am venit să distrăm oraşul, nu să-l cumpărăm, o informă Hwel.

Nanny Ogg se uită lung la Tomjon.

– Voiam numai să vă explic cât e de plăcut aici, zise.

– Asemenea mândrie de cetăţean vă face cinste, fu de părere Hwel. Dar o să vă rog să coborâţi din căruţă. Nu mă îndoiesc că mai aveţi ceva vreascuri de cules. Of, sufleţelule.

– Foarte mulţumesc pentru gustare, spuse Nanny, dându-se jos.

– Ospăţ, o corectă Hwel.

– Fii şi tu mai politicos, îl înghionti Tomjon. Nu se ştie niciodată. Mulţumim, măic... începu, întorcându-se către Nanny. Ah, a plecat.

– Au venit să dea un spectacol, o informă Nanny pe Granny Weatherwax, care curăţa fasole afară, la soare şi, spre marea iritare a celeilalte, nu se întrerupse. Ei? Nu zici nimic? Uite ce de lucruri am aflat eu. Informaţii. N-am stat degeaba să fac supă.

– Tocană.

– Că n-o fi acelaşi lucru, pufni Nanny.

– Ce fel de spectacol?

– N-au spus. Ceva pentru duce, cred.

– Da' ce-are el cu spectacolul?

– Nici asta nu mi-au spus.

– Pesemne că-i o şmecherie, ca să intre în castel, zise Granny, sigură pe sine. Foarte bine gândit. Ai mai văzut ceva acolo, în căruţe?

– Lăzi, boccele şi altele.

– Tre' să fie pline cu arme şi armuri, ascultă la mine.

Nanny Ogg nu părea convinsă.

– Nu prea aduceau a soldaţi. Erau foarte tineri şi plini de coşuri.

– Nu-i rău. Pesemne că în mijlocul spectacolului, regele îşi va dezvălui soarta, în văzul tuturor. Îmi place.

– Mai e ceva, spuse Nanny, luând o teacă şi începând s-o mestece. Nu cred că-i place prea mult aici.

– Ei, auzi la tine. Are regatul în sânge.

– L-am adus pe drumul cel mai drăguţ, dar nu părea impresionat.

Granny şovăi.

– Pesemne că nu avea încredere în tine, conchise, lăsând jos fasolea şi uitându-se gânditoare la copaci. Cred că era mult prea emoţionat, de nici nu mai putea vorbi. Ia ascultă, mai ai neamuri care lucrează la castel?

– Shirl şi Daff dau o mână de ajutor la bucătărie, de când bucătarul a luat-o razna.

– Bun. O să dau o raită pe la Magrat. Cred că trebuie să vedem şi noi piesa asta.

– Perfect, spuse ducele.

– Mulţumesc, replică Hwel.

– Aţi nimerit-o perfect în povestea acelui groaznic accident, zise ducele. De parc-aţi fi fost de faţă. Ha, ha.

– Dar nu aţi fost, aşa-i? spuse Lady Felmet, aplecându-se către pitic şi privindu-l pieziş.

– Nu, doar mi-am folosit imaginaţia, se grăbi să răspundă Hwel. Ducesa îl privea de parcă i-ar fi spus că imaginaţia lui se putea considera fericită că nu o înşfăcase nimeni s-o ducă în curte, pentru a da explicaţii de faţă cu patru armăsari nărăvaşi şi un lanţ.

– Chiar aşa, chiar aşa, spuse ducele, răsfoind paginile cu o singură mână. Este exact, dar exact, ceea ce s-a petrecut.

– Se va fi petrecut, se răsti ducesa.

Ducele dădu pagina.

– Uite, eşti şi tu aici, zise. Uluitor. Aşa am s-o ţin şi eu minte, cuvânt cu cuvânt. Văd că apare şi Moartea.

– Spectatorilor le place, spuse Hwel. Şi de-abia aşteaptă să-o vadă.

– Cât de repede puteţi s-o jucaţi?

– S-o punem în scenă, îl corectă Hwel, apoi adăugă: Păi, deja am repetat-o, deci când doresc Domniile Voastre. „Şi-apoi putem să plecăm, îşi spuse, departe de ochii matale ca două ouă stricate şi de muntele ăsta de femeie cu rochie roşie, şi de castelul ăsta care parcă-i un magnet pentru vânturi. Asta n-o să rămână în istorie ca una dintre cele mai bune piese de-ale mele, ştiu."

– Cât am spus că urmează să vă plătim? întrebă ducesa.

– Parcă aţi pomenit ceva de încă o sută de arginţi, răspunse Hwel.

– Face toti banii.

Hwel plecă în grabă, înainte ca ducesa să poată începe tocmeala, cu toate că ar fi fost mulțumit să şi plătească ceva, numai să scape de-acolo. „E grozav, se gândi. Pe zei, cum poate cineva să iubească regatul ăsta?“

Nebunul aştepta pe pajiştea de lângă lac, contemplând, nostalgic, cerul şi întrebându-se pe unde naiba umbla Magrat. Era locul lor de taină, îi spusese ea. Faptul că, pe moment, erau pe-acolo şi câteva zeci de vaci nu părea să însemne nimic.

Până la urmă, apăru – într-o rochie verde şi prost diapusă.

– Ce-i povestea asta cu piesa? întrebă.

Nebunul se lăsă moale pe un buştean de salcie.

– Nu te bucuri că mă vezi? încercă el.

– Ei, ba da, sigur. Ia zi, cum e cu piesa...

– Stăpânul meu vrea să-i convingă pe toți că el este regele de drept în Lancre. Pe sine însuşi, în primul rând, pare-mi-se.

– De-asta te-ai dus în oraş?

– Da.

– E dezgustător!

– Ai prefera soluția ducesei? întrebă Nebunul, şezând liniştit la locul lui. Ea e de părere că ar trebui să-i omoare pe toți. La asta se pricepe. Iar apoi s-ar isca lupte şi mai ştiu eu ce... Oricum, ar muri mulți oameni. Aşa ar putea fi mai uşor.

– Of, unde ți-e dârzenia, omule?

– Poftim?

– N-ai vrea să mori cu cinste pentru o cauză nobilă?

– Aş prefera să trăiesc în linişte. Voi, vrăjitoarele, puteți să faceți ce vreți, numai că eu sunt mai strâmtorat, zise Nebunul.

Magrat se aşeză lângă el. „Află ce-i cu piesa asta, îi poruncise Granny. Du-te şi vorbeşte cu băieţaşul ăla cu clopoței.“ „E un om foarte loial, răspunsese ea. Nu ştiu dacă o să-mi dezvăluie ceva.“ „Nu-i timp de pierdut, spusese atunci Granny. Dacă trebuie, i te arunci de gât.“

– Şi când o să aibă loc piesa? întrebă, venind mai aproape.

– Pe cinstea mea, zău că n-am voie să-ți spun, zise Nebunul. Ducele mi-a zis, fii atentă: „Nu cumva să le spui vrăjitoarelor că e mâine seară."

– Atunci n-ar trebui să-mi spui, încuviință Magrat.

– La opt.

– Aşa.

– Dar lumea vine pe la şapte, să închine un păhărel, iaca.

– Pesemne că n-ar trebui să-mi spui nici cine sunt invitații, zise Magrat.

– Aşa-i. Aproape toți fruntaşii din Lancre. Înțelegi, sper, că n-ai aflat de la mine.

– Bine, zise Magrat.

– Dar cred că aveți dreptul să ştiți cam ce n-ar fi trebuit să vă spună nimeni.

– Mare dreptate ai. Mai există portița aia din spate, care dă la bucătărie?

– Cea care rămâne adesea nepăzită?

– Da.

– Nu stă mai nimeni pe-acolo, de la un timp încoace.

– Crezi că ar putea fi cineva de strajă acolo, mâine pe la opt?

– Păi, poate eu.

– Bun.

Nebunul dădu la o parte botul umed al unei vaci curioase.

– Ducele se-aşteaptă să fiți acolo, adăugă.

– Păi, parcă n-ar fi trebuit să aflăm.

– Aşa mi-a spus. Dar a mai spus şi că: „Oricum o să vină, aşa sper." Tare ciudat. Părea foarte bine dispus când am discutat. Ăăă... după spectacol, nu cumva ne putem vedea?

– Altceva n-a mai spus?

– Ba da, ceva cum că vrăjitoarele o să-şi cunoască viitorul. Nu pricep. Zău că mi-ar face plăcere să ne întâlnim după spectacol, ştii. Am adus...

– Cred că s-ar putea să mă spăl pe cap, răspunse Magrat, cu gândurile aiurea. Acuma, mă ierți, chiar trebuie să plec.

– Da, dar ți-am adus un ca... începu Nebunul, privind-o cum se îndepărta. Magrat dispăru printre copaci, iar el lăsă

capul în jos şi privi colierul pe care-l ţinea strâns între degetele sale nervoase. Era ceva de un prost-gust evident, trebuia să recunoască, dar era şi genul de lucru care-i plăcea ei, din argint, cu cranii. Şi-l costase ochii din cap.

Indusă în eroare de tichia cu coarne, o vacă îl linse în ureche. „E perfect adevărat, se gândi Nebunul. Câteodată, vrăjitoarele chiar le fac unora mult rău."

Veni şi mâine-noapte, iar vrăjitoarele se apropiară de castel pe o cale ocolită. Nu erau foarte entuziaste.

– Dacă ăla vrea să ne vadă acolo, cred că e de rău, spuse Granny. Pesemne că pune ceva la cale. Ne ia cu mintologia.

– Ceva nu-i în ordine, zise şi Magrat. Astă-noapte, oamenii lui au dat foc la trei căsuţe din satul meu. De câte ori face asta, înseamnă că se simte mulţumit de sine. Iar noul sergent de-abia aşteaptă să scapere chibritul.

– Daff a mea mi-a zis că i-a văzut pe actoraşii ăia repetând, azi-dimineaţă, spuse Nanny Ogg, care avea cu ea o pungă cu alune şi o ploscă din care ieşea un miros puternic şi pătrunzător. Cică erau numai ţipete, lupte, după care toţi se-ntrebau cine-o fi făcut-o şi mai erau şi scene lungi în care vorbeau în sinea lor, cu glas tare.

– Actori, spuse cu un dispreţ suveran Granny. Lumea-i şi-aşa plină de istorie. Ce nevoie avem să mai şi inventăm?

– Şi cică ţipă şi tare. Nu te mai poţi înţelege cu nimeni, zise Nanny, care mai ducea, în buzunarul şorţului, şi o piatră bântuită. Regele avea să intre la spectacol pe gratis.

Granny încuviinţă. „Dar o să merite", se gândi. Habar nu avea ce punea Tomjon la cale, dar simţul său dramatic înnăscut îi spunea limpede că băiatul avea să facă ceva măreţ. Se întrebă dacă avea să sară de pe scenă şi să-l înjunghie pe duce, apoi îşi dădu seama că spera din tot sufletul să asiste la aşa ceva.

– Cu plecăciune şi alte cele, spuse în surdină, ţie care, dar, vei fi aicea rege.

– Hai mai repede, zise Nanny. O să se termine toată băutura.

Nebunul aştepta amărât dincolo de portiță. Văzând-o pe Magrat, se lumină la față, apoi pe chip i se aşternu o expresie de uimire respectuoasă, la vederea celorlalte două.

– N-o să iasă necazuri, da? spuse. Nu vreau să se-ntâmple nimica rău. Vă rog.

– Nici măcar nu înțeleg ce spui, zise, trufaşă, Granny, strecurându-se pe lângă el.

– Salutare, clopoțaş, zise Nanny, înghiontindu-l în coaste. Sper că n-ai făcut-o pe fata noastră să-şi piardă nopțile aiurea, pe coclauri.

– Nanny! îngăimă, tulburată, Magrat. Nebunul rânji îngrozit şi intimidat, ca orice tânăr din lume care are de-a face cu femei mai în vârstă şi indiscrete, care-i foarfecă viața privată.

Vrăjitoarele bătrâne trecură mai departe. Nebunul o apucă pe Magrat de mână.

– Ştiu eu un loc de unde se vede foarte bine, spuse şi, văzând-o că şovăie, adăugă în grabă: Nu te teme. Ai să fii în deplină siguranță cu mine.

– Da, chiar aşa, zise Magrat, încercând să privească pe lângă el, ca să vadă unde dispăruseră celelalte.

– Piesa se joacă afară, în curtea cea mare. Din turnurile de la poartă se vede perfect. N-o să mai fie nimeni acolo. Am dus şi nişte vin, şi altele. Şi, adăugă Nebunul, văzând că încă n-o convinsese pe deplin, e acolo şi un bazin cu apă şi o vatră pe care o folosesc, uneori, gărzile. Dacă vrei cumva să te speli pe cap.

Castelul era plin de oameni adunați în grupuri ici şi colo cu aerul acela timid şi politicos al celor care se văd în fiecare zi, iar acum tocmai s-au văzut iarăşi, însă în circumstanțe neobişnuite – cum ar fi la o petrecere de-a companiei. Vrăjitoarele trecură complet nebăgate în seamă şi-şi găsiră locuri pe una dintre banchetele din curtea cea mare, aranjate în fața scenei amenajate în grabă.

Nanny Ogg îşi flutură punga cu alune către Granny.

– Nu vrei şi tu? întrebă.

Un consilier din Lancre se strecură pe lângă ea şi arătă, politicos, către locul din stânga ei.

– Stă cineva acolo?

– Da, răspunse Nanny.

Consilierul privi distrat către restul locurilor, care se ocupau cu repeziciune, apoi se întoarse către spaţiul evident gol pe care-l avea în faţă, şi-şi suflecă roba cu un aer hotărât.

– Mi-e teamă că, dat fiind că piesa porneşte să înceapă, prietenul domniilor voastre va trebui să-şi găsească alt loc, când soseşte, zise, apoi se aşeză.

Nu trecură mai mult de câteva secunde şi păli, începu să clănţăne din dinţi, se apucă de stomac şi gemu.[1]

– Da' ţi-am spus doar, zise Nanny, văzându-l cum se îndepărta chircindu-se de durere. De ce mai întrebi, dacă tot nu asculţi? O alună? mai spuse ea, aplecându-se către locul gol.

– Nu, mulţumesc, răspunse Regele Verence, fluturându-şi braţul transparent. Nu le pot ţine-n stomac, înţelegeţi?

– „Cinstiţi boieri, ci, vorba-mi ascultaţi..."

– Ce-i asta? şopti Granny. Cine-i ăsta în izmene?

– Prologul, zise Nanny. Trebuie să apară cineva la început să explice, ca lumea să înţeleagă despre ce e vorba.

– Nu pricep ce zice, mormăi Granny. Ce-s ăia „boierci"?

– Un fel de viermi, răspunse Nanny.

– Frumos, ce să zic. „Salutare, viermilor, bine-aţi venit la spectacol". Pesemne că lumea e încântată să audă aşa ceva.

Toată lumea din jur le făcu semn să tacă.

– Alunele astea sunt tari ca piatra, zise Nanny, scuipând una în palmă. P-asta va trebui s-o sparg cu pantoful.

Granny se cufundă într-o tăcere nefirească şi îngrijorată, încercând să asculte prologul. Teatrul o tulbura. Avea şi el vrăjile lui, vrăji pe care ea nu le cunoştea şi nu le stăpânea. Schimba lumea şi prezenta lucrurile altfel decât erau de fapt. Şi, lucru şi mai grav, astfel de vrăji nu erau făcute de oameni

[1] Cei înzestraţi cu spirit de observaţie îşi vor da seama că asta se întâmplă din pricină că regele şedea deja acolo. nu pentru că omul tocmai folosise, cu sânge rece, expresia „porneşte să înceapă" – deşi aşa ar fi trebuit.

înzestraţi, ci de unii de rând, care nu cunoşteau regulile şi care voiau să schimbe lumea, pentru că aşa le suna mai bine.

Ducele şi ducesa şedeau în două jilţuri, drept în faţa scenei. Tocmai când Granny îi sfredelea cu privirile în ceafă, ducele se întoarse pe jumătate. Zâmbea.

„Vreau ca lumea să fie iarăşi cum era, se gândi Granny. Vreau ca trecutul să revină la locul lui. Pe vremuri era mult mai bine decât acum."

Apoi, instrumentele răsunară puternic.

Hwel trase cu ochiul pe după un stâlp şi le făcu semn lui Wimsloe şi Brattsley, care intrară cu paşi mărunţi şi chinuiţi în cercul de lumină al torţelor.

BĂTRÂNUL (un Cetăţean): Ce s-a-ntâmplat în ţară?

BĂTRÂNA (o Cotoroanţă): Ne-a lovit urgia...

Piticul privi câteva minute din culise, mişcându-şi buzele fără să scoată vreun sunet, apoi se întoarse în garnizoana unde se aflau ceilalţi, care încă nu terminaseră să-şi pună costumele, şi scoase un strigăt de furie – în buna tradiţie a directorului de scenă.

– Haideţi odată! le porunci. Soldaţii regelui, treceţi încoace! Şi vrăjitoarele – unde sunt vrăjitoarele, dar-ar toţi dracii să dea?

Trei ucenici se apropiară de el.

– Mi-am pierdut negul.

– Cazanul ăsta e plin de mizerii.

– Prin peruca mea viermuieşte ceva!

– Linişte, linişte! zbieră Hwel. La premieră o să fie totul bine!

– Acum e premiera, Hwel.

Piticul luă în grabă un pumn de cremă de pe masa de machiaj, din care făcu un neg mare cât o portocală, îndesă peruca în chestiune, cu tot cu vieţuitoarele sale, pe capul nefericitului posesor şi cercetă pe fugă cazanul, declarând că mizeriile dinăuntru erau numai bune, nimeni n-avea dreptul să se plângă de aşa mizerii.

În scenă, un străjer scăpă scutul din mână, se aplecă să-l ridice şi-şi scăpă sulița. Hwel îşi dădu ochii peste cap şi înălţă o rugăciune fără cuvinte către toţi zeii care se aflau prin

preajmă. Începuse cu stângul. E drept că şi la repetiţii avuseseră anumite probleme, însă Hwel văzuse câteva dezastre absolute la viaţa lui şi avea impresia că spectacolul din noaptea aceea era pe cale să devină cel mai mare eşec. Actorii se foiau ca leii în cuşcă. Cu urechile sale pricepute, piticul auzi că dialogul din scenă se împotmolise şi se duse iute în culise. „... răzbună crunta moarte-a tatălui...", şopti, apoi se întoarse pe dată la cele trei vrăjitoare tremurânde. Gemu. Salve-n cascadă. Amărâţii ăştia trei înspăimântau, chipurile, regatul. Mai avea la dispoziţie cam un minut.

– Aşa! spuse, încercând să se adune. Deci, ce-mi sunteţi? Scorpii bătrâne, da?

– Da, Hwel! răspunseră sugrumat cei trei.

– Spuneţi-mi ce sunteţi, le porunci.

– Suntem scorpii bătrâne, Hwel.

– Mai tare!

– Suntem Scorpii Bătrâne!

Hwel se plimbă de la unul la altul, apoi se întoarse brusc pe călcâie.

– Şi ce urmează să faceţi?

Cea de-a Doua Vrăjitoare se scărpină în creştet, prin peruca foşgăitoare.

– Să aruncăm blesteme? încercă ucenicul. Aşa zice în text...

– Nu V-AUD!

– O să aruncăm blesteme! strigară ei în cor, luând poziţie de drepţi, cu ochii aţintiţi înainte, ca nu cumva să-i prindă privirea.

Hwel se plimbă printre ei cu paşi apăsaţi.

– Ce sunteţi?

– Scorpii, Hwel!

– Ce fel de scorpii?

– Suntem scorpii spurcate şi vrăjmaşe! urlau ucenicii, încălzindu-se.

– Ce fel de scorpii spurcate şi vrăjmaşe?

– Scorpii spurcate, vrăjmaşe şi bătrâne!

– Sunteţi viclene?

– Da!

– Sunteţi misterioase?

– DA!

Hwel se întinse cât era de lung. Nu prea mult, dar ce să-i faci.

– Ce-mi-sunteţi? zbieră.

– Suntem viclenele scorpii misterioase, vrăjmaşe spurcate şi bătrâne!

– Aşa! rosti, mulţumit, piticul, apoi le arătă scena cu degetul, coborî glasul şi, tocmai în clipa aceea, o particulă de inspiraţie veni în picaj, se lovi de lobul său creativ şi-l făcu să spună: Vă cer să vă duceţi acolo şi să sloboziţi iadul asupra lor! Nu pentru mine. Nici pentru căpitan, lua-m-ar dracii să mă ia! – Moment în care îşi plimbă un ciot de trabuc inexistent dintr-un colţ al gurii în celălalt, îşi dădu pe ceafă cascheta iluzorie şi continuă răguşit: Ci pentru Caporalul Walkowski şi căţeluşul său.

Cei trei îl priveau cu gura căscată.

Tocmai la fix, cineva scutură o foaie de tablă, făcând vraja să se rupă.

Hwel îşi dădu ochii peste cap. Crescuse în munţi, unde furtunile se deplasau din creastă în creastă pe picioare de trăsnet. Văzuse la viaţa lui furtuni care dădeau munţilor o altă formă şi culcau la pământ păduri întregi. Parcă o foaie de tablă nu era chiar acelaşi lucru, oricât ar fi fost de viguros scuturată.

„Măcar o dată, se gândi. Te implor, fă să-mi iasă bine măcar o dată!“

Deschise ochii şi se uită urât la vrăjitoare.

– Ce-aţi rămas aşa, înţepeniţi? zbieră. Marş pe scenă, la blesteme!

Îi privi cum alergau stângaci prin culise, apoi Tomjon îl bătu uşor pe creştet.

– Hwel, nu mai sunt coroane.

– Ce? mormăi piticul, care se tot gândea cum să facă rost de nişte maşinării pentru tunete şi fulgere.

– Nu mai sunt coroane, Hwel. Îmi trebuie o coroană.

– Ei, cum să nu mai fie? Ia-o pe aia mare, cu bucățele de sticlă roşie, foarte frumoasă şi impozantă, am folosit-o în oraşul ăla cu piața uriaşă...

– Cred că acolo am şi lăsat-o.

Răsună încă un tunet de tinichea, dar, chiar şi aşa, acea parte din Hwel care urmărea piesa cu sufletul la gură auzi pe scenă un glas care se bâlbâia. Se grăbi să sară în ajutor.

– ... În leagăn prunci am sugrumat..., şopti, apoi se întoarse în goană. Caută alta, atunci, îi spuse lui Tomjon, cu gândurile în altă parte. Din cutia cu recuzite. Regele cel Rău nu poate s-apară fără coroană. Şi mai iute, băiete, că trebuie să intri în câteva minute. Improvizează ceva.

Tomjon se întoarse la cutie. Crescuse printre coroane, coroane uriaşe, aurii, făcute din lemn şi tencuială, împodobite cu cioburi de sticlă. În copilărie, îşi tocise primii dinți rozând la borurile Puterii. Însă cele mai multe rămăseseră în Ankh-Morpork. Scoase din cutie pumnale false, a căror lamă intra la loc în plăsele, cranii, vaze, toate depunerile acumulate acolo de-a lungul anilor, până ce, tocmai la fund, dădu de un lucruşor subțire şi rotund, la care nu râvnise nimeni niciodată pentru că nu se potrivea deloc cu ideea de coroană. Ar fi frumos să spunem că obiectul vibră uşor, la atingerea lui. Poate că aşa a şi fost.

Granny şedea nemişcată ca o statuie, şi aproape la fel de rece. Începuse să-şi dea seama cu groază şi scârbă de ce se petrecea.

– Alea suntem noi, zise. Cu cazanul ăla caraghios. Gytha, cică alea am fi noi.

Nanny Ogg, care tocmai ducea la gură o alună, se opri să asculte cuvintele.

– Dar n-am provocat niciodată naufragii! spuse. Auzi la ele! N-am făcut aşa ceva în viața mea!

Sus, în turn, Magrat îl înghionti în coaste pe Nebun.

– Pudră verde, spuse, cu ochii la Cea de-a Treia Vrăjitoare. Eu nu arăt aşa. Nu?

– Nicidecum, zise Nebunul.

– Şi cu părul ăla!

Nebunul trase cu ochiul printre creneluri, precum un gargui peste măsură de entuziast.

– Cred că-s paie, zise. Şi nu prea curate.

Apoi şovăi, pipăind pietrele acoperite de licheni. Înainte să părăsească oraşul, îi ceruse lui Hwel câteva replici potrivite pentru discuţia cu o domnişoară, şi le învăţase pe de rost în timp ce călătorea spre casă. Acum ori niciodată...

– Spune-mi, te rog, dac-aş putea... să te asemăn cu o zi de vară. Pentru că... înţelegi, pe 21 iunie a fost foarte plăcut afară, şi... Ah, ai plecat...

Regele Verence îşi încleştă braţele pe marginea banchetei. Degetele îi pătrunseră în lemn. Pe scenă tocmai apăruse, împleticindu-se, Tomjon.

– El e, nu? E fiul meu!

Aluna, încă intactă, alunecă din mâna lui Nanny Ogg şi căzu pe jos. Vrăjitoarea încuviinţă din cap. Verence îşi întoarse spre ea chipul răvăşit şi transparent.

– Dar ce face? Ce spune?

Nanny clătină din cap. Regele asculta, cu gura căscată, cum Tomjon, care şontâcăia pe scenă ca un crab, îşi începu magnificul monolog.

– Cred că dumneata ar trebui să fii ăla, spuse Nanny, distantă.

– Dar eu nu am mers niciodată aşa! Şi de ce are o cocoaşă în spate? Ce-a păţit la picior? spuse regele, apoi ascultă mai departe şi adăugă, îngrozit: Iar una ca asta nu am făcut în viaţa mea, jur! Nici asta! Ce l-a apucat să vorbească aşa?

Îi aruncă lui Nanny o privire care implora milă. Ea ridică din umeri. Regele îşi înălţă braţul, luă de pe frunte coroana spectrală şi o privi.

– Uite, poartă chiar coroana mea. Uite-o aici! Şi spune că am făcut toate..., începu, apoi se opri o clipă, ascultă ultimul distih şi spuse: Mda. Asta poate c-am făcut. Am dat şi eu foc la

câteva case. Dar aşa fac toţi. Şi, oricum, e un lucru bun pentru industria construcţiilor. De ce spune atâtea minciuni despre mine, scânci Verence, punându-şi coroana la loc pe cap.

– Asta-i arta, zise Nanny. Cum era vorba aia? Oglindeşte viaţa.

Granny întoarse încet capul, uitându-se la spectatori. Urmăreau spectacolul cu gura căscată, impresionaţi la culme, fără să mişte un deget, iar cuvintele se revărsau în valuri peste ei. Era aievea. Ceea ce vedeau era mai real decât realitatea. Era istorie. N-o fi fost adevărat, dar asta nu avea importanţă.

Granny nu avusese niciodată prea mult răgaz pentru cuvinte. Erau atât de lipsite de substanţă. Acum însă, îşi dori să fi găsit răgazul cuvenit lor. Substanţă, e drept, nu aveau, erau moi ca apa, dar şi puternice, ca unda unui fluviu, iar acum se năpusteau peste spectatori, muşcând din malul veridicităţii şi luând trecutul cu ele.

„Alea suntem noi, se gândi Granny. Cu toţii ştiu cine suntem, de fapt, dar în minte o să le rămână altceva – trei babe smintite cu pălării ţuguiate pe cap. Nimic din ce-am făcut, din ce-am fost, nu va mai exista."

Privi către fantoma regelui. „La urma urmei, nu fusese mai rău decât ceilalţi regi. Ei, da, mai punea din când în când foc la o căsuţă, de parcă nu i-ar fi păsat, dar numai când îşi ieşea din fire, şi nu s-ar fi putut spune că treaba asta îi plăcea cu adevărat. Rănile provocate lumii de mâna lui erau dintre cele care se puteau vindeca.

Autorul acestui Teatru ştia să se folosească de magie. Până şi eu cred în ceea ce se-ntâmplă, cu toate că ştiu precis că nu-i adevărat. Asta-i Arta care oglindeşte Viaţa. Tocmai de-aia totul e fix invers decât ar trebui. Am pierdut. Dacă facem ceva pentru a ne împotrivi, o să ajungem exact cum se spune acolo."

Nanny Ogg o înghionti puternic în coaste.

– Ai auzit? spuse. Una dintre ele a zis că punem pruncuşori în cazan. Ce vorbe rele pe seama mea! N-am de gând să stau cu braţele încrucişate şi să le las să zică de mine că arunc pruncuşori în cazan!

Şi dădu să se ridice. Granny o apucă de şal şi o trase la loc.

– Stai potolită! îi şopti. O să încurci totul şi mai rău.

– „Deştul unui prunc fătat, într-un şanţ la scăpătat", cică. O fi vorba de fata aia, Millie Hipwood, care n-a îndrăznit să-i spună maică-sii şi a plecat să adune vreascuri. M-am chinuit o noapte întreagă cu ea, bombăni Nanny. Şi ce fetiţă frumoasă a făcut! Vrute şi nevrute! Că veni vorba, ce-i ăla scăpătat?

– Vorbe, spuse Granny, ca pentru sine. Atâta a mai rămas. Vorbe.

– Uite şi unul cu o trompetă. Ăsta ce mai face? Ah. Sfârşitul Actului I, zise Nanny.

„Cuvintele nu vor fi uitate, se gândi Granny. Au putere. În felul lor, sunt dintre cele mai bune."

Se auzi iarăşi un tunet, care sfârşi cu un zgomot puternic, precum cel scos, bunăoară, de o foaie de tablă scăpată din mâna cuiva şi lovită de perete.

În lumea de dincolo de scenă, arşiţa te apăsa ca o pernă, storcând şi ultimele fărâme de viaţă din aer. Granny văzu un servitor aplecându-se la urechea ducelui. Nu, n-o să oprească piesa. Sigur că nu. Asta şi vrea – s-o lase să-şi facă efectul.

Pesemne că ducele îi simţise privirea sfredelindu-i ceafa. Se întoarse, o văzu şi îi aruncă un zâmbet slab, ciudat. Apoi îi făcu semn nevesti-sii şi se hliziră amândoi.

Granny Weatherwax se înfuria des, ceea ce, în opinia ei, era un mare avantaj. Adevărata furie se număra printre cele mai importante forţe creatoare din lume. Dar trebuia să înveţi s-o controlezi – adică să n-o laşi să se scurgă, picătură cu picătură. Trebuia să-i pui zăgaz, cu mare grijă, chiar în locul potrivit, să-i îngădui să inunde văi întregi ale minţii şi apoi, tocmai când întreg edificiul stătea să se prăbuşească, să deschizi un robinet micuţ, aflat la bază, şi să laşi potopul de neoprit al mâniei să pună în mişcare turbinele răzbunării. Granny simţea pământul de sub picioare, chiar şi prin mai multe straturi de temelie, lespezi, unul de piele şi două de ciorapi. Regatul aştepta.

– Carne din carnea mea, sânge din sângele meu, îl auzi pe rege spunând. De ce să-mi facă una ca asta? Mă duc să-i cer explicații!

– Haide, Gytha, zise Granny, apucând-o uşor de mână pe Nanny Ogg.

Seniorul Felmet se lăsă pe spătarul jilțului şi aruncă împrejur un surâs larg, de nebun. În momentul respectiv, se bucura din plin de viață. Lucrurile mergeau mai bine decât îndrăznise să spere vreodată. Simțea cum trecutul se topea în urma sa, ca pojghițele de gheață la începutul primăverii. Brusc, chemă servitorul înapoi.

– Du-te la căpitanul străjii, spuse, şi zi-i să le găsească pe vrăjitoare şi să le aresteze.

– Nu ții minte ce-ai pățit data trecută, neghiobule? pufni ducesa.

– Ba da, pentru că am lăsat două dintre ele să-şi facă de cap, zise ducele. De data asta punem mâna pe toate. Opinia publică e de partea noastră, iar asta le afectează pe vrăjitoare, crede-mă.

Ducesa îşi trosni degetele, arătându-şi părerea despre opinia publică.

– Comoara mea, trebuie să recunoşti că experimentul pare să funcționeze.

– Aşa s-ar zice.

– Ei, vezi? Haide, omule, ce-ai rămas aşa? Spune-i căpitanului să fie gata până se termină piesa. Vreau toate vrăjitoarele puse bine, la păstrare.

Moartea îşi aranjă craniul de carton, în fața oglinzii, îşi potrivi mantia, dându-i o formă corespunzătoare, se dădu cu un pas înapoi şi contemplă rezultatul. Era prima dată când avea replici, şi voia ca totul să iasă perfect.

– „O, oameni slabi, nevolnici, zise, sunt Moartea! La pământ cad lacătele-n... lacătele-n...“ Hwel, „cad lacătele-n...?“

– Of, Dafe, zău aşa! „Cad lacătele-n faţa-mi; oriunde eu pătrund.“ Nu pot să înţeleg cum de-ţi vine atât de greu cu...invers, invers, idioţilor! strigă Hwel şi se îndepărtă în grabă prin hărmălaia din culise, pe urmele a doi nefericiţi slujitori.

– Aşa, deci, spuse Moartea, ca pentru sine, apoi se întoarse din nou către oglindă. „Cad lacătele-n faţa-mi... Pa-pam, Pa-pam, Pa... pund“, continuă el, cam încurcat, apoi gesticulă cu coasa, căreia îi căzu tăişul; încercând să-l pună la loc, întrebă: Ce zici, sunt îndeajuns de fioros?

Tomjon, care şedea pe jos şi încerca să bea nişte ceai, îi făcu un semn încurajator cu capul.

– Fireşte, amice, spuse. Mai bine să treacă Moartea însăşi pe la mine, nu tu. Poate, totuşi, încerci să găseşti un ton ceva mai răsunător.

– Cum adică?

Tomjon lăsă ceaşca jos. Chipul păru să i se cufunde în umbre; ochii i se adânciră în orbite, buzele i se răsfrânseră, pielea i se întinse şi păli...

– DUPĂ TINE AM VENIT, ACTOR FĂRĂ PIC DE TALENT CE-MI EŞTI, rosti, şi fiecare silabă căzu la locul său precum cuiele dintr-un coşciug; apoi redeveni el însuşi şi adăugă: Uite, cam aşa.

Dafe, care se lipise de perete, înfricoşat, se linişti oarecum şi chicoti nervos.

– Pe zei, nu înţeleg cum faci, zise. Zău aşa, n-am să ajung niciodată la fel de bun ca tine.

– Nu-i mare scofală. Hai, du-te. Hwel e şi aşa în culmea furiei.

Dafe îi aruncă o privire plină de recunoştinţă, apoi dădu fuga să ajute la schimbarea decorului. Tomjon sorbi din ceai, simţindu-se uşor tulburat. Hărmălaia din culise îl împrejmuia precum un nor de ceaţă. Era neliniştit. Hwel îi spusese că totul era în ordine cu piesa, mai puţin textul, iar Tomjon începuse, de la o vreme, să creadă că piesa însăşi încerca să se transforme. În minte îi răsunau mereu alte cuvinte, numai că erau prea slabe şi nu izbutea să le înţeleagă, de parcă trăgea cu

urechea la discuția altora. Trebuia să ridice glasul, ca să-şi înăbuşe țiuitul din urechi. Nu era normal. Odată scrisă, o piesă era... în sfârşit, era scrisă. N-ar fi trebuit să prindă viață şi să înceapă să se zvârcolească aşa.

Nu era de mirare că toți actorii se încurcau. Piesa se tot zbătea în minţile lor, încercând să se preschimbe. Pe zei, de-abia aştepta să scape din castelul ăsta sumbru şi de ducele cel dement. Se uită în jur, observând că mai era vreme până să înceapă actul următor, şi plecă să se plimbe, căutând să iasă la aer curat.

Găsi o uşă care rămăsese neferecată şi ieşi pe un parapet. Închise uşa în urma lui şi zgomotele de pe scenă se stinseră, înlocuite de o tăcere de catifea. Soarele era vânăt, stând să amurgească, întemniţat îndărătul norilor, dar văzduhul era nemişcat precum iazul morii şi fierbinte ca un cuptor. Dedesubt, în pădure, se auzi strigătul unei păsări de noapte. Tomjon traversă parapetul şi se uită în jos, în adâncurile nemăsurate ale canionului. Acolo, apele râului clocoteau, acoperite de veşnicele ceţuri.

Se întoarse şi păşi printr-un strat de aer atât de rece încât gemu de durere.

Adieri nefireşti i se strecurau printre haine. În ureche îi răsuna un murmur bizar, ca şi cum cineva încerca să-i vorbească, dar nu nimerea viteza potrivită. O clipă, rămase împietrit în loc, răsuflând adânc, apoi fugi pe uşă.

– Dar noi nu suntem vrăjitoare!

– Şi-atunci de ce arătați aşa? Legați-le mâinile, băieți.

– Da, iertare, dar nu suntem cu adevărat vrăjitoare, asta voiam să spun.

Căpitanul străjii le cercetă, pe rând, chipurile. Observă pălăriile ţuguiate, părul răvăşit care mirosea a căpiță udă, tenul verde, bolnăvicios şi cirezile de negi. Slujba pe care o avea nu oferea cine ştie ce perspective pe termen lung oamenilor înzestrați cu mult spirit de inițiativă. I se ceruseră trei vrăjitoare, iar astea păreau numai bune. Căpitanul nu mergea

niciodată la teatru. Pe când se zbătea în ghearele adolescenței, se înspăimântase cumplit din pricina unui spectacol de marionete, iar de atunci făcuse tot ce putuse pentru a evita distracțiile organizate și se ținuse departe de orice situație în care ar fi putut fi implicați crocodili. Acum, tocmai petrecuse un ceas în camera străjilor, bând liniștit un păhăruț.

– V-am spus să le legați mâinile, nu? se răsti el.

– Să le punem și căluș, dom' căpitan?

– Da' vă rog, ascultați-ne, suntem de la teatru.

– Da, spuse căpitanul, înfiorându-se. Puneți-le căluș.

– Vă rugăm...

Căpitanul se aplecă și se uită lung la cele trei fețe înspăimântate, tremurând.

– De-acum, spuse, n-o să mai mâncați cârnații altora.

Își dădu seama că soldații începuseră să-i arunce și lui priviri bănuitoare. Își drese glasul și se adună.

– Ei, asta înseamnă, dragi vrăjitoare teatrale, spuse el, că v-ați făcut treaba, iar acum a venit momentul pentru aplauze. În lanțuri cu ele, sfârși, făcându-le un semn oamenilor săi.

Alte trei vrăjitoare stăteau ascunse în penumbra din spatele scenei, cu ochii ațintiți în gol. Granny Weatherwax făcuse rost de o copie a textului, pe care o cerceta din când în când, ca și cum căuta noi idei.

– „Salve-n cascadă și trâmbițe", citi ea, cam șovăielnic.

– Asta-nseamnă că se întâmplă o groază de nenorociri, spuse Magrat. Apare mereu în piese.

– Cascadă și ce? întrebă Nanny Ogg, care nu ascultase cu atenție.

– Trâmbițe, răspunse Magrat, răbdătoare.

– O, da? zise Nanny Ogg, înveselindu-se puțin. Urmează dansurile, nu?

– Ei, taci din gură, Gytha, spuse Granny Weatherwax. Astea nu-s pentru tine. Sunt pentru ăia de sar în cascadă ca să-și dea bineț, că doar așa scrie și-aici.

– Nu putem îngădui aşa ceva, interveni Magrat pe dată, cu glas puternic. Dacă se duce vorba, vrăjitoarele vor rămâne pe vecie nişte scorpii bătrâne, cu pudră verde pe obraji.

– Şi care se amestecă în treburile regilor, spuse Nanny, ceea ce noi nu facem niciodată, după cum bine se ştie.

– Nu asta mă deranjează, zise Granny Weatherwax, cu bărbia în palmă, ci faptul că se amestecă pentru a face rău.

– Şi că se poartă urât cu animalele, mormăi Magrat. Toate prostiile alea despre ochi de câine şi urechi de broască. Nimeni nu foloseşte aşa ceva.

Granny şi Nanny se foiră stânjenite, fără să se privească.

– Şi scăpătatul! spuse cu amărăciune Nanny Ogg.

– Nu aşa-s vrăjitoarele, şi cu asta basta, zise Magrat. Noi trăim în armonie cu marile cicluri ale Naturii şi nu facem rău nimănui, şi e o ticăloşie din partea lor să spună aşa ceva. Ar trebui să le turnăm plumb topit în oase.

Celelalte două o priviră cu uimire, dar şi cu un soi de admiraţie. Magrat se făcu roşie la faţă, şi NU verde, şi lăsă ochii în jos.

– Avea Goodie Whemper o reţetă, mărturisi. E uşoară. Nu trebuie decât să iei nişte plumb, iar apoi...

– Nu cred că s-ar cuveni, rosti încet Granny, după o mică luptă cu sine însăşi. Oamenii ar putea rămâne cu o impresie greşită.

– Dar nu pentru multă vreme, spuse, cu entuziasm, Nanny.

– Nu, aşa ceva nu se poate, repetă Granny, ceva mai tare. S-ar duce vorba peste tot.

– De ce nu schimbăm cuvintele? întrebă Magrat. Când se întorc pe scenă, putem arunca asupra lor un farmec, ca să uite ce au de spus, iar apoi să le suflăm alte cuvinte.

– Mda, că doar tu te pricepi de minune la vorbele astea de la teatru, nu? ripostă ironică Granny. Trebuie să sune bine, altfel lumea o să intre la bănuieli.

– Ei, şi ce mare greutate, spuse cu dispreţ Nanny Ogg. Am ascultat cu atenţie, nu trebuie decât să-ţi iasă pa-PAM pa-PAM pa-PAM.

Granny căzu pe gânduri.

– Nu cred, trebuie să fie şi altele la mijloc, spuse. Unele versuri erau dintre cele mai reuşite. De-abia dac-am înţeles jumătate din ce se spunea.

– Nu-i nici o şmecherie, insistă Nanny Ogg. Şi-aşa, aproape toţi uită ce au de zis. O să fie uşor.

– Adică să le şoptim alte cuvinte? zise Magrat.

– Mă rog, poate nu neapărat, spuse Nanny Ogg. Oricum, însă, putem să-i facem să le uite pe cele vechi.

Amândouă o priviră lung pe Granny Weatherwax, care ridică din umeri.

– Mda, poate că ar merita, recunoscu ea.

– Vrăjitoarele viitorului au să ne mulţumească, spuse cu ardoare Magrat.

– Vai ce bine! rosti Granny.

– În sfârşit! Ce-i în capul vostru? V-am căutat peste tot!

Cele trei se întoarseră şi dădură cu ochii de un pitic furios care încerca să le intimideze cu prezenţa lui.

– Noi? întrebă Magrat. Dar nu suntem din...

– Ba da, sunteţi, aţi uitat? Am modificat textul săptămâna trecută. Actul doi, în fundul scenei, împrejurul cazanului. Nu trebuie să spuneţi nimic, sunteţi acolo pentru a simboliza forţele oculte care lucrează. Numai să arătaţi cum nu se poate mai fioroase. Haideţi, haideţi, băieţi. Până acum v-aţi descurcat. Îmi place tenul tău, Wilph, spuse Hwel încurajator, trăgându-i lui Magrat o pălmuţă la fund. Dar, ce naiba, foloseşte şi tu mai multe straturi de cârpe, că tot nu arăţi cum trebuie. Dar negii tăi sunt minunaţi, Billem, trebuie să recunosc, adăugă, trăgându-se puţin mai în spate. Sunteţi cea mai urâcioasă gaşcă de cotoroanţe cu putinţă. Bravo. Păcat de peruci. Acu', la treabă. Într-un minut, cortina. Să le rupeţi gura.

Îi mai trase o palmă răsunătoare lui Magrat, lovindu-se destul de rău la mână, apoi se îndepărtă în grabă, să ţipe la alţii. Nici una dintre vrăjitoare nu îndrăznea să deschidă gura. Magrat şi Nanny Ogg se treziră privind-o, din instinct, pe Granny.

Aceasta pufni. Ridică ochii. Privi în jur. Privi la scena bine luminată din spatele său. Îşi lovi palmele cu un zgomot puternic, care răsună în tot castelul, apoi şi le frecă una de alta.

– Bine aşa, spuse, cu un aer sumbru. Atunci s-o facem chiar aici.

Nanny se uită urât în urma lui Hwel.

– Ţie ţi-aş rupe gura, bombăni.

Hwel se afla în culise. Dădu semnalul pentru ridicarea cortinei. Şi pentru tunet. Acesta nu se făcu auzit.

– Tunetul, şuieră el, în auzul a jumătate dintre spectatori. Hai mai repede!

Din spatele stâlpului alăturat, un glas se jelui:

– Să vezi ce-am făcut, Hwel, am îndoit tunetul. Acum face numai fâss-fâss.

O vreme, Hwel rămase pe loc, numărând. Actorii îl priveau, loviţi de uimire dar, din păcate, nu şi de trăsnet. În cele din urmă, îşi ridică braţele către cer şi spuse:

– Voiam o furtună! Doar atât, o furtună. Nici măcar una mare. Orice furtună. Acum, vă rog, ascultaţi-mă cu MARE ATENŢIE! M-AM SĂTURAT! Vreau un tunet IMEDIAT!

Drept răspuns, un fulger se prăvăli din cer, preschimbând umbrele felurit colorate ale castelului în pete de un alb orbitor sau negre ca abanosul, urmat de un tunet care răsună exact la momentul potrivit. Hwel nu auzise niciodată până atunci un zgomot atât de puternic. Părea să ia naştere înăuntrul craniului său, croindu-şi apoi drum în afară. Şi tună, şi tună, până ce fiecare piatră din care era clădit castelul începu să se clatine. Praful căzu în valuri. Un turnuleţ mai îndepărtat se frânse încet, ca un balerin, apoi, rostogolindu-se prin aer, se prăvăli uşor în adâncurile flămânde ale defileului.

După ce totul se termină, se lăsă o linişte care răsună precum un clopot.

Hwel privi în sus, către cer. Pe deasupra castelului pluteau nori negri care ascundeau stelele.

Se întorsese furtuna.

Ani şi ani de zile tot studiase. Apoi petrecuse aproape la fel de mult ascunzându-se prin felurite văioage. Exersase ore în şir în faţa unui gheţar. Învăţase de la marile furtuni din trecut. Îşi perfecţionase meşteşugul. Iar acum, în faţa unui public evident avizat, care-o aştepta, avea să-i ia pe toţi... cum să zicem, pe sus.

Hwel zâmbi. Poate că zeii, totuşi, ascultau. Acum îşi dorea să fi cerut şi o maşinărie bună pentru vânt. Îi făcu un semn febril lui Tomjon.

– Haide odată!

Băiatul se supuse şi îşi începu monologul.

– „De-acum ni-i stăpânirea întărită..."

În spatele lui, pe scenă, vrăjitoarele se aplecară asupra cazanului.

– Poftim, e de tinichea, şuieră Nanny. Şi e plin de mizerii.

– Şi focul e făcut din hârtie roşie, şopti Magrat. De sus de-acolo părea aşa real, şi totuşi e de hârtie! Ia uitaţi, pot să-mi bag degetul prin el...

– N-are a face, spuse Granny. Faceţi-vă că trebăluiţi şi aşteptaţi să vă chem.

Regele cel Rău şi Ducele cel Bun îşi începură confruntarea care avea să ducă la agitata scenă a Duelului. Apoi, încet, încet, îşi dădură seama că în spatele lor se întâmpla ceva; din când în când, spectatorii chicoteau. După ce auzi un hohot de râs cu totul nelalocul lui, Tomjon îşi luă inima-n dinţi şi trase cu ochiul peste umăr.

Una dintre vrăjitoare rupea focul în bucăţi. Alta încerca să cureţe cazanul. A treia şedea cu braţele încrucişate, privindu-l urât.

– „Regatul urlă, cere libertate...", spuse Wimsloe, apoi îi zări chipul lui Tomjon şi-i urmări privirea. Amuţi.

– „Şi-mi strigă să-l răzbun cum se cuvine", îi suflă Tomjon, îndatoritor.

– D-dar... şopti Wimsloe, încercând să-i arate pe furiş, cu pumnalul.

– Nici moartă n-aş folosi un cazan ca ăsta, spuse Nanny Ogg, într-o şoaptă care ajunse până în fundul curţii. Cu nisip, cu un burete de sârmă, şi tot îţi ia două zile să-l cureţi.

– „Şi-mi strigă să-l răzbun cum se cuvine", şuieră Tomjon; cu coada ochiului îl văzu pe Hwel, în culise, încremenit într-un gest de furie mută.

– Cum l-or fi făcând să sclipească? se întrebă Magrat.

– Ia tăceţi din gură, zise Granny. Supăraţi lumea. Dă-i bătaie, tinere, îi spuse lui Wimsloe, scoţându-şi pălăria în semn de salut. Nu ne băga în seamă.

– Ceee? zise acesta.

– Aha, regatul îţi strigă să-l răzbuni cum se cuvine, spuse deznădăjduit Tomjon. Şi cerurile îţi urlă să mă pedepseşti, pesemne.

Ca la un semnal, furtuna scăpă un trăsnet care frânse vârful unui alt turnuleţ... Ducele se ghemui în jilţ; chipul său era o adevărată panoramă a groazei. Întinse ceea ce fusese cândva un deget.

– Uite-le acolo, îngăimă. Ele sunt. Ce caută în piesa mea? Cine le-a zis că au voie să facă parte din piesa mea?

Ceva mai puţin înclinată spre întrebări retorice, ducesa îi făcu semn celui mai apropiat străjer. Pe scenă, Tomjon asuda sub povara textului. Wimsloe nu mai ştia să spună nimic, iar acum Gumridge care, împopoţonat cu o perucă de in, juca rolul Ducesei celei Bune îşi pierduse şi el darul vorbirii.

– „Aha, îmi spui că sunt un rege ticălos, cu toate că şopteşti uşor, să nu te-audă nimeni în afară de mine", spuse Tomjon, răguşit. „Şi ai chemat şi gărzile, pesemne că printr-un semnal de taină, ce nu mai are nevoie de cuvinte."

Un străjer apăru pe scenă, împleticindu-se, mai-mai să cadă din pricina brânciului dat de Hwel. Rămase cu gura căscată la Granny Weatherwax.

– Hwel întreabă ce naiba se-ntâmplă! şuieră.

– Poftim? strigă Tomjon. Nu cumva te-am auzit spunând: „Sosesc, stăpână?"

– Cică să le dai pe alea afară!

Tomjon veni în fața scenei.

– „Vorbești în dodii, omule. Ți-e brațul slab, de suliță mă pot feri ușor." Am spus că ți-e brațul slab, de suliță mă pot feri ușor. Sulița, mă! Că doar o ai în mână, fir-ar dracu-al dracu-al dracului.

Străjerul îi aruncă un zâmbet strâmb, deznădăjduit. Tomjon șovăi. Cei trei actori din jurul său se uitau cu gura căscată la vrăjitoare. De neoprit, precum o scrisoare din partea Fiscului, se apropia momentul unei lupte în care, pesemne, avea să trebuiască să-și pareze singur loviturile și să se înjunghie mortal.

Se întoarse către cele trei. Deschise gura.

Și, pentru prima dată în viață, memoria sa uluitoare îl lăsă baltă. Nu găsea nimic de spus.

Granny Weatherwax se ridică și veni în fața scenei. Publicul ședea cu sufletul la gură. Granny ridică brațul.

– „Sfârșit e vicleșugul, a minții-nnegurare, și iată Adevărul" – aici șovăi puțin – „pa-PAM, pa-PAM, apare."

Tomjon se simți cuprins de un fior. Și ceilalți se treziră la viață.

Din străfundurile cugetelor amuțite se înălțară cuvinte noi, vorbe roșii ca sângele, vorbe de răzbunare, vorbe care răsunaseră cândva din piatră în piatră, vorbe păstrate în silicon, vorbe care se doreau auzite, vorbe care își luau zborul de pe buzele lor cu atâta forță încât orice încercare de a le stăvili le-ar fi mutat fălcile din loc.

– „Și-acum ți-e frică de el?" spuse Gumridge. „Acum, când e amețit de băutură? Ia-i pumnalul, bărbate, numai tăișul lui te mai desparte de-un regat."

– „Nu îndrăznesc", spuse Wimsloe, uimit, încercând cu disperare să-și vadă buzele.

– „Dar cine-o să știe?" continuă Gumridge, fluturându-și brațul către public; era rolul vieții sale. „Uite, în jur e beznă nepătrunsă. Ia azi pumnalul, mâine regatul. Și înfige-l până-n plăsele, omule."

Brațul lui Wimsloe tremura.

– „Uite-l, nevastă. E-acesta un pumnal ce văd în fața-mi?"

– „Nu fi tâmpit, sigur că-i un pumnal. Hai, fă-o. Cei slabi nu merită îndurare. O să le spunem că a căzut pe scări."

– „Dar oamenii au să bănuiască!"

– „Şi ce, nu există temniță? Nu există menghină? Dreptul de proprietate e sfânt, bărbate, mai ales când posezi un asemenea pumnal."

Wimsloe îşi retrase brațul.

– „Nu pot! A fost blândețea-ntruchipată pentru mine!"

– „Şi-acum poți fi şi tu pentru el Moartea-ntruchipată..."

Dafe auzea glasurile răsunând în depărtare. Îşi potrivi masca, se mai uită o dată în oglindă să vadă cât era de mortal, apoi, singur în penumbra din culise, trase cu ochiul la text.

– „O, oameni slabi, nevolnici, sunt Moartea, la pământ cad lacătele-n fața-i..."

– „ÎN FAŢA-MI."

– O, mulțumesc, spuse distrat băiatul. „Cad lacătele-n fața-mi, pe unde..."

– „ORIUNDE."

– „Oriunde eu pătrund. În astă... în astă..."

– „ÎN ASTĂ NOAPTE-A REGILOR VENIT-AM SĂ-MI CER BIRUL."

Dafe se pleoşti.

– Tu te pricepi mult mai bine. Ai un glas potrivit, ții minte toate cuvintele, gemu el şi se întoarse. Sunt numai trei versuri şi Hwel o să mă... jupoaie... de viu...

Apoi încremeni. Făcu ochii mari, ca două farfurioare de groază, la care Moartea pocni din degete drept sub nasul lui.

– UITĂ TOT, îi porunci, apoi se întoarse şi se îndreptă neauzit spre scenă.

Craniul său fără ochi cercetă costumele şi rămăşițele de ceară de pe masa de machiaj. Nările goale adulmecară mirosurile amestecate de naftalină, unsoare şi transpirație. Era acolo ceva aproape zeiesc, se gândi. Oamenii îşi construiseră

o lume ceva mai mică, în care cea mare se oglindea precum un munte într-o picătură de apă. Şi totuşi... şi totuşi...

Înăuntrul acestei lumi minuscule, înghesuiseră, trudind din greu, toate lucrurile de care ar fi fost normal să vrea să scape, precum ura, teama, tirania şi aşa mai departe. Asta îl intriga. Oamenii pretindeau că se află acolo pentru a uita, şi totuşi toate artele pe care le născoceau nu făceau decât să le-aducă aminte. Era fascinant.

Se afla acolo pentru un scop clar şi precis. Trebuia să ia cu el un suflet. Nu avea timp de fleacuri. Dar, la urma urmelor, ce era timpul? Picioarele sale începură să dănţuiască uşor pe lespezi, ca de la sine putere. Singur printre umbrele cenuşii, Moartea bătea step.

– „...ŞI-A DOUA SEARĂ, ÎN CABINŢ-ŢI PUN O STEA..."

Apoi reveni cu picioarele pe pământ, îşi potrivi coasa şi aşteptă în tăcere semnalul. De când se ştia, nu întârziase niciodată.

Se pregătea să urce pe scenă să le rupă gura.

– „Poţi fi şi tu pentru el Moartea-ntruchipată. Fă-o!"

Moartea intră în scenă, clincănind uşor.

– „VOI OAMENI SLABI, NEVOLNICI, SUNT MOARTEA, LA PĂMÂNT CAD LACĂTELE-N FAŢA-MI... ÎN FAŢA-MI..."

Şovăi. Pentru prima dată în existenţa sa eternă, şovăi. Căci, cu toate că Moartea Lumii Disc avea de-a face, în fiecare zi, cu milioane de persoane, în acelaşi timp fiecare moarte era o afacere privată şi foarte personală.

Nu se întâmpla prea des să fie zărit – nu puteau s-o facă decât cei înclinaţi către paranormal şi clienţii înşişi, şi asta din următorul motiv: creierul uman este îndeajuns de deştept pentru a tăia din peliculă imaginile mult prea înfricoşătoare. Aici însă, era o problemă: mai multe sute de persoane se aşteptau, erau pregătiţi să vadă Moartea şi, în consecinţă, chiar izbuteau să o facă.

Moartea se întoarse încet pe călcâie şi zări sute de priviri ațintite asupra sa.

Chiar dacă se zvârcolea, prins în ghearele Adevărului, Tomjon recunoscu un tovarăş aflat la ananghie şi se chinui să-şi recapete controlul asupra buzelor.

–... „Oriunde"..., şopti el, printre dinții încremeniți într-un rictus.

Moartea rânji ca o dementă, pradă tracului.

– POFTIM? şopti, cu un glas ca o nicovală lovită de un ciocănel de plumb.

–... „oriunde eu"..., spuse încurajator Tomjon.

– „ORIUNDE EU"... Ăăă..., repetă Moartea cu disperare, urmărindu-i buzele.

–... „pătrund!"

– „PĂTRUND."

– „Nu. Nu pot s-o fac!" spuse Wimsloe. „O să mă vadă! E cineva acolo jos, în sală."

– „Nu e nimeni!"

– „Îi simt privirea!"

– „Idiotule. Neputinciosule! Vrei s-o fac eu? Uite, e chiar pe prima treaptă!"

Chipul lui Wimsloe se schimonosi de spaimă şi de nesiguranță. Ridică brațul...

– Nu!

Strigătul se auzi din public. Ducele se ridicase pe jumătate din jilț, ducându-şi mâna jupuită la gură. Sub ochii tuturor, porni către scenă, târşâindu-şi picioarele.

– Nu! N-am făcut-o eu! Nu a fost aşa! Nu puteți pretinde că ar fi fost aşa! Nu eraţi acolo! strigă el, apoi dădu cu ochii de chipurile întoarse către el, lăsă umerii în jos şi chicoti: Şi nici eu nu eram. La momentul acela dormeam adânc, ştiți. Țin minte perfect. Era sânge pe pereți, sânge pe podea, am încercat să-l curăț, dar n-am putut, însă aşa ceva nu trebuie investigat. Nu pot să îngădui discutarea acestor chestiuni care țin de siguranța națională. A fost doar un vis şi, când m-am trezit, mâine, el va fi în viață. Şi mâine nimic din toate-acestea nu se va fi

întâmplat, pentru că nu a fost aşa. Şi mâine veţi putea spune că nu am ştiut nimic. Şi că nu mi-am amintit nimic. Ce mai zgomot a făcut, când a căzut! Putea să scoale şi morţii din morminte... Cine-ar fi crezut că avea atâta sânge-n el?

Între timp, se urcase pe scenă şi le zâmbea larg actorilor adunaţi împrejur.

– Sper că totul se va rezolva, zise. Ha. Ha.

Se lăsă tăcerea. Tomjon deschise gura să rostească ceva potrivit momentului, ceva liniştitor, dar descoperi că nu era nimic de spus. Însă o altă personalitate pătrunse în fiinţa lui, îi luă buzele în stăpânire şi vorbi astfel:

– Chiar cu pumnalul meu, nenorocitule! Ştiam că tu ai fost! Te-am văzut acolo, în capul scărilor, cu degetu-n gură! Te-aş ucide chiar acum, dar n-am chef să-mi petrec veşnicia ascultându-ţi jelaniile. Eu, Verence, fost Rege în...

– Ce mărturie mai e şi asta? spuse ducesa, care apăruse în faţa scenei, înconjurată de şase soldaţi. Sunt numai bârfe. Şi un pui de trădare. Aberaţiile unor actori cu minţile rătăcite.

– Am fost Rege în Lancre, fir-ar a dracului de treabă! zbieră Tomjon.

– Înseamnă că dumneata eşti pretinsa victimă, spuse liniştită ducesa. Şi nu poţi vorbi în sprijinul acuzării. Aşa ceva nu s-a văzut niciodată.

Trupul lui Tomjon se întoarse către Moarte.

– Şi tu ai fost acolo! Ai văzut totul!

– MI-E TEAMĂ CĂ NU AŞ FI CONSIDERAT UN MARTOR POTRIVIT.

– Deci nu există dovezi, şi fără dovezi nu există crimă, zise ducesa, făcând semn soldaţilor. Halal experiment, adăugă, adresându-se soţului său. Cred că metoda mea e mai bună.

Apoi privi în jur şi dădu cu ochii de vrăjitoare.

– Arestaţi-le, zise.

– Nu, spuse Nebunul, ieşind din culise.

– Po-oftim?

– Am văzut totul cu ochii mei, spuse, simplu, Nebunul. În noaptea aceea, eram înăuntru. Domnia Voastră l-aţi omorât pe rege.

– Nici vorbă! urlă ducele. Nu erai acolo. Nu te-am văzut! Îți poruncesc să nu fi fost acolo!

– Şi n-ai avut îndrăzneala să afirmi aşa ceva înainte? zise Lady Felmet.

– Nu, doamnă. Dar acum o am.

Ducele se uită la el, tremurând.

– Mi-ai jurat credință până la moarte, Nebunule, şuieră.

– Da, stăpâne. Îmi pare rău.

– Te omor!

Şi ducele smulse un pumnal din mâna moale a lui Wimsloe, se năpusti spre Nebun şi i-l înfipse în inimă până la plăsele. Magrat țipă.

Nebunul se legănă de câteva ori înainte şi-napoi.

– Slavă Cerului că s-a terminat, spuse, când Magrat îşi croi drum printre actori şi-l strânse la sânul ei – deşi e puțin prea mult spus. Nebunului îi trecu prin cap că nu mai privise niciodată un sân de la aşa mică distanță, decât în frageda pruncie, şi că era o mare cruzime din partea lumii să-i hărăzească o asemenea experiență numai când era pe moarte. Îndepărtă uşor brațul lui Magrat şi-şi dădu jos de pe cap odioasa tichie cu coarne, aruncând-o cât mai departe de el. Îşi dăduse seama că nu mai trebuia să facă pe Nebunul şi nici să se preocupe de jurăminte şi altele. Dacă punea la socoteală şi faptul că era strâns la sânul unei femei, moartea părea ceva de-a dreptul minunat.

– N-am făcut-o eu, spuse ducele.

„Nu simt nici o durere, se gândi Nebunul. Ce straniu. Pe de altă parte, de ce să mai simțiți durerea după ce mori? N-ar folosi la nimic."

– Ați văzut cu toții că n-am făcut-o eu, spuce ducele.

Moartea îi aruncă Nebunului o privire mirată, apoi se scotoci în robă şi scoase o clepsidră împodobită cu clopoței. O scutură uşor, iar aceştia clincăniră.

– N-am poruncit nimănui să facă aşa ceva, spuse ducele, calm. Glasul său venea de departe – pesemne că rătăcea pe cine ştie unde, împreună cu mintea.

Cu toții se uitau în tăcere la el. Nu era cu putință să urăşti aşa un om, ci numai să te simți teribil de prost atunci

când te aflai în apropierea sa. Până şi Nebunul, care era mort, părea jenat.

Moartea lovi încet clepsidra, apoi se uită mai de-aproape, să vadă dacă se stricase.

– Mințiți cu toții, spuse liniştit ducele. E urât să mințiți.

Apoi înjunghie câțiva actori, cu mişcări blânde, visătoare, şi ridică pumnalul.

– Vedeți? spuse. Nu e sânge! Nu am fost eu de vină.

Se uită la ducesă, care se apropiase amenințătoare de el, precum un val seismic de culoare roşie deasupra unui sătuc de pescari.

– Ea e de vină, spuse ducele. Ea a făcut-o.

O înjunghie de vreo două ori, aşa, din principiu, apoi se auto-înjunghie şi lăsă pumnalul să-i cadă din mână. După câteva clipe de gândire, cu un glas mult mai apropiat de hotărele sănătății mintale, zise:

– De-acum nu mai aveți ce-mi face. Oare o să apară vreo cometă? continuă, întorcându-se spre Moarte. E musai să fie comete pe cer, când moare un prinț. Mă duc să văd, ce zici?

Se îndepărtă. Publicul începu să aplaude.

– Trebuie să recunoaşteți că era un adevărat cap încoronat, spuse, după o vreme, Nanny Ogg. E clar: capetele încoronate se smintesc cu mult mai frumos decât una ca mine sau ca voi.

Moartea ridică clepsidra, părând de-a dreptul confuză. Granny Weatherwax luă pumnalul şi-i încercă tăişul cu degetul. Acesta intră în plăsele fără nici un efort, scârțâind uşor.

– Uite-ți sabia magică, spuse Granny, trecându-i cuțitul lui Nanny Ogg.

Magrat se uită şi ea, apoi îl privi iarăşi pe Nebun.

– Eşti mort sau nu? întrebă.

– Pesemne că sunt, zise Nebunul, cu glasul cam înfundat. Cred că sunt în rai.

– Nu, zău, acuma serios...

– Nu ştiu. Dar aş vrea să răsuflu.

– Atunci trebuie că eşti viu.

– N-a murit nimeni, spuse Granny. ăsta nu-i pumnal adevărat. Pesemne că nu poți încredința aşa ceva unui actor.

– La urma urmelor, ăştia nici cazanul nu ştiu să-l curețe, îşi aminti Nanny.

– Că ați murit, că n-ați murit, pentru mine e totuna, spuse ducesa. Eu sunt stăpâna, aşa că decizia îmi revine. E limpede că bărbatu-meu şi-a pierdut mințile. Şi poruncesc... începu ea, întorcându-se către soldați.

– Acum! şuieră Regele Verence în urechea lui Granny. Acum!

Granny Weatherwax îşi umflă pieptul.

– Taci, femeie! rosti. Adevăratul Rege din Lancre e aici, în fața ta!

Şi-l bătu pe Tomjon pe umăr.

– Cine, ăsta?

– Cine, eu?

– E caraghios, spuse ducesa. Ăsta-i un fel de saltimbanc.

– Aici are dreptate, don'şoară, zise Tomjon, care începuse să intre în panică. Tatăl meu conduce un teatru, nu un regat.

– El e adevăratul rege. Putem s-o dovedim, zise Granny.

– A, nu, se împotrivi ducesa. Aşa ceva nu înghit. În regatul ăsta nu există moştenitori misterioşi, apăruți de cine ştie unde. Străjeri – luați-o!

Granny Weatherwax ridică brațul. Soldații se foiau, nesiguri, de pe un picior pe altul.

– Dânsa e vrăjitoare, nu-i aşa? încercă unul dintre ei.

– Fireşte, spuse ducesa.

Străjerii se înfiorară.

– Am văzut că dânsele preschimbă oamenii în şopârle, spuse unul.

– Şi-apoi îi fac să naufragieze.

– Da, da, şi-apoi îi aruncă în cascadă.

– Da.

– Cred că trebuie să discutăm puțin despre porunca asta. Pentru vrăjitoare, ar merita crescută puțin solda.

– Poate să ne facă cine ştie ce. Uitaţi-vă, se apropie scăpătatul.

– Nu mai spuneţi prostii, rosti ducesa. Nici o vrăjitoare nu poate face aşa ceva. Astea-s numai poveşti pentru speriat lumea.

– Mie mi s-au părut foarte convingătoare, spuse un străjer, clătinând din cap.

– Păi, firește, aşa şi trebuia... explică ducesa, apoi oftă şi smulse sulița din mâna unui soldat. Vă arăt eu acuma ce putere au vrăjitoarele, zise, şi azvârli arma în Granny. Aceasta îşi ridică mâna cu o viteză fulgerătoare, prinzând-o chiar de sub vârf.

– Aşadar, spuse, am ajuns şi aici, da?

– Nu mi-e frică mie de voi, stranii surate, se sumeți ducesa.

Granny o privi în ochi vreo câteva secunde şi mormăi, surprinsă.

– Aşa e, spuse. Chiar nu-ți e, pare-se.

– Credeți că nu v-am urmărit? Magia voastră înseamnă numai prefăcătorii şi iluzii, care să tulbure mințile nevolnice. Pe mine nu mă sperie. N-ai decât să-mi faci ce poți tu mai rău.

O vreme, Granny o cântări din priviri, apoi răspunse:

– Ce pot eu mai rău?

Magrat şi Nanny se dădură într-o clipă la o parte din calea ei. Ducesa râse.

– De deşteaptă, eşti deşteaptă, asta da, zise. Şi rapidă. Haide, cotoroanțo, cheamă-ți broaştele şi demonii. Am să...

Apoi se opri, închizând şi deschizând gura pe neauzite, fără să scoată vreo vorbă. Buzele i se desfăcură într-o grimasă de groază, privirea i se înțepeni undeva, dincolo de Granny, dincolo de lume. Îşi astupă gura cu dosul unei mâini şi scânci slab. Înghețase, precum un iepure care-a zărit o vulpe şi ştie, fără nici o îndoială, că va fi ultima vulpe pe care-o mai vede vreodată.

– Ce i-ai făcut? întrebă Magrat, prima care îndrăzni să vorbească.

– Of, mintologia! chicoti Granny. Cu aşa ceva, nu mai ai nevoie de Aliss cea Neagră.

– Bine, dar ce i-ai făcut?

– Nimeni nu ajunge ca ea fără să-şi ridice ziduri în minte, spuse Granny. I le-am dărâmat. Am eliberat toate ţipetele, toate rugăminţile, toţi fiorii de vinovăţie, toate remuşcările. Toate deodată. E o mică şmecherie. O să ţi-o arăt cândva, dacă vrei, sfârşi, zâmbindu-i superior lui Magrat.

– Dar e groaznic, spuse Magrat, după ce se gândise puţin.

– Ei, aiurea, zâmbi Granny, fioroasă. Cu toţii vor să afle cine sunt ei cu adevărat. Poftim, ea a aflat.

– Uneori trebuie să fii bun ca să fii crud, aprobă Nanny Ogg.

– Oare i se poate întâmpla cuiva un lucru mai rău de-atât? îngăimă Magrat, în timp ce ducesa se legăna înainte şi-napoi.

– Fii serioasă, fato, foloseşte-ţi imaginaţia, zise Granny. Sunt şi altele mult mai rele. Acele vârâte pe sub unghii, de exemplu. Cleştii...

– Cuţite fierbinţi înfipte... ştii tu unde, completă Nanny Ogg. Cu mânerul în sus, ca să te tai la degete dacă încerci să le scoţi afară.

– Însă eu, una, numai atât am putut să fac, spuse Granny, cu multă satisfacţie. Şi am făcut exact ce se cuvenea. Vezi tu, aşa trebuie să se poarte o vrăjitoare. Nu-i nevoie de gesturi măreţe. De cele mai multe ori, magia are de-a face cu gândurile. E mintologie. Iar acum, poate...

De pe buzele ducesei scăpă un zgomot, precum o scurgere de gaze. Ea îşi dădu brusc capul pe spate, deschise ochii, clipi şi se uită la Granny, cu o ură cumplită întipărită pe chip.

– Străjeri! strigă. V-am spus să puneţi mâna pe ele!

– Poftim? îngăimă Granny, nevenindu-i să creadă. Dar... dar tocmai ţi-am arătat cine eşti cu adevărat...

– Şi asta ar trebui să mă tulbure? şuieră ducesa, apropiindu-şi chipul de cel al lui Granny, pe care soldaţii o prinseseră cu sfială de braţ; sprâncenele ei groase se împreunaseră exprimând o ură triumfătoare. Ar trebui, oare, să mă târăsc pe podea? Ei, bătrâno, află că acum ştiu cine sunt cu adevărat, şi sunt mândră de asta! Aş lua totul de la capăt, cu şi mai mare zel. Tot ce-am făcut, am făcut de plăcere şi pentru că aşa pofteam! urlă,

bătându-se pe pieptul voluminos. Tâmpiților! Sunteți atât de nevolnici. Chiar aveți impresia că oamenii sunt, în străfundurile ființei lor, cumsecade?!

Mulțimea de pe scenă se trase înapoi, la vederea unei asemenea desfășurări de forțe.

– Ei, eu am privit în străfunduri, continuă ducesa. Știu ce-i pune pe oameni în mișcare. Frica. Frică pură, bine ascunsă. Tuturor vă e groază de mine, pot să vă fac să vă scăpați pe voi de spaimă, iar acum am să...

În acel moment, Nanny Ogg o lovi în cap, pe la spate, cu cazanul.

– Nu-i mai tăcea gura, nu credeți? spuse ea, liniștită, după ce ducesa se prăbuși. După părerea mea, e cam dusă cu pluta.

Se lăsă o tăcere lungă și jenantă. Granny tuși, apoi le aruncă soldaților care-o țineau un surâs larg, prietenos, și arătă cu degetul recent apărutul morman de ducesă de pe jos, poruncindu-le:

– Luați-o și duceți-o undeva, într-o temniță.

Soldații se grăbiră să-i dea ascultare, o săltară pe ducesă de brațe și o ridicară, cu destulă greutate.

– Dar cu blândețe, vă rog, preciză Granny, apoi își frecă palmele și se întoarse către Tomjon, care privea scena cu gura căscată. Ascultă, băiete, șuieră. De-acum nu mai ai de ales. Ești Rege în Lancre.

– Dar nu știu să fiu rege!

– Te-am văzutără cu toții! Te-ai descurcat minunat, inclusiv cu strigătele.

– Dar jucam un rol!

– Păi, joacă-l și mai departe. A fi rege înseamnă... începu Granny, apoi șovăi și îi făcu un semn lui Magrat. Cum le zice la alea care-s mereu o sută în orice lucru?

– Procente, adică? îngăimă Magrat, uluită.

– Astea, da, încuviință Granny. După părerea mea, a fi rege înseamnă, în cele mai multe procente, a juca un rol. Deci, ar trebui să te pricepi.

Tomjon căută din priviri ajutor în culise, unde ar fi trebuit să se afle Hwel. Şi, într-adevăr, piticul era acolo, dar nu le dădea nici o atenţie. Luase textul şi-l rescria furibund.

– DAR VĂ GARANTEZ CĂ NU SUNTEŢI MORT. CREDEŢI-MĂ.

Ducele chicoti. Găsise pe undeva un cearşaf şi se înfăşurase în el, iar acum se furişa pe coridoarele cele mai pustii ale castelului. Din când în când, cu glasul înfundat, făcea „uuu-uuu". Moartea se nelinişti. Era obişnuită cu oamenii care pretindeau că nu muriseră, pentru că totul se întâmpla pe neaşteptate şi mulţi întâmpinau greutăţi în a accepta ideea. Dar oameni care să pretindă sus şi tare că muriseră erau ceva nou şi tulburător.

– Am să mă năpustesc asupra lor, spuse ducele, visător. Am să-mi scutur oasele la ceas de noapte, am să mă cuibăresc pe acoperiş şi am să vestesc moartea celor dinăuntru...

– ASTA-I TREABĂ DE BANSHEE, NU DE STRIGOI.

– Dacă am chef, am s-o fac, spuse ducele, cu o urmă din vechea sa încăpăţânare. Şi am să trec prin ziduri, am să smucesc mesele şi am să picur ectoplasmă pe trupurile celor care nu-mi sunt pe plac. Ha, ha!

– NU ŢINE. OAMENILOR ÎN VIAŢĂ NU LE ESTE ÎNGĂDUIT SĂ FIE STRIGOI. ÎMI PARE RĂU.

Ducele încercă, fără succes, să treacă printr-un zid, se dădu bătut şi deschise o uşă care ducea spre un parapet prăbuşit. Furtuna se mai domolise, iar în spatele norilor se profila cornul subţire al lunii, precum un bişniţar de bilete pentru Veşnicie. Moartea apăru în spatele lui, păşind printr-un zid.

– Uite ce-i, zise ducele. Dacă nu am murit, mătăluţă ce cauţi aici?

Sări pe marginea zidului şi începu să-şi fluture cearşaful.

– AŞTEPT.

– N-ai decât, băi, cap de oase! strigă victorios ducele. Am să plutesc prin lumea crepusculară, am să găsesc nişte lanţuri de scuturat, am să...

Făcu un pas înapoi, îşi pierdu echilibrul, căzu grămadă pe zid şi apoi alunecă. Vreme de câteva secunde, încercă, fără folos, să se prindă de o piatră, cu rămăşiţele mâinii sale drepte, apoi dispăru.

Este evident că Moartea se poate găsi oriunde, în orice clipă, aşa că, într-un fel, e la fel de adevărat să spunem că era pe ziduri, curăţând, cu un aer absent, închipuite particule de metal sclipitor de pe lama coasei sau că era cufundată până la brâu în undele înspumate şi pline de stânci ale râului Lancre, căutând cu privirea sa calcaroasă în sus şi în jos, până ce găsi un loc în care torentul era foarte puţin adânc, iar fundul său era alcătuit dintr-un covor de pietricele ascuţite.

După o vreme, ducele se ridică, transparent, în undele fosforescente.

– Am să bântui pe coridoare şi am să le suflu noaptea pe sub uşi, spuse, cu un glas din ce în ce mai slab, aproape înecat de mugetul neîncetat al râului. Stai să vezi ce-o să mai scârţâie balansoarele...

Moartea rânji.

– EI, AŞA-I MAI BINE.

Începu să plouă.

Ploaia care cade în munţii Vârfu Berbecului are o neobişnuită putere de penetrare, făcând ploaia din alte părţi să pară aproape aridă. Cădea torenţial peste acoperişurile castelului şi, cine ştie cum, parcă se strecura prin ţiglă şi umplea Sala cea Mare de un abur fierbinte, umed şi neplăcut[1]. Jumătate din populaţia din Lancre se adunase acolo. Zgomotul ploii izbutea să înăbuşe până şi mugetul râului. Apa inunda scena. Vopselele curgeau şi se amestecau pe fundalul pictat, iar una dintre cortine se desprinse de la locul ei şi se prăbuşi cu un sunet melancolic într-o băltoacă.

În sală, Granny Weatherwax tocmai termina de vorbit.

– Ai uitat de coroană, şopti Nanny Ogg.

---

[1] Ca Bognor.

– Ah, da, coroana, zise Granny. O poartă pe cap, vedeți? Am ascuns-o printre celelalte când au plecat actorii, motivul fiind că nimeni n-ar fi putut s-o caute acolo. Vedeți ce bine i se potrivește.

Toți căzură de acord că i se potrivea perfect – și asta numai datorită extraordinarei puteri de convingere a lui Granny. De fapt, singurul care nu era de acord era însuși Tomjon, care știa foarte bine că, dacă n-ar fi avut urechi, ar fi purtat coroana ca un colier.

– Ia gândiți-vă ce-o fi simțit când a pus-o pentru prima oară pe cap, continuă Granny. Pesemne că a fost scuturat de un fior eteric...

– De fapt, a fost cam... începu Tomjon, dar nimeni nu-l asculta, așa că ridică din umeri și se aplecă spre Hwel, care tot mai scria de mama focului. Eteric înseamnă neplăcut? șopti.

– Poftim? zise piticul, privindu-l ca prin ceață.

– Te-am întrebat dacă eteric înseamnă neplăcut.

– Ce? A, nu. Nu, nu prea cred.

– Atunci ce înseamnă?

– Habar n-am. Alungit, cred, zise Hwel și se întoarse la foile lui, ca atras de un magnet. Nu cumva ții minte ce-a spus după toate frazele alea cu „mâine, mâine, mâine"? Nu l-am mai putut auzi bine.

– Ce te-o fi apucat să le spui tuturor că am fost... adoptat? întrebă Tomjon.

– Păi, așa a fost, răspunse neatent piticul. Și, în astfel de privințe, e cel mai bine să spui adevărul. Acuma spune, a și înjunghiat-o, sau doar a dat vina pe ea?

– Dar nu vreau să fiu rege! șopti răguşit Tomjon. Toată lumea spune că îi calc pe urme lui tata!

– Ciudată treabă, ereditatea asta, îngână piticul. Adică, dacă eu i-aș fi călcat pe urme lui taică-meu, acum aș fi sub pământ, săpând în stâncă, în timp ce...

Glasul i se stinse. Rămase cu ochii la vârful penei, de parcă ar fi fost vrăjit.

– În timp ce...?

– Poftim?

– Nici măcar nu mă asculți!

– Știam că nu era bună încă de când am scris-o, știam că a fost exact pe dos... Ce? A, da. Fii rege. E o slujbă bună. Oricum, pare-se că sunt mulți doritori. Sunt foarte fericit pentru tine. Ca rege, poți să faci ce vrei.

Tomjon privi fețele notabilităților din Lancre, adunate în jurul mesei. Îl priveau lung și scrutător, ca la un iarmaroc de vite. Îl cântăreau. Își dădu seama că, odată ajuns rege, putea face ce voia. Cu condiția să vrea să fie rege.

– Ai putea să-ți construiești un teatru, spuse Hwel, înflăcărându-se. Cu oricâte trape și costume uluitoare. Ai putea să joci în fiecare seară o piesă nouă. Păi, pe lângă așa ceva, Discul ar fi doar o cocioabă.

– Și cine să vină să mă vadă? întrebă Tomjon, lăsându-se moale în scaun.

– Cu toții.

– Poftim? În fiecare noapte?

– Ai putea să le poruncești să vină, zise Hwel, fără să ridice ochii.

„Știam că asta o să spună, se gândi Tomjon. Cu toate că precis nu vorbește serios. E preocupat de piesă. În clipa asta, nici nu se află în lume, aici, cu noi."

Își dădu jos coroana și o răsuci în mâini. Nu avea prea mult metal, dar părea grea. Se întrebă cât avea să devină de grea dacă o purta în fiecare zi. În capul mesei se afla un jilț gol, pe care ședea, din câte i se spusese, fantoma adevăratului său tată. Ar fi fost frumos să poată spune că, atunci când se făcuseră prezentările, simțise ceva mai substanțial decât un fior rece, însoțit de un țiuit slab.

– Poate l-aș ajuta pe tata să plătească Discul, spuse.

– Da, ar fi frumos, da, zise Hwel.

Tomjon răsucea coroana în mâini, ascultând posomorât discuțiile care aveau loc în jurul său.

– Cincisprezece ani? se miră starostele din Lancre.

– N-am avut de ales, zise Granny Weatherwax.

– Mi s-a părut mie că brutarul a sosit cam devreme săptămâna trecută.

– Nu, nu, spuse, agasată, vrăjitoarea. Nu despre asta-i vorba. Nimeni n-a pierdut nimic.

– După socotelile mele, spuse omul care era, în acelaşi timp, aprod, grefier şi săpător de morminte în Lancre, am pierdut cu toţii cinscisprezece ani.

– Nu, i-am câştigat, spuse starostele. Păi, uite. Timpul e ca un drum din ăsta plin de ocoluri, iar noi am apucat-o peste câmp, pe scurtătură.

– Nicidecum, spuse grefierul, luând o foaie de hârtie. Ia fii atent...

Tomjon lăsă disputa academică să continue şi se întoarse la gândurile sale. Cu toţii îl voiau rege. Nimeni nu se întreba dacă era şi el de acord. Părerea lui nu conta. Da, asta era. Nu pe el, neapărat, îl voiau rege. Era o soluţie la-ndemână. Aurul nu rugineşte, cel puţin la modul propriu, însă Tomjon simţi că rotocolul sclipitor din mâinile sale ascundea secrete nu prea plăcute. Stătuse pe prea multe frunţi măcinate de griji. Dacă-ţi plecai urechea, se auzeau până şi ţipetele.

Simţi o privire scrutătoare şi înflăcărată aţintită asupra lui, ca o lampă de sudură asupra unei acadele. Ridică ochii. Era cea de-a treia vrăjitoare, cea tânără... nu atât de în vârstă. adică, cea cu chipul grav şi cu coafura gen lizieră. Şedea alături de Nebun, de parcă deţinea pachetul majoritar de acţiuni în fiinţa lui.

Nu-i cerceta faţa, de fapt, ci trăsăturile. Ochii ei i se plimbau de la ceafă la nas precum un şubler. Tomjon îi surâse slab, dar ea nu-l băgă în seamă. La fel ca toţi ceilalţi. Numai Nebunul îl observă şi-i răspunse, printr-un rânjet de regret şi o fluturare conspirativă din degete care spunea: „Ce facem noi, oameni de bun-simţ, aici?“ Femeia îl privi iarăşi, ba pe-o parte, ba pe alta, cu ochii mijiţi. Trăgea cu ochiul la Nebun, apoi la Tomjon. În cele din urmă, se întoarse către vrăjitoarea cea mai în vârstă, singura persoană din acea încăpere fierbinte şi umedă care găsise, cine ştie de unde, o halbă cu bere, şi începu a-i şuşoti ceva la ureche.

Între ele se încinse o discuţie animată, pe şoptite. Tomjon se gândi că era ceva tipic feminin. Astfel de discuţii se purtau

de obicei în pragul uşii, şi toate participantele stăteau cu braţele încrucişate pe piept; dacă vreo altă persoană avea îndrăzneala să treacă pe acolo, toate tăceau şi o urmăreau cu privirea până ce se îndepărta îndeajuns de mult. Îşi dădu seama că Granny Weatherwax terminase de vorbit şi că toată lumea îl privea, aşteptând.

– Bună ziua? încercă el.

– Cred că ar fi de dorit ca încoronarea să aibă loc mâine, spuse Granny. Regatului nu-i e bine fără rege. Nu-i place.

Se ridică, îşi dădu scaunul în spate, apoi veni lângă Tomjon şi-l luă de mână. Băiatul se ţinu ascultător după ea. Străbătură sala, urcară cele câteva trepte care duceau la tron şi, odată ajunşi, Granny îi puse mâinile pe umeri şi-l împinse uşor, făcându-l să se aşeze pe pernele roşii şi uşor destrămate de pluş. Se auzi un scrâşnet de băncuţe şi scaune. Tomjon privi în jur, cuprins de panică.

– Acum ce se-ntâmplă? întrebă.

– Nu te-ngijora, îl încurajă Granny. Cu toţii vor să vină să-ţi jure credinţă. Tu doar dă binevoitor din cap şi întreabă-i pe fiecare cu ce se ocupă şi dacă le place. A, şi cred c-ai face bine să le dai coroana înapoi.

Tomjon şi-o dădu pe dată jos de pe cap.

– Dar de ce? întrebă.

– Ca să ţi-o aducă.

– Dar o am deja, spuse disperat Tomjon.

Granny oftă resemnată.

– Numai la modul, cumîizice, propriu. Ceremonialul e altceva.

– Ceva ne-adevărat, adică.

– Da, spuse Granny. Dar mult mai important.

Tomjon apucă braţele tronului.

– Adu-mi-l pe Hwel, zise.

– Nu, trebuie să faci cum spun eu. Aşa cere regula, înţelegi, întâi primeşti...

– Ţi-am poruncit să-mi aduci piticul. Nu m-ai auzit, femeie? rosti Tomjon şi, de astă dată, nimeri exact tonul şi intensitatea cuvenită, însă Granny ripostă magistral.

– Cred că nu prea îți dai seama cu cine vorbeşti, tinere, spuse.

Tomjon se ridică pe jumătate de pe tron. Jucase mulți regi la viața lui, dar aproape nici unul nu fusese genul care să strângă binevoitor mâinile oamenilor şi să-i întrebe dacă le plăcea ce făceau. Cei mai mulți erau genul de regi care-şi puneau soldații să atace la cinci dimineața, într-o zi geroasă, convingându-i chiar că era mai bine acolo decât în patul lor de-acasă. Amintindu-şi de toți aceştia, o combătu pe Granny Weatherwax cu o mostră de trufie, fală şi aroganță regească.

– Credeam că Maiestatea Noastră vorbeşte cu un supus, zise. Acum fă ce ți-am poruncit!

Granny rămase de piatră câteva secunde, cântărind ce-avea de făcut în continuare. Apoi zâmbi ca pentru sine, încuviință fără să mai comenteze şi se duse să-l ia pe sus pe Hwel, care încă nu terminase de scris. Piticul îi făcu lui Tomjon o plecăciune țeapănă.

– Termină cu asta, se răsti tânărul. Acum ce fac?

– Nu ştiu. Vrei să-ți scriu un discurs de încoronare?

– Ți-am zis că nu vreau să fiu rege!

– Mda, ăsta ar putea fi un impediment pentru discurs, încuviință piticul. Te-ai gândit bine? Rolul de rege e foarte important.

– Da, dar altul n-o să mai pot juca niciodată.

– Hmm. Păi atunci spune-le „nu".

– Atâta tot? O să meargă?

– Merită să încerci, oricum.

O ceată de notabilități din Lancre se apropiau, cu coroana aşezată pe o pernă. Pe chip li se citea un respect uşor constipat, însoțit de o urmă de mulțumire de sine. Duceau coroana ca pe un Dar pentru un Băiat Cuminte. Starostele tuşi uşor.

– Pentru o adevărată ceremonie de încoronare vom mai avea nevoie de ceva timp, dar acum voiam să...

– Nu, spuse Tomjon.

– Iertăciune? zise starostele, şovăielnic.

– Nu primesc.

Starostele şovăi iarăşi, mişcând din buze şi cu privirea uşor rătăcită, de parcă i se tăiase firul pe undeva. Se hotărî că era mai bine s-o ia de la capăt.

– Pentru o adevărată... încercă.

– Nu şi nu, zise Tomjon. Nu vreau să fiu rege.

Starostele dădea din buze ca un peşte pe uscat.

– Hwel? îl rugă Tomjon deznădăjduit. Tu te pricepi la vorbe.

– Problema cu care ne confruntăm acum, zise piticul, este că s-ar părea că atunci când ţi se oferă o coroană, nu ai opţiunea de a spune „nu". Să încercăm cu „poate"?

Tomjon se ridică, luă coroana şi o ridică deasupra capului ca pe o tamburină.

– Ascultaţi-mă cu toţii, zise. Vă mulţumesc pentru propunere, este o mare onoare. Dar n-o pot accepta. Am purtat la viaţa mea o sumedenie de coroane, dar singurul regat pe care ştiu să-l conduc este cel de dincolo de cortină. Îmi pare rău.

Se lăsă o tăcere mormântală. Pesemne că nu acestea erau vorbele potrivite.

– Mai e o problemă, spuse netulburat Hwel. De fapt, nu prea ai de ales. Tu eşti regele, înţelegi? E o slujbă pentru care ai fost menit încă de la naştere.

– Dar n-aş fi bun de nimic!

– Asta nu contează. Nu trebuie să fii bun de rege, trebuie să te naşti ca atare.

– Să nu cumva să mă lăsaţi aici! În jur nu sunt decât păduri!

Tomjon simţi din nou fiorul rece, sufocant, şi urechile începură iarăşi să-i zbârnâie. O clipă i se păru că întrezăreşte, în faţa lui, silueta înceţoşată a unui bărbat înalt şi trist, care întindea braţele către el, cu un gest de implorare.

– Îmi pare rău, şopti băiatul. Zău că-mi pare rău.

Dincolo de silueta transparentă le zări pe vrăjitoare care-l priveau fix.

– Singura ta şansă, spuse Hwel, ar fi să mai existe un moştenitor. Nu-ţi aduci aminte să fi avut fraţi şi surori, nu?

– Nu-mi aduc aminte nimic! Hwel, cred că...

Vrăjitoarele începură iarăşi să se certe aprig, apoi Magrat dădu la o parte braţul lui Granny Weatherwax care încerca s-o

reţină şi străbătu cu paşi mari sala, venind, venind, venind, ca un val seismic, ca sângele care ţi se urcă la cap, îndreptându-se către tron ca un piston şi trăgându-l pe Nebun după ea.

– Nu vă supăraţi!

– Ăăă, aloooo!

– Nu vă supăraţi, iertare, ne aude şi pe noi cineva?

Deasupra, castelul era plin de zarvă şi de veselie generală, aşa că nu mai avea cine să audă vocile respectuoase şi frenetice care răsunau pe coridoarele temniţei, din ce în ce mai respectuoase şi mai frenetice pe măsură ce trecea timpul.

– Alo, nu vă supăraţi! Iertare! Billem are o mare problemă cu şobolanii, dacă ne înţelegeţi. Heeeiiii.

Şi-acum, cu camera din ochii minţii, să ne plimbăm încet de-a lungul coridoarele străvechi şi slab luminate, observând ciupercile atârnânde, lanţurile ruginite, mucegaiul, umbrele...

– Ne aude cineva? Zău aşa, asta-i prea de tot. A fost o greşeală de toată jena, uitaţi-vă, ne putem scoate pe dată perucile.

Iar acum, ecourile plângăcioase încep să se piardă printre cotloanele acoperite cu pânze de păianjen şi tunelurile bântuite de şobolani, până ce nu rămâne din ele decât o şoaptă răguşită, de-abia perceptibilă.

– Nu vă supăraţi! Nu vă supăraţi, iertare, ajutor!

Trebuie să mai coboare şi pe-acolo cineva, într-o zi sau două.

După o vreme, Magrat îl întrebă pe Hwel ce părere avea despre angajamentele pe termen lung. Piticul, care tocmai încărca o căruţă,[1] căzu pe gânduri.

– Să nu ţină mai mult de-o săptămână, spuse într-un târziu. Şi cu matinee, fireşte.

Trecu o lună. Primele adieri de pământ reavăn ale toamnei pluteau peste lunca acoperită cu catifeaua nopţii. Pe cer, stelele

[1] Sau, mai bine zis, supraveghea încărcarea. I-ar fi venit cam greu să dea ajutor, pentru că în ziua precedentă alunecase pe ceva şi se lovise tare la bărbie, rupându-şi gura. (n.a.)

sclipeau apoase, iar jos, pe pământ, scânteia un foc. Monolitul se întorsese la locul său, dar era pregătit s-o ia la fugă dacă apărea cineva care ar fi putut să-l vadă. Vrăjitoarele şedeau tăcute şi preocupate. Soborul din noaptea aceea nu avea să se numere printre cele mai interesante o sută ale tuturor timpurilor. Dacă le-ar fi văzut Mussorgski, noaptea de pe muntele pleşuv s-ar fi terminat până la vremea ceaiului. La un moment dat, Granny Weatherwax spuse:

– Mi s-a părut un ospăţ reuşit.

– Mai că nu mi s-a făcut rău, se făli Nanny Ogg. Iar Shirl a mea a dat o mână de ajutor la bucătărie şi mi-a adus şi acasă câteva resturi.

– Am auzit, zise Granny cu răceală. Cică au dispărut o juma' de porc şi trei sticle cu vin din ăla cu bule.

– Drăguţ din partea unora că se mai gândesc şi la cei de vârsta a treia, răspunse Nanny Ogg, fără urmă de ruşine. Uite, am primit şi o ceaşcă de la încoronare, continuă, arătându-le-o. Cică „Viva Verence II Rex". Nu ştiam că-l cheamă şi Rex. Dar, din păcate, poza nu-i prea bună. Nu-mi amintesc să aibă o toartă ieşindu-i din ureche.

Urmă un alt răgaz foarte lung de tăcere politicoasă.

– Ne-am cam mirat că n-ai venit şi tu, Magrat, spuse apoi Granny.

– Credeam că ai să stai în capul mesei, aşa ceva, zise Nanny. Gândeam că te-ai şi mutat acolo sus.

– N-am fost invitată, spuse, încet, Magrat, uitându-se fix la propriile picioare.

– Ei, asta-i bună, făcu Granny. Nici noi n-am fost invitate. Nimeni nu trebuie să se obosească să le invite pe vrăjitoare, pentru că toţi ştiu că apărem oricum, dacă poftim. Şi ne fac şi loc, aproape imediat, adăugă, cu o oarecare satisfacţie.

– A fost foarte ocupat, înţelegeţi, vorbi Magrat către picioare. A pus totul în ordine. Ştiţi, e foarte deştept. De fapt.

– Mda, un băiat foarte sobru, încuviinţă Nanny.

– Oricum, în seara asta e lună plină, adăugă repede Magrat. Şi în astfel de seri trebuie să participi la sobor, oricâte alte treburi presante ai mai avea.

– Şi a mai..? începu Nanny Ogg, dar Granny o înghionti zdravăn în coaste.

– E foarte bine că se agită atât ca să readucă lucrurile pe făgaşul normal, o consolă Granny. Asta demonstrează că are respectul cuvenit. Pesemne că o să le facă el pe toate, mai devreme sau mai târziu. A fi rege e o treabă foarte pretenţioasă.

– Da, spuse Magrat, într-o şoaptă aproape de neauzit.

Tăcerea care se lăsă era aproape solidă. O sparse Nanny, cu un glas vesel şi sclipitor ca un ţurţure de gheaţă.

– Ei, am adus cu mine o sticlă de vin din ăla cu bule, spuse. În caz că el... în caz... în caz că ni se face chef să bem ceva, găsi ea soluţia, şi flutură sticla prin aer.

– Eu nu vreau, zise, posomorâtă, Magrat.

– Ia bea un pahar, fato, spuse Granny Weatherwax. E răcoare. O să-ţi facă bine la piept. Apoi se uită la ea mai îndeaproape, când luna ieşi de după un nor. Ia ascultă, părul tău arată cam neîngrijit. Parcă nu te-ai mai spălat pe cap de o lună încheiată.

Magrat izbucni în lacrimi.

Aceeaşi lună strălucea pe deasupra târguşorului, de altfel cu totul neînsemnat, numit Rham Nitz, la vreo nouăzeci de mile Lancre.

La sfârşitul *Trolului din Ankh,* Tomjon părăsi scena într-un ropot de aplauze. O sută de oameni aveau să plece acasă în seara aceea, întrebându-se dacă trolii erau chiar atât de răi pe cât crezuseră până atunci, cu toate că, firește, aveau să-i privească şi în continuare cu aceiaşi ochi răi. Băiatul se aşeză la masa de machiaj şi începu să-şi dea jos stratul de pastă cenuşie care trebuia să-l facă să arate ca o stâncă ambulantă.

– Bravo, spuse Hwel, bătându-l pe spate. Scena de amor ţi-a ieşit exact cum trebuia. Iar când te-ai întors şi-ai urlat la vrăjitor, cred că n-a mai rămas nici un scaun uscat în toată sala.

– Ştiu.

Hwel îşi frecă palmele.

– În seara asta ne permitem să mergem la o cârciumă. Aşa că hai să...

– Dormim în căruțe, spuse ferm Tomjon, încercând să se vadă într-un ciob de oglindă.

– Dar ştii cât de mulți bani ne-a dat Neb... Regele! Am putea să dormim în puf cu toții, de-aici şi până acasă.

– O să ne mulțumim cu saltele de paie şi cu un profit frumuşel, zise Tomjon. Şi cu asta ai să-ți cumperi zeii din ceruri şi demonii din iad, vântul, valurile, şi câte trape pofteşti, dragul meu ornament de grădină.

Mâna lui Hwel îi strânse o clipă umărul. Apoi, piticul zise:

– Ai dreptate, şefu'.

– Sigur că am. Cum merge piesa?

– Poftim? Care piesă? întrebă nevinovat Hwel.

– Ştii tu, spuse Tomjon, scoțându-şi cu grijă osul proeminent al frunții, făcut din tencuială. Aia. *Regele din Lancre.*

– A, aia? Merge, merge. O să o nimeresc eu cândva, rosti Hwel, apoi schimbă iute subiectul. Ştii, putem să coborâm la râu, oprindu-ne pentru încă nişte spectacole, apoi să luăm o corabie spre casă. Ar fi frumos, nu?

– Sau putem merge pe jos, ca să mai strângem bani. Asta ar fi şi mai frumos, nu? rânji Tomjon. Am adunat o sută şi trei bănuți în seara asta. Am numărat fețele, în timpul monologului Judecății. Dacă scădem cheltuielile, înseamnă aproape un argint.

– Chiar că eşti fiul lui taică-tău, ce să zic, făcu Hwel.

Tomjon se lăsă pe spate şi se privi în oglindă.

– Da, spuse. M-am gândit că aşa ar fi cel mai bine.

Lui Magrat nu-i plăceau pisicile şi ura cursele de şoareci. Fusese dintotdeauna de părerea că ar trebui să fie cu putință să ajungi la o înțelegere cu făpturi precum şoarecii, astfel încât toată mâncarea disponibilă să fie împărțită spre folosul fiecărei părți. Era o teorie foarte umanitară şi, tocmai de aceea, nu era agreată de şoareci. Motiv pentru care podeaua bucătăriei sale luminate de lună era toată o viermuială – dar când răsună o

bătaie în uşă, păru să se scurgă către pereţi. Trecură câteva secunde, apoi se auzi o altă bătaie. Din nou linişte. Apoi o bătaie puternică, ce făcu uşa să se clatine în balamale.

– În numele regelui, deschideţi! zbieră un glas.

– Ce ţipi aşa? se auzi un al doilea glas, plin de mâhnire. De ce ai ţipat? Nu ţi-am poruncit să ţipi aşa. Bagi lumea în sperieţi.

– Scuze, sire! Aşa-mi cere datoria!

– Mai bate o dată. Dar ceva mai blând, te rog.

Încă o bătaie, într-adevăr, o idee mai blândă. Şorţul lui Magrat căzu din cuiul său, bătut în uşă pe dinăuntru.

– Eşti convins că nu pot face eu însumi asta?

– Nu se cuvine, sire, ca regii să bată la uşile unor astfel de căsuţe. Mai bine lăsaţi-mă pe mine. DESCHIDEŢI ÎN...

– Sergent!

– Iertare, sire, m-am zăpăcit.

– Ia încearcă de clanţă, poate e deschisă.

Din ce se auzea, părea că prima persoană era foarte potrivnică acestei idei.

– Ştiu şi eu, sire? spuse sergentul nevăzut. Ar putea fi periculos. Dacă-mi permiteţi să vă dau un sfat, poate ar fi mai bine să dăm foc la acoperiş.

– Să dăm foc?

– Damaiestate. Aşa facem mereu dacă nu ni se răspunde la uşă. Să vedeţi cum ies...

– Nu cred că se cuvine, sergent. Dacă n-ai nimic împotrivă, mai bine încerc uşa.

– Mi se rupe inima să vă văd făcând aşa ceva, sire!

– Ce să zic, îmi pare rău.

– Măcar puteaţi să-mi daţi voie să sparg uşa.

– Nu!

– Dar dacă aş da foc la privată?

– În nici un caz!

– Coteţul ăla de-acolo pare numai bun pentru...

– Sergent!

– Sire?

– Du-te îndărăt la castel.

– Cum adică, şi să vă las aici singur?

– E o situaţie dintre cele mai delicate, sergent. Sunt convins că eşti un om de mare ispravă, dar sunt momente în care şi un rege trebuie să fie singur. E vorba de o domnişoară, înţelegi.

– Aha. Priceput, sire.

– Mulţumesc. Te rog, ajută-mă să descalec.

– Da, sire, iertare. Ce lipsă de tact din partea mea.

– Nu-i nici o problemă.

– Dacă aveţi nevoie de ajutor la aprins focul...

– Te rog frumos, sergent, întoarce-te la castel.

– Da, sire. Dacă aşa porunciţi, sire. Mulţumesc, sire.

– Sergent?

– Da, sire?

– O să am nevoie de cineva să-mi ducă tichia şi clopoţeii îndărăt la Breasla Nebunilor din Ankh-Morpork, ţinând cont că nu mai fac parte din ea. Mi se pare că dumneata eşti omul potrivit.

– Mulţumesc, sire. Sunt recunoscător.

– Cum s-ar spune... arzi de dorinţa de a fi de ajutor, nu?

– Da, sire.

– Ai grijă să-ţi dea una dintre camerele de oaspeţi.

– Da, sire. Mulţumesc, sire.

Se auzi trapul unui cal care se îndepărta. După câteva clipe, uşa se deschise şi Nebunul se strecură înăuntru.

E nevoie de mult curaj pentru a intra pe întuneric în bucătăria unei vrăjitoare, dar pesemne că nu mai mult decât pentru a purta o cămaşă mov, cu mâneci de catifea, dantelate la capete. Era, totuşi, şi o parte bună – nu avea clopoţei.

Adusese o sticlă de vin cu bule şi un buchet de flori, dar ambele îşi pierduseră prospeţimea în timpul drumului. Le puse pe masă, iar el se aşeză lângă vatră. Se frecă la ochi. Fusese o zi lungă. Nu era un rege bun, aşa credea, dar îşi petrecuse o viaţă întreagă îndeletnicindu-se cu ceva care nu i se potrivea, aşa că persevera. Din câte înţelesese, nici unul dintre predecesorii săi nu se chinuise prea tare. Atâtea lucruri de făcut, de reparat, de organizat...

Şi, colac peste pupăză, problema cu ducesa. Se simţise dator, cine ştie de ce, să-i dea o celulă plăcută, într-un turn, la aer curat.

La urma urmei, era văduvă şi cu văduvele trebuia să te porți frumos. Dar cu ducesa asta nu părea să ducă la nimic. Femeia nu-l înțelegea şi-l considera, pur şi simplu, nevolnic. Îi era de-a dreptul groază că avea să se vadă silit să pună să i se taie capul.

Nu, a fi rege nu era lucru de şagă. La acest gând, Verence se înveseli. Uite, ăsta era un avantaj.

Şi, după o vreme, adormi.

Ducesa, pe de altă parte, nu dormea. Tocmai ajunsese pe la jumătatea zidurilor castelului, coborând pe o funie făcută din cearşafuri înnodate. Ziua precedentă şi-o petrecuse îndepărtând cu grijă mortarul dimprejurul barelor de la fereastra ei, cu toate că, la urma urmei, dintr-un castel ca acela puteai evada fie şi numai folosindu-te de o bucată de brânză. Tâmpitul! Îi dăduse tacâmuri şi o groază de aşternuturi. Aşa făceau oamenii de soiul ăsta – îşi lăsau temerile să gândească în locul lor. Le era frică de ea, chiar dacă se făleau că au luat-o prizonieră (dar cei puternici nu sunt niciodată, cu adevărat, în puterea celor slabi). Ea, pe de altă parte, dacă s-ar fi aruncat pe sine însăşi într-o temniță, ar fi găsit o cale să se facă să regrete ziua în care se născuse, şi s-ar fi simțit teribil de mulțumită. Dar ăsta îi dăduse pături şi-şi făcea griji pentru ea.

Nici o problemă, într-o bună zi avea să se întoarcă. Lumea era mare, iar ea ştia cum să tragă sforile pentru ca oamenii să-i facă pe voie. De data asta, nu avea să se mai împovăreze cu un soț. Ce nevolnic! Era cel mai slab dintre toți, nu avea curajul să fie aşa de rău pe cât ştia că era de fapt, în străfundul sufletului.

Aterizâ cu zgomot pe iarbă, se opri să-şi tragă sufletul, apoi, cu pumnalul în mână, se strecură pe lângă zidurile castelului şi pătrunse în pădure.

Avea de gând să ajungă la hotare şi să treacă râul înot, sau poate să-şi facă o plută. Până dimineață avea să ajungă prea departe pentru a mai putea fi ajunsă – de altfel, se îndoia că avea s-o caute cineva.

Nevolnicii!

Străbătea pădurea cu o viteză surprinzătoare. La urma urmei, erau tot felul de cărări, îndeajuns de largi pentru o căruță, iar ea

poseda un simț de orientare foarte bun. În plus, nu trebuia decât să meargă la vale. Dacă găsea defileul, avea s-o ia pe firul apei.

Apoi, dintr-odată, i se păru că împrejur erau prea mulți copaci. Cărarea încă se mai vedea şi mergea, mai mult sau mai puțin, în direcția cea bună, însă copacii de pe ambele laturi erau plantați ceva mai aproape decât te-ai fi aşteptat. Când dădu să se întoarcă, observă că, în spatele ei, cărarea dispăruse fără urmă. Se învârti de câteva ori pe loc, foarte repede, aşteptându-se parcă să vadă copacii mişcându-se, însă aceştia rămâneau pe loc, răbdători, bine înfipți în stratul de muşchi.

Nu era vânt, însă crengile foşneau.

– Bine, spuse ducesa cu glas scăzut. Bine. Oricum plec. Vreau să plec. Dar am să mă-ntorc.

În clipa aceea, cărarea ajunse într-un luminiş care nu fusese acolo în ziua precedentă şi nu avea să mai fie acolo a doua zi, un luminiş în care, în bătaia razelor de lună, sclipeau felurite coarne, colți şi rânduri dese de ochi scăpărători.

Chiar dacă nu dădea doi bani pe cei nevolnici, nici măcar atunci când se-nfrățeau, ducesa îşi dădu seama că problema cea mai stringentă, la momentul respectiv, era alianța celor puternici. O vreme, nu se auzi nici un zgomot, în afara unui gâfâit slab, apoi ducesa rânji, înălță cuțitul şi se năpusti spre duşman.

Rândurile din față ale uriaşei adunări de animale ale pădurii se desfăcură, lăsând-o să treacă, apoi se închiseră la loc. Până şi iepurii luau parte.

Regatul respiră adânc.

Pe pajiştea aflată chiar în umbra crestelor, răsunătoarea simfonie a naturii pe timp de noapte se stinsese. Greierii amuțiseră, bufnițele se reduseseră una pe alta la tăcere, iar lupii aveau alte treburi.

Numai un cântec răsuna din creastă în creastă, în susul văilor ascunse, provocând avalanşe în miniatură. Se strecura prin tunelele de taină de sub ghețari, pierzându-şi orice înțeles pe măsură de se îndepărta printre pereții de gheață.

Ca să afli ce se cânta, de fapt, ar fi trebuit să te întorci hăt-departe, până la focul care mocnea alături de monolit.

Acolo se afla punctul de pornire al tuturor ecourilor – o femeie micuță, în vârstă, care flutura prin aer o sticlă goală.

– „... Şi chiar cu un melc, de-o iei cu-ncetinelul, ariciului, însă..."

– Are un gust mai bun la fundul sticlei, nu? spuse Magrat, încercând să acopere refrenul.

– Aşa-i, zise Granny, golindu-şi ceaşca.

– Mai e?

– Din ce aud, cred că Gytha l-a terminat.

Şedeau toate trei pe iarba parfumată şi se holbau la lună.

– Ei, de-acum avem rege, zise Granny. Şi cu asta, basta.

– Tu şi cu Nanny aţi făcut totul, de fapt, spuse Magrat şi sughiţă.

– De ce?

– Dacă nu mă sprijineaţi şi voi, nu m-ar fi crezut nimeni.

– Am spus ce-am spus, numai pentru că am fost întrebate, rosti Granny.

– Da, dar toată lumea ştie că vrăjitoarele nu mint, asta-i important. Sigur că toţi îi vedeau cât de mult seamănă, dar putea fi o coincidenţă. Ştii, roşi Magrat, am căutat ce înseamnă *droit du seigneur*. Goodie Whemper avea un dicţionar.

Nanny Ogg se opri din cântat.

– Ei, da, spuse Granny Weatherwax. Ei, da.

Magrat îşi dădu seama că ceva era în neregulă.

– E adevărat ce-aţi spus, da? zise. Sunt într-adevăr fraţi, sper.

– A, da, spuse Gytha Ogg. Fără-ndoială. Am fost acolo când s-a născut iubi... noul rege. Şi când s-a născut tânărul Tomjon, iar regina mi-a spus al cui e copilul.

– Gytha!

– Scuze.

Cu toate că vinul i se urca la cap, rotiţele din mintea lui Magrat continuau să se învârtă.

– Ia staţi niţel, zise.

– Îl ţin minte pe tatăl Nebunului, spuse Nanny Ogg, vorbind încet şi hotărât. Un tânăr foarte bine văzut, zău. Nu prea se înţelegea cu taică-său, vedeţi voi, dar tot mai venea în vizită din când în când. Să-şi revadă vechii prieteni.

– Se împrietenea uşor, spuse Granny.

– Mai ales cu doamnele, încuviinţă Nanny. Era foarte atletic, nu? Sărea zidurile într-o clipă, parc-aşa se spunea.

– La curte era mereu bine primit, asta ştiu, grăi Granny.

– A, da. De regină, în orice caz.

– Regele era mai mereu la vânătoare, zise Granny.

– Cu dreptul ăla al lui... făcu Nanny. Tot umbla cu el pe coclauri. Noaptea nu era aproape niciodată acasă.

– Ia staţi niţel, repetă Magrat.

Celelalte o priviră.

– Da? făcu Granny.

– Voi două le-aţi spus tuturor că Verence e fratele mai mare al lui Tomjon.

– Exact aşa.

– Şi i-aţi lăsat pe toţi să creadă că...

Granny Weatherwax îşi strânse şalul pe lângă corp.

– Suntem obligate să spunem adevărul, zise. Asta nu-nseamnă că trebuie să fim şi cinstite.

– Nu, nu, ce înţeleg eu este că Regele din Lancre nu e, de fapt...

– Voiam să spun, şi te rog să m-asculţi, o întrerupse hotărâtă Granny, că acum avem un rege care nu-i mai rău ca alţii, ba e mai bun ca mulţi, şi cu capul pe umeri...

– Chiar dacă s-a născut cum s-a născut, spuse Nanny.

–... Iar fostul rege se poate odihni în pace, a avut loc încoronarea, care-a fost foarte izbutită, unele persoane au dobândit căni la care de altfel nu aveau dreptul, că erau numai pentru copilaşi, şi, una peste alta, lucrurile stau mult mai bine decât s-ar fi putut. Asta spun. Ce ar trebui, sau ce ar putea, sau ce ar fi drept să fie nu contează. Important e ce este!

– Dar nu e rege cu adevărat!

– Ar putea fi, spuse Nanny.

– Dar tocmai ce-aţi spus că...

– Cine ştie? Răposata regină nu era pricepută la calcule. Oricum, el nu ştie că nu-i de spiţă regească.

– Iar tu n-ai de gând să-i dezvălui da? spuse Granny Weatherwax.

Magrat se uită la luna învăluită de câțiva nori.

– Nu, zise.

– Perfect, rosti Granny. Oricum, ia gândește-te așa. Și spița regească trebuie să înceapă de undeva. De ce nu cu el? Pare hotărât să ia totul în serios, ceea ce e cu mult mai mult decât ar face alții. O să fie numai bun.

Magrat știa că pierduse partida. Cu Granny Weatherwax pierdeai mereu, singurul lucru interesant era cum.

– Dar zău că mă mir de voi două, spuse. Sunteți vrăjitoare. N-ar trebui să vă pese de lucruri precum adevărul, tradițiile, destinul?

– Uite, vezi, aici tu ai înțeles totul greșit, spuse Granny. Destinul e important, sigur că e, dar oamenii greșesc crezând că el îi controlează. De fapt, e invers.

– Ia, la naiba cu destinul, încuviință Nanny.

– La urma urmei, doar n-ai crezut că e ușor să fii vrăjitoare, nu? spuse Granny, țintuind-o cu privirea pe Magrat.

– Încep să-mi dau seama, răspunse aceasta, apoi privi în depărtare; la orizont apăruse o dungă subțire anunțând zorii. Cred că ar trebui să mă duc acasă. Se face devreme.

– Și eu, spuse Nanny Ogg. Shirl a mea se agită dacă nu sunt acasă când vine să-mi aducă micul dejun.

Granny înăbuși cu grijă rămășițele focului.

– Când ne-om mai vedea tustrele? întrebă. Hmmm?

Se priviră una pe alta, ușor stânjenite.

– Luna viitoare sunt cam ocupată, spuse Nanny. Tot felul de aniversări. Mda. Și cu toată harababura asta, au rămas o groază de treburi nefăcute. Știți voi. Ca să nu mai spun că trebuie să am grijă de toate fantomele.

– Credeam că le-ai trimis îndărăt la castel, zise Granny.

– Păi, n-au vrut să plece, răspunse, fără alte amănunte, Nanny. Și, să fiu cinstită, m-am obișnuit cu ele acolo. Îmi țin de urât seara. Nici nu prea mai țipă, să știți.

– Ei, drăguț, rosti Granny. Dar tu, Magrat?

– Sunt atâtea lucruri de făcut la vremea asta, nu credeți? zise aceasta.

– Chiar așa, încuviință Granny Weatherwax, pe un ton firesc. Nu-i bine să ai tot timpul program, nu? Haideți să lăsăm deschisă problema, ce ziceți?

Încuviințară. Și, cum noua zi invada peisajul – fiecare cufundată în gândurile sale, fiecare fiind acum o vrăjitoare independentă – plecară acasă[1].

SFÂRȘIT

[1] Există o școală de gândire care spune că vrăjitoarele și vrăjitorii nu pot ajunge niciodată, cu adevărat, acasă. Ale noastre, totuși, au ajuns. (n.a.)

TERRY PRATCHETT

seria LUMEA DISC

cartea a şaptea

PIRAMIDE

Lumea Disc – aflată la capătul îndepărtat al oricărei curbe probabilistice, atât de aproape de destrămare încât se întâmplă, adesea, ca de dincolo de perdeaua fragilă a realităţii să se strecoare – sau să dea năvală – felurite creaturi cărora nimeni nu le duce dorul.

Teppic, fiu de rege, actualmente pe cale de a-şi desăvârşi educaţia în Breasla Asasinilor, în uriaşul şi mizerabilul Ankh-Morpork, focar de civilizaţie şi de corupţie, nu ştie ce-l aşteaptă odată ce se va întoarce acasă, în... Djelybaby. Piramidele – câte morminte somptuoase, tot atâtea depozite de vechi credinţe, mituri şi divinităţi aflate adesea în conflict. Atenţie! Un scarabeu gigant este pe cale să devoreze Soarele!

În nopțile furtunoase, prin văile tăinuite
din munții Vârfu Berbecului, zeii Lumii Disc
joacă la zaruri soarta muritorilor, pe o tablă
de Sus-Jos în care o simplă săgeată face să
Nu Primești Transcendența, ci să te Duci Direct
în Uitare. Un rege asasinat. O coroană pierdută.
O trupă de actori ambulanți. Un Nebun
cu clopoței la pălărie. O vrajă prin care timpul
trece de cincisprezece ori mai repede.
Iar în spatele scenei, cele trei vrăjitoare:
Magrat Garlick, cu flori în păr, multe
idei bune, dar prea puțină experiență,
Nanny Ogg, mamă și soacră tiranică,
și Jupâneasa Granny Weatherwax, pentru care
mintologia este mai importantă decât orice vrajă.
Să fie Shakespeare? Nu! E Terry Pratchett,
cel mai crud și mai viclean magician al literaturii
fantastice contemporane.

STRANII SURATE ESTE A ŞASEA CARTE
DIN SERIA LUMEA DISC – CEA MAI AMUZANTĂ
SERIE FANTASTICĂ A TUTUROR TIMPURILOR.

ISBN 978-973-103-457-7
9 789731 034577
www.rao.ro
www.raobooks.com
rao
international
publishing
company